

การพัฒนาฝีมือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย

ปีการศึกษา 2569

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย
ปีการศึกษา 2569
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน”

ของ ภูรี ณรงค์วานิช

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย บุญรอด)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ)

.....กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภูฟ้า เสวกพันธ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์)

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.เกษักรประยุทธ์ ภูวรรตนาวิวิธ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
ผู้วิจัย	ภูรี ณรงค์วานิช
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ภูฟ้า เสวกพันธ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2569
คำสำคัญ	คู่มือ, ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล, การพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2) สร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 3) ทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และ 4) ประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ระเบียบวิธีวิจัยดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน คัดเลือกแบบเจาะจง จากผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ ระดับชาติ ผู้เชี่ยวชาญทางการสอน และวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการยกยกร่างคู่มือจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ด้วยเทคนิคการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิแบบ (Connoisseurship) ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้คู่มือกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือกับกลุ่มตัวอย่างเดิม จำนวน 30 คน ใน 2 มิติ ได้แก่ มิติความเป็นไปได้และมิติความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพคู่มือ แบบทดสอบทักษะกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน แบบประเมินสมรรถนะ และแบบประเมินผลการใช้คู่มือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ จัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด K-S-A ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) 2 องค์ประกอบ ด้านทักษะ (Skills: S) 3 องค์ประกอบ และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes

and Attitude: A) 7 องค์ประกอบ 2) คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
ที่สร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้คู่มือ
พบว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลมีคะแนนความรู้และสมรรถนะสูงกว่าก่อนการใช้คู่มืออย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ผลการประเมินผลการใช้คู่มือ ทั้งในมิติความเป็นไปได้และมิติ
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

Title	A DEVELOPMENT OF A HANDBOOK TO ENHANCE COMPETENCIES FOR BASKETBALL COACHES
Author	Puree Narongvanich
Advisor	Assistant Professor Taweesak Sawangmek, Ph.D.
Co-Advisor	Associate Professor Pufa Savagpun, Ph.D.
Academic Paper	Ed.D. Thesis in Physical Education and Exercise Sciences, Naresuan University, 2026
Keywords	Handbook, Basketball Coach, Developing the competencies of basic basketball coaches

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the competencies and guidelines for developing basic basketball coaching competency; 2) develop a handbook for enhancing basic basketball coaching competency; 3) implement the handbook with the sample group; and 4) evaluate the results of using the handbook.

The research methodology was conducted in four phases. Phase 1 involved studying basketball coaching competencies and development guidelines through document synthesis and research review, together with interviews of seven purposively selected experts, comprising international-level basketball coaches, national-level basketball coaches, teaching specialists, and national-level basketball coaching trainers. Phase 2 involved developing the handbook by drafting content based on the findings from Phase 1, followed by quality verification by nine experts using the Connoisseurship technique. Phase 3 involved implementing the handbook with 30 purposively selected basic basketball coaches in secondary schools in Nakhon Sawan Province. Phase 4 involved evaluating the results of handbook implementation with the same 30 participants across two dimensions: feasibility and appropriateness. Research instruments included an interview form, a handbook quality assessment form, a basic basketball skills test, a competency assessment form, and a handbook evaluation form. Statistical methods used for data analysis included mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows: 1) Basic basketball coaching competency comprised 12 components, classified according to the K-S-A framework: 2 components in the Knowledge domain (K), 3 components in the Skills domain (S), and 7 components in the Attributes and Attitude domain (A). 2) The developed handbook for enhancing basic basketball coaching competency was assessed by experts at the highest level. 3) The results of handbook implementation showed that coaches' knowledge and competency scores after using the handbook were significantly higher than before at the .05 level of statistical significance. 4) The evaluation results of handbook use, in both the feasibility and appropriateness dimensions, were at the highest level.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความเมตตากรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูฟ้า เสวกพันธ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้ง สนับสนุนและให้กำลังใจผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีอย่างสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ธงชาติ พู่เจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ฦ พัทลุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีรวัดน์ สัทธรรม อาจารย์ จักรพันธ์ ชูบไรสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา อาจารย์ชนะชนม์ กล้าหาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิศรณ์ แก้วคล้าย และดร.ประภรณ์ ตัญศรีที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้ถ่ายทอดประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณกรมพลศึกษา สมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย ผู้ฝึกสอน วิทยาการอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล บุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูล เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณมารดา ครอบครัว เพื่อนร่วมงานของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน คำปรึกษาและเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและอุทิศแด่ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีโอกาสทางการศึกษาด้วยความเคารพ

ณัฐ ฦรณคํวานิช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
ABSTRACT.....	ค
ประกาศศุญประกอบการ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ของการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคู่มือ	13
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะ	24
3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา.....	31
4. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้ฝึกสอน	58
5. พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา	73
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	75
7. กรอบแนวคิดการวิจัย	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	89
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน.....	91
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	94
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	98

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	103
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	106
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน.....	107
ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	113
ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	120
ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	123
บทที่ 5 บทสรุป	129
สรุปผลการวิจัย.....	130
อภิปรายผลการวิจัย.....	131
ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก.....	156
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือราชการ	157
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	168
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	209
ภาคผนวก ง ตัวอย่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	214
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรม	237
ประวัติผู้วิจัย	239

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 องค์ประกอบของสมรรถนะหลัก.....	84
ตาราง 2 แบบแผนการวิจัยแบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง.....	100
ตาราง 3 ตารางการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	102
ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและวรรณกรรม จำนวน 54 แหล่ง	108
ตาราง 5 ระดับความเหมาะสมของสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกรายด้าน	109
ตาราง 6 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับปรุงตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ขั้นพื้นฐาน จำแนกรายด้าน	111
ตาราง 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ขั้นพื้นฐาน.....	113
ตาราง 8 ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ตอนที่ 1 ความเหมาะสม ของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน.....	118
ตาราง 9 ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ตอนที่ 2 ความสอดคล้อง ของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน.....	119
ตาราง 10 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 (N = 30)	120
ตาราง 11 สมรรถนะก่อนและหลังการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ขั้นพื้นฐาน จำแนกรายคน	121
ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ก่อนและ หลังการใช้คู่มือ.....	123
ตาราง 13 ผลการประเมินคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน จำแนกรายด้าน	124
ตาราง 14 ผลการประเมินคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน (มิติความเหมาะสม) จำแนกรายประเด็น.....	125

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	88
ภาพ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันผลักดันให้ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่สูงขึ้น ซึ่งไม่จำเพาะเพียงการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่จะต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เผชิญสถานการณ์ของสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แฉิงขัน, 2551) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของวงการการศึกษา ครูผู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บทบาทหน้าที่ของครูจึงมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัยเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (อริสา นพคุณ, 2561, หน้า 234-235) ครูผู้สอนย่อมต้องมีการปรับตัวให้มีสมรรถนะสูงขึ้นตามสภาวะการณ์ และพัฒนาสมรรถนะให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาได้ทุกสถานการณ์ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยมีเป้าหมายเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานที่มีตัวชี้วัดสำคัญ เช่น ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้แต่ละรายวิชาครูผู้สอนจะมีสมรรถนะเฉพาะที่แตกต่างกัน รายวิชาพลศึกษาเป็นรายวิชาแขนงหนึ่งที่มีความเฉพาะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดประสบการณ์ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ให้ครอบคลุม วิชาพลศึกษาจึงเป็นวิชาหนึ่งที่ครูผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถเฉพาะทางศาสตร์วิชา มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางสามารถนำหลักการสอนพลศึกษามาช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2561) ดังนั้นครูพลศึกษาจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่เฉพาะแตกต่างนอกเหนือจากครูในรายวิชาอื่น และมีสมรรถนะที่รองรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นการกำหนดคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม ให้มีระดับความสามารถในการประกอบอาชีพ ทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ

ในวิชาชีพ ซึ่งกรมพลศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจ อำนาจหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรด้านการพลศึกษา สุขภาพการกีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา ที่เกี่ยวข้อง โดยส่งเสริมและพัฒนาให้มีบุคลากรที่เป็นผู้นำทางการกีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานเพียงพอ โดยเริ่มดำเนินการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพตั้งแต่ พ.ศ. 2554 อย่างต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือกับสถาบันวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นที่ปรึกษาในระดับชั้นนำของประเทศ (กรมพลศึกษา , 2558) ส่งผลให้ทุก ๆ โรงเรียนต้องคิด ค้นหา คัดสรรและวิเคราะห์กิจกรรมที่เป็นสื่อกลางการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาที่สอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียนและบริบทของสังคม เพื่อที่นักเรียนจะสามารถนำหลักการการเคลื่อนไหวร่างกายที่ได้เรียนรู้ไปเข้าร่วมกิจกรรมทางกายร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามบริบทในชีวิตประจำวันของตนเองได้ ซึ่งกิจกรรมกีฬาได้ถูกนำมาเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาอยู่เสมอทั้งกีฬาประเภทบุคคลและประเภททีม (ฮานาฟิย์ ยี่ส่นทรง และคณะ 2564)

วิชาพลศึกษาเป็นหนึ่งในรายวิชาพื้นฐานภาคบังคับในหลักสูตรแกนกลางที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรายวิชาอื่นๆ คือ การให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทางกายการเล่นกีฬาและเกม หรือแม้กระทั่งการออกกำลังกายที่ได้รับการคัดสรรและวิเคราะห์อย่างดีแล้วสามารถพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมไปพร้อม ๆ กันได้ (Holistic Development) ทั้งสติ ปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ตลอดจนต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพตลอดชีวิตตามอัตภาพของตนเองในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในระยะยาวของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สารและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมทางกายและกีฬา ทั้งประเภทบุคคลและประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งกีฬาไทยและกีฬาสากล ที่เป็นที่ยอมรับจากมวลสมาชิกขององค์กีฬาระดับนานาชาติ เช่น ฟุตบอล เทเบิลเทนนิส แบดมินตัน และบาสเกตบอล ฯลฯ เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ และข้อตกลงในการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย และกีฬา และความมีน้ำใจนักกีฬา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กีฬาบาสเกตบอลเป็นกีฬาสากลชนิดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เป็นกีฬาที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีกลไกการเคลื่อนไหว และมีการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกายให้ดีขึ้น ฝึกให้มีความเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงนิยมนำกีฬาบาสเกตบอลมาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพลศึกษาในโรงเรียน เพราะสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาได้ (วัชร เพชระคล้าย 2565) และบาสเกตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งระดับชาติและนานาชาติ และมีการปรับเปลี่ยนกติกาพร้อมทั้งรูปแบบการแข่งขันเพื่อให้ทันสมัยและสามารถจัดการแข่งขันที่หลากหลายมากขึ้น โดยในปัจจุบันที่มีการแข่งขัน

บาสเกตบอล (5 คน) และได้เพิ่มรูปแบบการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอล 3x3 (3 คน) ซึ่งได้ถูกบรรจุให้มีการแข่งขันในโอลิมปิกฤดูร้อน 2020 ที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่นด้วยนั้น เป็นการยืนยันได้อย่างดีว่ากีฬาบาสเกตบอลนั้นเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยม และกีฬาบาสเกตบอลได้มีการจัดการแข่งขันในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับเยาวชนไปจนถึงประชาชน หรือจะเป็นการแข่งขันระดับชาติ กีฬาบาสเกตบอลจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือสำคัญพัฒนาระบบการศึกษาในสถานศึกษาในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ส่งผลต่ออนาคตของประเทศชาติ จึงต้องเตรียมความพร้อมของนักเรียน เยาวชน โดยนำกิจกรรมกีฬาบาสเกตบอลมาพัฒนาในด้านร่างกายเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษา กีฬาจะแสดงถึงพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียน กีฬาบาสเกตบอลมีคุณลักษณะสำคัญคือต้องใช้ทักษะและมีการแข่งขันสูงการทำงานเป็นทีม มีความเฉพาะเจาะจงมากกว่าการออกกำลังกายต้องการระดับสมรรถภาพทางกาย ทักษะการเคลื่อนไหว การแข่งขัน และชัยชนะมีรูปแบบกฎ กติกา ชัดเจน ต้องการผู้ฝึกสอน ยุทธวิธีและคู่แข่ง ผลของกีฬาบาสเกตบอล คือ ชนะหรือแพ้การแข่งขัน และชัยชนะถือเป็นเป้าหมายสำคัญของกีฬา การจะให้ได้มาซึ่งชัยชนะนักกีฬาต้องมีการฝึกซ้อมพัฒนาทักษะร่างกาย และจิตใจของคนอย่างเฝ้าระวัง กีฬาก็มีการเล่นผสมอยู่ด้วย ตามทฤษฎีบุคคลเริ่มเล่นกีฬาไม่ใช่เพราะรางวัลภายนอก (Extrinsic Reward) แต่เป็นเพราะความรู้สึกพึงพอใจภายใน (Intrinsic Reward) เช่น เพื่อพัฒนาทักษะ สนุกกับการเคลื่อนไหว ความท้าทาย และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (สนธยา สีละมาต, 2557) การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาจึงเน้นความสำคัญของการพัฒนากิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกายการเล่นเกม และกีฬา โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานของความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาผู้เรียนจะได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางกายและกีฬาที่หลากหลาย ซึ่งกิจกรรมทางกายและกีฬาช่วยให้ผู้เรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาการทางด้านร่างกาย ได้ปรับปรุงสุขภาพ และสมรรถภาพทางกายให้ดีขึ้น รวมไปถึงเกิดการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและทักษะกลไกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และสมรรถภาพทางกาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551.)

ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กำหนดสมรรถนะครูออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core Competency) เช่น การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และจริยธรรม และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) เช่น การบริหารหลักสูตร การพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ในส่วนของครูพลศึกษา มาตรฐานวิชาชีพกำหนดให้มีความรู้ความสามารถ 5 ด้าน ได้แก่

การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน การจัดแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรม พลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ (พระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546) ทั้งนี้ครูพลศึกษาที่มีคุณภาพ และสมรรถนะครบถ้วน จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

สมรรถนะ (competency) หมายถึง คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบ ให้สูงกว่า หรือเหนือกว่าเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (McClelland, 1973) สมรรถนะ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานภายในตัวบุคคลที่ประกอบด้วยแรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) อัตตมโนทัศน์ (Self-Concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคล สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยคุณลักษณะเหล่านี้จะมีระดับที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล (ปัจเจกบุคคล) อันเนื่องมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ การฝึกฝน และพฤติกรรมอื่นๆ ของแต่ละคน ที่ทำให้สามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นขึ้นมาได้ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551 , เสาวลักษณ์ ประมาน และคณะ 2565) ซึ่งจากงานวิจัย พบว่า สมรรถนะครูในสถานศึกษาส่วนมาก จะมุ่งเน้นที่การมีสมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ สมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะในการ วัดและการประเมินผลการศึกษา สมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะในการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะในวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัย และสมรรถนะในการทำงานร่วมกับชุมชน เป็นต้น (นิฏฐาภรณ์ ณ นคร, 2557; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551; มานิตย์ นาคเมือง, 2552; อริสา นพคุณ, 2560) นอกจากนี้ยังพบว่า สมรรถนะที่จำเป็นต้องมีสำหรับครูยุคใหม่ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นครูของคนในยุคเจนเอเรชั่นแอลฟา (เกิดในระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2568) ควรเป็นครูที่มีสมรรถนะแบบ SMART teacher คือครูที่มีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) (S) Supporter and encourager หมายถึง ครูที่สามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ผ่านเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ผ่านการจัดการเรียนการสอนและชี้แนะ ความถูกต้องเหมาะสมของครู 2) (M) Mastery learning หมายถึง หมายถึง ครูที่สามารถจัดการ เรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จริงในสิ่งที่เรียนบนความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทั้งในเชิงวิชาการและ ทักษะที่พึงมีในอนาคต (Soft skills) 3) (A) Adaptability หมายถึง ครูที่สามารถปรับใช้เทคโนโลยี ใหม่ๆ ให้ทันต่อวิธีการในการสื่อสารกับผู้เรียนได้ตลอดเวลา สามารถสร้างคลังทางปัญญา ผ่านเทคโนโลยีให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว 4) (R) Readiness for global change หมายถึง ครูที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมโลก ที่เปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมหรือใหม่กำลังคนให้กับตลาดแรงงาน

ยุคใหม่ 5) (T) Technology literacy skills หมายถึง ครูที่สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในระหว่างการเรียนรู้ การสอนผ่านการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและวัดประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพแบบออนไลน์

ทั้งนี้ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในรายวิชาบาสเกตบอลที่ต้องมีการฝึกปฏิบัติทักษะกีฬาอย่างเข้มข้น แต่ครูสอนบางส่วนยังขาดทักษะการสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นรายวิชาเน้นการสอนที่เป็นภาคปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการ เคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ และต้องมีความเข้าใจในทักษะ การเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา (นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์ 2562, หน้า 16-17) ใน การเรียนการสอนพลศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามของ ตนอย่างเต็มที่ทั้งในการเล่นและกีฬาทุก ๆ ประเภท โดยเฉพาะกีฬาที่เน้นทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม เช่น วอลเลย์บอล ฟุตบอล บาสเกตบอล และอื่น ๆ แต่ในปัจจุบัน การนำรูปแบบการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) มาใช้การจัดการเรียน การสอน ยังไม่ประสบความสำเร็จในเชิงปฏิบัติเท่าที่ควร เนื่องจาก ผู้สอนยังมีความเคยชินกับการสอนแบบเก่าที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher centered) ร่วมกับความขาด ความรู้ความเข้าใจในการสอนแบบใหม่ที่เหมาะสมกับผู้เรียนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมาย การสอนแบบเดิมจะไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปปฏิบัติได้ดี และอาจไม่ส่งเสริมต่อสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายหรือเกิดทัศนคติในแง่ลบกับการออกกำลังกายและเล่นกีฬาได้อีกด้วย สอดคล้องกับ สุดาวรรณ วุฒิชชาติ (2565, หน้า 3) กล่าวว่า หากเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสพัฒนาทักษะ กลไกการเคลื่อนไหวอย่างเพียงพอ สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับเด็กคือการขาดการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและเพียงพอต่อ การเจริญเติบโต เช่นเดียวกันกับการเรียนการสอนรายวิชา พลศึกษาในปัจจุบัน ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับ การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของผู้เรียนเท่าที่ควร โรงเรียนหลายแห่งมุ่งเน้นไปที่การสอนวิชา กีฬาที่เน้นแต่ทักษะกีฬาแต่ขาดการแนะนำ ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานมาฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถ ทางารเคลื่อนไหวของผู้เรียนก่อน ที่จะนำเข้าสู่การพัฒนาทักษะกีฬาพื้นฐาน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะ การเคลื่อนไหวพื้นฐาน ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างกระชับกระฉ่งและเคลื่อนไหวไม่เป็นธรรมชาติ ผู้เรียนจึงไม่กล้าแสดง ท่าทางการเคลื่อนไหว ไม่กล้าปฏิบัติทักษะกีฬาในชั้นเรียน และหลีกเลี่ยงการเข้าร่วม ในวิชาพลศึกษา เนื่องจากขาดความมั่นใจ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเกลียดชังในการออกกำลังกายหรือกิจกรรมทางกาย ทั้งหมด เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการออกกำลังกายไปตลอดชีวิต และสอดคล้องกับ เจริญ ภูวิจิตร (2560)

และเสาวลักษณ์ ประมาน และคณะ (2565) กล่าวว่า สมรรถนะครูพลศึกษา จึงเป็นคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทักษะคิด อุปนิสัยแรงจูงใจของครูพลศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ประกอบด้วยสมรรถนะ 7 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะด้านตนเองและวิชาชีพ 2) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร 3) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 4) สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียน 5) สมรรถนะด้านนวัตกรรมและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 7) สมรรถนะด้านการสื่อสาร จึงมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของครูพลศึกษา สู่ความเป็นเลิศทางการกีฬาและการถ่ายทอดความรู้ด้านกีฬาเป็นหลัก การพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของครูพลศึกษายังเน้นที่ความเฉพาะเจาะจงของศาสตร์วิชาพลศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ฝึกสอนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในระดับโรงเรียน ให้สามารถพัฒนานักกีฬาที่มีศักยภาพและความพร้อมในการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูพลศึกษา ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ตลอดจนผู้ที่สนใจนำคู่มือไปใช้พัฒนานักกีฬาในทุกระดับ

คำถามการวิจัย

1. สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานมีอะไรบ้าง และมีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานอย่างไร
2. องค์ประกอบของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานประกอบด้วยอะไรบ้าง
3. ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร
4. ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ในการตอบแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ

มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ 5 ปีขึ้นไป

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ

มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน

มีประสบการณ์ด้านการสอนกีฬาบาสเกตบอล 5 ปีขึ้นไป

2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ

มีประสบการณ์เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

3.2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างคู่มือ ประกอบด้วยสมรรถนะ 12 ด้าน ตามกรอบแนวคิด K-S-A (ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ) ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับสมรรถนะและการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเข้าร่วมการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือด้วยเทคนิค Connoisseurship โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ

มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ 5 ปีขึ้นไป

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ

มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการสอน

มีประสบการณ์ด้านการสอนกีฬาบาสเกตบอล 5 ปีขึ้นไป

2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ

มีประสบการณ์เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

คุณภาพของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการยกร่างจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องของเนื้อหา กับสมรรถนะที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแล้วจากขั้นตอนที่ 2

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง และผ่านเกณฑ์คัดเลือก โดยมีเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

2.1 ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่มีวุฒิการศึกษาด้านพลศึกษา

2.2 ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชากีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานก่อนและหลังการใช้คู่มือ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่เข้าร่วมอบรมให้ความรู้ในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานไปใช้

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่ผ่านการทดลองในขั้นตอนที่ 3

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์จริงตามความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย

3.1 ความเป็นไปได้ ในการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

3.2 ความเหมาะสม ในการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถนะ (Competency) หมายถึง คุณลักษณะภายในของบุคคลที่เป็นแรงผลักดันให้สามารถปฏิบัติงานได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (McClelland, 1973) ในการวิจัยครั้งนี้จัดกลุ่มสมรรถนะออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) ครอบคลุมองค์ประกอบสมรรถนะทั้ง 12 ด้านที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถรอบด้านของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ประกอบด้วยความรู้เชิงวิชาการ ทักษะการฝึกสอน และ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในวิชาชีพ โดยอ้างอิงกรอบแนวคิดสมรรถนะของ McClelland (1973) จัดกลุ่มออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านความรู้ (Knowledge: K) หมายถึง ความรู้ที่ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องมี ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักการและบทบาทของผู้ฝึกสอน กฎ กติกา และมารยาทในการแข่งขัน การเตรียมทีม จรรยาบรรณวิชาชีพ การออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อม วิทยาศาสตร์การกีฬาขั้นพื้นฐาน รวมถึงเทคนิคและยุทธวิธีการเล่น ครอบคลุม 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การสั่งสมความเชี่ยวชาญ (Expertise) และความรู้ (Knowledge)

2.2 ด้านทักษะ (Skills: S) หมายถึง ความสามารถที่ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานแสดงออกในการปฏิบัติงานจริง ได้แก่ ทักษะการสอนและฝึกซ้อม การวางแผนและประเมินผล นักกีฬา การสื่อสารและการให้คำแนะนำ การคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการเล่น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ครอบคลุม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะ (Skills) ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และการสื่อสาร (Communication)

2.3 ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลที่ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานควรมี ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ คุณธรรมและจริยธรรม ความมุ่งมั่น ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจและความศรัทธาให้นักกีฬา ตลอดจนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การมุ่งมั่น ความสำเร็จ แรงจูงใจ ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม คุณธรรมจริยธรรม ภาวะผู้นำ และการสร้างความศรัทธา

3. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน หมายถึง ครูพลศึกษา หรือบุคคลที่ทำหน้าที่ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีบทบาทในการวางแผนการฝึกซ้อม ถ่ายทอดความรู้และทักษะกีฬา สร้างแรงจูงใจและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการเล่นกีฬา รวมถึงส่งเสริมพัฒนาการของนักกีฬาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความมีน้ำใจนักกีฬา

4. กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน หมายถึง ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเล่นกีฬาบาสเกตบอล ประกอบด้วย 5 ทักษะ ได้แก่ 1) การเคลื่อนไหว 2) การรับและการส่งบอล 3) การเลี้ยงบอล 4) การยิงประตู และ 5) การรุกและการรับ

5. คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน ตามกรอบแนวคิด K-S-A กิจกรรมการฝึกอบรม 5 วัน (40 ชั่วโมง) สื่อและอุปกรณ์ประกอบ และแนวทางการวัดและประเมินผล

ประโยชน์ของการวิจัย

1. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทหน้าที่จัดอบรมกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานสามารถนำคู่มือไปใช้พัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. ได้เกณฑ์สมรรถนะการประเมินที่เป็นเฉพาะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้เทียบเคียงเพื่อประเมินขีดความสามารถในด้านการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลตามองค์ประกอบสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน อย่างเหมาะสม
3. ได้คู่มือสำหรับการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง
4. ได้คู่มือเพื่อนำไปสู่การประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่แท้จริง นำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคู่มือ
  - 1.1 ความหมายของคู่มือ
  - 1.2 ประเภทของคู่มือ
  - 1.3 ลักษณะของคู่มือที่ดี
  - 1.4 องค์ประกอบของคู่มือ
  - 1.5 ขั้นตอนการจัดทำคู่มือ
2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะ
  - 2.1 ความหมายของการพัฒนา
  - 2.2 ลักษณะของการพัฒนาที่ดี
  - 2.3 กระบวนการการพัฒนา
3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา
  - 3.1 ความหมายของสมรรถนะ
  - 3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ
  - 3.3 ประเภทของสมรรถนะ
  - 3.4 การกำหนดสมรรถนะ
  - 3.5 สมรรถนะผู้ฝึกสอน
  - 3.6 สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
  - 3.7 การประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล
4. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้ฝึกสอน
  - 4.1 ความหมายของผู้ฝึกสอน
  - 4.2 มาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬา
  - 4.3 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน
  - 4.4 ปรัชญาของผู้ฝึกสอน
  - 4.5 ผู้ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐาน
  - 4.6 บทบาทของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี

- 4.7 จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนกีฬา
5. พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาคู่มือ

1.1 ความหมายของคู่มือ

แนวคิดของนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า คู่มือ คือ หนังสือเอกสาร ตำรา ที่แต่งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มุ่งหวังให้ผู้อ่านกับผู้ใช้คู่มือเข้าใจ และสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเอง การดำเนินกิจกรรมจะต้องใช้สื่อ และสื่อที่สำคัญ คือ คู่มือ เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้เนื้อหาวิธีการ สื่อ ตลอดจนการวัดผลสำเร็จของการดำเนินงาน ความหมายของคู่มือนั้น มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นสมุดหรือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการรู้เพื่อใช้ประกอบตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษา หรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ภัทรกร เพ็ญฟู (2548) ให้ความหมายว่าคู่มือคือ หนังสือหรือเอกสารแนะนำที่จัดทำ ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้ได้ศึกษา ทำ ความเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมตามได้อย่างง่ายและมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่กำหนดไว้มากที่สุด

พิศุจน์ มีไพล่ (2549) กล่าวถึงความหมายของคู่มือคือ หนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานกิจกรรมการวัดผลโดยผู้เขียนที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ นำมาจัดทำ ให้อ่านง่ายและสะดวกต่อผู้ศึกษาหรือผู้นำไปใช้จัดกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ให้ความหมายของคู่มือ หมายถึง หนังสือ ตำรา เอกสารแนะนำ หรือเป็นสื่อที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติควบคุมกันกับการทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีเนื้อหาสาระสั้น ๆ ที่ผู้อื่นสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สุรัสวดี จินดาเนตร (2553) กล่าวถึงความหมายของคู่มือ หมายถึง เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการของผู้ใช้ให้สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุดและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สิริกร ประสบสุข (2555) กล่าวถึงความหมายของคู่มือ หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้อุปกรณ์ได้ศึกษาทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด และทำให้นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่ใกล้เคียงกัน

นุติ รุ่งสว่าง (2543, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า คู่มือที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) ด้านรูปแบบ มีขนาดรูปเล่มเหมาะสม ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน มีรูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาและการนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน
- 2) ด้านเนื้อหา ของคู่มือควรมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ชัดเจน เหมาะสมเข้าใจง่าย เนื้อหาความรู้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการและความจำเป็น
- 3) ด้านการนำไปใช้มีการกำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน

นิชาภา เจริญรุ่งเรืองชัย (2547, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า คู่มือ ควรประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

- 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- 2) การวางแผน
- 3) การดำเนินงานตามแผน และ
- 4) การประเมินผล

อีกทั้งมีตัวอย่าง แบบฟอร์มต่าง ๆ ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า คู่มือ (Manual) หมายถึง หนังสือ เอกสาร ตำรา สมุด เป็นรูปเล่มเล็กกะทัดรัด ขนาดพกพา มีความสวยงาม ที่ใช้ควบคู่กับการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่ายต่อการรับรู้มีภาพประกอบ และมีแนวทางรายละเอียดสามารถปฏิบัติได้ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และควรเป็นคู่มือที่ดีที่ประกอบไปด้วย รูปแบบ เนื้อหา และการนำไปทดลองใช้ ปฏิบัติเกิดทักษะและเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนและแนวทางการพัฒนาคู่มือดังต่อไปนี้

1.2 ประเภทของคู่มือ

นักวิชาการหลายท่านแบ่งประเภทของคู่มือตามความเหมาะสมกับการใช้งาน ดังนี้

พิศุนน์ มีเปล (2549) กล่าวว่า คู่มือสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่เสนอแนวทางหรือเทคนิคการสอนการใช้สื่อที่มีความสัมพันธ์กับรายวิชาและระดับชั้น ตามที่หลักสูตรกำหนด
  2. คู่มือกิจกรรมการเรียนการสอนทั่วไปที่เสนอแนวทางหรือเทคนิคในการจัดกิจกรรมใด
- กิจกรรมหนึ่ง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ซึ่งมิได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาหรือคำอธิบายวิชาใด

สุรัสวดี จินดาเนตร (2553) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเภทคู่มือ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการสอน เป็นคู่มือที่ให้เนื้อหาสาระความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอน
2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำ ขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่ต้องการอธิบายให้ใช้หนังสือนั้นได้ถูกต้องและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา
3. คู่มือการใช้สื่อ หรือนวัตกรรม เป็นการเผยแพร่ผลงานของครูเพื่อให้ผู้อื่นมาใช้ให้ถูกต้องจึงต้องจัดทำ คู่มือการใช้

สิริกร ประสบสุข (2555) อธิบายว่า โดยทั่วไปหนังสือคู่มือที่พบมี 3 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือครู (Teacher's Manual or Handbook) เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำ แก่ครูเกี่ยวกับ สาระวิธีการกิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติมักใช้ควบคู่กับตำราเรียนหรือหนังสือเรียน เช่น คู่มือจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย คู่มือปฏิบัติการนิเวศวิทยา เป็นต้น
2. คู่มือเรียนแบบฝึกปฏิบัติ (Student's Manual or Workbook) คือ หนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่กับตำราที่เรียนปกติจะประกอบไปด้วยสาระ คำสั่งแบบฝึกหัด ปัญหาหรือคำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ ปัจจุบันคู่มือผู้เรียนไม่เพียงแต่จัดทำขึ้น เพื่อใช้ควบคู่กับหนังสือตำราเท่านั้น แต่อาจจะใช้เป็นคู่มือสำหรับการศึกษาควบคู่ไปกับสื่ออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่แทนครูหรือตำรา เช่น บทเรียน วิดีทัศน์บทเรียนทางไกล ภาพยนตร์หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น
3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมุ่งหวังให้ผู้อื่นหรือผู้ใช้มีความเข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมจากการศึกษาข้างต้น

สรุปได้ว่าคู่มือ เอกสารหรือแหล่งข้อมูลที่ให้ข้อมูลและแนวทางเพื่อให้คำแนะนำ คำชี้แนะ หรือคำสอนเกี่ยวกับการใช้งานหรือการทำสิ่งต่างๆ โดยมักจะเป็นเอกสารที่เขียนเป็นลำดับขั้นตอน อธิบายเหตุผลและวิธีการใช้งานให้เข้าใจได้ง่าย อย่างเช่น คู่มือการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทาง เทคนิคในการดำเนินการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญ ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ลดความผิดพลาดในการกระทำ และช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลและแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ

1.3 ลักษณะของคู่มือที่ดี

ลักษณะที่ดีของคู่มือการปฏิบัติงานต้องกระชับ ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย เป็นประโยชน์สำหรับการทำงานและฝึกอบรม เหมาะสมกับผู้ใช้งานแต่ละกลุ่ม มีความน่าสนใจ น่าติดตาม มีความเป็นปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย

นักวิชาการกล่าวว่าลักษณะของคู่มือที่ดีไว้ ดังนี้

สาระ ปัทมพงศา (2551) กล่าวว่า คู่มือที่ดีนั้นควรมีลักษณะในประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาต้องถูกต้องและครอบคลุมสาระของคู่มือนั้น
2. การจัดลำดับข้อมูลนำเสนอเป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย
3. มีคำชี้แจง มีวัตถุประสงค์ชัดเจน
4. ผู้อ่านสามารถนำไปปฏิบัติได้
5. รูปแบบของคู่มือเหมาะสมและทนต่อการใช้งาน
6. ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ใช้เพื่อให้เข้าใจง่าย
7. มีตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจง่ายขึ้น
8. มีแหล่งสืบค้นข้อมูลหรือหนังสืออ้างอิง

แสงรุณีย์ มีพร (2552) กล่าวว่า คู่มือที่ดีนั้นควรให้รายละเอียดครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ

ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้น เป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. ควรมีส่วนนำที่จูงใจผู้ใช้งานว่าคู่มือนี้อาจช่วยผู้ใช้งานได้อย่างไรผู้ใช้งานจะได้ประโยชน์

อะไรบ้าง

4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้คู่มือ เพื่อให้การใช้

คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. ควรมีสถานที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัวการเตรียมเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งจำเป็นในการดำเนินการตามคู่มือแนะนำ

6. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. ควรมีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจการอ่านหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะและเว้น ที่ว่างสำหรับผู้ใช้คู่มือในการเขียนคำตอบ รวมทั้งมีคำตอบหรือแนวในการตอบหรือคำเฉลยให้ไว้ด้วย เพื่อผู้อ่านจะสามารถตรวจสอบคำตอบของตนเอง นอกจากนั้นผู้เขียนที่มีประสบการณ์มากในเรื่องที่เขียนหากสามารถคาดคะเนคำตอบของผู้ใช้คู่มือได้ และคาดคะเนได้ว่าส่วนใหญ่ผู้ใช้คู่มือมักผิดพลาดตรงจุดไหน ถ้าผู้เขียนคู่มือสามารถอธิบายด้วยว่าคำตอบอะไรถูกผิดด้วยเหตุใด ก็จะมี เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้คู่มือ

8. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือสามารถใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดรูปเล่ม ขนาด การเลือกตัวอักษร ขนาดของตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพการใช้การตีกรอบการเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น

9. ควรให้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจะเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

คัมภีร์ สุตแท้ (2553) กล่าวว่า คู่มือที่ดีต้องเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ วิธีการจัดกิจกรรมนั้นมีความละเอียดอ่อน แล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้ควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่ายและรูปแบบของคู่มือควรเป็นที่น่าสนใจมีแหล่งอ้างอิงที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

วัฒนา นิมประเสริฐ (2554) กล่าวว่าลักษณะที่ดีของคู่มือจะต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ให้ชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจเมื่ออ่านแล้วต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิแผนผังเพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ง่าย และรูปแบบของคู่มือควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ สวยงาม น่าอ่าน และทนทานต่อการใช้งาน

สิริกร ประสบสุข (2555) กล่าวว่า ลักษณะของคู่มือที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ด้านรูปแบบ มีขนาดรูปเล่มเหมาะสม ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน รูปประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาและการนำเสนอกิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน

2. ด้านเนื้อหาวัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน เหมาะสมระบุขอบข่ายเนื้อหาเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์คำแนะนำการศึกษาคู่มือเขียนได้ชัดเจน เข้าใจง่ายเนื้อหาความรู้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการและความจำเป็น

3. ด้านการนำไปใช้กำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน กำหนดกิจกรรมเนื้อหาและแบบฝึกได้สัมพันธ์มีกิจกรรมประเมินผลเหมาะสมกับเนื้อหา

1.4 องค์ประกอบของคู่มือ

องค์ประกอบของคู่มือจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่ามีผู้อธิบายองค์ประกอบของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

พิศุจน์ มีไพล่ (2549) กล่าวว่าองค์ประกอบของคู่มือควรประกอบด้วยคำชี้แจงในการทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเนื้อหาสาระที่สำคัญ ในการสอน กระบวนการ วิธีการการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้และแหล่งอ้างอิงที่สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้อีกต่อไป

แสงรุณีย์ มีพร (2552) กล่าวว่า คู่มือ ประกอบด้วย

1. คำ ชี้แจงในการใช้คู่มือ
2. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำ เป็นต่าง ๆ
3. เนื้อหาสาระและกระบวนการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการ
4. ความรู้เสริมหรือแบบฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยผู้อ่านในการฝึกฝน
5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญห
6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิง

คัมภีร์ สุดแท้ (2553) กล่าวว่า คู่มือ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ

1. ส่วนที่ 1 บทนำ เป็นส่วนที่อธิบายถึงความเป็นมาในการจัดทำคู่มือความมุ่งหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของคู่มือ
2. ส่วนที่ 2 คำชี้แจงการใช้คู่มือเป็นส่วนเกี่ยวกับวิธีการใช้คู่มือ
3. ส่วนที่ 3 ส่วนเนื้อหา เป็นส่วนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของคู่มือ

พัชรพร สันติวิจิตรกุล (2553) กล่าวว่า ในการจัดทำคู่มือจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ สำคัญ คือ วิธีการใช้คู่มือหรือคำแนะนำในการใช้คู่มือเนื้อหาสาระ คำชี้แจงเกี่ยวกับการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรม แหล่งข้อมูลอ้างอิง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้คู่มือ ให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยในการฝึกฝน เพื่อประโยชน์ในการช่วยให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ทั้งยังช่วยในการประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลาและบุคลากร ตลอดจนผลงานมีคุณภาพตามเป้าหมาย

สุรัสวดี จันดาเนตร (2553) อธิบายองค์ประกอบของการจัดทำคู่มือไว้ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. คำชี้แจงในการใช้คู่มือครอบคลุม
  - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
  - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
  - 1.3 วิธีการใช้
  - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติมีเนื้อหาสาระที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบ และอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่าง
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้
  - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น
  - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติข้อสอบคำถาม
  - 3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น
4. กระบวนการวิธีการกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่สำคัญของคู่มือ ซึ่งมีข้อมูลรายละเอียด ดังนี้
  - 4.1 คำแนะนำ เกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีการสอน
  - 4.2 คำแนะนำ และตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอน ที่ช่วยให้ผู้สอนบรรลุผล
  - 4.3 คำถาม ตัวอย่างแบบฝึกหัดแบบฝึกปฏิบัติและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน
  - 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน
5. การจัดและประเมินผลคู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสอน ก็หาอย่างครบถ้วน มีการวัดและประเมินการสอนทักษะกึฬาที่เกี่ยวข้อง นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนกึฬา อีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์การประเมินผล
6. ความรู้เสริม คู่มือที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และสามารถคาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู หรือ ผู้ฝึกสอนกึฬาอันจะทำให้การสอนกึฬามีประสิทธิภาพเพิ่มยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ปัญหาผู้เขียนคู่มือจะเป็นผู้มีส่วนประกอบในเรื่องที่เขียนมากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้างและจุดอ่อนในเรื่องนั้น มีอะไรบ้าง การมีประสบการณ์จะช่วยให้ผู้ใช้และผู้อ่านสามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้ราบรื่น ไม่เกิดปัญหาอุปสรรค ปัญหาหนึ่งว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือการทำหน้าที่ผู้เขียนที่ดีจะต้องแนะนำ และป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีควรมีแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

กนกวรรณ ศิรินิมิตรกุล (2553) กล่าวถึงองค์ประกอบของคู่มือว่าควรประกอบด้วยรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1. คำชี้แจง การใช้คู่มือโดยครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของคู่มือความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือวิธีการใช้และคำแนะนำ

2. เนื้อหาสาระ ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระโดยมีคำชี้แจงหรือคำ อธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่าง

3. การเตรียมการ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการเตรียมสถานที่วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น การเตรียมวัสดุและการติดต่อประสานงานที่จำเป็น

4. กระบวนการ วิธีการกิจกรรม ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือคู่มือจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้ คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการ คำแนะนำ และตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมที่จะช่วยให้บรรลุผล คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึก แบบฝึกปฏิบัติและสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งควรทำไม่ควรทำ ซึ่งมักจะมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน ฯลฯ

5. การวัดและประเมินผลคู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผล นับเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่ง ที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล และเกณฑ์การประเมินผล คู่มือผู้ฝึกสอนก็หาอาจเสนอแนะเกณฑ์ในการประเมินผล หรือให้คำแนะนำ ในการพัฒนาเกณฑ์เพื่อประเมิน

6. ความรู้เสริม คู่มือที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และสามารถคาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดทำ ข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้อันจะทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

วัฒนา ฉิมประเสริฐ (2554) กล่าวว่า องค์ประกอบของคู่มือที่ดีนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปใช้ถ่ายทอดการทำความเข้าใจ โดยประกอบไปด้วยคำชี้แจง ในการใช้คู่มือเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักเรียน และครอบคลุมทุกด้าน วิธีนำไปใช้และการแนะนำแหล่งความรู้อ้างอิงต่าง ๆ ตลอดจนการเสนอสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือกิจกรรม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคู่มือ การสร้างเอกสารทางวิชาการประเภทคู่มือสำหรับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ใช้รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะรูปเล่มหนังสือที่มีการจัดเรียงเนื้อหาสาระเป็นหัวข้อหรือบท ซึ่งแสดงสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการทำงานเฉพาะเรื่องโดยละเอียดในแต่ละขั้นตอน ที่ต้องประกอบด้วยคำชี้แจงในการทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเนื้อหาสาระที่สำคัญในการสอน กระบวนการ วิธีการการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา และในแต่ละส่วนต้องนำเสนอเนื้อหาสาระและรายละเอียดที่แบ่งเป็นหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย ซึ่งจะมีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสร้างคู่มือให้ละเอียดชัดเจน

1.5 ขั้นตอนการจัดทำคู่มือ

จากการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำคู่มือ มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

พิเศษ ปันรัตน์ (2556) กล่าวถึงขั้นตอนและแนวทางการจัดทำคู่มือว่ามีรายละเอียด

ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะทำ คำนวณ จัดหา รวบรวม และศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำกระบวนการและขั้นตอนงาน Work Flow
3. เขียนรายละเอียดในแต่ละกระบวนการและขั้นตอนงาน
4. ทดสอบ
5. ปรับปรุง เผยแพร่ใช้งานจริง
6. ประเมิน ปรับปรุง พัฒนาให้เป็นปัจจุบันและใช้เป็นมาตรฐาน

สรยุทธ จันทภักดิ์ (2557) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานประกอบด้วย 12

ขั้นตอน คือ

1. ศึกษารายละเอียดของงานจากเอกสาร
2. สังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริงจากหน้างาน
3. จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Flow) ขั้นต้น
4. จัดทำ รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยละเอียด
5. ตรวจสอบรายละเอียดขั้นต้น (ทำความเข้าใจ)
6. ตรวจสอบในประเด็นกฎหมาย และกฎระเบียบ

7. ข้ออนุมัติการประกาศบังคับใช้คู่มือปฏิบัติงาน
8. บันทึกเข้าระบบการควบคุมเอกสาร
9. เผยแพร่คู่มือปฏิบัติงาน
10. ฝึกอบรมและให้ความรู้วิธีการใช้งานคู่มือปฏิบัติงาน
11. ทดสอบความเข้าใจของผู้ใช้งาน
12. รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคู่มือ

เสถียร คามิศักดิ์ (2553) กล่าวถึง เทคนิคการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่น่าสนใจว่า มีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้แบบฟอร์ม มีข้อดีคือ มีความชัดเจนในปฏิบัติงานได้ตามขั้นตอน ไม่ผิดขั้นตอนเก็บรายละเอียดได้ครบ มีความสมบูรณ์เป็นเอกสารอ้างอิงในการพิจารณา มีความยืดหยุ่นในการแก้ไข แต่มีข้อด้อยคือ หากไม่มีการชี้แจงให้เข้าใจอาจผิดพลาดได้แก้ไขได้ยาก หากพิมพ์จากโรงพิมพ์ไม่มีรายละเอียดวิธีการใช้
2. การใช้ภาพการ์ตูน มีข้อดี คือ มีสีสัน สะดุดตาน่าสนใจเข้าใจได้ง่ายทุกระดับ แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ว่าดูไม่เป็นทางการลงรายละเอียดได้ไม่ครบถ้วน และหากคนมีฝีมือทำภาพการ์ตูนได้ค่อนข้างยาก
3. การใช้ภาพถ่าย มีข้อดีคือเข้าใจง่าย ประหยัดเนื้อที่ดูเป็นรูปธรรม และจงใจให้เกิดการปฏิบัติตามได้ง่ายแต่มีข้อด้อยคือ การหาภาพที่เหมาะสม ความสามารถในการถ่ายภาพความพร้อมของอุปกรณ์และเทคนิคถ่ายภาพ
4. การใช้ Multi Media ข้อดีคือ มีความทันสมัย มีพร้อมทั้งภาพและเสียง น่าสนใจ น่าติดตาม มีประสิทธิภาพในการทำความเข้าใจ สะดวกต่อการเผยแพร่จัดเก็บ แต่มีข้อจำกัด คือ เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ความสามารถของผู้ใช้งาน ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์และสถานที่
5. การทดสอบหรือทดลองใช้ปฏิบัติโดยการให้เพื่อนร่วมงานในสาขาวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง อ่านและทดลองปฏิบัติ บันทึกหาจุดเด่นจุดด้อยแล้วนำมา มาปรับปรุงแก้ไขและให้ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานโดยตรงกับสาขาวิชาชีพ อ่านและให้ข้อเสนอแนะว่าตรงไหนที่เข้าใจยากหรือไม่เข้าใจไม่ชัดเจน ควรต้องเพิ่มเติมอะไร หรือตรงไหน สับสน วกวนเกินไป หรือซ้ำซ้อน เป็นต้นแล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาอีกครั้ง

วิยะดา ธนสรรวนิช (2558) กล่าวว่า แนวคิดการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ควร มีรายละเอียด ดังนี้

1. การเลือกเรื่องหรือตั้งชื่อเรื่องของกลุ่มการปฏิบัติงาน ควรเลือกเรื่องให้ตรงกับความรู้ ความสามารถที่ผู้เขียนจะสามารถศึกษา ค้นคว้าได้อย่างละเอียดและครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ควรตั้งชื่อเรื่องที่เป็นงานหลักหรือเป็นงานที่ปฏิบัติจริง

2. ต้องเพิ่มประสบการณ์ให้ตัวเอง โดยการศึกษาผลงานของบุคคลอื่นหรือเข้ารับการอบรม

3. อ่าน จัดบันทึกถ่ายสำเนาเอกสาร เก็บรวบรวม ข้อมูลจากแหล่งใด ใครเป็นผู้เขียน เขียนเมื่อใด ปีใด เพื่อใช้เป็นบรรณานุกรม อ้างอิงเพื่อที่จะทำ ให้เกิดความเชื่อถือ

4. วางแผนในการเขียน การวางโครงสร้าง เป็นบท เป็นตอน เป็นหัวข้อใหญ่หัวข้อย่อย

5. เรียบเรียง ที่ได้จากการอ่าน ค้นคว้าเขียนเป็นตอนแล้วนำมาเรียงปะติดปะต่อจนครบแล้วลงมือเขียน ภาษาที่ใช้พยายามใช้ภาษาง่าย ๆ จะต้องคำนึงถึงผู้อ่าน ควรตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้อ่าน เนื้อหาสาระถูกต้องตามหลักวิชาทันสมัยครอบคลุมประเด็นที่เขียนรูปแบบที่ดีต้องมีลักษณะเป็นวิชาการแบ่งบท แบ่งตอนชัดเจน

6. ในแต่ละประเด็นหลักที่เขียน ควรมีน้ำหนักพอ ๆ กัน มีความยาวพอ ๆ กัน ให้ความละเอียดใกล้เคียงกันและต้องเขียนผสมผสานกันระหว่างสิ่งที่ค้นคว้ามากับประสบการณ์ที่ปฏิบัติจริง

7. เรียบเรียงเป็นต้นฉบับ เริ่มทดลองใช้ปฏิบัติจริง ซึ่งอาจมีการเพิ่ม –ลด และแก้ไข แล้วทดลองใช้ปฏิบัติซ้ำ อ่านทบทวน หาข้อบกพร่องเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนและเพิ่มเติมสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์

8. จัดทำรูปเล่ม ให้เพื่อนร่วมงานช่วยอ่าน หรือผู้มีประสบการณ์ช่วยอ่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือหาข้อบกพร่อง ซึ่งอาจมีการเพิ่ม – ลด หรือสลับ บท ตอน ใหม่ เพื่อให้การเสนอแนวความคิดดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2557) กล่าวว่า ขั้นตอนการจัดทำเอกสารการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของงานจากเอกสาร
2. สังเกตการปฏิบัติงานจริง
3. จัดทำ Work Flow อย่างง่าย
4. จัดทำรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน
5. มีการทดสอบโดยให้ผู้ปฏิบัติงานอ่านและผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานอ่าน

6. ตรวจสอบกับนิติกรว่ามีประเด็นใดขัดต่อกฎหมาย หรือกฎระเบียบของทางหน่วยงาน หรือไม่หากมีให้แก้ไขปรับปรุง

7. ขออนุมัติ

8. บันทึกเข้าระบบการควบคุมและแจกจ่ายเอกสาร

9. ดำเนินการแจกจ่ายหรือเผยแพร่

10. ดำเนินการฝึกอบรมหรือชี้แจงวิธีการใช้

11. มีการทดสอบความเข้าใจของผู้ใช้งาน

12. รวบรวมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคู่มือให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดทำคู่มือ หมายถึง การจัดทำเอกสาร หรือเป็นการกำหนดแนวทางขั้นตอนหรือวิธีการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่ออธิบายเอกสารหรือชุดคำแนะนำที่สร้างขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ที่ใช้งานสามารถทำตามคำแนะนำได้ และใช้เป็นแนวทาง หรือขั้นตอนการกระทำต่าง ๆ ได้ถูกต้อง มักจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือการทำงานที่เป็นระบบ และเป็นเอกสารเป็นต้นฉบับที่สร้างขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขานั้น ๆ เช่น การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เป็นการสร้างเอกสารที่มีเนื้อหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสอนและการฝึกอบรมรวมทั้งทักษะในกีฬาบาสเกตบอล มีข้อมูลอธิบายและแสดงตัวอย่างการดำเนินงาน รูปภาพ หรือแผนผังต่าง ๆ และบางครั้งก็อาจเป็นเอกสารออนไลน์ เว็บไซต์ หรือคู่มือการใช้งานที่แสดงขั้นตอนการฝึกทักษะบาสเกตบอลอย่างละเอียด โดยลักษณะของคู่มือที่ดีนั้น ควรประกอบด้วยเนื้อหาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีรูปแบบกระชับรัด ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน มีการจัดลำดับข้อมูล นำเสนอเป็นขั้นตอนที่เข้าใจง่าย ในด้านของเนื้อหาควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีการระบุขอบข่ายเนื้อหาที่ครอบคลุมในการศึกษาคู่มือ ซึ่งเขียนไว้ชัดเจน มีความเหมาะสมตรงกัน เพื่อช่วยให้ผู้ฝึกสอนสามารถนำคู่มือ ไปใช้สอนผู้เล่นและประเมินผู้เล่นให้มีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคต่าง ๆ ของบาสเกตบอลได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะ

2.1 ความหมายของการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา ในภาษาอังกฤษคือคำว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นได้ เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น

การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้โดยแพร่หลายและมีความหมายต่างกัน ความหมายของการพัฒนานั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

โดยรูปศัพท์การพัฒนา มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Development แปลว่า การเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ (ปกรณัม ปรียากร, 2538) ส่วนความหมายจากรูปศัพท์ในภาษาไทยนั้น หมายถึง การทำให้เจริญ หมายถึง ความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วไป เช่น การพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศ คือการทำให้สิ่งเหล่านั้นให้ดีขึ้น เจริญขึ้น สนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ให้ได้ดียิ่งขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี หรืออาจกล่าวได้ว่า “การพัฒนา” เป็นกระบวนการของการเคลื่อนไหวจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจ การพัฒนาเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่หยุดนิ่ง การพัฒนา มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเปลี่ยนแปลง ด้วยกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีการวางแผนไว้แล้ว คือการทำให้ลักษณะเดิมเปลี่ยนไปโดยมุ่งหมายว่า ลักษณะใหม่ที่เข้ามาแทนที่นั้นจะดีกว่า ลักษณะเก่า แต่โดยธรรมชาติแล้วการเปลี่ยนแปลง ย่อมเกิดปัญหาในตัวเอง เพียงแต่ว่าจะมีปัญหามากหรือปัญหาน้อย ในความเข้าใจแบบสมัยใหม่จะหมายถึง การทำให้เจริญในด้านวัตถุรูปแบบ และในเชิงปริมาณ เช่น ถนนหนทาง ตึกรามบ้านช่อง ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจ เป็นต้น (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2538)

การพัฒนาที่เข้าใจโดยทั่วไปมีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากรูปศัพท์ คือ หมายถึงการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ (ยุวัฒน์ จุฑิเมธี, 2526) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าในปัจจุบันสภาพการณ์ของสิ่งนั้นดีกว่า สมบูรณ์กว่าก็แสดงว่าเป็นการพัฒนา (ปกรณัม ปรียากร, 2538)

ในการวางแผนการพัฒนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวน การกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจัง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกัน เป็นวงจร โดยไม่มีการสิ้นสุด ((นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ, 2534) ซึ่งองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (อัครา โพธิยานนท์, 2539) สรุปได้ว่าการพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการ ดังนี้

$D = f(P+M)$
 เมื่อ $D =$ Development คือ การพัฒนา
 $P =$ Planning คือ การวางแผน
 $M =$ Management คือ การบริหารงานหรือการจัดการ

ดังนั้นการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาในความหมายของนักวางแผนจะเป็นไปอีกแนวทางหนึ่ง โดยอาจสรุปได้ว่าหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนและโครงการ แล้วบริหารหรือจัดการให้ เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้จะเห็นได้ ว่าความหมายของการพัฒนาทางการวางแผนกำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เกิดจากการวางแผนโดยมนุษย์ ไม่ใช่การพัฒนาในความหมายนี้ (สนธยา สีละมัต, 2547) เมื่อเกิดการวางแผนที่ดีแล้วนั้นจะส่งผลต่อในขั้นของการปฏิบัติ ในการพัฒนาที่เป็นการชักชวนหรือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจังและเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันในลักษณะที่เป็นวงจรไม่มีการ สิ้นสุด (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ, 2534)

นักพัฒนาชุมชนได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่าหมายถึงการที่คนในชุมชนและ สังคมโดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ความสามารถของตนเองและร่วมกัน เปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเองชุมชนสังคมให้ดีขึ้น (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2525) การพัฒนาเป็น เสมือนกลวิธีหรือมรรควิธี (Mean) ที่ทำให้เกิดผล (Ends) ที่ต้องการ คือคุณภาพชีวิต ชุมชน และ สังคมดีขึ้น (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, 2534) เป็นวิธีการเปลี่ยนแปลงมนุษย์และสังคมมนุษย์ให้ดีขึ้น แต่นักพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นที่มนุษย์ในชุมชนต้องร่วมกันดำเนินงานและได้รับผลจากการพัฒนาร่วมกัน

อำภา บุญช่วย (2537) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาตนเอง เพราะพื้นฐานของการพัฒนาทั้งหมดนั้น ถ้าหากขาดการพัฒนาตนเองเป็นพื้นฐานแล้วนั้นก็ยากที่จะ สามารถพัฒนาสิ่งอื่นแม้กระทั่งครอบครัวของตนเอง ดังนั้น ก่อนจะไปพัฒนาบุคคลใดก็ควรที่จะ พัฒนาตนเองก่อนเสมอ บุคคลอื่นเขาถึงจะยอมรับฟัง และเกิดความศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคล ที่ประกอบวิชาชีพครู

กิติมา ปรีดีติลล (2529) การพัฒนา หมายถึง วิธีการมากมายที่จะมุ่งเน้นเพิ่มเติม ความคิด ความรู้ ความสามารถให้แก่บุคคลในองค์กรรวมทั้งพัฒนามุมมองเจตคติของบุคคลที่ ปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปในทางที่ดี ซึ่งจะทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) การพัฒนา หมายถึง วิธีการพยายามเสริมสร้างครูให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความรู้ มีทักษะการทำงาน ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีสำหรับการทำงานพร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม บุคลิกเหมาะสมของการเป็นครูด้วย

กู๊ด Good (1973) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทางด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองหรือบุคคลอื่นกระทำ สรุปได้ว่าการพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถของคนในองค์กร ให้มีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม ซึ่งจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการพัฒนามีความหมายที่เหมือนและแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย และสามารถแยกออกได้หลายความหมาย แต่สิ่งหนึ่งที่มีเหมือนกันนั่นคือการพัฒนาจะมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม องค์กร หรือตัวบุคคล ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ กลุ่มทางสังคม หรือชุมชน อย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งหวังประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมุ่งเน้นถึงการนำแผนที่วางไว้ไปดำเนินการอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง เพราะถึงจะมีแผนที่ดีแต่ถ้าหากไม่นำไปปฏิบัติการพัฒนานี้ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

2.2 ลักษณะของการพัฒนาที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้อธิบายลักษณะของการพัฒนาไว้ โดยการพัฒนาเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่มีแบบแผน มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเกี่ยวข้องกันกับการวางแผนการใช้กลยุทธ์เพื่อที่จะพัฒนาและการระดมทรัพยากรในด้านต่างๆ ขององค์กรเพื่อที่จะใช้ในด้านของการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นวิธีการการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ ซึ่งเป็นความคิดที่มองรูปแบบเปลี่ยนแปลงขององค์กรนั้นในลักษณะที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในลักษณะเกื้อกูลกัน การพัฒนาองค์กรนั้นเป็นระบบของกระบวนการปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะต้องได้กระทำอย่างสืบเนื่องใช้เวลานาน โดยกระบวนการพัฒนาองค์กรนั้นจะเป็นกระบวนการแก้ปัญหาซึ่งจะต้องดำเนินงานสืบเนื่องกันไม่ใช่แค่เพียงจะเป็นการแก้ปัญหาเพียงแค่ครั้งเดียวแล้วก็เลิกไปแต่จะต้องมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ องค์กรนั้นต้องการที่จะให้ผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ซึ่งผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่จะเน้นความต้องการด้านบุคคลที่สามซึ่งเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาองค์กรจึงจะต้องมีการมุ่งเน้นที่จะเพิ่มสมรรถนะสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ โดยทั่วไปจะต้องมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร (2545) ได้กล่าวถึงการพัฒนา คือการกระทำที่เป็นเหตุให้บางสิ่งบางอย่างเจริญเติบโตหรือขยายออกเพื่อให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เดิมและการพัฒนานั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหรือมนุษย์ก็ได้ แต่เรามุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยคนมีความสามารถและสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น คนในสังคมมีอิสระและเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ และคนในสังคมมีความเมตตากรุณาซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการพัฒนาที่ดีจะต้องเป็นไปตามโครงสร้าง เป็นวิธีการการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบหรือแบบแผนของหลักวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมโดยใช้กลยุทธ์เพื่อที่จะพัฒนาอย่างมีจุดหมาย และมีความเป็นไปได้มีความยืดหยุ่น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะต้องดำเนินงานต่อเนื่อง ไม่ใช่กระทำเพียงแค่ครั้งเดียวแล้วก็เลิกไปแต่จะต้องมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ มีทางเลือกเสรีภาพในการตัดสินใจ เพื่อที่จะพัฒนาองค์กรหรือบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ความสามารถและสมรรถภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

2.3 กระบวนการการพัฒนา

สุนันทา เลาहनันท์ (2544) ได้สรุปเทคนิคกระบวนการการพัฒนาไว้ โดยการวางแผนชีวิตและอาชีพ เป็นความพยายามที่จะช่วยสมาชิกในองค์กร ให้มีความสนใจต่อเป้าหมายแห่งชีวิตและอาชีพของสมาชิกโดยใช้ วิธีการให้แบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน และให้แต่ละคนในกลุ่มระบายความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับชีวิตการทำงาน แล้วรวบรวมเพื่อตั้งเป้าหมายโดยระบุขั้นตอนวันเวลาไว้ด้วย เพราะการฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการเป็นการสร้างชุมชนเทียมขึ้นและถือว่าเป็นเทคนิคเกี่ยวกับการเรียนรู้ และพัฒนาเฉพาะบุคคล โดยเป็นการฝึก อบรมเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาและระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกันคือต้องการให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความสำนึกหรือระมัดระวังความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ มากยิ่งขึ้นพร้อมกับเข้าใจบทบาทของตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นๆ โดยการให้คำปรึกษาในกระบวนการทำงานกลุ่ม กิจกรรมซึ่งที่ปรึกษานำมาใช้เพื่อช่วยผู้มีปัญหาให้สามารถรับรู้และเข้าใจปัญหาตลอด จนดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้สิ่งแวดล้อมของผู้มีปัญหาแต่ละคน และการยุติข้อพิพาทโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยใช้บุคคลที่สามนับตั้งแต่การใช้ความรู้ ความรู้สึก และความชำนาญของบุคคลที่สาม ที่จะช่วยวิจัยเสริมความเข้าใจและแก้ปัญหา ปกติจะใช้ในการช่วยผู้บังคับบัญชาในการแก้ปัญหาในฐานะที่ปรึกษา และวิธีการประชุมวินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติงานของกลุ่มครอบครัวเป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรระดับกลุ่ม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาและกลุ่มของผู้ใต้บังคับบัญชาโดย ตรงในหน่วยงานเดียวกัน มาร่วมประชุมเพื่อ

วิพากษ์วิจารณ์ผลของการดำเนินงานของกลุ่ม ประชุมเพื่อสร้างทีมงาน เป็นวิธีการพัฒนาซึ่งประกอบไปด้วยผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาจากหน่วยงานเดียวกัน ซึ่งการวิเคราะห์บทบาท เป็นการมุ่งศึกษาวิเคราะห์บทบาทและภาระหน้าที่ของสมาชิกในหน่วยงานให้ชัดเจนขึ้นเพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้บทบาทที่เหมาะสมเป็นวิธีการพัฒนาองค์กรในระดับบุคคล ซึ่งตั้งอยู่บนแนวความคิดที่ว่าบุคคลจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจ

มาร์ต พัดผล (2557) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาว่า การพัฒนาที่ดีนั้นควรให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้จริงกับผู้เรียนด้วย และกระตุ้นให้ครูเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในกระบวนการพัฒนานั้นพร้อมทั้งมี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ควรคำนึงถึงหลักการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วย โดยมีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับสาระการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับสาระนั้นๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สอนได้เรียนรู้กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ และเปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง และจัดให้ครูได้สะท้อนความคิดการปฏิบัติของตนเอง (Reflective Practice) และให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนด้วยกัน โดยมีการติดตามผลการดำเนินการ (Follow-up) และการให้ผลย้อนกลับ (Feedback) ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งใช้รูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) ที่มีความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ

Everard & Morris (1990) ได้นำเสนอกระบวนการพัฒนาองค์กรรวมทั้งมีสานระหว่างปฏิสัมพันธ์ในองค์กรและการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มต้นจากการจัดให้มีระบบแนะแนว ข้อเสนอแนะและการเป็นที่ปรึกษาเพื่อหล่อหลอมทักษะการทำงาน ควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ผ่านการศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการลงมือปฏิบัติจริงผ่านการจัดทำโครงการหรือโครงการ การมอบหมายบทบาทและความรับผิดชอบในการเข้าร่วมประชุมเพื่อทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษานอกสถานที่ ซึ่งกระบวนการบูรณาการเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างรอบด้านและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อองค์กร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ หมายถึง ขั้นตอนที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะ หมายถึง การสำรวจหาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะว่ามีปัญหาเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ที่เกิดขึ้นจริง กับผลการปฏิบัติงานที่องค์กรต้องการอย่างไร

ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หมายถึง การกำหนดจำนวนคนที่จะเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะและกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

ขั้นที่ 3 การเตรียมโครงการและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา หมายถึง การ ศึกษาความเหมาะสมเกี่ยวกับบริบทขององค์กร โดยออกแบบโปรแกรมหรือหลักสูตรสำหรับการพัฒนา กำหนดวิธีการหรือกิจกรรมที่จะใช้ในการพัฒนาและกำหนด วัน เวลา สถานที่ ในการพัฒนาสมรรถนะ

ขั้นที่ 4 การดำเนินการพัฒนา หมายถึง การเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงขององค์กร คำนึงถึงความเหมาะสมของ วัน เวลาและสถานที่ และสามารถดำเนินการพัฒนาสมรรถนะโดยหน่วยงานเองหรือหน่วยงานภายนอก หรือการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการพัฒนา หมายถึง การตรวจสอบผลการพัฒนาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ดำเนินการเป็นระยะและพิจารณาอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นการตรวจสอบการรับรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ (Perception-Based Approach) โดยผู้ประเมินจะใช้แบบสอบถามชนิดประมาณค่า แล้วให้ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินวิทยากร ผู้บริหารโครงการ ความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการพัฒนา วัน เวลาและสถานที่

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนา สรุปได้ว่าการพัฒนา คือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น เป็นวิธีการการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบหรือแบบแผนของหลักวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมโดยใช้กลยุทธ์เพื่อที่จะพัฒนาอย่างมีจุดหมาย โดยกระบวนการทำงานเดี่ยวหรือกลุ่มที่มีผู้รับรู้และเข้าใจปัญหามาช่วยดำเนินการแก้ปัญหา รวมทั้งการให้ผลย้อนกลับเพื่อวิเคราะห์บทบาท เพื่อวินิจฉัยปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งมีความเป็นไปได้ มีความยืดหยุ่น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม องค์กร หรือตัวบุคคล ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ กลุ่มทางสังคม หรือชุมชน อย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งหวังประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์ด้วยกันเอง โดยมุ่งเน้นถึงการนำแผนที่วางไว้ไปดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และต้องมีการปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ โดยการกำหนดรูปแบบ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะ มีขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ หมายถึง คู่มือการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลเพื่อส่งเสริมสมรรถนะในการสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหาสาระ 4) ระยะเวลาในการฝึกอบรม 5) การวัดและประเมินผล

วิธีการพัฒนาสมรรถนะ หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย 5 วิธี ดังนี้

1. การฝึกอบรม หมายถึง การให้ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงมือปฏิบัติงานแก้ปัญหา ซึ่งจะทำได้ผลงานหรือคำตอบต่อปัญหา มีโอกาสแก้ปัญหาร่วมกัน วางแผนร่วมกันว่าจะทำอะไร เชิญใครมาเป็นวิทยากร ผู้แนะนำฝึกสอน บรรยายหลักการ วิธีการและเป็นพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติ
3. การศึกษาดูงานนอกสถานที่ หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในงานที่ได้รับผิดชอบ เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นจากประสบการณ์ตรงจะส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. การฝึกงานในสถานประกอบการ หมายถึง กิจกรรมการเสริมทักษะและประสบการณ์ตรงทั้งก่อนการปฏิบัติงานและในระหว่างการทำงาน เป็นการนำความรู้จากภาคทฤษฎีไปสู่การฝึกภาคปฏิบัติ ทำให้ได้รับความรู้ ทักษะ เท้าพันเครื่องมือ เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย
5. การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสนใจของตนเอง ช่องทางการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับเวลา โอกาสและความสนใจของแต่ละบุคคลและสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา

3.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนา ศักยภาพของบุคลากรเพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนางานองค์กร องค์กรต่างๆ จึงพยายามเอาสมรรถนะมาใช้เป็น ปัจจัยในการบริหารองค์กรในด้านต่างๆ เช่น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนางานบริการ หรือการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้มองเห็นกรอบความคิดและแนวความคิด เบื้องต้นเกี่ยวกับสมรรถนะ จึงจะกล่าวถึงความเป็นมา และความหมายองค์ประกอบ ประเภทของสมรรถนะ การกำหนดสมรรถนะ

การวัดสมรรถนะ สมรรถนะผู้ฝึกสอน สมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล และการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล ดังนี้

แม็คเคลแลนด์ (McClelland, 2546:) กล่าวว่า สมรรถนะ คือ กลุ่มของทักษะ ความรู้ ความสามารถ รวมทั้ง พฤติกรรม คุณลักษณะ และทัศนคติ บุคลากรจำเป็นต้องมีสมรรถนะเพื่อปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น Competency จะต้องสัมพันธ์ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ (Vision) แผนกลยุทธ์ (Business Strategy) ขององค์กรซึ่งนำมาสู่การพัฒนาและการสร้างบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

โบยาซีส (Boyatzis, 1982) ได้เขียนหนังสือชื่อ The competent manager: A model of effective performance และได้นิยามคำว่า Competencies ไว้ว่าเป็นความสามารถในงานหรือเป็นคุณลักษณะ ที่อยู่ภายในบุคคลที่นำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

แกรี่ และพahal (Gary Hamel and C.K. Prahalad, 1994) ได้เขียนหนังสือชื่อ Competing For The Future ซึ่งได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ Core Competencies เป็นความสามารถหลักของธุรกิจ ซึ่งถือว่า ในการประกอบธุรกิจนั้นจะต้องมีเนื้อหาสาระหลัก เช่น พื้นฐานความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงานอะไรได้บ้าง และอยู่ในระดับใดจึงทำงานได้มีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการขององค์กร

พาร์รี่ (Parry, 1997) นิยามคำว่า สมรรถนะ คือ กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าวสัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

เบเกอร์และอัลลิส (Becker and Ulrich, 2001) ให้ความหมายของสมรรถนะ (Competency) คือ “ความรู้ ทักษะ ความสามารถหรือลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพล โดยตรงต่อการทำงานของบุคคล” ดูโบอิสและวิลเลียม (Dubois and William, 2004) ได้กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึง คุณลักษณะที่ทุกคนมีและใช้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะเกิดผลการปฏิบัติงาน ตามที่ต้องการ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้รวมถึง ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคม ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึก รวมถึงการกระทำ เชอมนอน (Shermon, 2004) ได้แบ่งความหมายของคำว่าสมรรถนะออกเป็น 2 ความหมาย ได้แก่ ความสามารถของแต่ละบุคคลที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในขอบเขตงานที่ตนรับผิดชอบ และคุณสมบัติที่บุคคล

จำเป็นต้องมีเพื่อสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Shermon จะยึดถือในความหมายนี้มากกว่า เพราะจะทำให้บุคคลแสดงออกถึงพฤติกรรมอันนำมาสู่ผลงาน และผลสุดท้ายก็จะนำมาซึ่งผลลัพธ์ทางธุรกิจที่องค์กรต้องการ

दनัย เทียนพุด (2540) ได้ให้คำจำกัดความของ สมรรถนะ (Competency) โดยรวมๆ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่ประกอบด้วย ทักษะ ความรู้ ที่สามารถทำงานได้ตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนดโดยแบ่งสมรรถนะเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ สมรรถนะในมิติของพฤติกรรม เป็นเรื่องของบทบาทหน้าที่ตามสายอาชีพของพนักงาน หรือของผู้บริหารในตำแหน่งต่างๆ ทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่องค์กรต้องการในแง่ของสมรรถนะในเชิงพฤติกรรม คือการเข้าไปวิเคราะห์สิ่งที่เป็นพฤติกรรมหลักของหน้าที่ที่รับผิดชอบจะได้สิ่งๆ ที่เรียกว่าคุณลักษณะของสมรรถนะของหน้าที่งาน หรือบทบาทหน้าที่ก็จะเป็นผลได้ของพฤติกรรม และสมรรถนะในมิติของงาน หมายถึงสมรรถนะในด้านการทำงานซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานอาชีพ สิ่งที่ได้รับหรือผลจากการทำงานตามอาชีพหรือมาตรฐานอาชีพ คือผลงานที่สามารถปฏิบัติได้

ขจรศักดิ์ หาญณรงค์ (2542) ให้ความหมายว่าสมรรถนะ หมายถึงสิ่งที่แสดงคุณลักษณะ และคุณสมบัติของบุคคลซึ่งรวมถึงความรู้ทักษะและพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งทำให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพและประสิทธิผลสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ (2543) กล่าวว่าสมรรถนะ หมายถึงความสามารถ ความชำนาญ ด้านต่างๆซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้บุคคลสามารถกระทำการหรือดเว้นกระการในกิจการใดๆ ให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งความสามารถเหล่านี้ได้มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การฝึกฝน และการปฏิบัติเป็นนิสัย เช่น ความสามารถในการสื่อสารข้อความ ความสามารถในการวางแผน การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ ความคิดริเริ่ม เป็นต้น

เดชา เดชะวัฒนไพศาล (2543) กล่าวว่าสมรรถนะ หมายถึงทักษะ ความรู้ และความสามารถ หรือพฤติกรรมของบุคคลที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง กล่าวคือในการทำงานอย่างหนึ่งเราต้องรู้อะไร เมื่อมีความรู้หรือข้อมูลแล้ว เราต้องรู้ว่าจะต้องทำงานนั้นๆ อย่างไร และเราควรมีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะอย่างไรจึงจะทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรทราบได้ว่า คุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่ดีในการทำงานของบุคลากรนั้นเป็นอย่างไร

ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (2549) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึงทัศนคติ ทักษะ พฤติกรรม แรงจูงใจ หรือคุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ

เกริกเกียรติ ศรีเสริมโภค (2546) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และความสามารถ (Ability) ของมนุษย์ที่แสดงออกผ่านพฤติกรรม (Attributes) และอธิบายเพิ่มเติมว่าในความเป็นจริงความสามารถของมนุษย์ โดยเฉพาะความสามารถที่ซ่อนเร้น (Talent) มีอยู่อย่างมหาศาล เพียงแต่ไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง ซึ่งอาจจะเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ทักษะและสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ สอดคล้องกับโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยส่วนที่เห็นได้ง่ายเป็นส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำนั่นคือ องค์ความรู้ และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่แต่ส่วนใหญ่มองเห็นได้ยาก และพัฒนาได้ยากจะอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุปนิสัย ภาวะลักษณะภายในและบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ซึ่งส่วนนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมาก

บริษัท นอลิจ เพาเวอร์ จำกัด (2551) ได้จัดทำคู่มือสมรรถหลักพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย สรุปว่าสมรรถนะหลักของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จริยธรรม (Integrity) โดยมีพฤติกรรมคาดหวัง คือ มีจิตสำนึก การครองตน มีความเป็นกัลยาณมิตร และแสดงออกถึงความรักใคร่ 2) การเป็นผู้นำ (Leadership) โดยมีพฤติกรรมคาดหวังดังนี้ คือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำ การเสียสละ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติงาน 3) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในอาชีพ (Expertise) โดยมีพฤติกรรมคาดหวัง คือ สามารถนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การให้คำแนะนำ และสามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ และ 4) การบริการที่ดี (Service mind) โดยมีพฤติกรรมคาดหวัง คือ แสดงออกถึงความรัก การแต่งกายที่ถูกกาลเทศะ แสดงวุฒิภาวะ และการจัดความขัดแย้ง

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะ หมายถึง ระดับของความสามารถในการปรับและใช้กระบวนการทัศน ทัศนคติ พฤติกรรม ความรู้ ทักษะเพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร

ณรงค์วิทย์ แสันทอง (2547) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สมรรถนะ หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ทัศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Belief) และอุปนิสัย (Trait) กลุ่มที่ 2 สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมในการทำงานที่แสดงออกมา แต่ละบุคคลที่สามารถวัดและสังเกตเห็นได้ ปัจจุบันองค์กรต่างๆ มุ่งเน้นการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้นเพียงใด และจะอย่างไรในการบริหารให้บุคลากรแต่ละคนมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น การแนะแนวความคิดเรื่อง

สมรรถนะมาใช้ในการบริหารงานทรัพยากรบุคคล หรือเรื่องราวที่ เกี่ยวข้องกับบุคคลจะทำให้การ บริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2547) ได้สรุปคำนิยามของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ คือคุณลักษณะของบุคคล ซึ่งได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ และอื่นๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับ ความเหมาะสมกับองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่าผู้ที่จะประสบความสำเร็จ ใน การทำงานได้ ต้องมีคุณลักษณะเด่นๆ อะไรหรือลักษณะสำคัญๆ อะไรบ้างหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออก โดยมีความรู้ ทักษะ ทักษะ บุคลิกภาพ รวมถึง แรงจูงใจ ที่จำเป็นของบุคคล และเป็นส่วนผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ ทำผลงานได้ตาม เกณฑ์หรือตามมาตรฐานที่กำหนด หรือสูงกว่าซึ่งมีผลต่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือผล การทำงานที่เป็นเลิศขององค์กร หรือของกลุ่มงาน และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการ ฝึกอบรมและการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ที่สร้างขึ้นและต้องคำนึงถึง จริยธรรม การเป็นผู้นำ การส่ง สมความเชี่ยวชาญในอาชีพ และมีการบริการที่ดีด้วย

3.2 องค์ประกอบของสมรรถนะ

องค์ประกอบของสมรรถนะเป็นการอธิบายถึง ทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่จำเป็น และ ต้องการสำหรับการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งควรกำหนดเป็นภาพกว้างๆ ถึงการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด สเปนเซอร์ (Spencer, 1993) กล่าวถึงการนำสมรรถนะมากำหนดเป็นระดับสมรรถนะ เพื่อใช้วัด สมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคคลนั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลุ่มของสมรรถนะ (Competency Cluster) เป็นกลุ่มสมรรถนะที่จะจัดตามความต้องการ เพื่อ วิเคราะห์จำแนกระดับพฤติกรรมระหว่างผู้ที่เข้าใจงานอย่างลึกซึ้งกับผู้ที่เข้าใจงานเพียงผิวเผิน โดย กลุ่มหนึ่งจะประกอบด้วยหนึ่งสมรรถนะหรือมากกว่าก็ได้ เช่น กลุ่มการช่วยเหลือและการบริการ (Helping and Human Service) ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 2 ด้าน คือ ความเข้าใจในด้านการ ปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal Understanding) และการให้บริการลูกค้า (Customer Service Orientation) 2) มิติ (Dimensions) เป็นมิติของสมรรถนะ โดยจะพิจารณาครอบคลุมถึงความรู้สึกที่ ต้องการอย่างแท้จริง และความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้น ขนาดของผลกระทบต่อกัน และโครงการ ความซับซ้อนของพฤติกรรม ความพยายามและความเป็นเอกลักษณ์ของงาน แล้วนำมากำหนด จำนวนมิติในแต่ละสมรรถนะซึ่งส่วนมากสมรรถนะหนึ่งจะประกอบด้วย 2-3 มิติ เช่น การให้บริการ ลูกค้า (Customer Service Orientation) ประกอบด้วย 2 มิติ คือ มิติเกี่ยวกับความต้องการของ

ลูกค้า (Focus on client's needs) และมิติเกี่ยวกับการช่วยเหลือหรือการบริการ (Initiative to help or serve others) และ 3) ระดับของสมรรถนะ (Numbering of the Competency Level) เป็นการอธิบายระดับพฤติกรรมของสมรรถนะ โดยทั่วไปมักจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ พฤติกรรมทางบวก พฤติกรรมกลาง พฤติกรรมทางลบ แต่ละพฤติกรรมจะอยู่ในทุกมิติ ซึ่งมีมิติของสมรรถนะจะต้องมีครบทุกพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความต้องการในการประเมิน

ไพเลทและโลฮัน (Pylatt and Lohan, 1995) ได้นำเสนอองค์ประกอบหลักของแต่ละสมรรถนะไว้หลายด้าน ได้แก่ 1) บทบาทหลัก (Key Role) จะอธิบายถึงกิจกรรมอย่างกว้างๆ ตามข้อผูกพันหรือพันธะสัญญา ที่แต่ละบุคคลมีต่อองค์กรในระหว่างที่ทำงานอยู่ 2) หน่วยของสมรรถนะ (Unit or Competency) อธิบายถึง หน้าที่หลักหรือกลุ่มของทักษะของงานอย่างกว้างๆ 3) ส่วนประกอบของสมรรถนะ (Element of Competency) รายละเอียดเพิ่มมากขึ้น จากหน่วยงานย่อยนั้น โดยการกล่าวถึงการกระทำ หรือผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นหรือวัดได้ 4) เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria) เป็นระดับความต้องการหรือมาตรฐานของผลการปฏิบัติงานในแต่ละส่วนประกอบของสมรรถนะ ซึ่งต้องระบุให้เชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะและความชัดเจนของผลสำเร็จ 5) เงื่อนไข (Conditions) เป็นความคาดหวังการปฏิบัติงาน และ 6) คำแนะนำ (Evidence Guide) ที่อธิบายครอบคลุมถึงเนื้อหาและกลยุทธ์ของการประเมินปัญหาสำคัญต่างๆ ของแต่ละหน่วยสมรรถนะ และความสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานอื่นๆ และให้ความชัดเจนเกี่ยวกับ สมรรถนะซึ่งอาจจะทำเป็นคู่มือหรือเอกสารประกอบ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะสามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มเพื่อแยกความแตกต่าง หรือกลุ่มของบุคคลที่มีสถานะต่างกัน รวมถึงระดับของสมรรถนะที่มีความแตกต่างในแต่ละบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ องค์ประกอบของสมรรถนะเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะของผู้ปฏิบัติงานและเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ทำให้องค์กรสามารถตรวจสอบแก้ไข และพัฒนาได้ในแนวทางที่ถูกต้อง อันจะทำให้องค์กร มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพนักงานมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น ดังนั้นองค์ประกอบของสมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่องค์กรควรคำนึงถึง

3.3 ประเภทของสมรรถนะ

চারঙ্গศักดิ์ คางคาสวัสดิ์ (2551) แบ่งสมรรถนะออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นความสามารถพื้นฐานทั่วๆ ไปที่ทุกตำแหน่งงานควรจะต้องมี เช่น ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจของบริษัท จิตสำนึกในการให้บริการลูกค้า เป็นต้น 2) สมรรถนะทางวิชาการ (Technical / Functional Competency) เป็นความสามารถ หรือศักยภาพเกี่ยวกับงานที่

ตำแหน่งงานนั้นๆ จะต้องมีความสามารถในด้านการคิดเชิงกลยุทธ์ การบริหารความเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ เป็นต้น หรือในตำแหน่งผู้บริหารระดับกลาง ควรจะต้องมีความสามารถในด้านภาวะผู้นำ (Leadership) ความสามารถในการวางแผนงานให้สอดคล้องกับแผนงานธุรกิจของบริษัท (Corporate Planning) หรือในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ จะต้องมีความสามารถในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการประสานความร่วมมือในทีมงาน ความละเอียดถี่ถ้วนถูกต้อง และซื่อสัตย์ เป็นต้น

เทียน ทองแก้ว (2550) ได้กล่าวว่า ประเภทของสมรรถนะจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ 1) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies) หมายถึง สมรรถนะที่แต่ละคนมีเป็นความสามารถเฉพาะตัว คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น การต่อสู้ป้องกันตัว นักดนตรี นักกายกรรม และนักกีฬา เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้ยากที่จะเลียนแบบหรือต้องมีความพยายามสูงมาก 2) สมรรถนะเฉพาะงาน (Job Competencies) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักสำรวจ ต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข การคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี เป็นต้น 3) สมรรถนะองค์กร (Organization Competencies) หมายถึง ความสามารถพิเศษเฉพาะองค์กรนั้นเท่านั้น เช่น บริษัท เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด เป็นบริษัทที่มีความสามารถในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือบริษัท พอร์ด (มอเตอร์) จำกัด มีความสามารถในการผลิตรถยนต์ เป็นต้น หรือ บริษัท ทีโอเอ (ประเทศไทย) จำกัด มีความสามารถในการผลิตสี เป็นต้น 4) สมรรถนะหลัก (Core Competencies) หมายถึง ความสามารถสำคัญที่บุคคลต้องมีหรือต้องทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น พนักงานเลขานุการสำนักงานต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การใช้คอมพิวเตอร์ได้ ติดต่อประสานงานได้ดี เป็นต้น หรือผู้จัดการบริษัทต้องมีสมรรถนะหลัก คือ การสื่อสาร การวางแผน การบริหารจัดการ และการทำงานเป็นทีม เป็นต้น 5) สมรรถนะในงาน (Functional Competencies) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตำแหน่งหน้าที่อาจเหมือนแต่ความสามารถตามหน้าที่ต่างกัน เช่น ข้าราชการตำรวจเหมือนกัน บางคนมีสมรรถนะทางการสืบสวนสอบสวน บางคนมีสมรรถนะทางการปราบปราม เป็นต้น

วัฒนา พัฒนพงศ์ (2546) ก็ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ ชัดความสามารถขององค์กร ซึ่งเกิดจากวัฒนธรรมและค่านิยมขององค์กร เช่น การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การทำงานแบบมืออาชีพ (Professionalism) การมุ่งเน้นผลงาน (Result Orientation) การบริหารตนเอง (Self - Management) การใส่ใจลูกค้า (Customer Focus) และภาวะผู้นำ (Leaderships) เป็นต้น 2) สมรรถนะทางวิชาการ (Technical Competency) คือ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่พนักงานต้องมีเพื่อนำไปปฏิบัติงาน เช่น ความรู้

ในเรื่องผลิตภัณฑ์ (Product Knowledge) คุณภาพงานบริการ (Service Quality) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ (Problem Solving and Decision Making) เป็นต้น

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2547) แบ่งประเภทของสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้สึก ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และอุปนิสัยของคนในองค์กรโดยรวมที่จะช่วยสนับสนุน ให้องค์กรบรรลุ เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ได้ 2) สมรรถนะในงาน (Job Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคน ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความรู้สึก ทักษะ ทักษะ ทักษะ และอุปนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมให้คนๆ นั้น สามารถสร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้นๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึก ทักษะ ทักษะ ทักษะ และอุปนิสัย ที่ทำให้บุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเด่นกว่า คนทั่วไป เช่น พวกที่สามารถอาศัยอยู่กับแมลงป่องหรือสรพิษได้ เป็นต้น ซึ่งเรามักจะเรียก Personal Competency ว่า “ความสามารถพิเศษส่วนบุคคล”

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ได้แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) สมรรถนะหลัก หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของตำแหน่งข้าราชการพลเรือน ทุกตำแหน่งกำหนดขึ้นเพื่อหล่อหลอมค่านิยมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกัน 2) สมรรถนะประจำกลุ่ม หมายถึงสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละกลุ่มงาน เพื่อสนับสนุนให้ข้าราชการแสดงพฤติกรรม ที่เหมาะสมแก่หน้าที่และส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติงานภารกิจในหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น

อภिरักษ์ วรรณสารพ (2545) ได้จำแนก (Competency) ไว้ในหนังสือ “The Value-Added Employee” เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ดังนี้ 1) สมรรถนะในการจัดการตนเอง เช่น ความมั่นใจ ไม่ กังวลกับความเครียด คล่องตัว และน่าเชื่อถือ 2) สมรรถนะในการจัดการผู้อื่น คือ ภาวะผู้นำ เช่น บรรลุเป้าประสงค์ ส่งเสริมทีมงาน ประสานและกระจายอำนาจ คาดการณ์เปลี่ยนแปลงและแสดง สมรรถนะเป็นตัวอย่าง การสื่อความหมายและแนวโน้ม เช่น สื่อสารทุกช่องทางสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล โน้มน้าวผู้อื่น และมุ่งเน้นลูกค้า 3) สมรรถนะในการจัดการธุรกิจ คือ ป้องกันและแก้ไข ปัญหา เช่น รวบรวมข้อมูล คิดแบบวิเคราะห์ คิดแบบคาดการณ์ คิดแบบนวัตกรรม คิดแบบ ยุทธศาสตร์ และเชี่ยวชาญเทคนิค การมุ่งสัมฤทธิ์ผล เช่น มีความคิดริเริ่ม เป็นเจ้าแก่ เสริมนวัตกรรม มุ่งเป้าหมาย ตัดสินใจได้ และมีความรอบคอบ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าสมรรถนะ แบ่งได้หลายประเภท คือ สมรรถนะหลักเป็นความสามารถพื้นฐาน สมรรถนะทางวิชาการเป็น

ความสามารถหรือศักยภาพเกี่ยวกับงานที่ตำแหน่งงานนั้นๆ สมรรถนะส่วนบุคคลเป็นสมรรถนะที่แต่ละคนมีเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ สมรรถนะเฉพาะงานคือสมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว สมรรถนะองค์กรคือความสามารถพิเศษเฉพาะองค์กรนั้น สมรรถนะประจำกลุ่มคือสมรรถนะที่กำหนดเฉพาะสำหรับแต่ละกลุ่มงาน

3.4 การกำหนดสมรรถนะ

การกำหนดสมรรถนะจากพันธกิจ ภารกิจขององค์กร หรือการสร้างรูปแบบสมรรถนะ (Competency Model) สามารถกำหนดได้ ดังนี้ (อานนท์ ศักดิ์วีระชัย 2547, สุกัญญา รัชมิธรรมโชติ 2549) โดยในการกำหนดสมรรถนะจะเริ่มจากการนำวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ค่านิยม (Values) ขององค์กรมาเป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะ ความสอดคล้องไปในทิศทางที่ต่อเนื่องกันของสมรรถนะ ที่จะช่วยให้งานเป็นไปด้วยดี (Alignment) ซึ่งเริ่มจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือค่านิยม สู่เป้าหมายขององค์กรมากำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์กร จากนั้นมาพิจารณาถึงสมรรถนะหลักที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีอะไรบ้างจะใช้ความรู้ทักษะและคุณลักษณะอะไรที่จะผลักดันให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร จากสมรรถนะหลักก็มาพิจารณาสมรรถนะของหน้าที่ของบุคคลในองค์กรตามตำแหน่งต่างๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับสมรรถนะของบุคคล สมรรถนะของบุคคลกับสมรรถนะหน้าที่จะไปในทางเดียวกัน งานต่างๆ ก็จะไปในทางเดียวกัน ถ้ามองในทิศทางกลับกัน สมรรถนะหลักจะมาจกสมรรถนะของแต่ละคน ดังนั้นถ้าจะให้ลึกลงในรายละเอียดสู่การปฏิบัติสามารถนำหลัก Balance Scorecard และหลักของการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (KPI) มาใช้ดังความสัมพันธ์ในระบบบริหาร

การกำหนดสมรรถนะจากนักวิชาการแนวทางอื่นๆ อีก เช่น การใช้งานวิจัยมากำหนดเป็นสมรรถนะ เช่น การสำรวจว่าการเป็นบุคคลมาดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่นั้นๆ มีสมรรถนะหลักอะไรบ้าง ผลจากการวิจัยก็จะทำให้ได้สมรรถนะที่เรียกว่า Generic Model หรือรูปแบบทั่วไป หรืออาจกำหนดสมรรถนะจากการวิเคราะห์งาน (Job / Task Analysis) หมายถึง การกำหนดสมรรถนะโดยการวิเคราะห์ตำแหน่งต่างๆ มาออกแบบสมรรถนะ ซึ่งเหมาะสำหรับการคัดเลือกคนเข้ามาสู่งานหรือการปรับปรุงผลผลิตใหม่ ก็กำหนดสมรรถนะของบุคคลที่ทำงานให้ได้ผลผลิตตามต้องการ อย่างไรก็ตามวิธีการกำหนดสมรรถนะในวิธีการหลักนี้ จะรวดเร็วและสะดวก แต่จะไม่เห็นความเชื่อมโยง ต่างกับการกำหนดสมรรถนะจากพันธกิจ ภารกิจขององค์กร ที่มองเห็นความเชื่อมโยงแต่จะเสียเวลามากและอาจหลงทางได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการกำหนดสมรรถนะ คือการนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือค่านิยมขององค์กรมากำหนดเป็นกลยุทธ์ จากนั้นมาพิจารณาถึงสมรรถนะหลัก จากสมรรถนะหลักก็มาพิจารณาสมรรถนะของหน้าที่ของบุคคลซึ่งจะต้องสอดคล้องกับสมรรถนะของบุคคลตามบทบาทหน้าที่ของตำแหน่งสมรรถนะของบุคคลกับสมรรถนะหน้าที่จะไปในทางเดียวกัน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

3.5 สมรรถนะผู้ฝึกสอน

สมรรถนะของผู้ฝึกสอนนั้นได้มีผู้ที่ทำการศึกษาไว้ หากแต่เป็นการนำเสนอในเรื่องของลักษณะของผู้ฝึกสอนที่ดี คุณลักษณะของผู้ฝึกสอน แนวทางของการเป็นผู้ฝึกสอนที่ดี คุณสมบัติของผู้ฝึกสอน จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอน จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความหมายสอดคล้องกับเรื่องของ สมรรถนะที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำเสนอออกมาในเรื่องของลักษณะของสมรรถนะของผู้ฝึกสอนดังต่อไปนี้

ทัทโกและริชาร์ท Tutko and Richard (1970, อ้างถึงพีระพงศ์ บุญศิริ, 2536) ได้แบ่งคุณลักษณะของ ผู้ฝึกสอนแบบต่างๆที่พบในวงการกีฬา ดังนี้ 1) เผด็จการ (Authoritarian) ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่มีความมั่นใจมุ่งมั่นในความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้สูง เป็นผู้ฝึกสอนที่ค่อนข้างเผด็จการจริงจังในคำสั่งและระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ 2) ใจดี (Nice Guy) ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่มีความเป็นประชาธิปไตย จัดกิจกรรมการฝึกซ้อมอย่างมีเหตุมีผล มีความสามารถดี รู้จักการจูงใจ ให้อิสระ และติดตามดูแลนักกีฬอย่างต่อเนื่อง 3) เจ้าอารมณ์ (Sense) ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลโดยไม่คำนึงถึงผลการแข่งขัน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น 4) เจ้าสำราญ (Easygoing) ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่ปล่อยสบายๆ คิดว่าการแข่งขันก็เหมือนการเล่นเกมส์ ไม่มีปัญหามากมาย ไม่เอาจริงจัง ทำสนุกๆ ง่ายๆ ไม่คำนึงถึงสิ่งต่างๆ 5) นักธุรกิจ (Businesslike) ได้แก่ ผู้ฝึกสอนที่มีลักษณะเป็นโค้ชอาชีพ พยายามใช้สื่อเทคนิควิธีและกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาหรือทีม ฝึกหนักทั้งทักษะและเทคนิคด้วยวิธีการที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่ได้ตามเป้าหมายก็จะเลิกล้มยุติไป

Shulman (1967) ได้กล่าวว่าควรมีการกำหนดสมรรถนะทางการสอนที่จำเป็นสำหรับครูโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นฐานความรู้สำหรับทางด้านการศึกษาที่ควรจะต้องมี 7 ประการ ได้แก่ 1) ความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา 2) ความรู้ในด้านวิธีการสอนทั่วไป 3) ความรู้ด้านหลักสูตร 4) ความรู้ด้านวิธีสอนในเนื้อหาเฉพาะ 5) ความรู้ด้านผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน 6) ความรู้ในบริบทของการสอน และ 7) ความรู้ในเรื่องวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และปรัชญาของการศึกษา

ชาติชาย อีสรัมย์ (2525) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้ฝึกสอนที่ดีมีลักษณะดังนี้ ต้องมีความรู้ ในการกีฬาที่เขาเป็นผู้ฝึกนั้นอย่างดี (Knowledge of respective sport) ความรู้ที่ว่ามัน

จะต้องเป็นความรู้ที่ ลึกซึ้งจริงๆ ทั้งวิธีการฝึกทักษะทุกรูปแบบ แบบแผนการเล่นทุกขั้นตอน รู้เข้าใจ กฎเกณฑ์กติกาการเล่นเป็นอย่างดี ฯลฯ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วคงเป็นผู้ฝึกที่ดีไม่ได้

1. เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ดี (Human Relationship) ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจกับ บุคคลอื่นๆ ได้ดี ทั้งเป็นการส่วนตัวหรือหมู่คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักกีฬาแต่ละคนในทีมของตน

2. ยุติธรรมมีใจเป็นกลาง (Fairness) ในฐานะเป็นผู้ฝึกสอนเป็นศูนย์รวมของจิตใจ นักกีฬา หากมี ข้อขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างนักกีฬาด้วยกันเองในทีม ผู้ฝึกสอนจะต้องทำหน้าที่เป็น ผู้ ประสานการตัดสินใจใดๆ ลงไป ต้องมีความเป็นกลาง มีความยุติธรรมที่ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง นักกีฬา ทุกคนได้รับการเอาใจใส่เท่าเทียมกัน ไม่ใช่เอาอกเอาใจเฉพาะรายนั้น

3. เป็นแบบอย่างที่ดี (Coach as an Example) ในบางครั้งในบางเรื่องนั้นผู้ฝึกจะต้อง เป็นตัวอย่าง ให้แก่นักกีฬาได้ เช่น ความรับผิดชอบในหน้าที่ การตรงต่อเวลา หรือแม้แต่การอุทิศตน ให้ความก้วหน้าของทีม แต่ในบางเรื่องก็ไม่สามารถและไม่จำเป็นต้องเป็นตัวอย่างได้ เช่น การ สร้างสมรรถภาพของร่างกาย ไม่ต้องวิ่ง 10 รอบสนามใหญ่ หรือสามารถยิงประตูได้ หนึ่งหน่วง และ แม่นยำแต่ถ้าทำได้ก็ดี หากทำไม่ได้ก็ไม่ใช่ว่าเรื่อง เสียหาย อะไรเพราะผู้ฝึกสอน กีฬาฟุตบอลไม่ได้ลงไป เล่นแทนนักกีฬาเลยในการแข่งขันทุกครั้งแม้แต่กฎระเบียบของทีม ในบางเรื่องที่วางไว้ หากทำตัวเป็น ตัวอย่างได้ก็ต้องทำ

4. มีความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) ความเป็นผู้ใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่มีอายุมากหรือมีอายุในวัย ผู้ใหญ่นั้น เด็กอายุน้อยๆ ก็อาจเป็นผู้ใหญ่ได้หรือคนแก่อายุมากก็อาจเป็นเด็กได้เพราะความเป็น ผู้ใหญ่ในที่นี้ หมายถึง การกระทำการแสดงออกต่างๆ เป็นผู้ใหญ่ เช่น เป็นผู้เสียสละ รู้จักให้อภัย เป็น ที่ปรึกษา ให้ความอบอุ่นและ ค้ำครองนักกีฬาได้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต่างหากที่บอกลถึง ความเป็น ผู้ใหญ่

5. เป็นผู้ที่มีไหวพริบดี การตัดสินใจใดๆ ด้วยความเฉลียวฉลาด (Intelligence) ไหวพริบ และเชาว์ปัญญา นั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลโดยกำเนิดไม่ได้ไม่เท่ากันแต่การศึกษา การค้นคว้า และ ประสบการณ์จะช่วยทำให้บุคคลมีเชาว์ปัญญา มีช่องทางแก้ไขปัญหาเก่าที่เกิดขึ้นซ้ำอีกได้ แต่ถ้าหาก เป็นปัญหาที่ขาดประสบการณ์มาก่อน หรือไม่ได้ หาวิธีแก้ไขไว้ก่อนก็ยากนักในการแก้ไขปัญหานั้น ผู้ ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ค้นคว้า คิดการณ์ล่วงหน้าไว้ อย่างรอบคอบในการแก้ไขปัญหานั้นหรือแม้แต่แบบ แผนวิธีการเล่นทุกรูปแบบ

6. มีความรู้มีความเข้าใจนักกีฬา (Interest in Youth) ผู้ฝึกสอนถือว่าเป็นผู้ใหญ่ ที่ต้อง รับผิดชอบ หลายอย่างในทีม โดยเฉพาะเกี่ยวกับการเล่นและฝีมือของนักกีฬาผู้ฝึกจะต้องมีความเข้าใจ

ในตัวของเด็กหรือ นักกีฬาในทีมเข้าใจลึกซึ้งถึงลักษณะต่างๆของนักกีฬา เข้าใจปัญหา สาเหตุและวิธีแก้ไขปัญหานักกีฬา เป็นอย่างดี

7. มีความรู้เรื่องการพัฒนาของบุคคลทุกวัยเป็นอย่างดี (Knowledge of Human Growth and Development) ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้และเข้าใจในเรื่องการพัฒนาร่างกายของบุคคลแต่ละวัยความเจริญเติบโตของร่างกาย และปัญหาตลอดจนขีดจำกัดของความสามารถของบุคคลในวัยต่างๆกันเพราะสิ่งดังกล่าวจะต้องนำมาคำนึงในการฝึกนักกีฬาด้วย

8. มีลักษณะเป็นผู้นำ (Leadership) ในฐานะที่ผู้ฝึกเป็นผู้กำหนดการก้าวไปของทีม ลักษณะของการเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีความสามารถที่จะสั่งสอนลงโทษเป็นแบบอย่างมีความเป็นผู้ใหญ่ใจคอหนักแน่น สามารถจัด ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในทีม หรือนอกทีมได้ โดยเฉพาะในการบังคับบัญชาทีมนั้นเขาจะต้องทำได้อย่างดี

9. รู้จักการใช้จิตวิทยาในการแก้ไข้ปัญหา (Psychological Skill) ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้หลักการ ใช้จิตวิทยา เพื่อชนะใจคนเข้าใจปัญหาสาเหตุของปัญหาและรู้จักวิธีแก้ไขได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้คำพูดกับทีมและเฉพาะ ตัวนักกีฬา เข้าใจลักษณะเฉพาะของตัวนักกีฬา และสรรหาคำพูดได้เป็นที่พอใจไม่กระทบกระเทือนจิตใจนักกีฬา หรือบั่นทอนกำลังใจนักกีฬามากนัก

สุนทร แม้นสงวน และศรีประภา แม้นสงวน (2525) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่ดีไว้ ได้แก่ 1) ต้องรู้เกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีการใช้แรง ทิศทางลม และการผ่อนแรง 2) ต้องรู้กติกาเป็นอย่างดี สอนได้ถูกต้องและชัดเจน 3) การอธิบายต้องอธิบายอย่างสั้นๆและได้ใจความชัดเจน 4) มีแบบแผนการฝึกทั้ง 3 ระยะ ระยะการเตรียมตัว ระยะก่อนการแข่งขัน และระยะ ของการแข่งขัน 5) ต้องมีความสามารถในการสาธิตได้ ถือว่าการสาธิตเป็นสิ่งสำคัญของนักกีฬา 6) ใช้ภาพและโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนได้ดีถูกต้อง 7) มีเทคนิคการสอนที่ดี เช่น ตรงต่อเวลา รักษาเวลาฝึกซ้อม การแต่งกายของผู้ฝึกสอนต้องอยู่ในชุดเตรียมพร้อมที่จะทำการฝึก 8) มีความสามารถที่จะเขียนโปรแกรม (Program) ของการฝึกให้ชัดเจน 9) มีความเป็นผู้นำ มีความสมบูรณ์ของร่างกายดีพร้อมที่จะอบอุ่นร่างกาย หรือสาธิตให้ดูได้ดี แต่ไม่ต้องถึงกับลงไปแข่งกับนักกีฬา 10) ให้ใช้สัญญาณให้เด็ดขาด อย่าพร่าเพรื่อ โดยให้ถือว่าสัญญาณที่ผู้ฝึก แสดงออกมาถือว่าเป็นเด็ดขาดให้นักกีฬาเชื่อถือ 11) มีอุปนิสัยร่าเริง รู้จักสนุกสนาน ตั้งใจทำงานจริง รู้จักดีชมอย่างมีเหตุผล 12) รู้จักใช้น้ำหนักในการยกท่าต่างๆและวิธีการยก 13) ต้องให้รายละเอียดในทักษะแก่นักกีฬาก่อนทำทุกครั้ง 14) มีความอดทนอดกลั้นต่ออาชีพผู้ฝึกสอน ตั้งใจจริงอย่าเบื่อหน่าย 15) มีหลักการในการคัดเลือกนักกีฬา เช่น คัดรูปร่าง สมรรถภาพ โสตประสาท ความสัมพันธ์ดี ใจคอกว้างขวาง ขยันและอดทน 16) มีจิตวิทยาในการสอน 17) เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับฟังผู้อื่น 18) มีจิตใจกว้างขวาง เข้าใจตัวนักกีฬาทำตัว

เป็นตัวอย่างแก่นักกีฬา 19) ผู้ฝึกต้องมาทุกครั้ง มาก่อนกลับทีหลัง เพื่อดูความเรียบร้อยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้แก่นักกีฬา 20) ห้ามนำเรื่องส่วนตัวของผู้ฝึกสอนมาเกี่ยวข้องกับการฝึก

อาภรณ์ ธรรมนิยม (2530) ได้กล่าวสรุปถึงคุณสมบัติของผู้ฝึกสอนที่ดีไว้ ได้แก่ 1) ต้องมีความสามารถในการสอน 2) จะต้องสร้างให้เด็กมีความรักในกีฬาวอลเลย์บอล 3) จะต้องมีความเข้าใจระหว่างผู้ฝึกกับการฝึก 4) มีความอดทนอดกลั้นในทุกด้าน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และมีความตั้งใจในการทำงาน 5) หมั่นศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 6) ต้องรู้ว่าเราคือผู้ฝึก ไม่ทำตัวเป็นผู้เล่นในขณะที่ฝึกเด็ก 7) อย่านำเอาสิ่งที่เคยเล่นมาใช้ให้เด็กเล่น ซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับเด็กที่เราฝึกก็ได้ 8) การฝึกควรคำนึงถึงความแตกต่างของการรับรู้ด้วย 9) นอกจากนี้การฝึกกีฬาวอลเลย์บอลแล้ว ผู้ฝึกควรสนใจดูแลในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการเรียนและความเป็นอยู่ด้วย 10) ต้องสร้างความสามัคคีในหมู่นักกีฬา ต้องวางแผนในการฝึกซ้อม

ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกที่ดี ไว้ดังนี้ 1) ต้องทำงานอย่างจริงจังในงานที่ได้รับมอบหมาย 2) ต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ทันสมัย 3) ต้องทุ่มเท เสียสละให้การสอนและการฝึกซ้อมด้วยชีวิตจิตใจ 4) ต้องมีความเป็นกันเองกับนักกีฬาและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป 5) ต้องไม่แสดงความรักความสนใจหรือเอาใจใส่คนใดคนหนึ่งมากเกินไป 6) ต้องรักความยุติธรรมและมีความจริงใจกับผู้ร่วมงาน 7) ต้องเป็นผู้ที่รักและเอาใจใส่กับนักกีฬา ดูแลทีมเป็นอย่างดีทั้งในระหว่างฝึกซ้อม ระหว่างแข่งขัน และภายหลังการแข่งขัน 8) ต้องเป็นผู้ที่รักษาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายอยู่เสมอ สามารถที่จะสาธิตหรือร่วมเล่นกับนักกีฬาได้ตลอดเวลา 9) ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และทักษะแก่นักกีฬา 10) ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจลักษณะนิสัยของนักกีฬาแบบต่างๆ สามารถควบคุมการฝึกซ้อม ในการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการฝึกซ้อม และการแข่งขัน เป็นหน้าที่รับผิดชอบที่สำคัญโดยตรงของผู้ฝึกสอนกีฬา คือ การวางแผนตลอดปี เช่น การเตรียมทีม การเตรียมการฝึกซ้อม และการเก็บตัวนักกีฬา การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณ เช่น จัดเตรียมหางบประมาณที่ใช้ทั้งระบบเกี่ยวกับการฝึกซ้อมและแข่งขัน เช่น ค่าอุปกรณ์ ค่าสวัสดิการ ค่าบำรุงทีม และอื่นๆ การวางแผน 2) หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักกีฬา เป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนและผู้ฝึกที่จะต้องทำให้นักกีฬาที่ตนรับผิดชอบมีคุณสมบัติต่างกัน เช่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ รับผิดชอบต่อต่อทีม รู้จักการประสานด้านต่างๆ เช่น การประสานด้านการฝึกการเล่น รู้จักสร้างสุขภาพส่วนบุคคลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมทุกระยะ ศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมกีฬาที่เล่นให้ลึกซึ้ง รู้จักการพัฒนาบุคลิกภาพในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม คือ พัฒนาตนเอง พัฒนาทางด้านสังคม สร้างสมรรถภาพทางกายให้สมบูรณ์อยู่เสมอ ฝึกลักษณะการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับสถานะ 3)

หน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ทางด้านกีฬา ได้แก่ ศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ กติกา มารยาท ของนักกีฬาที่รับผิดชอบ ศึกษาวิธีการสอนและการฝึกแบบใหม่ๆ ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกัน ปฐมพยาบาลและการรักษาการบาดเจ็บ ศึกษาเกี่ยวกับการทดสอบและประเมินผลทาง กีฬา ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทางกีฬา โดยเฉพาะกฎกติกาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

4) หน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาตน ได้แก่ การรักษาและดูแลสุขภาพให้ได้อยู่เสมอ การพัฒนาและปรับปรุงสมรรถภาพทางกาย ให้สามารถที่จะฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมและให้ทันสมัยอยู่เสมอ การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬาในทุกๆ ด้าน การ ฝึกฝนทักษะทางด้านกีฬา สามารถแสดงหรือสาธิตแก่นักกีฬาได้ตามโอกาสอันควร การฝึกฝนทางด้าน จิตใจให้เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง สุขุม ควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

5) หน้าที่และความรับผิดชอบในการ ทำงานร่วมกันกับผู้ร่วมงาน ในฐานะที่ผู้ฝึกสอนต้องทำหน้าที่รับผิดชอบและมีอำนาจสั่งการอย่าง เด็ดขาดในการบริหารทีมและต้องการทำงานกับคณะผู้ฝึกสอน (Staff Coach) ถ้าจะให้การทำงาน ได้ผลดีผู้ร่วมงานการฝึกนักกีฬาทุกคนจะต้องทำงานร่วมกัน ประสานงานกัน และรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากจะทำงานให้สำเร็จได้ผลดี แล้วยังจะช่วยสร้างบรรยากาศทำงานที่ดีและสามารถแก้ไขปัญหา ต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในงานที่กำลังทำอยู่ได้เป็นอย่างดีด้วย

6) หน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ผู้ ฝึกสอนมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ คือ ผู้ฝึกสอนมีหน้าที่รับผิดชอบด้วยการเป็นสมาชิกสมาคม หรือองค์กรวิชาชีพสมาคมวิชาชีพเป็น สถาบันที่ผู้มีอาชีพ และความสนใจเหมือนกันมารวมกันเป็น กลุ่มก่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงและสร้างความเจริญเป็นปึกแผ่น ให้แก่วิชาชีพนั้น ผู้ฝึกสอนควรจะสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าและวิจัยความรู้และวิธีการใหม่ๆ มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพราะ งานของผู้ฝึกสอนกีฬาเป็นงานพิเศษเฉพาะด้าน ผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติที่พิเศษไป จากบุคคลทั่วไปและพอจะแบ่งได้ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านกีฬาและ เป็น ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาการศึกษาทั่วไป วิชาพลศึกษา วิชาครู เป็นต้น
- 2) เป็นผู้ที่ศรัทธาใน วิชาชีพการเป็นผู้ฝึกสอนอย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้ผู้ฝึกสอนกีฬามีความกระตือรือร้น ปรับปรุงตนและ นักกีฬาอยู่เสมอ ทำงานเพื่องานอย่างแท้จริง
- 3) เป็นผู้ที่มีความรู้สึกในความรับผิดชอบสูง มีความ ห่วงใยในงาน และผลที่อาจเกิดขึ้น แก่นักกีฬาอยู่เสมอ
- 4) เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ และ กระตือรือร้น
- 5) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์
- 6) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
- 7) เป็นผู้ที่รักเด็ก เข้าใจเด็ก มีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง
- 8) เป็นผู้ที่มีลักษณะ การเป็นผู้นำที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา
- 9) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 10) เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่น และวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์
- 11) เป็นผู้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหา
- 12) เป็นผู้ที่ยอมรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล 13) เป็นผู้ที่มีการยอมรับของการเป็นผู้ฝึกสอน 14) เป็นผู้ที่มีการจิตวิทยาการศึกษา 15) เป็นผู้ที่เคารพสิทธิและหน้าที่ของคนอื่น

เจษฎา เจียรน้อย (2530) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬา มีขอบเขตดังนี้ 1) มีความเข้าใจและรู้ซึ่งเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์ 2) มีความรู้ทันสมัยเกี่ยวกับหลักวิธีการฝึกและการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายแก่นักกีฬา 3) มีความสามารถในการวิเคราะห์ท่าทางและสไตล์ของผู้เล่น 4) มีความสามารถใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5) มีจริยธรรมและมีความเชื่อถึงคุณค่าของการแข่งขัน 6) ต้องรู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง 7) มีปรัชญาเป็นของตนเอง 8) ต้องอุทิศตนกระตือรือร้นและมีความคิดริเริ่ม 9) มีเป้าหมาย 10) ต้องสร้างวินัยในทีม 11) ต้องมีจิตวิทยา 12) ต้องไม่เห็นแก่ตัว 13) มีมนุษยสัมพันธ์ 14) มีความรับผิดชอบต่อผู้เล่น 15) ต้องมีความรู้และถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เล่น 16) มีความเป็นผู้นำ 17) ต้องมีน้ำใจเป็นนักกีฬาที่ดี

พอง เกิดแก้ว (2521) ได้สรุปถึงคุณสมบัติหรือลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬา ควรประพฤติปฏิบัติ ดังนี้ 1) มีความรู้ทั้งกติกการแข่งขัน ทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งทักษะ และเทคนิคการฝึก ดังนั้นผู้ฝึกสอนต้องมีความรู้ ความสามารถ 2) มีความเข้าใจต่อสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเล่นกรีฑาทุกประเภทด้วยดี ทั้งมีทัศนคติมีปรัชญาทางการฝึกสอนอย่างดี 3) มีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายการสอน โดยรู้ถึงกฎแห่งความพร้อมมีขอบข่ายหลักวิชาการครู หลักจิตวิทยา สรีรวิทยา และหลักวิทยาศาสตร์ทางการกีฬา 4) มีหลักการวิเคราะห์เป็นรากฐานของเหตุผลเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆได้เป็นอย่างดี 5) มีความคิดริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการฝึกซ้อมให้ทันสมัย และเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ 6) มีความพอใจรักในการเล่นกรีฑามีความตั้งใจส่งเสริมการเล่นกรีฑาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น 7) มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการแข่งขัน การตัดสิน ทั้งการวางแผนการฝึกซ้อมที่ดีด้วย 8) ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา ผู้ฝึกสอนที่ดีสามารถเลือกวิธีการสอนเพื่อถ่ายทอดได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะความต้องการ ความสนใจ ประสบการณ์ และสภาพการณ์ในการฝึกนักกีฬา การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและได้ผลดี ผู้ฝึกสอนที่ดีควรเลือกวิธีการสอนแบบต่างๆ ที่มีอยู่มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับลักษณะและสภาพของการฝึกกีฬา วิธีการสอนที่สำคัญสำหรับการฝึกกีฬา

เจริญ กระบวนรัตน์ (2541) ได้สรุปเกี่ยวกับการวางแผนที่ผู้ฝึกสอนจะต้องกระทำไว้ว่าการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง คือ การวางรากฐานที่สำคัญในการฝึกสอนกีฬาให้พัฒนาก้าวไปสู่จุดหมายหรือความสำเร็จที่ต้องการ ในส่วนของการฝึกซ้อมด้านทักษะนั้นคือการเรียนรู้เงื่อนไขในการปฏิบัติ การเคลื่อนไหวตามรูปแบบ ของทักษะที่จำเป็นและต้องการในแต่ละประเภทกีฬา ซึ่งรวมไปถึงสมรรถภาพทางกายเฉพาะด้านที่จะช่วยให้ บรรลุตามเป้าหมาย และนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่นักกีฬา สำหรับการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักกีฬานั้น โดยปกติประกอบ

ไปด้วยกิจกรรมหลากหลายประเภทที่กำหนดไว้ในระหว่างช่วง ของการอบอุ่นร่างกาย (Warm Up) และการคลายอุ่น (Cool Down) ส่วนการที่ตัดสินใจว่า อะไรคือ สิ่งที่ต้องการและจำเป็นสำหรับกีฬา แต่ละประเภท เพื่อจัดเตรียมข้อมูล รายละเอียด ในการวางแผนการฝึกซ้อมนั้น ผู้ฝึกสอนกีฬา ควร พิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ 1) กำหนดเป้าหมายและ วัตถุประสงค์หลัก (Set The Overall And Objectives) โดยพิจารณาหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักด้วยการจัดแบ่งระยะเวลา และกำหนดรูปแบบการฝึกซ้อมในแต่ละช่วงไว้ อย่างชัดเจน 2) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน (Set the Specific Goal and Objectives) โดยพิจารณาทักษะสมรรถภาพทางกาย ระบบพลังงานที่ต้องการและจำเป็นสำหรับกีฬา ประเภทนั้น 3) กำหนดหลักการ วิธีการ ที่จะนำไปสู่การดำเนินการในทางปฏิบัติจริงเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ 4) จัดทำโปรแกรมการฝึกซ้อม โดยพิจารณาเลือกกิจกรรมการฝึก จัดลำดับขั้นตอนการ ฝึกซ้อมให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในขั้นตอนที่ 3 ของการวางแผนการฝึกซ้อม เป็นการผสมผสานกันระหว่างแนวความคิด ของหลักการ วิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งในการ วางแผน การฝึกซ้อมที่จะให้บรรลุผลสำเร็จ แต่ครั้งผู้ฝึกสอนกีฬาจะต้องไม่ลืมหลักปฏิบัติ

อนันต์ อัดชู (2536) ได้สรุปถึงบทบาทของการเป็นผู้ฝึกที่ดี (Roles of a Good Coach) การเป็นผู้ฝึกที่ดีนั้นจะต้องมีหน้าที่และบทบาทที่ดี ดังนั้นผู้ฝึกที่ดีควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพร่างกายของมนุษย์ ผู้ฝึกจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับ กายวิภาคและสรีรวิทยาการออกกำลังกาย วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว ซึ่งเกี่ยวกับมนุษย์ การปฐม พยาบาลวิทยาศาสตร์การกีฬา ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว และประสิทธิภาพของร่างกาย ผู้ฝึกจะต้องรู้และจะต้องพยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ติดตามงานวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา สมรรถภาพของมนุษย์ มีอะไรบ้างที่ฝึกแล้วเพิ่มสมรรถภาพทางกายของมนุษย์ หรือการออกกำลังกาย อะไรบ้างที่จะเป็นอันตรายกับร่างกายของนักกีฬา ความรู้ต่างๆผู้ฝึกต้องรู้และเข้าใจ แล้วสามารถ นำไปปฏิบัติได้ดี การฝึกใดก็ตามความรู้ใดก็ตามที่ผู้ฝึกยังไม่ทราบ และยังไม่แน่ใจในการนำไปใช้อย่า นำไปฝึกหัดนักกีฬาเป็นอันขาด อย่าเสี่ยงซึ่งจะทำให้ให้นักกีฬาได้รับอันตรายได้หรือทำให้ผลการฝึกไม่ดี เท่าที่ควร

2. ใฝ่หาวิธีที่ทันสมัย ความรู้ต่างๆที่ได้รับ ผู้ฝึกต้องเข้าใจเป็นอย่างดีสามารถนำมาใช้ ฝึกนักกีฬา ทำให้นักกีฬามีทักษะที่ดีขึ้น ความรู้นั้นจะต้องดีและทันสมัยอยู่เสมอ ถ้าความรู้ใด ยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งหรือความเข้าใจที่ผิดของผู้ปกครอง นักกีฬาและคนอื่นๆ ผู้ฝึกจะต้องอธิบายให้ เข้าใจ เช่น การใช้ยกน้ำหนักช่วยในการฝึกที่แท้จริง และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ยกน้ำหนัก ซึ่งจะทำให้ให้นักกีฬาเกิดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาทennisหรือ

นักกีฬาชาย ดังนั้นความรู้ต่างๆ ที่ได้รับนั้นผู้ฝึกจะเข้าใจและอธิบายได้และนำไปฝึก ให้ได้ผลอย่างแท้จริง

3. ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขท่าทาง ผู้ฝึกนอกจากจะมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของร่างกาย ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ความรู้ในด้านวิจัยและความรู้เกี่ยวกับการฝึกแล้ว ผู้ฝึกจะต้องมีความสามารถที่จะวิเคราะห์ว่า นักกีฬาของเรามีความสามารถระดับใด ท่าทาง ทักษะต่างๆ ถูกต้องหรือไม่ จะสามารถแก้ไขปรับปรุงอย่างไรที่จะทำให้ความสามารถหรือทักษะของนักกีฬาดีขึ้น และจะต้องมีความสามารถทราบว่าความสามารถของนักกีฬาเราถึงจุดสูงสุดได้ ผู้ฝึกจะต้องมีคำแนะนำพูดคุยกักจูงให้กำลังใจนักกีฬา ให้ฝึกฝนในรูปแบบฝึกที่ถูกต้อง และทำให้นักกีฬามีกำลังใจที่จะฝึกฝนตนเอง ภายใต้อำนาจแนะนำของผู้ฝึกให้ความสามารถนักกีฬาถึงจุดสูงสุดได้ การแก้ไขท่าทาง การปรับปรุง และคำแนะนำต่างๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานหลักวิทยาศาสตร์ ความเป็นจริงตามหลักธรรมชาติของการเคลื่อนไหวที่ดีและถูกต้องเสมอ

4. การสื่อสารที่ดีจะทำให้เกิดความเข้าใจกันอย่างดี และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ดังนั้นผู้ฝึกจะต้องใช้ความสามารถในการสื่อสารกับนักกีฬาให้ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน ถ้านักกีฬาเข้าใจไม่ตรงกันอาจทำให้เข้าใจผิดพลาดไปได้ อาจจะทำให้ความสามารถของนักกีฬาดกไปได้ ในบางครั้งคำพูดบางคำอาจจะทำให้นักกีฬาคิดเป็นอย่างอื่นไป และเกิดการน้อยใจ เสียกำลังใจละเว้นการฝึกไปเลยก็ได้ ดังนั้นผู้ฝึกที่ดีจะต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดีด้วย

5. การได้ประโยชน์สูงสุดจากบุคลากร ผู้ฝึกที่ดีจะต้องใช้บุคคลที่มีอยู่อย่างประสิทธิภาพ บุคลากรนั้นรวมถึงผู้จัดการทีม ผู้ช่วย ผู้ฝึกนักกีฬา สื่อมวลชน ผู้มีอุปการคุณ และแหล่งชุมชนที่สามารถช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จ มีหลายๆครั้งที่ผู้ฝึกจำเป็นต้องขอรับรองสื่อมวลชน เพื่อการประชาสัมพันธ์และหารายได้เข้าทีม มีหลายๆครั้งที่ผู้เล่นจะถูกเปลี่ยนตำแหน่งการเล่นหรือระบบการเล่น เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของทีมเราที่มีอยู่ และให้เหมาะสมกับคู่แข่งเพื่อเป็นการแก้เกมในการเล่น ให้นักกีฬาของเราได้เปรียบในการเล่นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นผู้ฝึกจะต้องมีความสามารถที่จะใช้บุคลากรหรือนักกีฬาของเราที่มีอยู่ลงเล่นในการแข่งขันให้ได้เปรียบและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อทีมจะได้ประสบความสำเร็จ

6. การมองเห็นประโยชน์ในการแข่งขัน การกีฬาและการแข่งขันทำให้นักกีฬาเกิดความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของชาติสืบไป โดยเฉพาะกีฬานักเรียน ผู้ฝึกจะต้องอบรมให้นักกีฬามีจิตใจที่สะอาด ลงสนามแข่งขันด้วยความเชื่อมั่น มีระเบียบวินัย เล่นด้วยความจริงจัง เต็มใจ และยุติธรรม การเห็นแก่ตัว การเล่นชกโกงต่อสู้และได้เปรียบด้วยการโกงก็ตี หรือผิดกติกาผู้ฝึกไม่ควรสอนให้นักกีฬาทำ ผู้ฝึกจะต้องมีความเชื่อว่าการแข่งขันกีฬานั้นมีค่าในตัว ควรฝึกให้นักกีฬา

เป็นสุภาพบุรุษและเป็นคนดี อย่าหวังการแพ้ชนะจนเกินไปจนทำให้ลืมนุญธรรมไป การแข่งขันการเล่นกีฬาจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ข้อผิดพลาดนี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักกีฬาและผู้ฝึกจำไว้เป็นบทเรียน และพยายามแก้ไขข้อผิดพลาด เพื่อปรับปรุงในครั้งต่อไป

7. การมีบุคลิกภาพที่ดี การเป็นผู้ฝึกที่ดีนั้น การวางท่าทางและบุคลิกของผู้ฝึกมีความสำคัญมาก การเตรียมตัวของผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกจะต้องได้รับการอบรมศึกษาและเล่าเรียน การฝึกตนเองทำให้มีบุคลิกดีเป็นที่น่าเลื่อมใสของบุคคลอื่นที่ได้พบเห็น เช่นการแต่งกายดี รู้จักกาลเทศะ มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่อ้วน กระฉับกระเฉง ทะมัดทะแมง มีอารมณ์มั่นคง ไม่โกรธง่าย และสุขุมเยือกเย็น

8. การทุ่มเท อุดหนุนและการมีความคิดริเริ่ม ผู้ฝึกจะต้องเสียสละ ทุ่มเททั้งเวลา ทั้งกาย และใจ เป็นผู้มีความอดทนและความคิดริเริ่มที่จะนำทีมไปสู่ชัยชนะได้ พยายามฝึกฝนลูกทีมให้เกิดทักษะ ให้เกิดการเรียนรู้ มีความรักในการเล่นและการต่อสู้ นอกจากนั้นจะต้องคิดวิธีการใหม่ๆ หาความรู้ใหม่ๆ ที่จะทำให้นักกีฬาที่มีความสนใจและไม่เบื่อในการฝึกซ้อม มีความสนุกและอยากที่จะฝึกฝนอยู่เสมอ

9. การไม่เห็นแก่ตัว ผู้ฝึกที่ดีจะต้องยอมเสียสละแล้วซึ่งสิ่งพึงมีพึงได้เป็นของตนเอง สละความเห็นแก่ตัว ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อทีมและส่วนรวม ผู้ฝึกจะต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น และจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา ชื่อเสียงที่จะได้ก็จะต้องให้ทีมผู้เล่นที่เกี่ยวข้อง ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ผู้ฝึกสอนจะปฏิเสธความรับผิดชอบคงยาก

10. การมีความรู้และความเข้าใจด้านจิตวิทยา ผู้ฝึกจะต้องมีความเห็นอกเห็นใจนักกีฬา แต่ละคนว่ามีนิสัยใจคออย่างไร สิ่งใดที่ชอบและไม่ชอบ จะต้องใช้วิธีการแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล การสอนก็ต้องให้นักกีฬาเข้าใจและยอมรับ และเป็นที่เข้าใจอันดี นักกีฬาบางคนเข้าใจง่าย นักกีฬาบางคนเข้าใจยาก บางคนฝึกง่าย บางคนฝึกยาก ฉะนั้นการฝึกและการสอนจะต้องให้เป็น ที่เข้าใจของนักกีฬา และเมื่อนักกีฬาพยายามทำแล้วจะต้องพยายามหาทางให้นักกีฬาทำให้เกิดความสำเร็จ ผู้ฝึกจะต้องไม่เอาแต่ใจพยายามทำให้นักกีฬาฝึกให้ได้ปฏิบัติได้ และมีความสนใจที่จะฝึกเพื่อจะปรับปรุงทักษะต่างๆให้ดีขึ้น และในเมื่อลูกทีมมีความกลัวใจ กังวลใจ มีทุกข์ หรือมีปัญหา ผู้ฝึกยินดีที่รับฟัง และช่วยแก้ไขปัญหามาให้ พยายามช่วยให้นักกีฬาผ่อนคลายความตึงเครียดให้จงได้ ถ้านักกีฬาดิ้นรนก่อนการแข่งขัน ผู้ฝึกจะมีวิธีกำจัดความตื่นเต้นที่มากเกินไปให้ลดลง ความตื่นเต้นที่พอดี มีประโยชน์เหมือนกัน เพราะจะทำให้ความสามารถดีขึ้น แต่ถ้านักกีฬาดิ้นรนมากเกินไป ความสามารถของนักกีฬาจะลดลง ขณะที่แข่งขันไม่จำเป็นต้องสอนมาก แม้กระทั่งก่อน การแข่งขันที่ดีจะต้องไม่สอน

มากจะบอกหรือสอนแต่ประเด็นที่เน้นเป็นสำคัญเท่านั้น ผู้ฝึกจะต้องเป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับลูกทีมเสมอ พยายามทำให้นักกีฬามีขวัญกำลังใจที่ดี และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

11. การมีความรับผิดชอบต่อผู้เล่นและชุมชน ผู้ฝึกที่ดีจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้เล่น เพื่อนร่วมทีมและสาธารณชน ชุมชน ดูแลเรื่องสุขภาพ ดูแลทุกข์สุข และพัฒนาความสามารถของนักกีฬาให้สูงสุดเท่าที่จะทำได้ สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับนักกีฬาในทีมต่อชุมชน สังคมและสาธารณชน สร้างความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา สร้างความเป็นพลเมืองที่ดี และรักความยุติธรรม ถ้าเป็นการแข่งขันระหว่างประเทศ ผู้ฝึก จะต้องยึดว่าตนเองเป็นผู้รับผิดชอบต่อชื่อเสียงของทีม และของประเทศชาติทีมเป็นตัวแทนของคนในชาติ จะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด เพื่อทำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ ทีมจะต้องทำดีทุกอย่าง เช่น ความประพฤติ การปฏิบัติตัวของผู้ฝึกและของลูกทีม การเข้าร่วมสังคม การแต่งกาย รวมทั้งมารยาทต่างๆ ด้วย จะต้องระลึกอยู่เสมอว่าเราทั้งหมดคือตัวแทนของประเทศเรา

12. การมีความรู้ที่ดีในเรื่องของจิตวิทยา เวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา สรีรวิทยาการออกกำลังกาย และวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว ผู้ฝึกที่ดีนอกจากจะมีความรู้ในด้านกีฬา ที่รับผิดชอบ ความสามารถในกีฬาที่ตนเป็นผู้ฝึกแล้ว ผู้ฝึกที่ดีจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา สรีรวิทยาการออกกำลังกาย และวิทยาศาสตร์ การเคลื่อนไหว วิชาความรู้ต่างดังกล่าวนั้นจะช่วยให้ผู้ฝึกนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความรู้ทั้งหมดที่เป็นพื้นฐานนั้น จะช่วยให้ใช้หลักวิชาการในการฝึกนักกีฬา เช่น หลักในการฝึกหลักและวิธีการเคลื่อนไหวที่ได้เปรียบและถูกต้อง การใช้แรงให้เหมาะสม และอื่นอีกมากที่ผู้ฝึกสามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

13. ความเป็นผู้ชำนาญในกีฬานั้นๆ คำว่า “ความเป็นผู้ชำนาญในกีฬานั้น” หมายถึง รู้จักเกม กีฬานั้นๆเป็นอย่างดี รู้กติกาการแข่งขัน รอบรู้ในยุทธจักรของกีฬานั้นๆ เช่นรู้ว่าทีมใดบ้างฝีมือของเขาขนาดใด ผู้เล่นของเขาใครบ้าง เล่นเป็นอย่างไร รอบรู้หมดในด้านเนื้อหา และวิธีการควบคุมกลยุทธ์วิธี เคล็ดการฝึกเล็กๆน้อยๆ ที่เป็นเคล็ดลับและหัวใจของการฝึกคร่ำหวอดคลุกคลีในวงการกีฬานั้นๆอย่างเข้าอกเข้าใจและเห็นข้อที่จะฝึกทีมให้ไปสู่ความสำเร็จนอกจากนั้นยังเป็น ที่ยอมรับและนับถือของนักกีฬาและเพื่อนร่วมทีม

14. ผู้ฝึกเองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย อุดมทน ยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกทีมด้วยหลักประชาธิปไตย เมื่อลูกทีมมีความขัดแย้งกันจะต้องทำตัวเป็นกลางและแก้ไขปัญห ด้วยความยุติธรรมและให้เป็นที่ยอมรับ

15. การใช้วาจาสุภาพ ผู้ฝึกที่ดีไม่ควรใช้วาจาที่ไม่สุภาพแก่ลูกทีมและเพื่อนร่วมทีมไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามความสามารถของลูกทีม จะต้องให้กำลังใจและสนับสนุนให้ลูกทีมฝึกทักษะที่ดีให้ได้

16. เป็นผู้ให้การอบรม ผู้ฝึกจะต้องอบรมผู้เล่นของตนให้เป็นประจำหลังการฝึกหรือหลังการแข่งขัน เมื่อได้รับชัยชนะหรือแพ้กก็ตาม เมื่อแพ้ก็ไม่คว่ำหรืออารมณ์เสียควรจะให้กำลังใจและหาข้อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่อไป รู้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดควรแก้ไขครั้งต่อไป

17. ฝึกให้หนักไว้ในฐานะที่เป็นผู้ฝึกจะต้องฝึกให้หนัก และให้มีพอเพียงต่อการแข่งขันเพื่อให้ลูกทีมรู้คุณค่าของการฝึกที่หนักและต่อเนื่อง และฝึกฝนอยู่ตลอดเวลา

18. ให้ความสำคัญแก่ทุกคนเท่ากันผู้ฝึกที่ดีจะต้องให้ตัวสำรองหรือผู้ที่ยังไม่พร้อมจะเป็นตัวจริงในการแข่งขัน มีความเข้าใจว่าเขานั้นแหละ คือ ตัวจริงและเป็นคนสำคัญในทีม ถ้าขาดเขาแล้วทีมก็ไม่สามารถก้าวไปสู่ชัยชนะได้ เพราะเขาเป็นส่วนหนึ่งของทีมและเป็นส่วนสำคัญ เท่ากับตัวจริงนั้นแหละและเขาจะได้โอกาสลงอันสมควรต่อไป

19. มีความจริงใจ จริงจังในการทำงานผู้ฝึกที่ดีจะต้องมีความจริงใจและซื่อสัตย์แก่ลูกทีมและตัวเองให้ความสำคัญแก่ทุกๆ คน ในทีมเสมอหน้ากันและด้วยความจริงใจ

20. ความนอบน้อมถ่อมตน ผู้ฝึกที่ดีจะต้องไม่คุยโอ้อวดเมื่อรับชัยชนะและไม่แก้ตัวเมื่อทีมแพ้ มีความสนุกสนาน เรียบร้อย นอบน้อมถ่อมตน ไม่แสดงกิริยาที่ไม่พึงปรารถนา ที่ไม่ดีงามต่อสาธารณชน

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541) กล่าวถึง คุณสมบัติที่ดีของผู้ฝึกสอน คือ คุณลักษณะของผู้ฝึกสอน ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนที่ประสบความสำเร็จควรมีคุณสมบัติที่ดี ดังต่อไปนี้ 1) ผู้ฝึกสอนต้องศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักกีฬาให้มีความสามารถสูงสุด ของนักกีฬา 2) ผู้ฝึกสอนต้องสามารถเข้าใจถึงความต้องการด้านต่างๆ ของนักกีฬาได้เป็นอย่างดี 3) ผู้ฝึกสอนต้องเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นจริงจังใฝ่หาสามารถสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานให้แก่ นักกีฬา 4) ผู้ฝึกสอนต้องสามารถเผชิญกับสถานการณ์หลายๆอย่างได้เป็นอย่างดี มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหวง่าย 5) ผู้ฝึกสอนต้องมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียงหรือเลือกที่รักมักที่ชังในนักกีฬาคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ 6) ผู้ฝึกสอนสามารถทุ่มเททุกอย่างให้การฝึกซ้อม เพื่อพัฒนานักกีฬาให้เป็นนักกีฬาที่ดี ในทุกด้าน 7) ผู้ฝึกสอนต้องมีความสามารถหลายๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ในกีฬาประเภทที่ตนกำลังฝึกสอนอยู่ 8) ผู้ฝึกสอนต้องมีความรู้ความเข้าใจทางด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นอย่างดี เพื่อประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมนักกีฬาได้ 9) ผู้ฝึกสอนจะต้องมีน้ำใจ สรรเสริฐหรือขมนักกีฬาเมื่อเล่นดี และตำหนิในทางที่เป็นประโยชน์ และติงามเมื่อเล่นไม่ดี 10) ผู้ฝึกสอนจะต้องส่งเสริมความร่วมมือ

ร่วมใจในทีมให้ดี เพราะแต่ละคนก็เล่นเพียง 1 หรือ 2 ประเภท หรือมากกว่าการรวมทีมแต่ละครั้ง ผู้ฝึกสอนจะต้องเสริมสร้าง TEAMWORK ให้ดี และนักกีฬาจะต้องมีความเข้าใจ 11) ผู้ฝึกสอนจะต้องให้ความรู้แก่นักกีฬามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องใกล้ชิดกับนักกีฬาเสมอ แม้ในยามว่าง ก็พยายามหาโอกาสได้ถามทุกข์สุขต่างๆ แม้นักกีฬาลงฝึกเองในยามว่างก็ควรไปดูอยู่ใกล้ๆ และคอยแนะนำอยู่เสมอ แต่อย่าลืมว่าถ้าผู้ฝึกสอนให้ความรู้มากเกินไปหรือถ่ายทอดให้นักกีฬาไม่รู้เรื่องก็จะเกิดความลำบากต่อนักกีฬา โค้ชหรือผู้ฝึกสอนบางคนมีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอดก็มี 12) ผู้ฝึกสอนอย่าทำลายความคิดริเริ่มของแต่ละบุคคล นักกีฬาย่อมแสดงความคิดเห็นเมื่อผู้ฝึกสอน ให้โอกาสแก่เขา นักกีฬาบางคนมีความคิดก้าวหน้ามีความคิดริเริ่มซึ่งเป็นสิ่งที่ดี ผู้ฝึกสอนควรรับไว้พิจารณา ความคิดริเริ่มต่างๆ จะต้องปราศจากความเห็นแก่ตัว 13) การฝึกทักษะเบื้องต้นผู้ฝึกสอนไม่ควรมองข้าม ควรฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก เพื่อให้ให้นักกีฬาได้รู้พื้นฐานและ จะนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ 14) ผู้ฝึกสอนจะต้องจำได้เสมอว่า ทำอย่างไรถึงจะทำให้ผู้เล่นกระหายที่จะอยากจะ เข้าร่วมการฝึกเรื่อยๆ หรือที่เราเรียกกันว่า “มัน” สนุกสนานต่อการฝึก

ไรซ์ (Rice, 1995) กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้ฝึกสอนที่ดี 4 ประการ ดังนี้ ประการแรก คือ ความสามารถระดับอาชีพ การที่จะเป็นผู้ฝึกสอนระดับอาชีพต้องผ่านการเป็นครูมาก่อน เพราะการสอนเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกไม่ว่าจะเป็น การสอนในห้องเรียนหรือสอนกีฬา ไม่ใช่หมายความว่า การเป็นผู้ฝึกสอนมีความสำคัญน้อยกว่าการสอน ในห้องเรียน หรือการสอนในห้องเรียนมีความสำคัญรองจากการเป็นผู้ฝึกสอน เพราะหลักสูตรควบคุมทั้งการสอน ทั้งสองจุดประสงค์ของการสอนกีฬา ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษาด้านพลศึกษา เช่นเดียวกันกับ โปรแกรมทางด้านพลศึกษา ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษา

ประการที่สอง คือ รู้จักหลักการหรือไม่ มีพื้นฐานในการเป็นนักกีฬามาก่อนไม่ว่าจะเป็น ประสบการณ์ จากการเป็นผู้เล่น ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ร่วมงานเพื่อจะได้ ประสบผลสำเร็จในการควบคุมทีม แต่บางครั้งการที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้เล่นที่ดีไม่อาจประกันได้ว่าจะ ประสบผลสำเร็จในการเป็นผู้ฝึกสอน เพราะการเป็นนักกีฬาที่เด่นไม่อาจถ่ายทอด ให้ผู้อื่นได้ดีเท่ากับการเป็นครู เว้นแต่จะสามารถเปลี่ยนบทบาทจาก การเป็นผู้เล่นมาสู่บทบาทของครู จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาหลักทั่วไปของการเป็นครูและผู้ฝึกสอนกีฬา

ประการที่สาม คือ ครูและผู้ฝึกสอนที่มีบุคลิกดี สามารถสร้างความนับถือให้กับเด็กได้ การที่จะประสบผลสำเร็จนั้น ต้องสามารถสร้างความศรัทธา เชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม พยายาม สร้างคุณค่าทางศีลธรรม ทางจิตใจ ความประพฤติ ความรักแก่สถาบันและทีมให้กับตัวเด็ก

ซึ่งเป็น การสอนทั้งพื้นฐานของผู้ฝึกสอน บางครั้งเขาอาจจะชนะในกีฬาต่างๆ แต่อาจล้มเหลวในสิ่งเหล่านี้ การที่ผู้ฝึกสอนสนใจในตัวเด็กเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สร้างบุคลิกความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ปกครองด้วย

ประการที่สี่ คือ ความประพฤติเป็นสิ่งสำคัญของอาชีพการสอน เป็นสิ่งที่เรามีและเป็นอยู่ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในตัวเด็กมากกว่าบุคคลอื่น ดังนั้นผู้ฝึกสอนต้องยึดกฎระเบียบต่างๆอย่างเคร่งครัด เป็นตัวอย่างในการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนต้องควบคุมอารมณ์ตนเองให้ได้ ไม่ว่าจะแพ้หรือชนะ เพราะเป็นคุณธรรมข้อหนึ่งของผู้ฝึกสอน เพื่อจะมีผลต่อไปยังความประพฤติของทีม การที่ผู้ฝึกสอนเดินลงสนามพร้อมกันนักกีฬา ผู้ฝึกสอนเหมือนกับโรงเรียนที่นักกีฬา ต้องเรียนรู้ในพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออก

เซบล็อค (Sabock 1979) ได้ให้ความเห็นว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนควรประกอบด้วย 1) มีสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลิกภาพและอารมณ์ต่างๆ หลากหลาย เช่น มีทั้งโกรธ ดีใจ เห็นใจ เป็นต้น 2) มีเหตุผล การกระทำทุกอย่างในหน้าที่ของผู้ฝึกสอนต้องมีหลักการและเหตุผลกระบวนการเชิงเหตุผลมีลักษณะ ดังนี้ สามารถอธิบายได้ หรือพิสูจน์ได้ ทดลองให้เห็นจริงได้ สามารถปฏิบัติได้ สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ 3) มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อนักกีฬาทุกคน ผู้ฝึกสอนต้องให้ความสนใจต่อนักกีฬาดีพอๆกับสนใจการแข่งขัน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมฐานะทางเศรษฐกิจถ้าเป็นผู้ฝึกสอนในโรงเรียนต้องสนใจเรื่องเรียนด้วย 4) การวางตนเป็นที่น่าเชื่อถือ การยอมรับนับถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของผู้ฝึกสอนซึ่งต้องเป็นการยอมรับนับถือโดยการไม่ใช้อำนาจ แต่ยอมรับเพราะมีบุคลิกภาพเป็นที่น่าเชื่อถือ 5) มีความสามารถในการจูงใจ การจูงใจเป็นกุญแจที่สำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดยอด 6) อุทิศตนเพื่อภาระหน้าที่ 7) มีความสามารถในการสร้างวินัย ซึ่งในการสร้างวินัยมี 3 ประการคือ ความมั่นคง ยุติธรรม มีความสม่ำเสมอ 8) มีเป้าหมายอย่างชัดเจน ผู้ฝึกสอนควรแบ่งเป้าหมายเป็น 3 ระดับ เป้าหมายเร่งด่วน เป้าหมายระยะกลาง เป้าหมายระยะยาว 9) มีความสามารถพิเศษหรือพรสวรรค์ 10) มีความกระตือรือร้น 11) ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ 12) มีความรู้เรื่องกีฬา 13) สนใจในสิ่งที่เป็นการประโยชน์ 14) รู้และเข้าใจความต้องการของผู้เล่น 15) รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้ชนะและพ่ายแพ้ 16) มีความภาคภูมิใจ 17) มีความสามารถในการจัดและบริหาร 18) มีภาษาท่าทางที่สามารถสื่อสารได้ดีแทนภาษาพูด 19) มีคุณธรรมจริยธรรม 20) มีความซื่อสัตย์ 21) มีความสง่างามมีฐานน่าเลื่อมใส 22) มีการพิจารณาตัดสินปัญหาต่างๆ ได้ดี 23) มีความมั่นคงทางอารมณ์ 24) มีความยุติธรรม 25)มีความสามารถสร้างจินตนาการประกอบคำสอน

เด็ทมาร์ คราเมอร์ (Dettmar Cramer, 1967) ผู้ฝึกสอนของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ได้ชี้ให้เห็นว่า หัวใจของการโค้ชที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ส่วนแรกคือ

การโค้ชเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ (Personality Training) ซึ่งมองว่าการฝึกกีฬาคือรากฐานของการฝึกใช้ชีวิต ผู้ฝึกสอนจึงต้องเป็นต้นแบบเชิงพฤติกรรม ส่วนต่อมาก็คือ การสร้างความสัมพันธ์เชิงสังคม (Social Maxims) ที่เน้นความผูกพัน ความเข้าใจ และการเป็นที่พึ่งพิงทางจิตใจให้แก่ผู้รับการฝึก มุ่งเน้นมิตรภาพที่ยั่งยืนมากกว่าเพียงชัยชนะ และส่วนสุดท้ายคือ ความสุขุมในการบริหารกลยุทธ์ (Tactical Composure) ผ่านการควบคุมพื้นที่และเวลาอย่างมีสติ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นมาตรฐานสากลในการพัฒนาผู้ฝึกสอนและนักกีฬาจนถึงปัจจุบัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าสมรรถนะของผู้ฝึกสอน คือการเป็นผู้ฝึกสอนที่มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา ความรู้ในด้านวิธีการสอน ความรู้ด้านหลักสูตร ความรู้ด้านวิธีสอนในเนื้อหาเฉพาะ ความเข้าใจคุณลักษณะของผู้เรียน ความรู้ในบริบทของการสอน และความรู้ในเรื่องวัตถุประสงค์ เป้าหมายและปรัชญาของการศึกษาที่ต้องมีความเป็นประชาธิปไตย จัดกิจกรรมการฝึกซ้อมอย่างมีเหตุมีผลมีความสามารถในการจูงใจ ให้อิสระ มีลักษณะเป็นโค้ชอาชีพ มีเทคนิควิธีที่ทันสมัยและมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาหรือทีม โดยใช้เหตุและผลในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 สมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลช่วยให้ผู้เล่นพัฒนาความสามารถด้านกีฬาและขัดเกลาความรู้ด้านกีฬา ผู้ฝึกสอนที่ประสบความสำเร็จมักจะเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยให้พวกเขาเป็นผู้นำที่ดีขึ้นและปรับรูปแบบการสอนให้ดึงดูดผู้เล่นที่แตกต่างกันมากขึ้น การเรียนรู้ชุดทักษะหลักสามารถช่วยให้คุณพัฒนาในฐานะโค้ชบาสเกตบอลได้ โดยมีผู้ที่ทำการศึกษา และให้ความหมายรวมถึงแนวทางในการพัฒนาให้เกิดสมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลไว้หลายด้านดังนี้

ทักษะการฝึกบาสเกตบอลเป็นคุณสมบัติและความสามารถที่ช่วยให้ใครบางคนเป็นผู้นำทีมในกีฬาประเภทนี้ คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยให้โค้ชบาสเกตบอลปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย เช่น การชนะเกม ทักษะการฝึกบาสเกตบอล อาจรวมถึงการผสมผสานระหว่างทักษะพื้นฐาน เช่น วินัย และทักษะทางเทคนิคอื่นๆ ผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลใช้การสื่อสารทั้งทางวาจาและลายลักษณ์อักษรเพื่อแนะนำผู้เล่นระหว่างการฝึกซ้อมและเกม พวกเขาอาจจะวาดภาพการเล่นเพื่อแสดงให้เห็นสมาชิกในทีมเห็นถึงวิธีการใช้เทคนิคในสนาม ผู้ฝึกสอนยังให้คำแนะนำด้วยวาจาแก่ผู้เล่น อธิบายวิธีเล่นเกมระหว่างฝึกซ้อม และสิ่งที่ต้องทำระหว่างเกมจริง ความสามารถในการอธิบายการเล่นและเทคนิคด้วยคำศัพท์ที่เข้าใจง่ายสามารถช่วยให้ทีมประมวลผลข้อมูลได้เร็วขึ้น ผู้ฝึกสอนที่มีจรรยาบรรณในการทำงานจะแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นในเกมต่อผู้เล่น สิ่งนี้สามารถช่วย

พัฒนาความหลงใหลในทีมทั้งหมด เมื่อโค้ชมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเกม ผู้เล่นของพวกเขาจะมีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทำนองเดียวกัน ในฐานะผู้ฝึกสอนของนักบาสเกตบอลคนอื่นๆ สิ่งสำคัญคือต้องมีความรู้เกี่ยวกับเกมและกฎเกณฑ์ที่ดี ผู้ฝึกสอนที่มีความรู้เกี่ยวกับบาสเกตบอลอย่างกว้างขวางสามารถปรับเปลี่ยนระหว่างเกมเพื่อช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จได้ สิ่งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ฝึกสอนเยาวชนที่สอนผู้เล่นถึงพื้นฐานของบาสเกตบอล เช่น วิธีการยิงบาสเกตบอลด้วยรูปแบบที่เหมาะสม และการเคารพผู้เล่นบาสเกตบอลของผู้ฝึกสอนสามารถช่วยให้คุณได้รับการปฏิบัติแบบเดียวกันเป็นการตอบแทน เนื่องจากผู้ฝึกสอนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับทีม การแสดงคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ฝึกสอน ความเคารพยังสามารถช่วยให้ผู้เล่นรู้สึกเหมือนผู้ฝึกสอนได้ ยินพวกเขาและพวกเขามีความสำคัญ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เล่นปฏิบัติตามคำแนะนำของคุณได้ การเน้นรายละเอียดสามารถช่วยผู้ฝึกสอนระบุสถานการณ์เล็กน้อยที่ผู้เล่นสามารถแก้ไขได้ ตัวอย่างเช่น หากผู้ฝึกสอนสังเกตเห็นว่าผู้เล่นมีปัญหาในการงอแขนตลอดขณะยิงบอล ผู้ฝึกสอนสามารถแสดงเทคนิคที่ดีขึ้นแก่พวกเขาเพื่อปรับปรุงความแม่นยำ สิ่งสำคัญสำหรับผู้ฝึกสอนในการสังเกตรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เพื่อที่พวกเขาจะได้ป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดในสนาม

วิธีพัฒนาทักษะการฝึกบาสเกตบอลของผู้ฝึกสอนให้พิจารณาทำรายการด้านที่ทำได้ดีและส่วนที่ต้องปรับปรุง เมื่อคุณระบุลักษณะนิสัยที่สามารถดำเนินการได้แล้ว ให้สร้างแผนสำหรับวิธีที่จะก้าวไปข้างหน้า สิ่งนี้สามารถช่วยให้ชัดเจนและหลีกเลี่ยงการถูกครอบงำ เมื่อพัฒนาทักษะหนึ่งแล้ว ให้พิจารณาทำซ้ำขั้นตอนเพื่อระบุด้านอื่นที่ต้องปรับปรุง โดยการศึกษาหาข้อมูล ซึ่งอาจรวมถึงหนังสือ วิดีโอ และพอดแคสต์เกี่ยวกับเกม การเข้าร่วมคลินิกฝึกสอนก็มีประโยชน์เช่นกัน ซึ่งคุณสามารถลองใช้เทคนิคใหม่ๆ หรือช่วยเหลือโค้ชบาสเกตบอลคนอื่นๆ และในขณะที่ผู้ฝึกสอนทำงานเพื่อพัฒนาทักษะการฝึกบาสเกตบอล ให้ขอคำติชมจากผู้อื่นเพื่อดูว่าผู้ฝึกสอนเป็นอย่างไร ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการถามผู้ช่วยผู้ฝึกสอนหรือเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ ว่าพวกเขาสังเกตเห็นด้านใดที่ผู้ฝึกสอนควรปรับปรุงหรือไม่ ผู้ฝึกสอนอาจต้องการถามผู้เล่นว่าพวกเขามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีที่ผู้ฝึกสอนสามารถช่วยฝึกพวกเขาให้ดีขึ้นหรือไม่ หรืออีกวิธีหนึ่งในการเพิ่มทักษะการฝึกสอนคือการหาที่ปรึกษา อาจเป็นผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลคนอื่นหรือคนที่มีความรู้เกี่ยวกับเกมนี้ พี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำและเคล็ดลับในการปรับปรุงทักษะการฝึกสอนได้ และการมีความสัมพันธ์กับผู้เล่นสามารถช่วยให้ผู้ฝึกสอนสอนนักกีฬาได้ดีขึ้น เมื่อผู้ฝึกสอนเข้าใจสิ่งที่กระตุ้นนักกีฬาและวิธีที่นักกีฬาเรียนรู้ได้ดีที่สุด ผู้ฝึกสอนจะสามารถฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การมีความสัมพันธ์กันภายในทีมสามารถช่วยให้ปรับปรุงการสื่อสารและช่วยให้เป็นนักกีฬาที่ยอดเยี่ยม

การสื่อสารอวัจนภาษาของผู้ฝึกสอนเมื่อพูดคุยกับผู้เล่น ผู้ฝึกสอนต้องแน่ใจมีภาษากายเชิงบวกที่แสดงถึงความเคารพและทัศนคติที่เป็นมิตร มองหาวิธีพัฒนาผู้เล่น ติดตามข่าวสารล่าสุดเกี่ยวกับแนวโน้มและกลยุทธ์ล่าสุดของบาสเก็ตบอล เพื่อให้สามารถช่วยผู้เล่นให้พัฒนาสู่การเป็นนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ มีใจที่เปิดกว้างระหว่างเกมเพื่อให้สามารถระบุวิธีที่จะช่วยให้ทีมชนะ และค้นหากลยุทธ์ในการใช้ความสามารถของผู้เล่นแต่ละคนอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การฝึกสอนที่มีประสิทธิภาพ จะมุ่งเน้นที่การช่วยให้บุคคลพัฒนาทักษะ และการฝึกทักษะความเป็นผู้นำขององค์กรส่งผลให้มีประสิทธิผลในการทำงาน เพื่อปรับปรุงขวัญกำลังใจของพนักงานและช่วยให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทักษะการฝึกสอนของผู้ฝึกสอนจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จสูงสุดของทีม ทักษะการฝึกสอนคือคุณสมบัติและการดำเนินการที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือบุคคลในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ทักษะการโค้ชซึ่งมุ่งไปที่การตั้งคำถามเพื่อชี้นำผู้อื่นไปสู่การปรับปรุงและการเรียนรู้ผ่านการทำงานเป็นทีม ความเป็นผู้นำในเชิงบวกและจุดแข็ง ผู้ฝึกสอนที่แสดงทักษะการฝึกสอนที่ยอดเยี่ยมจะได้รับความเคารพและชื่นชมผู้ทำงานด้วย ทักษะและเทคนิคการฝึกสอนที่ใช้ช่วยเกิดการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดี และได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น โดยมีวิธีในการพัฒนาทักษะการฝึกสอนคือ 1) กำหนดจุดแข็ง พิจารณาคุณสมบัติที่ได้พัฒนาแล้ว และใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงและเป็นเครื่องมือในการช่วยแนะนำ 2) ระบุเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะ โดยขอคำติชมจากมืออาชีพ จากคนที่ทำงานด้วย เปิดรับฟังความคิดของพวกเขาและถามคำถามที่ชัดเจนเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความมีความชัดเจน พยายามทำให้เป้าหมายวัดผลได้ บรรลุผลได้ มีความเกี่ยวข้องและอิงตามเวลาเพื่อให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน 3) หาพี่เลี้ยงสังเกตคนรอบข้างและระบุคนที่มีความมั่นใจและขอความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ สิ่งนี้สามารถช่วยให้พัฒนาสายสัมพันธ์ที่ยั่งยืน และนำคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพสูงสุดมาเป็นลักษณะของผู้ฝึกสอน 4) สร้างความมั่นใจให้มีความสำคัญกับการปรับปรุงและรักษาความยืดหยุ่นบางอย่างเมื่อเรียนรู้ การคิดบวกเกี่ยวกับวิธีที่ช่วยโค้ชคนอื่น ๆ จะสร้างความมั่นใจให้กับตัวผู้ฝึกสอนเอง

การใช้ทักษะการฝึกสอนในที่ทำงาน โดยไม่คำนึงถึงระดับความสามารถของคุณ สามารถทำให้คุณมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น และนำไปสู่การเลื่อนตำแหน่งหรือโอกาสทางอาชีพอื่นๆ ทักษะที่ควรพิจารณาคือ 1) การให้ข้อเสนอแนะกับบุคคลที่ต้องการและจำเป็น ต้องได้ยินว่าพวกเขาทำงานได้ดีเพียงใด ช่วยเสริมแรงในเชิงบวกและส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานในเชิงบวก 2) การยอมรับข้อเสนอแนะ และการขอให้ผู้อื่นให้คำตอบที่สร้างสรรค์จะช่วยให้คุณเห็นช่องว่างในการปรับปรุงที่คุณอาจต้องการ และจะเป็นตัวอย่างสำหรับคนอื่นๆ ที่ต้องการปรับปรุงในเชิงอาชีพด้วย 3) มีความยืดหยุ่นและการเข้าใจว่าบางครั้งสิ่งต่างๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่ต้องคาดหวังและ

สามารถปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ ถือเป็นการสนับสนุนที่ดีสำหรับผู้ที่ทำงานด้วย ช่วยสร้างความไว้วางใจในหมู่สมาชิกในทีมและแสดงให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคได้อย่างง่ายดายเมื่อทำงานร่วมกัน 4) ขวัญกำลังใจที่ดีขึ้นด้วยการสร้างทีมเป็นส่วนสำคัญของความเป็นผู้นำ การช่วยให้แต่ละคนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นแรงจูงใจให้พวกเขาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้กระบวนการในการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างสนุกสนาน

สรุปได้ว่า สมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคลากรด้านการกีฬา และนันทนาการ ผู้ฝึกสอนกีฬา นักบริหารจัดการกีฬา และครูพลศึกษา ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนหรือนักกีฬามีความรู้และทักษะปฏิบัติ สร้างประสบการณ์ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา จัดการเรียนการสอน การลงแข่งขัน การฝึกซ้อมและสร้างสมรรถภาพทางกายและบุคลิกภาพที่ดีให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องครูหรือผู้ฝึกสอนควรศึกษาเทคนิคและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีและมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีจิตวิทยาในการสอนเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจ การแนะนำแนวทางด้านวิชาการและฝึกปฏิบัติ การแก้ปัญหาในการลงเล่นแข่งขันกีฬา บาสเกตบอลซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอีกทั้งสร้างความรัก ความสามัคคีและมีมนุษยสัมพันธ์ในหมู่คณะ สร้างความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูและผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลควรนำไปถ่ายทอดให้ผู้เรียนหรือนักกีฬาตลอดเวลาเพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการเล่นกีฬา

3.7 การประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล

สเตค (Stake n.d.) ได้เสนอแนวคิดการประเมินสมรรถนะว่า ไม่ควรพิจารณาเฉพาะผลที่เกิดจากการใช้สมรรถนะเท่านั้นแต่ควรพิจารณาส่วนประกอบของการ จัดการเรียนการสอน หลายๆ ส่วน ซึ่งควรพิจารณาใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งที่มาก่อน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เอื้อให้เกิดผลจากสมรรถนะและเป็นสิ่งที่มีอยู่ก่อนการ ใช้สมรรถนะอยู่แล้วประกอบด้วย 7 หัวข้อคือ 1) บุคลิกและนิสัยของผู้เรียน 2) บุคลิกและนิสัยของครู 3) เนื้อหาในสมรรถนะ 4) วัสดุอุปกรณ์ 5) การเรียนการสอน 6) อาคารสถานที่การจัดโรงเรียน และ 7) ลักษณะของชุมชน

2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูกับผู้ปกครอง ฯลฯ เป็นขั้นของการใช้สมรรถนะ ประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ 1) การสื่อสาร 2) การจัดแบ่งเวลา 3) การลำดับเหตุการณ์ 4) การให้กำลังใจ และ 5) บรรยากาศของสิ่งแวดล้อม

3. ด้านผลผลิต หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการนำสมรรถนะไปใช้ ประกอบด้วย 5 หัวข้อ คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 2) ทักษะของผู้เรียน 3) ทักษะของผู้เรียน 4) ผลที่เกิดขึ้นกับครู และ 5) ผลที่เกิดขึ้นกับสถาบัน

เคลิก แพททริก (Kirk Patrick.1987) ได้เสนอองค์ประกอบของการประเมินประสิทธิผลของสมรรถนะว่า ควรมี 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไรต่อสมรรถนะ เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจริงๆ เพราะข้อมูลที่เป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการประชุมปฏิบัติการอันดับแรก

2. การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เจตคติ และทักษะที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยการวัดความรู้ทักษะ และเจตคติของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่าหลังการฝึกอบรม ได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทิศทางใด โดยการติดตามประเมินผลในสถานที่จริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับการฝึกอบรม (Results) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่าหลังการฝึกอบรมนั้นก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและหน่วยงานที่ตนสังกัดอย่างไร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออก โดยมีความรู้ ทักษะ ทักษะ บุคลิกภาพ รวมถึงแรงจูงใจ ที่จำเป็นของบุคคล และเป็นส่วนผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ สามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มเพื่อแยกความแตกต่าง หรือกลุ่มของบุคคลที่มีสถานะต่างกัน เช่น สมรรถนะหลัก สมรรถนะเฉพาะหน้าที่ รวมถึงระดับของสมรรถนะที่มีความแตกต่างในแต่ละบทบาทที่ได้รับมอบหมาย และเป็นสมรรถนะที่แต่ละคนมี เป็นความสามารถเฉพาะตัวที่คนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ มีความมุ่งมั่นมั่นในความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถตรวจสอบแก้ไขเพื่อพัฒนาให้ได้ในแนวทางที่ถูกต้อง พร้อมทั้งจะรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น ซึ่งมีผลต่อความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หรือผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศขององค์กร หรือของกลุ่มงาน และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ด้วยการจัดกิจกรรมการฝึกซ้อมอย่างมีเหตุมีผล มีความสามารถในการจูงใจ ให้อิสระ มีลักษณะเป็นโค้ชอาชีพ มีเทคนิควิธีที่ทันสมัยและมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาความสำเร็จของนักกีฬาหรือทีม โดยใช้เหตุและผลในการจัดการเรียนรู้

ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต้องคำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรมด้วย โดยแบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 สมรรถนะ ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถซึ่งเกิดจากความรู้ ทักษะ เจตคติและประสบการณ์ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติงานของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ซึ่งเป็นเป็นเนื้อหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทฤษฎี หลักการ รูปแบบ รอบความคิดหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น และเป็นกรอบของการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท สำหรับการประเมินค่า และการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน

1.2 ทักษะ (Skill) หมายถึง ความชัดเจน และความชำนาญของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลซึ่งบุคคลสามารถสร้างขึ้นได้จากการเรียนรู้

1.3 ด้านการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม (Communication and Team Work) หมายถึง ความสามารถในการหาข้อมูลข่าวสาร สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับผู้ตัดสิน ผู้เล่น ผู้ฝึกสอนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 คุณลักษณะ (Attributes) หมายถึง ความสามารถพิเศษ ความมีไหวพริบ ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยในการพัฒนาทักษะ และความรู้ นอกจากนี้ยังรวมถึงอุปนิสัยส่วนตัว (Personality traits)

2. สมรรถนะเฉพาะหน้าที่ (Functional competency) หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะในแต่ละตำแหน่งงานหรือแต่ละระดับความรับผิดชอบของบุคคลในวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล

4. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้ฝึกสอน

4.1 ความหมายของผู้ฝึกสอน

ความหมายและความสำคัญของผู้ฝึกสอนกีฬา ในความหมายของผู้ฝึกสอนได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541, หน้า 90) ให้ความหมายคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “ผู้ที่มีทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและการเล่น โดยการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้เพื่อการพัฒนากีฬา ด้าน

สมรรถภาพทางกาย จิตใจและทักษะการเล่นกีฬา ซึ่งนอกจากนั้นผู้ฝึกสอนควรต้องมี คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และสมรรถภาพทางกายที่ดี

อภิชชาติ เมธาวิระนนท์ (2543) ได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “ผู้ที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการชักจูงและกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดแรงในการกระทำ ฝึกฝนตามกลยุทธ์ และยุทธวิธีของผู้ฝึกสอน โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุด

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา (2551) ผู้ฝึกสอนหรือ Coach หมายถึงผู้ที่ให้การส่งเสริม สนับสนุนให้ บุคคลได้ใช้ความรู้และทักษะที่เขามีอยู่แล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ฝึกสอนจะ ไม่ได้ทำ หน้าที่สอนหรือฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ใหม่ แต่จะช่วยให้บุคคลได้เข้าใจและประยุกต์ใช้ความรู้ ที่เขามี อยู่แล้ว เพื่อให้เขาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้ฝึกสอนจะมองหาสิ่งที่ดี ของบุคคลที่เขามี อยู่แล้ว และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุง

ทัศน์ จารุศักดิ์ศรี (2552) โค้ชหรือผู้ฝึกสอน คือผู้ที่ช่วยเหลือ กระตุ้นจูงใจให้ผู้รับการโค้ช ค้นหา ศักยภาพของตน พัฒนาขีดความสามารถ แก้ไขปรับปรุง เพิ่มความมั่นใจ สร้างความก้าวหน้า เด็บโต ให้ตนเอง โดยที่โค้ช จะทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้รับการโค้ชนั่นเอง

เมอร์เรียม (Merriam 1976) ได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “เป็น บุคคลที่ทำหน้าที่ฝึกซ้อมให้กับนักกีฬาเป็นการให้ความรู้และเทคนิคต่างๆ ก่อให้เกิดการพัฒนา มีการ วางแผนต่างๆ ที่หลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีการควบคุมทัศนคติ ของ นักกีฬาสวนใหญ่ให้เข้ามาสู่จุดศูนย์กลางเดียวกัน

มิชเชลล์ (Mitchell 1978) ได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “ผู้พัฒนา เทคนิคและทักษะกีฬาโดยผู้ฝึกสอนจะช่วยส่งเสริมให้นักกีฬามีสมรรถภาพ รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาด ปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้นและให้นักกีฬามีความเชื่อมั่น”

วิลเลียม (William 1979) ได้ให้ความหมายคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “บุคคล ซึ่งทำหน้าที่แนะนำหรือสอนให้บุคคลเล่นกีฬาพื้นฐานเพื่อแข่งขัน ชี้นำแนวทางและแผนการเล่นที่ถูกต้อง สำหรับกีฬา”

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอน (Coach) คือผู้ทำหน้าที่สอนโดยมีการวางระเบียบแบบแผนการฝึกสอน มีทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและ การเล่นโดยการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้เพื่อการพัฒนา นักกีฬา ด้านสมรรถภาพทางกาย จิตใจ และ ทักษะการเล่นกีฬา รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาด ปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการ แข่งขัน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ต่างๆ ในการชักจูงและกระตุ้นให้ นักกีฬามีความเชื่อมั่น เกิดแรงจูงใจ ในการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ต้องมีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และฝึกฝนตามกลยุทธ์วิธี

ของผู้ฝึกสอน โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อทีมให้มากที่สุด เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดของทีม

4.2 มาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬา

วิชาชีพมีที่มาจากคำว่า “วิชา” กับ “อาชีพ” เป็น “วิชาชีพ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Profession” ซึ่งนักวิชาการให้ความหมายตามทรรศนะต่างๆ ดังนี้

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2542) วิชาชีพ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบกรต้องมีความรู้ ความชำนาญที่ฝึกฝนมาโดยเฉพาะซึ่งมีข้อกำหนดคุณลักษณะบางประการที่ทำให้วิชาชีพต่างจาก อาชีพทั่วไป

หวน พันธุ์พันธ์ (2549) ได้รวบรวมความหมายของความเป็นวิชาชีพ ภายใต้คำว่า “มืออาชีพ” ไว้ ดังนี้ 1) มืออาชีพ หมายถึง การทำงานด้วยความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจริง และทำงานให้เกิดผลงานดีที่สุด 2) มืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านนั้นๆ เป็นอย่างมาก จนกระทั่งสามารถนำเอาความรู้ความชำนาญที่มีอยู่นั้นไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี 3) มืออาชีพ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์สูงในงานที่ทำ ทำงานทุกครั้งจะทำได้ บรรลุเป้าหมาย

คลังปัญญาไทย (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย, 2554) วิชาชีพ หมายถึง งานที่ตนได้ปฏิญาณว่าจะอุทิศตัวทำไปตลอดชีวิต เป็นงานที่ต้องได้รับการอบรมสั่งสอนมานาน ได้แก่ 1) มีองค์ความรู้เฉพาะตน 2) มีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ 3) มีกฎหมายรองรับการประกอบวิชาชีพ 4) มีจรรยาบรรณ 5) มีจิตสำนึกที่จะให้บริการ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน ประกอบด้วย 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ เป็นอาชีพที่อุทิศตนไปตลอดชีวิต ได้รับการสั่งสอนอบรมเป็นวิชาชีพชั้นสูง และการทำงานประเภะนั้นจะต้องสำนึกในจรรยาบรรณเกียรติยศและศักดิ์ศรี

Silcock (1972) ความเป็นวิชาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพเต็มเวลาโดยผู้ประกอบวิชาชีพอุทิศตัวเองให้แก่อาชีพนั้นๆ มีความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพจะต้องยึดมั่นอยู่กับกฎเกณฑ์ของวิชาชีพ มีจิตสำนึก ความเป็นอิสระ และความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ

พจนานุกรม Oxford Advanced Learner's Dictionary (ม.ป.ป.) อาชีพ (Profession) หมายถึง อาชีพที่ได้รับค่าตอบแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องเป็นอาชีพที่ต้องการการศึกษาและฝึกอบรมในระดับสูง ส่วน “ความเป็นวิชาชีพ” (Professionalism) หมายถึง องค์ความรู้ ความรอบรู้ และวิธีปฏิบัติที่มีคุณค่าทั้งต่อตนเอง และต่อสังคม สาธารณชนยอมรับความเป็นมืออาชีพ (Professional) มีความรอบรู้ (Expertise) เกี่ยวกับวิชาชีพ ใช้สามัญสำนึกเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานมากกว่าที่จะใช้ทฤษฎี หรือมาตรฐานวิชาชีพ (ดิน ปรัชญาพฤทธิ, 2553)

Schwirian (1998) คุณลักษณะของวิชาชีพ หมายถึงผู้ที่ปฏิบัติหรือดำเนินการทางวิชาชีพนั้นๆ ต้องได้รับการศึกษานั้น อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี มีระเบียบ และการปกครองตนเอง ภายในวิชาชีพ ซึ่งผู้ที่ประกอบวิชาชีพจะเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ (Authority) มากกว่าผู้รับบริการ (Clients) อันเนื่องมาจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพมีความรู้ และเข้าใจในองค์ความรู้มากกว่าผู้รับบริการ

Flexner (1915 cited in Schwirian, 1998) อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างอาชีพร่วมกับวิชาชีพ คือ วิชาชีพมีการดำเนินงานที่มีความรับผิดชอบ (Responsibility) ที่สูง เป็นงานที่ต้องได้รับการเรียนรู้ มีลักษณะที่เน้นไปทางปฏิบัติ สามารถที่จะสอนเทคนิคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานผ่านทางระบบการศึกษาที่เรียน มีการจัดระบบภายในของวิชาชีพที่ดีและมีแรงกระตุ้นการทำงาน

พจนานุกรมวิทยาลัยอเมริกัน (American College Dictionary) วิชาชีพ หมายถึง การแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งวิธีปฏิบัติ และจิตวิญญาณ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่ามาตรฐานการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของความเป็นวิชาชีพนั้นแตกต่างจากมือสมัครเล่นอย่างชัดเจน (Texas School for the Deaf, 2007)

ข้อบังคับคุรุสภา (2556) ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 จะต้องมีความรู้ และสมรรถนะมาตรฐานในเรื่องต่อไปนี้ 1) ความเป็นครู 2) ปรัชญาการศึกษา 3) ภาษาและวัฒนธรรม 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) หลักสูตร 6) การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 8) นวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษา 9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 10) การประกันคุณภาพการศึกษา 11) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

4.3 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน

ผู้ฝึกสอนกีฬา (Coach) หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและรอบรู้สูงในเรื่องของกีฬาประเภทนั้นๆ มีความชำนาญและกว้างขวางพอต่อการกีฬาที่ทำมีอำนาจ บทบาทในการควบคุม ดูแลประสานงาน และกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ต่อนักกีฬาและทีม การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับ วิธีการฝึกซ้อมและแข่งขันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งนักวิชาการให้ความหมายตามต่างๆ ดังนี้

เซบ็อค (Sabock, 1991) ได้กล่าวว่าผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักกีฬา ความเคารพ เชื่อถือและศรัทธาที่ได้รับไม่ใช่เพราะในบทบาทความเป็นผู้ฝึกสอนเพียงอย่างเดียว โดยสรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอน บทบาทที่จะต้องรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่เป็นพ่อหรือแม่ เด็กอาจมีผู้ปกครองที่บ้านเพียงคนเดียวหรือขาดความอบอุ่น ผู้ฝึกสอนที่ เอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจัง จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อชีวิตและเยาวชนเหล่านี้
2. บทบาทเป็นครู ผู้ฝึกสอนต้องเป็นครูที่ดี เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อครูอยู่แล้วการเป็นครูก็จำเป็นต้องเป็นผู้ที่ มีความรู้อย่างแท้จริงในกีฬาที่เล่น
3. บทบาทของผู้ยึดถือระเบียบวินัย ผู้ฝึกสอนปฏิบัติกับทีมด้วยระเบียบวินัย เพื่อต้องการให้งานสอน เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ต้องควบคุมดูแลและใช้อย่างเหมาะสมและด้วยการตัดสินใจที่ดี
4. บทบาทครูแนะแนว ในสายสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา เมื่อมีปัญหา นักกีฬามักขอความช่วยเหลือจากผู้สอน ผู้ฝึกสอนต้องเพียงช่วยให้ นักกีฬามองเห็นปัญหาทั้ง 2 ด้าน และทำให้มองเห็น ทางแก้ไขที่เป็นไปได้ซึ่งนักกีฬาต้องตัดสินใจแก้ปัญหด้วยตนเอง
5. บทบาทของนักการทูต ผู้ฝึกสอนต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง หลีกเลี่ยงที่จะมีข้อวิวาทกับผู้อื่น ตอบสนองต่อการพิพาทข้อวิจารณ์ในทางที่ดีด้วยความสง่างาม
6. บทบาทนักจิตวิทยา ผู้ฝึกสอนต้องมีความเข้าใจและสามารถเลือกใช้วิธีที่ดีที่สุด ที่ สร้างแรงจูงใจให้กับ นักกีฬาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม นักกีฬาคนหนึ่งอาจชอบให้ใช้คำพูด ที่ รุนแรง แต่อีกคนหนึ่งอาจไม่ชอบ บางคนต้องการอยู่คนเดียวหรือบางคนต้องการได้รับการปลอบใจ
7. บทบาทของผู้พิพากษา ในสถานการณ์ที่ยุ้งยากและเกิดการขัดแย้ง การตัดสินใจที่ดี ของผู้สอนที่มี พื้นฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้สึกที่ถูกต้องตรงไปตรงมา กล่าวที่จะแสดงออก และเผชิญกับการพิพาทฯ วิจารณ์ต่างๆ รวมถึงการตัดสินใจที่จะกำหนดปรัชญาของการสอนและ ปรัชญากีฬา
8. บทบาทของผู้นำ ผู้ฝึกสอนต้องเป็นบุคคลที่สามารถผลักดันนักกีฬาให้เกิดความสำเร็จ ตามเป้า หมายที่วางไว้ ด้วยความแข็งแรง พากเพียร กล้าเสี่ยง สร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา มีแรง กระตุ้นที่จะริเริ่ม ในสถานการณ์ต่างๆ โดยทั่วไปแล้วจะพบว่าผู้นำมีอยู่ 3 ประเภท คือ แบบเรือพาย ผู้นำที่จะไปก็ต่อเมื่อถูกดึง แบบเรือใบ ผู้นำที่ไปตามทิศทางของกระแสลม แบบเรือยนต์ ผู้นำที่เลือก ทิศทาง และแล่นฝ่าผืนน้ำไปยังจุดหมาย
9. บทบาทผู้ยึดถืออำนาจที่มีเมตตา (Benevolent Dictator) ในสถานะที่เริ่มต้นของการ แข่งขัน มีสถานการณ์ที่ต้องการการิริยาโต้ตอบที่รวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ผู้ฝึกสอนต้องตัดสินใจ และชี้แนะซึ่งจะต้อง เป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุดต่อทุกคนภายในทีม ผู้ฝึกสอนที่ดีจะทนมั่นใจ จนถึง จุดหนึ่งเท่านั้น
10. บทบาทนักการเมือง ผู้ฝึกสอนควรหลีกเลี่ยงการเป็นศัตรูกับผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับผู้ฝึกสอน และนำไปสู่การเผชิญหน้าในบทบาทนี้ผู้ฝึกสอนที่ดี ว่าช่วงเวลา

จะสร้างมิตรและสร้างความมั่นคงให้กับตนเองก็ต่อเมื่อทีมชนะ แต่ถ้ายังหาเพื่อนไม่ได้ แน่ใจเลยว่าจะไม่สามารถหาเพื่อนได้เมื่อทีมแพ้

11. บทบาทนักแสดง บางครั้งผู้ฝึกสอนมีความจำเป็นต้องแสดงบทบาทนักแสดงเมื่อสถานการณ์บีบบังคับ เช่น ตะโกนตำหนินักกีฬาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งทีมหรือเจียบสบทั้งๆ ที่อยากจะระเบิดออกมาต่อหน้านักกีฬา คณะผู้ฝึกสอน หรือต่อทุกคนเพื่อให้ นักกีฬาทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฝึกสอนต้องการ แต่ต้องเลือกใช้วิธีการที่ เหมาะสม ผู้ฝึกสอนที่เป็นนักแสดงที่ดี แม้ในขณะที่ถูกขับไล่ด้วยความโกรธแค้นของผู้คนก็สามารถแสดงภาพ ให้เห็นว่ามี ความสง่างามอยู่ในตัวได้

เจริญ กระบวนรัตน์ (2545) บุคคลที่จะก้าวเข้ามารับหน้าที่ผู้ฝึกสอนกีฬา จึงควรจะได้ตั้งคำถาม และตอบตนเองว่าท่านพร้อมหรือไม่ กับการที่จะต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ต่างๆ ในขณะที่ทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนกีฬาให้กับนักกีฬา

การกีฬาแห่งประเทศไทย (2535) ได้กล่าวว่า ความใกล้ชิดสนิทสนม การรู้จักนักกีฬาแต่ละคนเป็นอย่างดี จะเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้ฝึกสอนประสบความสำเร็จ ในการทำงานกับนักกีฬาในทีมของตนเอง การกีฬาแห่งประเทศไทย (2536) โดยความต้องการในการที่จะเรียนรู้ นั้น ก็คงจะไม่เกิดขึ้นตลอดเวลา แต่การสร้างแรงจูงใจให้นักกีฬาให้เกิดความต้องการในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นหน้าที่ที่ผู้ฝึกสอนต้องเข้าใจและรับผิดชอบ

พระพงศ์ บุญศิริ (2536) ได้กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนต้องรู้จักดูแลเอาใจใส่และให้ความเป็นกันเองกับนักกีฬา ควรดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่บังคับเข้มงวดจนเกินไปจนทำให้นักกีฬาเกิดปฏิกิริยาตอบโต้ขึ้นได้ เนื่องจากเกิดความเครียดในจิตใจ ดังนั้นผู้ฝึกสอนควรที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อนักกีฬา เพื่อที่การฝึกสอนจะได้ประสบผลสำเร็จไปด้วยดีตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

วรรณดา ตั้งศุภกิจกำธร (2544) ที่กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องต่างๆ นำมาพัฒนาและปรับปรุงการสอน ซึ่งต้องใช้เวลามากในการศึกษาและค้นคว้า

ประวิทย์ ไชยสาม (2525) ได้กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนจะต้องมีเทคนิคในการฝึกและมีการวางแผนเฉพาะ ตัวผู้เล่น รวมทั้งวางแผนการเล่นเป็นชุดทั้งทีมควบคู่กันไป ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้การเล่นประสบผลสำเร็จได้ง่าย

มนัส ยอดคำ (2548) ได้ให้ความหมายของผู้ฝึกสอนไว้ว่า เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ฝึก ทำหน้าที่สอน ตลอดจนการให้คำแนะนำต่างๆ แก่นักกีฬาเพื่อเตรียมและพัฒนาทีมไปสู่เป้าหมาย

อุทัย สงวนพงศ์ (2542) ได้กล่าวว่า ประเทศไทยของเรานั้นโค้ชและผู้สอนหรือผู้ฝึกนักกีฬามักจะเป็นคนเดียวกัน ที่จริงแล้วผู้ฝึกสอนเป็นผู้วางแผนการต่างๆ ลักษณะของผู้ฝึกสอนจึงเป็นผู้ที่ขอศึกษาหาความรู้ที่ทันสมัย ผ่านการดูเกมการเล่นมามาก อ่านเกมการเล่นได้ดี รู้จักแก้เกมการ

เล่น ผู้ฝึกสอนอาจจะเล่นกีฬา ประเภทนั้นไม่เก่งหรือเล่นไม่เป็น แต่สามารถบอกได้ว่าอะไรควรทำอย่างไร ตำแหน่งไหนควรให้ใครลงไปเล่น ควรฝึกผู้เล่นคนนี้นักนี้เพิ่มเติมอย่างไร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนคือการวางรากฐานที่สำคัญ ในการฝึกสอนกีฬาให้พัฒนาก้าวไปสู่จุดหมายหรือความสำเร็จที่ต้องการ ด้วยการอยู่ใกล้ชิดกับนักกีฬา มีบทบาทที่เป็นพ่อหรือแม่หรือครู เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยต้องมั่นใจในตัวเองก่อนแล้วในการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา เพราะการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬามีบทบาทหน้าที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน ในส่วนของการฝึกซ้อมด้านทักษะนั้นคือ การเรียนรู้เงื่อนไขในการปฏิบัติ การเคลื่อนไหวตามรูปแบบของทักษะที่จำเป็นและต้องการในแต่ละประเภทกีฬา ซึ่งรวมไปถึงสมรรถภาพทางกายเฉพาะด้านที่จะช่วยให้บรรลุตามเป้าหมาย และนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นแก่นักกีฬาสำหรับการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักกีฬานั้น โดยปกติประกอบไปด้วยกิจกรรมหลากหลายประเภท และการัดกิจกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับประเภทกีฬา ซึ่งผู้ฝึกสอนต้องศึกษาและค้นหาวิธีการพัฒนานักกีฬาตัดสินใจว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องการ และจำเป็นสำหรับกีฬาแต่ละประเภทเพื่อจัดเตรียมข้อมูลรายละเอียดในการวางแผนการฝึกซ้อม โดยผู้ฝึกสอนกีฬาควรพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ 4 ด้านคือ 1) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์หลัก 2) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะด้าน 3) กำหนดหลักการวิธีการที่จะนำไปสู่การดำเนินการในทางปฏิบัติจริง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ 4) จัดทำโปรแกรมการฝึกซ้อมโดยพิจารณาเลือกกิจกรรมการฝึกจัดลำดับขั้นตอนการฝึกซ้อมให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

4.4 ปรัชญาของผู้ฝึกสอน

คำว่า “ปรัชญา” แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Philosophy” ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Philos (รัก) Sophia (ความรู้) รวมคำแล้วน่าจะแปลว่า “ความรักความรู้” หมายถึงการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นหลักความจริง ตามธรรมชาติแห่งวิทยาศาสตร์ และตั้งอยู่บนความยุติธรรม (สมคิด ชิตประสงค์, 2521)

แนวปรัชญาของผู้ฝึกสอนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งแนวปรัชญาของแต่ละบุคคลนั้น มีทั้งข้อดีและข้อเสียในตัวของมันเองจะให้ดีหรือเสียไปหมดนั้นไม่มี (ชาติชาย อีสรัมย์, 2525)

ผู้ฝึกสอนที่ไม่ทราบปรัชญาของการฝึกจะทำให้ขาดแนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่จะไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้นเพื่อให้ในการฝึกกีฬาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องทราบว่า ขณะนี้ตนเองกำลังทำอะไร ทำเพื่อใคร ทำกับใครและจะอย่างไร ปรัชญาเป็นความเชื่อหรือหลักการที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ ในแง่ของการกีฬานั้น ปรัชญาของชีวิต (Philosophy

of Life) จะเป็นปรัชญาพื้นฐานของปรัชญาของการฝึกกีฬา (Philosophy of Coaching) และจะเป็นปรัชญาของการฝึกกีฬาเฉพาะอย่าง (Philosophy of Sport) หรือเป็นเทคนิคและกลยุทธ์ของผู้ฝึกสอนจะนำมาใช้ในการฝึกกีฬาต่อไป การพัฒนาแนวปรัชญาที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬานั้น จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ผู้ฝึกสอนกีฬาจะต้องพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และต้องรู้จักตนเองให้ดีพอว่าตนเองเป็นใคร จะต้องทราบความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” จะต้องทราบว่าบทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอนมีมากน้อยเพียงใด 2) ผู้ฝึกสอนจะต้องทราบจุดประสงค์ ที่แน่ชัดของการฝึกกีฬาของตนเอง (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2535)

ประโยค สุทธิสง่า (2538) ผู้ฝึกสอนจะต้องพยายามปฏิบัติตามโครงการที่ได้วางไว้ให้ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย และมีปรัชญาของผู้ฝึกสอนซึ่งจะเป็นเครื่องชี้แนวทางให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้ฝึกสอนจะต้องคิดอยู่เสมอว่าจะต้องทำให้ผู้เล่นของเขานั้นก้าวหน้าขึ้น และต้องมีน้ำใจนักกีฬาในการเล่น ในระบบของการรุกและการป้องกัน ผู้ฝึกสอนจะต้องปรับปรุงด้วยตัวเขาเอง และน้ำใจนักกีฬาจะต้องมีอยู่เสมอ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าปรัชญาของผู้ฝึกสอน คือความเชื่อหรือหลักการที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ ในแง่ของการกีฬานั้นปรัชญาของชีวิตจะเป็นปรัชญาพื้นฐานของปรัชญาของการฝึกกีฬา และจะเป็นปรัชญาของการฝึกกีฬาเฉพาะอย่างหรือเป็นเทคนิคและกลยุทธ์ที่ผู้ฝึกสอนจะนำมาใช้ในการฝึกกีฬาตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีปรัชญาทางพลศึกษาเป็นกรอบในการสร้างและพัฒนาให้นักกีฬามีคุณลักษณะของนักกีฬาที่ดี และมีน้ำใจนักกีฬา

4.5 ผู้ฝึกสอนกีฬาระดับพื้นฐาน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติได้นิยาม “ผู้ฝึกสอนกีฬา” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการฝึกสอนกีฬาที่ต้องใช้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับกีฬา เพื่อให้การเล่นกีฬาเป็นไปอย่างถูกต้องและปลอดภัยตามมาตรฐานของแต่ละชนิดกีฬา ซึ่งได้รับใบอนุญาตตาม (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ผู้ฝึกสอนกีฬา (Coach) หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและความรอบรู้สูงในเรื่องของชนิดกีฬานั้นๆ มีความชำนาญและกว้างขวางพอต่อการกีฬาที่ทำ มีอำนาจบทบาทในการควบคุมดูแล ประสานงาน และกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ต่อนักกีฬาและทีม เป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการฝึกซ้อม และแข่งขันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้การเป็นผู้ฝึกสอนที่ดี International Olympic Committee, Olympic Solidarity (1998) ได้เขียนไว้ในคู่มือการบริหารกีฬาของกองทุนสงเคราะห์โอลิมปิก (Olympic solidarity) ของคณะกรรมการโอลิมปิกนานาชาติ

(International Olympic Committee: IOC) ได้สรุปการเป็นผู้ฝึกสอนที่ดี (Academy of a Good coach) ไว้ดังนี้ 1) มีความรู้เกี่ยวกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของนักกีฬา (Knowledge of growth and development) 2) อุทิศตนและกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ (Dedicated and Enthusiastic) 3) มีวุฒิภาวะ (Mature) 4) มีคุณธรรมจริยธรรม (Ethical) 5) มีความยุติธรรม (Fairness) 6) รู้หลักวิธีการฝึกซ้อมนักกีฬา (Knowledge of training method) 7) มีความสามารถในการฝึกนักกีฬาอย่างได้ผล (Effectively run practice) 8) มีความสามารถในการประเมินนักกีฬา (Evaluation of personnel) 9) มียุทธศาสตร์ (Strategy) 10) รู้จักการใช้คน (Effectively use of personnel) 11) มีความห่วงใยนักกีฬา (Centre for the athlete) 12) มีความสามารถในการสอน (Ability to teach) 13) มีความสามารถในการใช้สื่อ (Media) 14) มีความสามารถในการสื่อสาร (Communication) 15) เป็นผู้สร้าง แรงจูงใจให้นักกีฬา (Motivator) 16) มีวินัย (Discipline) 17) มีทักษะการจัดองค์กร (Organization skills) 18) มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของร่างกาย (Knowledge of how the body works) 19) มีอารมณ์ขัน (Humour) สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมดล้วนสะท้อนให้เห็นว่าผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล

สถาบันผู้ฝึกสอนกีฬาสหราชอาณาจักร (The British Institute of Sport coach: BISC) (1989) และสภาจรรยาบรรณผู้ฝึกสอนกีฬาแห่งยุโรป (The council of Europe of code of sport ethics) (1992) ได้กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาระดับภาค พร้อมมีการปรับปรุงแก้ไขในปี ค.ศ.1998 โดยกำหนดให้มาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาประกอบด้วยจริยธรรมมาตรฐาน 10 ด้าน คือ 1) ด้านมนุษยศาสตร์ (Humanity) การยอมรับในคุณค่าและสิทธิส่วนบุคคลของมนุษยชน 2) ด้านความสัมพันธ์ (Relationship) จะต้องมีความสัมพันธ์ของบุคคลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดีความปลอดภัย การปกป้องสิทธิในปัจจุบันและอนาคตของนักกีฬา 3) ด้านการยึดมั่นสัญญา (Commitment) ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ และคำตอบแทน 4) ด้านความร่วมมือ (Co-operation) มีการสื่อสารและความร่วมมือกับนักกีฬาหรือองค์กรวิชาชีพ 5) ด้านความซื่อสัตย์ (Integrity) มีความซื่อสัตย์ปฏิบัติตามกติกา และไม่สนับสนุนให้นักกีฬาทำผิดกฎระเบียบกติกาต่างๆ 6) ด้านการโฆษณาสินค้า (Advertising) การโฆษณาเกี่ยวกับกีฬาจะต้องเป็นไปตามข้อตกลงและกฎกติกา ขององค์กรเพื่อสัญญาต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ 7) ด้านการรักษาความลับข้อมูลส่วนบุคคล (Confidentiality) จะต้องเป็นผู้รักษาความลับหรือข้อมูลส่วนบุคคลของนักกีฬา 8) ด้านการไม่ละเมิดสิทธิ (Abuse of privilege) จะต้องไม่มีการสัญญาและไม่มีการละเมิดสิทธิของผู้อื่น 9) ด้านความปลอดภัย (Safety) จะต้องดูแลความปลอดภัยของนักกีฬาตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ 10) ด้านสมรรถนะ

(Competency)จะต้องมีสมรรถนะในการฝึกสอนนักกีฬาอย่างถูกต้องตามหลักและจริยธรรมของนักกีฬานั้น

จอร์น Jones (1982) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอน ดังนี้ 1) มีเหตุผลที่สามารถยืดหยุ่นได้และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) สามารถเข้าใจและรวบรวมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกีฬา 3) มีวิธีการจัดการ และมีแนวทางการฝึกสอนที่เป็นที่ยอมรับ 4) มีความสามารถและตั้งใจในการทำงานร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมงาน 5) มีเทคนิคในการจูงใจ 6) มีมนุษยสัมพันธ์ ปรารถนา ความยุติธรรม 7) มีการวางแผนและเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม 8) มีอารมณ์ที่มั่นคง ควบคุมความรู้สึกได้ดี 9) มีวิธีการสอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 10) เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงาน 11) มีศิลปะในการสร้างความสัมพันธ์กับนักกีฬา 12) มีความศรัทธาในสิทธิมนุษยชน

เจษฎา เจริญชัย (2530) กล่าวว่านอกเหนือจากความสามารถของผู้เล่นแล้วความสามารถของผู้ฝึกสอนก็เป็นส่วนสำคัญในการฝึกการวางแผน และรูปแบบของการเล่นก็เป็นปัจจัยที่นำชัยชนะมาสู่ทีมได้ และได้กล่าวถึงพื้นฐานของผู้ที่จะทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนไว้ 3 ประการ คือ

1.ความมั่นคงในวิชาชีพหรือหน้าที่หากำไรงานที่ต้องเป็นโค้ชแล้วควรพร้อมในการที่จะเสียสละทุ่มเท ให้กับงาน แต่ถึงแม้จะทุ่มเทเต็มที่แล้ว ยังต้องมีอุปสรรคเกิดขึ้นกับการทำงาน ทำให้ผลงานไม่สำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้ โค้ชก็ยอมสละตำแหน่งของตนเองให้ผู้อื่นได้แสดงความสามารถด้วยความเต็มใจ

2.ความศรัทธาเชื่อมั่น โค้ชต้องมีความเชื่อมั่นในตัวผู้เล่นและผู้ร่วมงาน (Staff Coach) ว่าจะสามารถทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ถ้าโค้ชขาดความเชื่อมั่นในผู้ร่วมงานแล้ว ต้องมีปัญหาในการทำงานอย่างแน่นอน แม้แต่ผลของการแข่งขันโค้ชยอมรับว่าแพ้หรือชนะเคียงบ่า เคียงไหล่ กับนักกีฬาและผู้ร่วมงาน

3.การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับโค้ชนั้น โค้ชจะมีสิทธิ์เด็ดขาดก็ต่อเมื่ออยู่ต่อหน้า นักกีฬาเท่านั้น โค้ชต้องคำนึงถึงผู้บังคับบัญชาที่มีอิทธิพลสูงกว่า ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่โค้ชต้องทำงานสัมพันธ์ด้วยและจะเป็นผู้ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการบริหารทีมกีฬาได้

จากพื้นฐาน 3 ประการที่เกี่ยวข้องกับงานของผู้ฝึกสอนนั้น เป็นสิ่งแสดงให้เห็นอย่างแน่ชัด ว่าผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีต้องยอมรับพื้นฐานดังกล่าวนี้ก่อน ยิ่งในเมืองไทย ไม่มีผู้ฝึกสอนอาชีพ มีเพียงแต่ผู้ฝึกสอนสมัครเล่น ทำงานด้วยความสมัครใจและไม่มีหลักสูตรหรือวิชาที่ให้ความรู้โดยตรง ผู้ฝึกสอนแต่ละคนต้องสนใจในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สำหรับผู้ที่จะเข้ามารับหน้าที่การเป็นผู้ฝึกสอน ในโรงเรียนนั้นต้องควรระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะการที่จะวัดผลงานการเป็นผู้ฝึกสอนระดับนักเรียนนั้น ไม่ได้วัดแต่ผลจากชัยชนะหรือพ่ายแพ้ในการแข่งขันเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญ

มากกว่า คือ การที่ผู้ฝึกสอนจะต้องชี้แนวทาง ตลอดจนการสอดแทรกจริยธรรมให้กับนักกีฬาควบคู่ไปด้วยในฐานะครู นอกเหนือจากที่ต้องฝึก และสอนความเป็นนักกีฬาที่ดีแล้ว วิทยา เลาหลุย (2529) ได้กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนที่ดีต้องแก้จุดบกพร่อง ของผู้เล่นในทีมได้เป็นรายบุคคลและต้องมีความเด็ดขาด มีความรู้ในการเตรียมทีม แต่ละครั้งที่มีการแข่งขัน ควรนำเอา ข้อมูลครั้งก่อนๆ มาปรับปรุงแก้ไข มิใช่ปล่อยให้ปัญหาเหล่านั้นเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า โดยไม่พยายามหาวิธีป้องกันและแก้ปัญหา เมื่อผู้ฝึกสอนสามารถกระทำได้ตามที่กล่าวมาข้างต้น ก็จะสามารถนำความสำเร็จมาสู่ทีมที่ตนเองรับผิดชอบ นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องประเมินความสามารถของผู้ฝึกสอนในอันที่จะนำไปปรับปรุงแผนการฝึกของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าผู้ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐาน คือบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและความรอบรู้สูงในเรื่องของชนิดกีฬานั้นๆ มีความชำนาญและกว้างขวางพอต่อการกีฬาที่ทำ มีอำนาจบทบาทในการควบคุม ดูแลประสานงานและกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ต่อนักกีฬาและทีม มีเหตุผลที่ยึดหยุ่นได้ และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงมีแนวทางการฝึกสอนที่เป็นที่ยอมรับ มีการวางแผนและเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมนอกเหนือจากที่ต้องฝึก และสอนความเป็นนักกีฬาที่ดีแล้ว ต้องสอดแทรกจริยธรรมให้กับนักกีฬาควบคู่ไปด้วยในฐานะครู และมีความเชื่อมั่นในตัวผู้เล่นและผู้ร่วมงาน โดยคำนึงถึงนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งผู้ฝึกสอนจะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการฝึกซ้อมและแข่งขันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

4.6 บทบาทของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี

กรมพลศึกษา (กรมพลศึกษา, 2552) ได้เสนอลักษณะและบทบาทของผู้ฝึกสอน ไว้ดังนี้

- 1) ผู้ฝึกสอนต้องตระหนักดีว่าการแพ้หรือชนะนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของนักกีฬา รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก
- 2) มีความมานะพยายาม มีระเบียบวินัย และเสียสละทำงานเพื่อหมู่คณะ
- 3) มีความรู้ ความสามารถ และมีความคิดอย่างมีเหตุผลในการถ่ายทอดความรู้และฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของนักกีฬา
- 4) เคารพและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักกีฬา ทั้งเลือกสรรอย่างมีเหตุผล มีหลักการและยึดมั่นในระเบียบข้อตกลงที่ร่วมกัน
- 5) ควรฝึกสอนให้พอเหมาะกับสภาพร่างกายและจิตใจของนักกีฬา อย่าพยายามสอนและให้บทเรียนหรือแบบฝึกหัดมากเกินไป
- 6) พยายามให้กำลังใจ กระตุ้น หรือจูงใจให้นักกีฬาเกิดความรักในชื่อเสียงของหมู่คณะเพื่อนนักกีฬา เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบในการฝึก และมีจิตวิญญาณที่จะนำชัยชนะมาสู่หมู่คณะ
- 7) ผู้ฝึกสอนจะต้องฝึกให้นักกีฬาเกิดการเรียนรู้จนถึงขั้นชำนาญ
- 8) การฝึกจะต้องใช้วิธีการฝึกหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคลเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย
- 9) การฝึก

ควรเริ่มจากการสอนทฤษฎีแล้วจึงภาคสนาม โดยการอธิบายสาธิตลงปฏิบัติให้นักกีฬาเกิดความเข้าใจ 10) จัดทำ สถิติการฝึก การเข้าร่วมการฝึกความสำเร็จของนักกีฬาแต่ละคนเพื่อเป็นระเบียบสะสมช่วยเป็นแรงกระตุ้นให้นักกีฬาสืบค้นตัวอย่างในการที่จะพยายามทำ ดี ปรับปรุงความสามารถของตนเองให้ดีขึ้น 11) ผู้ฝึกสอนจะต้องพยายามหาวิธีการเพื่อช่วยให้นักกีฬามีความสามารถสูงสุดเท่าที่จะทำได้ 12) ควรสร้างเสริมสมรรถภาพและทดสอบความสามารถของนักกีฬาอยู่เสมอเพื่อชี้ให้เห็นว่าความสามารถของนักกีฬาแต่ละคนเป็นอย่างไรจะได้พัฒนาความสามารถให้คงอยู่ในเกณฑ์ดีเสมอไป 13) ผู้ฝึกสอนจะต้องเข้าใจ การฝึกนั้นจะต้องฝึกตลอดสม่ำเสมอ แต่ช่วงระยะเวลาการฝึกอาจแตกต่างกันออกไป 14) ควรฝึกซ้อมให้มากกว่าสภาพความเป็นจริงในการแข่งขัน เมื่อถึงเวลาการแข่งขันจริงไม่ควรพุดอะไรมากเกินไป นอกจากให้คำแนะนำ 15) เมื่อนักกีฬาได้พัฒนาสมรรถภาพและความสามารถอย่างดีที่สุดแล้วผู้ฝึกสอนควรพยายามให้กำลังใจเพื่อส่งเสริมพลังใจให้เข้มแข็งพร้อมที่จะเข้าแข่งขัน 16) ในขณะทำการแข่งขัน อย่าสอนหรือตะโกนบอกนักกีฬามากเกินไปจะทำให้ นักกีฬาเกิดความกังวลและสภาพจิตใจเสียไป 17) เมื่อนักกีฬาแพ้ ผู้ฝึกสอนต้องพยายามอธิบายสาเหตุของการแพ้ให้นักกีฬาทราบ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้นักกีฬาเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น 18) ไม่ใช่ว่าจากหยาบคายหรือดูหมิ่นความสามารถของนักกีฬาพยายามให้กำลังใจเมื่อแพ้และพยายามชมเชยเมื่อได้รับชัยชนะ 19) ผู้ฝึกสอนจะต้องมีลักษณะผู้นำ มีความคิดริเริ่ม วางโครงการแนะนำนักกีฬาให้มีระเบียบวินัย ตัดสินใจถูกต้อง ออกคำสั่งชัดเจนมีความเข้าใจนักกีฬาทุกด้าน 20) ผู้ฝึกสอนจะต้องซื่อสัตย์ จริงใจ และมีความยุติธรรมแก่นักกีฬาทุกๆ ด้านถือนักกีฬาทุกคนมีความสำคัญเท่าๆ กัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าบทบาทของผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นผู้ฝึกสอนต้องมีความพยายาม มีระเบียบวินัย ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม รับฟังความคิดเห็นของนักกีฬา สร้างแรงบันดาลใจ ให้กำลังใจ กระตุ้น หรือจูงใจให้นักกีฬาเกิดความรักในชื่อเสียงของหมู่คณะเพื่อนนักกีฬาโดยการใช้วิธีการฝึกหลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้ฝึกสอนจะต้องพยายามหาวิธีการเพื่อช่วยให้นักกีฬามีความสามารถสูงสุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อนักกีฬาได้พัฒนาสมรรถภาพและความสามารถอย่างดีที่สุดแล้วผู้ฝึกสอนควรพยายามให้กำลังใจเพื่อส่งเสริมพลังใจให้เข้มแข็งพร้อมที่จะเข้าแข่งขัน และผู้ฝึกสอนจะต้องให้ความสำคัญกับนักกีฬาทุกคนเท่ากัน เพื่อไม่ให้เกิดความไม่พอใจของนักกีฬาในการเลือกตัวนักกีฬาลงทำการแข่งขัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการแข่งขัน

4.7 จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนกีฬา

กรมพลศึกษา (2552) ได้เสนอจรรยาบรรณของผู้ฝึกสอน (Coaches Code of Ethics) ไว้ดังนี้ 1) ผู้ฝึกสอนพึงระลึกอยู่เสมอว่าตนมีอิทธิพลมากในการปลูกฝังให้นักกีฬาเป็นคนดีมีน้ำใจมากกว่าการหวังผลชนะอย่างเดียว 2) ผู้ฝึกสอนพึงปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง 3) ผู้ฝึกสอนทำหน้าที่อย่างเข้มงวดในการป้องกันการใช้สารกระตุ้นในนักกีฬา 4) ผู้ฝึกสอนต้องไม่ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ขณะทำหน้าที่ 5) ผู้ฝึกสอนจะทำหน้าที่ไปจนถึงสุดฤดูกาลแข่งขัน (จะไม่ละทิ้งหน้าที่) 6) ผู้ฝึกสอนต้องรู้โปรแกรมการแข่งขันและวางแผนเป็นอย่างดี โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์จากช่องว่างของกติกา 7) ผู้ฝึกสอนต้องส่งเสริมความมีน้ำใจนักกีฬา โดยให้คนดูและผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) แสดงความมีน้ำใจนักกีฬา 8) ผู้ฝึกสอนต้องเคารพกฎกติกา โดยไม่ส่งเสริมให้ผู้เล่นและผู้ต่อต้านผู้ตัดสินและผู้จัดการแข่งขัน 9) ผู้ฝึกสอนต้องจัดให้มีการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในกฎกติกาการแข่งขัน 10) ผู้ฝึกสอนต้องไม่บีบบังคับให้อาจารย์พิจารณาผลการเรียนของนักกีฬาเป็นกรณีพิเศษ 11) ผู้ฝึกสอนจะไม่สอดแนมทีมคู่ต่อสู้เพื่อล้วงความลับของคู่ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527) ได้กล่าวถึง ธรรมชาติประจำใจของครูพลศึกษา ซึ่งถือเป็นบุคลากรทางการกีฬาไว้ดังนี้

1. พรหมวิหารสี่ ได้แก่ เมตตา ครูพลศึกษาควรมีจิตปรารถนาที่จะให้นักเรียนของตนเองมีความสุข คือสุขทั้งกายและสบายใจในการศึกษาเล่าเรียน กรุณา เมื่อนักเรียนประสบปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว การเรียน หรือทางด้าน สุขภาพก็ตาม ครูพลศึกษาควร จะพยายามให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนพ้นทุกข์ หรือเมื่อนักเรียนมีความทุกข์หรือประสบความยากลำบากก็ให้รู้สึกสงสารเห็นอก เห็นใจและพยายามหาทางช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้พ้นจากความทุกข์ยากนั้น ๆ มุทิตา ครูพลศึกษาที่ดีนั้น เมื่อนักเรียนประสบความสุขความสำเร็จ ก็จะมีสติยินดีในความสำเร็จของนักเรียนด้วย อุเบกขา ครูพลศึกษาที่ดีควรจะเป็นผู้ที่วางใจเป็นกลาง วางเฉย ไม่ลำเอียง ไม่รักหรือมีอคติต่อนักเรียนคนใดคนหนึ่ง มีความปรารถนาดีต่อศิษย์ทุกคนโดยเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

2. อธิบาทสี่ ได้แก่ ฉันทะ ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธา และมีความพอใจในการสอน รักในวิชาพลศึกษาและรักในวิชาชีพครู การสอนและการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนควรจะทำด้วยใจรักเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จริง ไม่ได้ทำเพื่อให้เสร็จไปตามหน้าที่เท่านั้น วิริยะ ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีความขยันขันแข็ง มีความมานะพยายามในการสอนและการเตรียมการสอน และหาความรู้ใหม่ ๆ วิธีการสอนและอุปกรณ์การสอน เพื่อสอนนักเรียนให้ทันกับเหตุการณ์อยู่เสมอ จิตตะ ครูพลศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจ เอาใจใส่ต่องาน มีความรับผิดชอบต่อ

งานสอนของตนเอง ไม่ปล่อยปละละเล เลยหรือทำงานพอให้ผ่านไปเท่านั้น วิมังสา ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่รู้จักใช้วิจารณ์ญาณและปัญญาในการคิดหาเหตุผล รู้จักค้นหาวิธีทำงานให้สำเร็จรวดเร็ว เช่น รู้จักวางโครงการและหาวิธีดำเนินการตามโครงการนั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3. สังคหวัตถุสี่ คือธรรมะอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น ได้แก่ ทาน การให้คือครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ความคิดให้แก่ศิษย์ด้วยความเต็มใจ นอกจากครูจะเป็นผู้ให้ความรู้ ความคิดในทางวิชาการแล้ว ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ให้ความรู้ ให้กำลังใจ ให้ความรักความเมตตา ให้เป็นสิ่งของ เช่น เอกสารหรือสิ่งของต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ในบางกรณีอาจมีนักเรียนที่มีความยากไร้อยู่ในชั้นเรียน ขาดอุปกรณ์การเรียนครูอาจจะจัดหาให้ด้วยความเต็มใจ ปิยวาจาครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่เจรจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ไม่ดุดัน แม้ในขณะที่โกรธหรือไม่พอใจก็ควรจะใช้ความอดทน ประหยัดถ้อยคำและพูดจาให้เหมาะสม การให้ความช่วยเหลือหรือคำปรึกษาต่าง ๆ ก็ควรจะใช้คำพูดที่ดีและเหมาะสม อัธยาศัย ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีความประพาสหรือกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน เช่น การให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทั้งด้านวิชาการและส่วนตัว สมามัตตตา ครูพลศึกษาควรจะเป็นกันเองกับนักเรียน ไม่ถือตัวหรือวางตนเกินไป จนนักเรียนไม่กล้าถามคำถามหรือแสดงความคิดเห็น

4. ขันติและโสรัจจะ ได้แก่ ขันติ ครูพลศึกษาจะต้องมีความอดทน และอดกลั้น เพราะงานของครูพลศึกษานั้นเป็นงานที่หนักทั้งด้านกายและใจ ครูจะต้องเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์สถานที่ เตรียมชั้นเรียนและในการสอนนั้นบางที่อาจจะไม่ได้ผลดังที่คาดไว้ นักเรียนบางคนอาจไม่สนใจเรียน ชอบพาออกนอกเรื่องหรือก่อความรำคาญแก่เพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ อาจจะทำให้ครูไม่พอใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ครูจะต้องมีความอดทนและอดกลั้น เพื่อที่จะพยายามสอนนักเรียนให้ได้รับผลดีที่สุด นอกจากนี้ ครูพลศึกษายังมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร เพื่อนครูคนอื่นในโรงเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน การติดต่อกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายเช่นนี้ล้วนแต่เป็นที่จะต้องใช้เวลาอดทนทั้งสิ้น โสรัจจะ ความสงบเสถียร ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีกิจกรรมรยาทเรียบร้อย มีความสุภาพอ่อนโยนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน ธรรมะทั้งสองประการนี้จะช่วยให้ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรี มีดวงหน้าอ้อมเอิบเบิกบานอยู่เสมอ เป็นการส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นที่น่ายกย่องนับถือแก่บุคคลทั่วไป

5. ธรรมะในการวางตนเป็นกลาง คือการจักวางตนดี ไม่เอนเอียงไปด้วยอคติต่างๆ ดังนี้ ฉันทาคติ ครูพลศึกษาจะต้องไม่มีใจลำเอียงเพราะความรัก โทสาคติ ครูพลศึกษาจะต้องไม่มีจิตใจลำเอียงเพราะความโกรธ เกลียดชัง โมหาคติ ครูพลศึกษาจะต้องไม่ลำเอียงเพราะความเขลา ภยาคติ ครูพลศึกษาจะต้องไม่ลำเอียงเพราะความกลัว

6. การวะ คือความเคารพ เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ที่อยู่ร่วมกัน ครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความเคารพต่อความคิดเห็นของนักเรียน ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน และพยายามอยู่เสมอที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดเท่าที่จะมากให้

7. สัปปริสธรรม คือ ธรรมะอันเป็นอารมณ์ของสัตบุรุษ มี 7 ประการ คือ ฉัมมัณฺณุตตา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ อัตถัญญุตตา ความเป็นผู้รู้จักผล อตตัญญุตตา ความเป็นผู้รู้จักตน มัตตัญญุตตา ความเป็นผู้รู้จักประมาณกาลลัญญุตตา ความเป็นผู้รู้จักกาล ปริสสญฺญุตตา ความเป็นผู้รู้จักประชุมชน ปุคคัลปโรปปริญญุตตา ความเป็นผู้รู้จักบุคคล

วาสนา คุณาภิกษิทธิ์ (2536) กล่าวถึงจรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนควรประกอบด้วย 1) ผู้ฝึกสอนต้องเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ ต้องได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ และพึงรู้หน้าที่ของผู้ฝึกสอน 2) ผู้ฝึกสอนต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เล่นและรักความยุติธรรม (ผู้เล่นทุกคนสำคัญเท่ากันหมดในทีม) 3) ผู้ฝึกสอนต้องมีความอดทน อดกลั้น และเพียรพยายามในการสร้างทีมอย่างเต็มที่ 4) ความเป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬาของผู้เล่นในสนามเป็นเครื่องวัดคุณธรรมของผู้ฝึกสอน

เจษฎา เจียรนะ (2530) ได้สรุปจริยธรรมที่ผู้ฝึกสอนต้องถืออยู่ในการประพฤติปฏิบัติและต้องถ่ายทอดให้กับนักกีฬาและผู้เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้ 1) จริยธรรมส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ รักความยุติธรรม ความเสียสละ ความรับผิดชอบในหน้าที่ การรู้คุณค่าของการประพฤติดี ปฏิบัติชอบ การเป็นผู้มีเหตุผล การเป็นผู้มีระเบียบวินัย การเป็นผู้มีมารยาทอันดีงาม การเป็นผู้รู้แพ้รู้ชนะ การเคารพและปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบการแข่งขัน 2) จริยธรรมต่อผู้อื่น ประกอบด้วย การเคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น การยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม การมีไมตรีต่อผู้อื่น การให้เกียรติผู้อื่น การรู้จักยกย่องชมเชย การมีความจริงใจต่อผู้อื่น ความร่วมมือในหมู่คณะ 3) จริยธรรมต่อประเทศชาติ ประกอบด้วย ความเคารพเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีของคนในชาติ การรู้คุณค่าและสืบทอดศิลปประเพณีประจำชาติ การรักษาความสุซสงบของสังคม การรู้จักประพฤติและวางตนในฐานะตัวแทนของชาติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าผู้ฝึกสอนพึงปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ปลูกฝังให้นักกีฬาเป็นคนดีมีน้ำใจมากกว่าการหวังผลชนะอย่างเดียว โดยการนำหลักคำสอนทางศาสนามาเป็นกรอบในการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งผู้ฝึกสอนต้องเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ มีความซื่อสัตย์ รักความยุติธรรม มีความเสียสละ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ การรู้คุณค่าของการประพฤติดีปฏิบัติชอบ การเป็นผู้มีเหตุผล มีระเบียบวินัย มีความเคารพเทิดทูล

สถาบันพระมหากษัตริย์ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีของคนในชาติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแนวคิดเกี่ยวกับผู้ฝึกสอน สรุปได้ว่าผู้ฝึกสอนเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและความรอบรู้สูงในเรื่องของชนิดกีฬานั้นๆ มีความชำนาญและกว้างขวางพื่อต่อกีฬาที่ทำ มีอำนาจบทบาทในการควบคุม ดูแลประสานงานและกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ต่อนักกีฬาและทีม มีเหตุผลที่สามารถยึดหยุ่นได้ และยอมรับในการเปลี่ยนแปลง รวมถึงสอดแทรกจริยธรรมให้กับนักกีฬาควบคู่ไปด้วย และพึงปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ปลุกฝังให้นักกีฬาเป็นคนดีมีน้ำใจ การรู้คุณค่าของการประพฤติปฏิบัติชอบ ให้ความสำคัญกับนักกีฬาทุกคนเท่ากัน เป็นผู้ที่มีเหตุผล มีระเบียบวินัย รับฟังความคิดเห็นของนักกีฬา สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างความเชื่อหรือหลักการที่จะเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้ฝึกสอนจะต้องพยายามหาวิธีการเพื่อช่วยให้นักกีฬาพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นเท่าที่จะทำได้ และเป็นผู้ทำหน้าที่สอนโดยมีการวางระเบียบแบบแผนการฝึกสอนมีทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและการเล่นโดยการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้เพื่อการพัฒนา นักกีฬา ด้านสมรรถภาพทางกาย จิตใจ และทักษะการเล่นกีฬา รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาด ปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ต่างๆ ในการชักจูงและกระตุ้นให้ นักกีฬามีความเชื่อมั่น เกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ และต้องมีคุณธรรมจริยธรรมระเบียบวินัย และฝึกฝนตามกลยุทธ์วิธีของผู้ฝึกสอน โดยผู้ฝึกสอนพิจารณาเลือกกิจกรรมการฝึก โดยจัดลำดับขั้นตอนการฝึกซ้อมให้บรรลุผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

ผู้ฝึกสอน หมายถึง ครูพลศึกษาหรือครูที่ทำหน้าที่ในการสอนกีฬาในสถานศึกษา

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล หมายถึง ครูพลศึกษา หรือครู หรือบุคคลที่มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการเล่นและออกคำสั่งหรือคำแนะนำต่าง ๆ ให้กับนักกีฬา เพื่อใช้เวลาลงสนามการแข่งขันกีฬาและการฝึกซ้อม และประกอบอาชีพด้านการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ที่ได้รับการอบรมและฝึกฝนประสบการณ์ ด้านการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลมาเป็นพิเศษ

5. พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนและผู้ตัดสินกีฬา

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด โดย การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

มาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความหมายครอบคลุมมาตรฐาน ของการปฏิบัติงาน 12 ประการด้วยกัน คือ

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับผู้เรียน
- 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และ
- 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของผู้ปฏิบัติวิชาชีพ จะต้องประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณของมาตรฐานวิชาชีพครู 5 ประการ ได้แก่

- 1) จรรยาบรรณต่อตนเอง
- 2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ
- 3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ
- 4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และ
- 5) จรรยาบรรณต่อสังคม

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Thailand professional qualification) (TPQI) เป็นองค์กรมหาชนภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรีที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา “จัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2554” มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554 โดยวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนากำลังคนด้วยระบบคุณวุฒิวิชาชีพ สนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานวิชาชีพ ให้ได้ให้การรับรององค์กรรับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเพื่อประเมินสมรรถนะบุคคลในการให้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ รวมถึงเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพ อีกทั้งยังทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันการอบรม สถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชน ในการเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและ

มาตรฐานวิชาชีพทำหน้าที่ในการทำความตกลงกับองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศเพื่อดำเนินการในเรื่องที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอน และผู้ตัดสิน กีฬา สรุปได้ว่าวิชาชีพ คือ ลักษณะของงานหรืออาชีพที่ผู้ประกอบกรต้องมีความรู้ความสามารถที่ฝึกฝนมาโดยเฉพาะ จึงจะทำให้เกิดความชำนาญในวิชาชีพ เช่น อาชีพที่ให้บริการแก่สาธารณชนจะต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็นการเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างเพียงพอก่อนที่จะประกอบวิชาชีพตามความถนัดของตน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นำโชค บัวดวง (2562) ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลสำหรับประเทศไทย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์และกำหนดสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลและสร้างรูปแบบกระบวนการทดสอบและประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลสำหรับประเทศไทย อันประกอบด้วย โครงสร้างองค์กร คุณสมบัติของผู้ประเมินและผู้ฝึกสอนที่ได้รับการประเมิน องค์ประกอบของแบบประเมินและเกณฑ์ โดยจัดทำคู่มือในการดำเนินการทดสอบและประเมินผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลสำหรับประเทศไทย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ 2) สร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.80 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมตรงตามเนื้อหา 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ที่ใช้เทคนิคการวิจัยเดลฟายแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Delphi) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 ท่าน และผลสรุปเป็นรูปแบบ 4) นำรูปแบบไปประเมินความเหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 9 ท่าน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลสำหรับประเทศไทย ประกอบด้วย 10 ด้าน (74 ตัวบ่งชี้) ได้แก่ 1) ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน 2) ด้านการมุ่งเน้นความสำเร็จ 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านความสามารถในการรับผิดชอบงาน 6) ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม 7) ด้านการสื่อสาร 8) ด้านความคิดเชิงวิเคราะห์ 9) ด้านการสร้างเสริมศรัทธา 10) ด้านความคิดริเริ่ม รูปแบบการประเมิน ประกอบด้วยโครงสร้างองค์กรผู้ทำหน้าที่ประเมินภายใต้สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กำหนดกรอบตามหน้าที่

การบริหารจัดการ มีหน่วยงานย่อยภายในจำนวน 4 หน่วยงาน การทดสอบประกอบด้วย กระบวนการทดสอบภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามองค์ประกอบสมรรถนะ 10 ด้าน 74 ตัวชี้วัด โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินและผู้ฝึกสอนที่มีสิทธิ์เข้ารับการทดสอบเพื่อประเมินและเกณฑ์ และเพื่อนำรูปแบบไปประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาฟุตบอลสำหรับประเทศไทย

นายอัสรี สะอีดี (2562) ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้อำนาจความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับการเป็นครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยประยุกต์ใช้อำนาจความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริมศักยภาพ 3) ประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 395 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลหลักสูตรฝึกอบรม คือ ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง และผ่านเกณฑ์คัดเลือก ทำการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยการใช้เทคนิคใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และทดสอบด้วยสถิติที่ ผลการวิจัยพบว่า 1. สมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้วิชาการ การจัดการเรียนการสอน ทักษะทางการกีฬาและการออกกำลังกาย 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ด้านการสื่อสารและการมีมนุษยสัมพันธ์ทั้งกับนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้บริหาร 4) ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล 5) ด้านการพัฒนาตนเองในความเป็นครูพลศึกษา 6) ด้านการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงที่มี โดยพบว่า ค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล มีค่า PNI modified เท่ากับ .470 2. หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและความเป็นมา 2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม 3) หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 5 หน่วย 4) ระยะเวลาของการฝึกอบรม 5) กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม 6) สื่อที่ใช้ในหลักสูตรฝึกอบรม 7) การประเมินผลหลักสูตร 8) แผนการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และ 3. ประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นส่งผล

ให้กลุ่มทดลองมีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ด้านการรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัลในด้านความรู้ เจตคติและทักษะปฏิบัติ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการสอนกีฬา บาสเกตบอล ตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา องค์ประกอบของกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับใช้ในการสอนกีฬาบาสเกตบอล เพื่อ พัฒนาแนวทางการสอนกีฬาบาสเกตบอลตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก และเพื่อศึกษา ผลการใช้แนวทางการพัฒนาการสอนกีฬาบาสเกตบอลตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่ม ทดลอง 60 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการสอนกีฬา บาสเกตบอลตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุกและเครื่องมือวัดผลประเมินในการวิจัย โดย ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (Dependent t-test และ Independent t-test) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า 1. กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยกระบวนการสอน แบบการเรียนรู้เชิงรุก มีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทักษะกีฬาบาสเกตบอล ด้านทักษะการเลี้ยงลูก บาสเกตบอลหลังการเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยแผนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านทักษะการรับ-ส่งบาสเกตบอล และทักษะการยิงประตูบาสเกตบอลมี คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. กลุ่มทดลองที่เรียนด้วย กระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก มีคะแนนเฉลี่ยรวมด้านสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน (ทักษะ ศตวรรษที่ 21) หลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยแผนการสอนแบบปกติทุกรายการอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งหมด 12 ด้าน ได้แก่ 1) เกิดกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) การสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดและความร่วมมือ 4) ความรู้และข้อมูลจากสื่อสารสนเทศ 5) ความรู้และข้อมูลที่มีประโยชน์จากสื่อ 6) ความรู้และข้อมูล จากเทคโนโลยี 7) ความสามารถในการปรับตัว 8) ความกล้าแสดงออกและเป็นตัวของตัวเอง 9) ความ มีทักษะสังคม 10) ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ 11) ความ รับผิดชอบเชื่อถือได้ 12) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบโดยกลุ่มทดลองมีระดับความคิดเห็นรวมอยู่ใน เกณฑ์มากที่สุดแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่อยู่ในเกณฑ์มาก

พิชญาวีร์ ภาณุรัชต์ฐนนท์ (2554) ได้ศึกษาทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบของการ ฝึกสอนและการใช้แหล่งความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนในกีฬาบาสเกตบอล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบสอบถามความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนเพื่อศึกษารูปแบบของการฝึกสอนกีฬา การใช้แหล่งของความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนและความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการฝึกสอนกีฬากับการใช้แหล่งของความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนในกีฬาบาสเกตบอล ข้อมูลได้จากการตอบแบบสอบถามการเป็นผู้นำทางการกีฬา (40 ข้อ) และแบบสอบถามแหล่งความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับจากผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลไทย จำนวน 205 คน โดยแบ่งเป็นผู้ฝึกสอนชาย จำนวน 142 คน และผู้ฝึกสอนหญิง จำนวน 63 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลส่วนมากเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาในรูปแบบฝึกและสอนซึ่งเน้นการสอนและการปฏิบัติทักษะ (ร้อยละ 57.56) ตามด้วยรูปแบบของการฝึกสอนแบบประชาธิปไตย (ร้อยละ 35.12) และแบบสนับสนุนทางสังคม (ร้อยละ 4.88) ส่วนการฝึกสอนแบบชมเชยหรือเน้นการให้รางวัลเป็นรูปแบบการฝึกสอนที่มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.44) และผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ไม่มีรูปแบบของการฝึกสอนแบบเผด็จการ 2. แหล่งความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลนำมาใช้กับนักกีฬามากที่สุด คือ การชักจูงด้วยคำพูด (4.29) ส่วนแหล่งความเชื่อมั่นจากการกระตุ้นทางอารมณ์ (3.80) และการกระตุ้นทางสรีรวิทยา (3.80) เป็นวิธีที่ผู้ฝึกสอนนำมาใช้กับนักกีฬาน้อยที่สุด 3. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลไทยที่มีรูปแบบการสอนแบบฝึกและสอน แบบสนับสนุนทางสังคม และแบบชมเชยหรือเน้นการให้รางวัล ใช้วิธีการชักจูงด้วยคำพูดเป็นอันดับแรก (4.25) ส่วนวิธีการกระตุ้นทางอารมณ์ (3.75) และวิธีการกระตุ้นทางสรีรวิทยา (3.60) ผู้ฝึกสอนเลือกนำมาใช้เป็นลำดับสุดท้าย 4. รูปแบบของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่มีความสัมพันธ์กับลำดับในการใช้แหล่งความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตน ได้แก่ รูปแบบการฝึกสอน แบบฝึกและสอนมีความสัมพันธ์กับการใช้แหล่งความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตนกับรูปแบบชมเชยหรือเน้นการให้รางวัล และรูปแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับรูปแบบสนับสนุนทางสังคม 5. ผู้ฝึกสอนรูปแบบฝึกและสอน และรูปแบบสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการใช้แหล่งความเชื่อมั่นในความสามารถแห่งตน โดยใช้วิธีการที่ทำให้นักกีฬาประสบความสำเร็จจากการกระทำด้วยตัวเองมากกว่าวิธีการอื่น ๆ ส่วนผู้ฝึกสอนรูปแบบชมเชยหรือเน้นการให้รางวัลได้ใช้วิธีการชักจูงด้วยคำพูดมากที่สุดตามด้วยการเห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ

มาลี ภูมิภาค (2554) ได้ศึกษารูปแบบสมรรถนะหลักของบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาของประเทศไทย ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา 12 สมรรถนะ เช่น ความรอบรู้และเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบ ความรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความรู้ในการประยุกต์ใช้ผลงานด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา 2. สมรรถนะด้านทักษะวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีการกีฬา จำนวน 16 สมรรถนะ เช่น มีทักษะการใช้เครื่องมืออุปกรณ์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะในการสืบค้นข้อมูล และทักษะในการทำวิจัย 3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะ จำนวน 16 สมรรถนะ เช่น มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในการปฏิบัติ มีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีภาวะผู้นำ และมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ

ภานุพงษ์ จำปา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอล ของกรมพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. มาตรฐานด้านความรู้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีความรู้เรื่องฟุตบอล กติกาฟุตบอล สรีระทางร่างกายของกีฬาฟุตบอล วิทยาศาสตร์การกีฬา โภชนาการการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา การปฐมพยาบาล หลักการฝึกกีฬา หลักการสอนกีฬา การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย หลักการบริหาร การจัดการ หลักการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย ความรู้การวางแผนการฝึกซ้อมวัฒนธรรมทางกีฬา 2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ดำเนินการฝึกเทคนิคขั้นพื้นฐาน ฝึกเทคนิคแทคติกของแต่ละบุคคลและแต่ละตำแหน่ง ฝึกแทคติกแบบกลุ่ม สาธิตทักษะที่ถูกต้อง ทำการฝึกเกมรุก-เกมรับ เขียนแผนการฝึกฟุตบอลระยะสั้นและระยะยาวผ่านการอบรมผู้ฝึกสอนฟุตบอลระดับที-ไลเซนส์ มีเนื้อหาการฝึกฟุตบอล บี-ไลเซนส์ 3. มาตรฐานการปฏิบัติตน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ได้แก่ แบบอย่างที่ดี ยุติธรรม เป็นผู้นำ มีวินัย ความรับผิดชอบที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย มีความเสียสละและทุ่มเท ยึดถือจรรยาบรรณครู มีบุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีการพูดจาดี มีความกตัญญูรู้คุณ และมีความรู้ใหม่อยู่เสมอ

อุษณา ภานุเมศ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะสำหรับผู้ฝึกสอนกรีฑา สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ค้นหาสมรรถนะสำหรับผู้ฝึกสอนกรีฑา ด้านสมรรถนะหลักและด้านสมรรถนะประจำกลุ่มงาน 2. จัดทำรายละเอียดของรายการที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำกลุ่มงาน ใช้วิธีการศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในกลุ่มผู้บริหารของสมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 5 คน เพื่อค้นหาและจัดทำรายละเอียดสมรรถนะหลักสำหรับผู้ฝึกสอนกรีฑา และใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อค้นหาและจัดทำรายละเอียดสมรรถนะประจำกลุ่มงานสำหรับผู้ฝึกสอนกรีฑาในกลุ่มผู้ฝึกสอนกรีฑาทีมชาติและนักกรีฑาทีมชาติ จำนวน 15 คน ด้วยแนวการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure interview) พบว่าสมรรถนะหลัก ได้แก่ 1) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม 2) การทำงานเป็นทีม 3)

การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงาน 4) ความสามารถในการรับผิดชอบงาน 5) การมุ่งเน้นความสำเร็จ และสมรรถนะประจำกลุ่มงาน ได้แก่ ภาวะผู้นำประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม การสร้างความศรัทธา การตัดสินใจ ความกระตือรือร้น ความมั่นใจในตนเอง เทคนิคการสอนงานและการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา ความคิดเชิงวิเคราะห ความสำเร็จรอบคอบ

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Kao, S. F., Hsieh, M. H., & Lee, P. L. (2017) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สมรรถนะการฝึกสอนที่นักกีฬาประเมินกับระดับความไว้วางใจที่นักกีฬามีต่อผู้ฝึกสอนในทีมกีฬา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาบาสเกตบอล 438 คน (ชาย 251 คน หญิง 187 คน) จาก 34 ทีม ใช้มาตรวัด สมรรถนะการฝึกสอน (Coaching Competency Scale: CCS) วัด 4 ด้าน ได้แก่ แรงจูงใจ กลยุทธ์ การแข่งขัน เทคนิค และการพัฒนาคุณลักษณะนักกีฬา ร่วมกับแบบวัดความไว้วางใจในผู้ฝึกสอน ผล การวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองเชิงเส้นแบบลำดับขั้น พบว่าสมรรถนะทั้ง 4 ด้านทำนายความไว้วางใจได้ ทั้งระดับบุคคลและระดับทีม โดยสมรรถนะระดับทีมมีน้ำหนักการทำนายสูงกว่า ข้อค้นพบนี้ชี้ว่าการ พัฒนาสมรรถนะด้านจิตวิทยา ยุทธวิธี และทัศนคติเชิงบวกของผู้ฝึกสอนล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการ สร้างความไว้วางใจกับนักกีฬา

Zetou, Filippou, Filippou, & Vernadakis (2016) ได้ตรวจสอบความตรงและความ เชื่อมั่นของมาตรวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนในกีฬาทีม โดยศึกษาจากการรับรู้ของนักกีฬาเยาวชน บาสเกตบอลและฟุตบอลในประเทศกรีซ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาสมัครเล่นอายุ 12-18 ปี จำนวน 299 คน (ฟุตบอล 181 คน บาสเกตบอล 118 คน) ใช้มาตรวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอน (Coaching Competency Scale II-High School) ที่พัฒนาโดย Myers, Chase, Beauchamp และ Jackson (2010) วัดสมรรถนะ 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่าค่าความเชื่อมั่นสูง และโครงสร้างองค์ประกอบสอดคล้องกับเครื่องมือต้นฉบับ นอกจากนี้ยังพบว่่านักกีฬาบาสเกตบอล และฟุตบอลไม่มีความแตกต่างในการรับรู้สมรรถนะผู้ฝึกสอน และนักกีฬาทั้งสองกลุ่มมีมุมมองเชิง บวกต่อผู้ฝึกสอนของตน

Myers, Feltz, Maier, Wolfe, & Reckase (2006) ได้พัฒนาและตรวจสอบหลักฐาน ความตรงเบื้องต้นของมาตรวัดสมรรถนะการฝึกสอนแบบหลายมิติ (Coaching Competency Scale: CCS) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาในทีมฟุตบอลและฮ็อกกี้น้ำแข็งระดับมหาวิทยาลัย 585 คน จาก 32 ทีม CCS วัดสมรรถนะ 4 มิติ ได้แก่ แรงจูงใจ กลยุทธ์การแข่งขัน เทคนิค และการพัฒนา คุณลักษณะนักกีฬา ผลการวิจัยพบหลักฐานความตรงเบื้องต้นที่สนับสนุนโครงสร้างหลายมิติของ CCS

โดยค่าความเชื่อมั่นภายในอยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม แม้พบความซ้ำซ้อนบางประการระหว่างมิตินงานวิจัยนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของเครื่องมือวัดสมรรถนะผู้ฝึกสอนที่ใช้แพร่หลายในเวลาต่อมา

Moen and Federici (2013) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการฝึกสอนที่นักกีฬาชั้นยอดรับรู้กับความพึงพอใจต่อความก้าวหน้าในการเล่นกีฬา โดยใช้มาตรวัดสมรรถนะการฝึกสอน (CCS) วัดสมรรถนะ 5 ด้าน ผลการวิจัยยืนยันสมมติฐานบางส่วน พบว่านักกีฬาที่รับรู้ว่าคุณฝึกสอนมีสมรรถนะสูงพึงพอใจต่อความก้าวหน้าของตนมากกว่า อย่างไรก็ตาม กลุ่มที่ไม่พอใจความก้าวหน้ามากที่สุดกลับให้คะแนนสมรรถนะผู้ฝึกสอนสูงกว่ากลุ่มที่พึงพอใจปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าการรับรู้สมรรถนะผู้ฝึกสอนเพียงด้านเดียวไม่เพียงพอในการอธิบายความพึงพอใจในผลสัมฤทธิ์ทางกีฬา

Lim, Mahat, Khor, and Radzuwan (2013) ได้ประเมินระดับสมรรถนะของผู้ฝึกสอนในการแข่งขันกีฬาของสถาบันอุดมศึกษาในมาเลเซีย โดยใช้กรอบแนวคิดแบบจำลองหลายมิติของพฤติกรรมภาวะผู้นำและแบบจำลองประสิทธิผลการฝึกสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน-นักกีฬา 322 คน (ชาย 183 คน หญิง 137 คน) ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะผู้ฝึกสอนไม่แตกต่างกันทางสถิติตามเพศและผลการแข่งขัน แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามประเภทกีฬา โดยผู้ฝึกสอนกีฬาทีมและกีฬานักบอลมีระดับสมรรถนะแตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาผู้ฝึกสอนให้เหมาะสมกับประเภทกีฬา

Kostopoulos (2011) ได้ศึกษาความต้องการสมรรถนะของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลในประเทศกรีซ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ฝึกสอนจาก 3 ดิวิชัน จำนวน 245 คน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจได้องค์ประกอบสมรรถนะ 5 ด้าน ครอบคลุม 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ วิทยาศาสตร์และการปฏิบัติการกีฬา การสื่อสารและภาวะผู้นำ การปฐมพยาบาลและการจัดการความเสี่ยง ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการเขียนแผนการฝึกซ้อม พบว่าทักษะการปฐมพยาบาลและการฝึกอบรมได้รับการจัดลำดับสำคัญสูงสุด ในขณะที่การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกได้รับการจัดลำดับต่ำกว่า ผลการวิจัยชี้ว่าผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลต้องมีสมรรถนะที่หลากหลายครอบคลุมกว่าเพียงทักษะการฝึกซ้อมทางเทคนิค

สรุปใหม่จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของการวิจัยมาใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยและดำเนินงานวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบของการวิจัยที่เป็นจริง ๆ นั้นเป็นอย่างไร จุดมุ่งหมายเพื่อต้องการยืนยันหรือทดสอบข้อเท็จจริง มาใช้ประโยชน์ในการวางกรอบแนวคิดการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะในด้านต่าง ๆ และช่วยในการ

ตัดสินใจเพื่อจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐานให้มีมาตรฐานชัดเจน เพื่อสรุปเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านต่างๆ ของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้มีความสมบูรณ์ และเกิดความเหมาะสม ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับการพัฒนาและเพิ่มพูนศักยภาพทางด้านสมรรถนะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลในด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

องค์ประกอบที่คาดว่าผู้ฝึกสอนทุกคนจะต้องมี และเป็นองค์ประกอบในการวัดหรือประเมินสมรรถนะประจำกลุ่มงาน (Functional Competency) ของผู้ฝึกสอน จำนวน 3 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของ McClelland (1973) ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) ดังนี้

1. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) หมายถึง ผู้ฝึกสอนที่หมั่นศึกษาหาความรู้จากการฝึกอบรม จากการศึกษาด้วยตนเอง ประกอบด้วยด้านเทคนิคการฝึกซ้อมและความรู้ในด้านอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักกีฬา เช่น ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ความรู้ด้านจิตวิทยาการกีฬา ความรู้ด้านสรีรวิทยา ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ และสามารถนำมาทดลองหรือประยุกต์ปรับใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและนักกีฬาเป็นรายบุคคลได้ สามารถคาดคะเนได้ถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีหรือความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้

2. การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation) หมายถึง ผู้ฝึกสอนที่มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท และเสียสละในการทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอน มีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายในการทำงานของตนเองและนักกีฬา สามารถกดดันนักกีฬาได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เพื่อกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดความทะเยอทะยาน ท้าทาย และมุ่งสู่เป้าหมายที่วางไว้หรือสูงกว่า

3. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง ผู้ฝึกสอนที่มีความเข้าใจในบุคลิกลักษณะส่วนตัวของนักกีฬาแต่ละคน มีความเป็นกันเองกับนักกีฬาและสามารถปรับตัวให้เข้ากับนักกีฬาได้เป็นอย่างดี ให้ออกาสนักกีฬาแสดงความคิดเห็น และกำหนดเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน สามารถให้คำแนะนำแก่นักกีฬาในแนวทางที่จะลดความขัดแย้ง โดยการเสริมสร้างหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้เกิดความสามัคคีในทีม หาโอกาสชมเชย ยกย่องนักกีฬาเมื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

4. ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ผู้ฝึกสอนที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในความคิด คำพูด และการกระทำของตนเอง สามารถกำหนดแนวทางการฝึกซ้อมและโน้มน้าวใจให้นักกีฬาปฏิบัติตามแผนการฝึกซ้อมที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ มีความคิดริเริ่ม แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อ

นำมาปรับปรุงการทำงาน มีความเชื่อมั่นในการให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้กับนักศึกษา ในแนวทางที่จะก่อให้เกิดความศรัทธา สามารถกระตุ้นให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง สร้างความเท่าเทียมกันในหมู่นักศึกษา เปิดโอกาสให้มีการระดมสมองในการแก้ไขปัญหาเพื่อหาทางออกร่วมกัน สามารถประเมินสถานการณ์จากข้อมูลที่มีเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของนักศึกษา

5. การสื่อสาร (Communication) หมายถึง ผู้ฝึกสอนที่สามารถอธิบายขั้นตอนการฝึกซ้อม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย สิ่งที่คาดหวังและเทคนิคการฝึกซ้อมได้อย่างละเอียดเป็นขั้นตอน มีการยกตัวอย่างประกอบให้เห็นภาพ โดยสามารถใช้คำเสียงและวิธีการสื่อสารได้เหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละบุคคลและสถานการณ์ มีการปรับปรุงทักษะด้านการสื่อสารกับผู้อื่นอยู่เสมอ สามารถเข้าใจและสื่อสารให้นักศึกษาที่มีอคติหรือต่อต้านรับฟังและปฏิบัติตามตามได้

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจัดทำสรุปเป็นตารางสังเคราะห์ ดังนี้

ตารางสังเคราะห์สมรรถนะ

ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบแนวคิดของ McClelland (1973) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) ดังนี้

ตาราง 1 องค์ประกอบของสมรรถนะหลัก

องค์ประกอบสมรรถนะ	1. ด้านความรู้ (Knowledge: K)		2. ด้านทักษะ (Skills: S)			3. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)						
	1.1 การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน	1.2 ความรู้	2.1 ทักษะและความสามารถ	2.2 ความคิดเชิงวิเคราะห์	2.3 การสื่อสาร	3.1 การมุ่งเน้นความสำเร็จ	3.2 แรงจูงใจ	3.3 ความรับผิดชอบต่อ	3.4 การทำงานเป็นทีม	3.5 คุณธรรมจริยธรรม	3.6 ภาวะผู้นำ	3.7 การสร้างความศรัทธา
David C . McClelland (1973)		✓	✓				✓					
Rothwell and Graber (2010)	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	
Selvi (2010)		✓	✓							✓		
Shermon (2007)		✓	✓							✓		
Dubois and Rothwell (2004)		✓	✓							✓		
คู่มือการประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. (2553)		✓	✓						✓	✓	✓	
กาญจนาชนก ภักธรนิสินันท์ 2554									✓	✓		
มาลี ภูมิภาค (2554)		✓	✓									
พิพัฒน์ คนดี (2558)		✓	✓							✓		
ปิยะพงศ์ ภู่งศ์พันธ์ (2561)		✓	✓									
ณัฐพงศ์ จรพะผา (2561)		✓	✓									
สุพจน์ ประกอบพรหม (2561)		✓										
นำโชค บัวดวง (2562)		✓	✓									

องค์ประกอบสมรรถนะ	1. ด้านความรู้ (Knowledge: K)		2. ด้านทักษะ (Skills: S)			3. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)						
	1.1 การสั่งสมความรู้ ความเข้าใจในงาน	1.2 ความรู้	2.1 ทักษะและความสามารถ	2.2 ความคิดเชิงวิเคราะห์	2.3 การสื่อสาร	3.1 การมุ่งเน้นความสำเร็จ	3.2 แรงจูงใจ	3.3 ความรับผิดชอบ	3.4 การทำงานเป็นทีม	3.5 คุณธรรมจริยธรรม	3.6 ภาวะผู้นำ	3.7 การสร้างเสริมคุณธรรม
พิธีรีตอง (2563)		✓	✓							✓		
ร่างเกณฑ์มาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอร์ดสถาบันพัฒนาบุคลากรทางการพลศึกษาและการกีฬา (25 5 4)												
สมคิด ยอดระบำ (2544)	✓			✓		✓		✓		✓	✓	
นกุล โสทธิพันธ์ (2549)	✓							✓	✓			✓
ไพโรจน์ พัฒรพาน (2550)	✓							✓			✓	✓
ประมา ศาสตรระวี (2550)	✓					✓			✓	✓		✓
บริษัท มอลลิจ เพาเวอร์ จำกัด (2551)	✓									✓	✓	
เครือข่ายนิเทศไทย (SCG) (2551)	✓			✓	✓	✓		✓	✓		✓	
ชาติ ไตรจันทร์ (2551)										✓		✓
มลิวัลย์ ผิวคราม (2551)	✓			✓	✓	✓		✓		✓	✓	
สุกัญญา รัตติธรรมโชติ (2549)	✓					✓		✓	✓	✓		
อนันต์ นามทองตัน (2553)	✓			✓	✓	✓			✓			
ศุภสกา (2554)	✓					✓		✓	✓	✓		✓
ภาณุพงษ์ จำปา (2554)	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
อุษณา ภาณุเมศ (2554)	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
นุชนา รัตนศิริประภา (2557)	✓			✓	✓	✓			✓			
Miller (2003)										✓	✓	✓
Claur (2006)	✓								✓		✓	

องค์ประกอบสมรรถนะ	1. ด้านความรู้ (Knowledge: K)		2. ด้านทักษะ (Skills: S)			3. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)						
	1.1 การสั่งสมความรู้ เชิงทฤษฎีในงาน	1.2 ความรู้	2.1 ทักษะและ ความสามารถ	2.2 ความคิด เชิงวิเคราะห์	2.3 การสื่อสาร	3.1 การมุ่งมั่น ความกล้า	3.2 แรงจูงใจ	3.3 ความ รับผิดชอบ	3.4 การทำงาน เป็นทีม	3.5 คุณธรรม จริยธรรม	3.6 ภาวะผู้นำ	3.7 การสร้าง ความศรัทธา
Schramm (2006)	✓				✓	✓						
Vathanophas and Thai-nga (2007)	✓			✓		✓		✓			✓	✓
Bennie (2009)	✓			✓	✓			✓	✓		✓	
Frost (2009)	✓				✓							
Mohamad Nizam Bin Hj Nazarudin (2009)	✓			✓	✓						✓	
Canadian Association of Research Libralie (2010)	✓				✓	✓		✓			✓	
Davies, Fidler and Gorbis (2011)				✓					✓			
Petrova, Jansone, and Silkane (2014)	✓			✓	✓			✓	✓		✓	
KT Koh - (2015)							✓		✓			
Indeed Editorial Team (2023)							✓					
YMCA Rookies basketball coach (2021)									✓			
Jiménez et al (2009)							✓					
Allen and Meyer (1993)									✓			
Raedeke et al. (2002)							✓					
Turner and Chelladurai (2005)							✓					
Bloom and Salmela (2000)									✓			

องค์ประกอบสมรรถนะ	1. ด้านความรู้ (Knowledge: K)		2. ด้านทักษะ (Skills: S)			3. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)						
	1.1 การสั่งสมความรู้เกี่ยวกับงาน	1.2 ความรู้	2.1 ทักษะและความสามารถ	2.2 ความคิดเชิงวิเคราะห์	2.3 การสื่อสาร	3.1 การมุ่งมั่นในความสำเร็จ	3.2 แรงจูงใจ	3.3 ความรับผิดชอบ	3.4 การทำงานเป็นทีม	3.5 คุณธรรมจริยธรรม	3.6 ภาวะผู้นำ	3.7 การสร้างคุณศัพท์
Pastore, Inglis, and Danylchuck (1996)							✓		✓			
El-Saleh et al (2020)							✓					
Altahayneh (2003)							✓		✓			
Allawi (2005)							✓					
Sheikhly (2000)							✓		✓			
Essam (2002)							✓		✓			
รวม	22	13	12	12	13	14	11	13	24	18	16	10

จากตาราง 1 สรุปความถี่ขององค์ประกอบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 54 แหล่ง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาว่าต้องปรากฏในแหล่งข้อมูลตั้งแต่ 10 แหล่งขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นองค์ประกอบสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ 1) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน 2) ความรู้ 3) การสื่อสาร 4) ทักษะ 5) ความคิดเชิงวิเคราะห์ 6) การมุ่งมั่นในความสำเร็จ 7) แรงจูงใจ 8) ความรับผิดชอบ 9) การทำงานเป็นทีม 10) ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม 11) ภาวะผู้นำ และ 12) การสร้างคุณศัพท์

จากการสังเคราะห์เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง พบองค์ประกอบสมรรถนะที่ปรากฏตั้งแต่ 10 แหล่งขึ้นไป จำนวน 12 ด้าน จัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด K-S-A ของ McClelland (1973) ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) 2 ด้าน ด้านทักษะ (Skills: S) 3 ด้าน และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) 7 ด้าน ทั้ง 12 ด้านนี้ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูลในขั้นตอนถัดไป

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

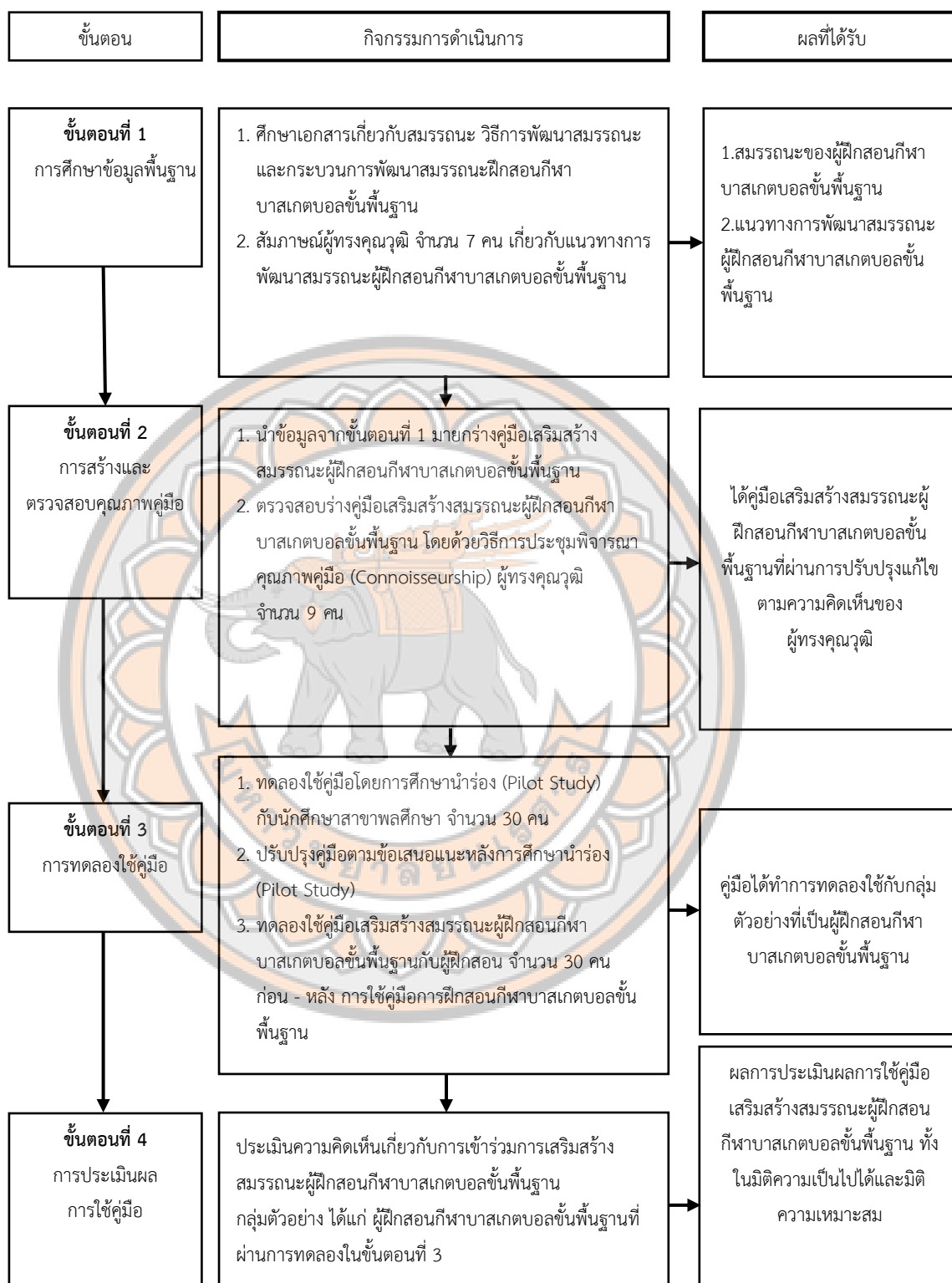
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-method Research) ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอน แสดงดังกรอบวิธีวิจัย (Research Framework) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีดำเนินการ คือ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะ วิธีการพัฒนาสมรรถนะและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และ 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เกี่ยวกับสมรรถนะ วิธีการพัฒนาสมรรถนะและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ผลที่ได้รับ คือ องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสร้างเป็นเกณฑ์สมรรถนะในการวิจัยขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีดำเนินการ 1) นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาขอร่างร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา 3) ตรวจสอบร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ผลที่ได้รับ คือ คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีดำเนินการ 1) จัดอบรมให้ความรู้ในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานมาทดลองใช้ จำนวน 30 คน ระยะเวลา 5 วัน (40 ชั่วโมง) 2) ทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม (Pre-test/Post-test) ผลที่ได้รับ คือ ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานก่อนและหลังการใช้คู่มือ

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 ผลที่ได้รับคือผลการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ทั้งในมิติความเป็นไปได้และมิติความเหมาะสม

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนนี้มีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การประเมินสมรรถนะของครูพลศึกษาที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะ วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1.1 : การประเมินสมรรถนะของครูพลศึกษาที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะ

1. แหล่งข้อมูล

เอกสาร ตำรา บทความ พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 54 แหล่ง ทั้งจากนักวิชาการในประเทศและต่างประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางสังเคราะห์สมรรถนะเพื่อกำหนดรูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมเอกสาร ตำรา บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งสิ้น 54 แหล่ง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารที่ตีพิมพ์ภายใน 20 ปีที่ผ่านมา และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาโดยตรง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 122 - 127)

1. ความถี่ (Frequency)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean)
4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนย่อยที่ 1.2 : การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสมรรถนะ วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ทั้ง 12 องค์ประกอบ จัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด K-S-A ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) 2 องค์ประกอบ ด้านทักษะ (Skills: S) 3 องค์ประกอบ และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) 7 องค์ประกอบ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

1. ดร.ธงชาติ พู่เจริญ

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ สัทธิธรรม

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. อาจารย์จักรพันธ์ ชูไธสง

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนากีฬา คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนกีฬาบาสเกตบอล 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์

ผู้เชี่ยวชาญทางการสอนพลศึกษา สังกัดภาควิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

กลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ มีประสบการณ์เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา

วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. อาจารย์ชนะชนม์ กล้าหาญ

วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานและ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

5. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาเครื่องมือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยอ้างอิงกรอบสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ไม่น้อยกว่า 0.50

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมแนบโครงร่างวิทยานิพนธ์และเครื่องมือวิจัย จากนั้นนำผลการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหา และนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จัดกลุ่มข้อมูลตามกรอบแนวคิดสมรรถนะของ

McClelland (1973) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge: K) ด้านทักษะ (Skills: S) และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) แล้วสรุปสาระสำคัญเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยใช้กระบวนการการยกร่าง พิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน

2. ขั้นตอนการสร้างคู่มือ

การวิจัยในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะ วิธีการพัฒนาและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

2. ผู้วิจัยนำร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

3. ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จัดทำเป็นร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว

4. ตรวจสอบร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการจัดประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของคู่มือ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามค่าเฉลี่ยและค่า IOC จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนจัดทำเป็นคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน ทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1. ดร.ธชาติ พู่เจริญ

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ณ พัทลุง

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ มีประสบการณ์ด้านผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ สัทธรรม

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. อาจารย์จักรพันธ์ ชูไธสง

ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาและการพัฒนากีฬา คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน มีประสบการณ์ด้านการสอนกีฬาบาสเกตบอล 5 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คือ
ดร.ประกรณ์ ดุ้ยศรี

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนพลศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ มีประสบการณ์เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา

วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. อาจารย์ชนะชนม์ กล้าหาญ

วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิศรณ์ แก้วคล้าย

วิทยาการอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยมีผู้ดำเนินการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Moderator) ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพันธ์ ลาภรัตนทอง อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาสุขภาพ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการยกร่างจากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ประกอบด้วย 2 ชนิด ดังนี้

1. ร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งครอบคลุมสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ทั้ง 12 องค์ประกอบ จัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด K-S-A ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) ได้แก่ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) และความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills: S) ได้แก่ ทักษะ (Skills) ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) และการสื่อสาร (Communication) และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) ได้แก่ การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation) แรงจูงใจ (Motivation) ความรับผิดชอบ (Responsibility) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics) ภาวะผู้นำ (Leadership) และการสร้างความศรัทธา (Faith)

2. แบบประเมินคุณภาพร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน สำหรับใช้ในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เป็นแบบประเมินคุณภาพร่างคู่มือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประเมิน 7 ด้าน ได้แก่ เอกสารคู่มือ หลักการของคู่มือ จุดมุ่งหมายของคู่มือ เนื้อหาของคู่มือ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม และการประเมินผล โดยใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด)

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประเมินเนื้อหา 6 บท ตามโครงสร้างคู่มือ โดยใช้มาตรประมาณค่า 5

ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด) พร้อมช่องสำหรับระบุการ "คงเดิม" หรือ "ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง"

6. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

แบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน รวมถึงสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน เพื่อกำหนดประเด็นในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ

2. สร้างแบบประเมินคุณภาพร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประเมิน 7 ด้าน ได้แก่ เอกสารคู่มือ หลักการของคู่มือ จุดมุ่งหมายของคู่มือ เนื้อหาของคู่มือ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม และการประเมินผล โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด)

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ประเมินเนื้อหา 6 บท ตามโครงสร้างคู่มือ โดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ (1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด) พร้อมช่องสำหรับระบุการ "คงเดิม" หรือ "ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง"

3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสมบูรณ์ของการใช้ภาษา

4. นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขทุกประเด็น

5. นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ใช้ในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อประเมินคุณภาพร่างคู่มือตามแบบประเมิน 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสม 7 ด้าน

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องเนื้อหา 6 บท

โดยผู้ทรงคุณวุฒิกรอกแบบประเมินด้วยตนเอง และผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการประชุม (Moderator) รวบรวมและบันทึกข้อมูลผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากแบบประเมินทั้ง 2 ตอน

ทั้งนี้ แบบประเมินคุณภาพร่างคู่มือทั้ง 2 ตอน ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความเหมาะสมของภาษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว ก่อนนำไปใช้ในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเชิญเข้าร่วมประชุมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทางไปรษณีย์ โดยแนบ 1) โครงร่างวิทยานิพนธ์ 2) ร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 3) ประเด็นในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ
3. ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแจ้งและยืนยันการเข้าร่วมประชุมอีกครั้งทางโทรศัพท์
4. ผู้วิจัยดำเนินการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้ประเด็นการประชุมที่เตรียมไว้เป็นแนวทาง บันทึกเสียงและจดบันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไว้อย่างละเอียด เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า IOC ในขั้นตอนต่อไป
5. หลังเสร็จสิ้นการประชุม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาถอดความและสรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Member Check) ก่อนนำไปวิเคราะห์

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขั้นตอน โดยวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของร่างคู่มือ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$ และค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ≥ 3.50 ถือว่าผ่านเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้คู่มือ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแล้วจากขั้นตอนที่ 2 มาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลได้พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มศึกษานำร่อง (Pilot Study) ได้แก่ นักศึกษาสาขาพลศึกษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อนำมาทดลองใช้เครื่องมือทั้งหมด ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลอง ได้แก่ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผ่านเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้

โดยมีเกณฑ์คัดเลือกเข้าในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่มีวุฒิการศึกษาด้านพลศึกษา
2. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชากีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี

เกณฑ์การคัดผู้เข้าร่วมวิจัยออก (Exclusion Criteria)

1. ไม่สามารถเข้าร่วมในการวิจัยได้ตลอดเวลาระยะเวลาในการทดลองการใช้คู่มือ หรือขอลอนตัวออกจากการศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างมีเวลาเข้าร่วมในฝึกอบรมไม่ถึงร้อยละ 80
3. กลุ่มตัวอย่างเกิดเหตุสุดวิสัยที่ไม่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้
4. ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้วิจัย

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานก่อนและหลังการใช้คู่มือ

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยมีการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ก่อนดำเนินการกับกลุ่มทดลองจริง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการวิจัยแบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
กลุ่มนำร่อง (Pilot)	T ₀ (Pilot)	ทดลองใช้เครื่องมือ	ปรับปรุงเครื่องมือ
GR	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

GR แทน กลุ่มตัวอย่างผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน

T₁ แทน คะแนนความรู้ก่อนการใช้คู่มือ (Pre-test)

X แทน การใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

T₂ แทน คะแนนความรู้หลังการใช้คู่มือ (Post-test)

T₀ แทน การทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มนำร่อง (Pilot Study) เพื่อตรวจสอบคุณภาพก่อนเก็บข้อมูลจริง

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ประกอบด้วย 3 ชนิด ดังนี้

1. คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผ่านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว ใช้เป็นสื่อในการจัดการฝึกอบรม
2. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สำหรับวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการใช้คู่มือ
3. แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้สำหรับประเมินผลการใช้คู่มือ ทั้งในมิติความเป็นไปได้และมิติความเหมาะสม โดยผู้เข้าอบรม หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม

6. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

1. แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัย และเนื้อหาในคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน รวมถึงกรอบสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบทดสอบ

1.2 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ให้ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุม ความถูกต้องของเนื้อหา และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.3 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) กำหนดเกณฑ์ค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.50 ผลการตรวจสอบพบว่าทุกด้านมีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (≥ 0.50) แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบมีความตรงเชิงเนื้อหาเพียงพอที่จะนำไปใช้ได้

1.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้โดยการศึกษาสำรวจ (Pilot Study) กับนักศึกษาสาขาพลศึกษาที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการใช้ข้อสอบ นำผลมาปรับปรุงแก้ไขข้อสอบก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

1.5 นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปใช้ทดสอบวัดความรู้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2 แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดความรู้สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแบบประเมินผลการใช้คู่มือ โดยอ้างอิงกรอบสมรรถนะ K-S-A 12 ด้าน นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ($IOC \geq 0.50$) จัดทำเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

7. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมโดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนการอบรม (Pre-test) จากนั้นจัดฝึกอบรม 5 วัน (40 ชั่วโมง) ตามคู่มือที่พัฒนาขึ้น เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมให้ทำแบบทดสอบหลังการอบรม (Post-test) และแบบประเมินผลการใช้คู่มือ เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับขั้นตอนที่ 4 ต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ไปทดลองใช้กับผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล จำนวน 30 คน โดยนำแบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่กลุ่มตัวอย่างกรอกเสร็จสมบูรณ์หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในขั้นตอนที่ 3 มาตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดเตรียมเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งมีเนื้อหาในการอบรมดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ตารางการฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

วันที่	ภาคเช้า (08.30–12.00 น.)	ภาคบ่าย (13.00–16.30 น.)
วันที่ 1	ประวัติและวิวัฒนาการของกีฬาบาสเกตบอล ศัพท์เทคนิค ปรัชญา หลักการ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นผู้ฝึกสอน	หลักการสอน การพัฒนาหลักการเรียนรู้และทักษะ วิทยาศาสตร์การกีฬา โภชนาการ และเวชศาสตร์การกีฬา
วันที่ 2	การบริหารทีมด้วยหลักการ POLC ความคิดเชิงวิเคราะห์ เทคนิคการสื่อสาร การสร้างความศรัทธา จิตวิทยาและแรงจูงใจ	จริยธรรม บทลงโทษ และแนวทางป้องกันการผิดจรรยาบรรณ หลักการและกระบวนการวางแผนการฝึกซ้อม
วันที่ 3	วิธีการอบอุ่นร่างกาย การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การทรงตัว และทักษะการเคลื่อนที่ (Footwork, การวิ่ง, การสไลด์, การหมุนตัว, การหยุด, การกระโดด)	การสร้างความคุ้นเคยกับลูกบาสเกตบอล การส่งบอลรูปแบบต่างๆ (ระดับอก, กระดอนพื้น, ล่างมือเดียว, มือเดียวเหนือไหล่, สองมือเหนือศีรษะ)
วันที่ 4	การเลี้ยงบอลอยู่กับที่ การเลี้ยงบอลเคลื่อนที่ ทักษะการยิงประตู ทักษะพื้นฐานที่รวมการเลี้ยง การส่งและการยิงประตูเข้าด้วยกัน และการเล่นเกมรูปแบบคนต่อคน	การเล่นเกมรุกแบบแบ่งเขต การรุกเร็ว การป้องกันแบบตัวต่อตัว การป้องกันแบบตั้งโซน การป้องกันแบบผสม และบูรณาการการทำงานเป็นทีมและการสื่อสารระหว่างเกม
วันที่ 5	การเขียนแผนการฝึกซ้อม และทดลองนำกระบวนการวางแผนการฝึกซ้อมมาใช้สอนจริง เพื่อฝึกภาวะผู้นำ	การรับมือกับความท้าทายและการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การสรุปผล ประเมินผล

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้วยสถิติทดสอบที (Paired t-test) และวิเคราะห์ผลการประเมินผลการใช้คู่มือด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

10. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของเครื่องมือก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง
2. สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การทดสอบการแจกแจงปกติ (Normality Test) ด้วย Shapiro-Wilk Test
4. สถิติเปรียบเทียบ ได้แก่ Paired Samples t-test หรือ Wilcoxon Signed-Rank Test (ขึ้นอยู่กับผลการทดสอบการแจกแจงปกติ)

5. สถิติร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์มิติความเหมาะสมจากแบบประเมินผล
การใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
โดยนำผลการประเมินจากแบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล
ขั้นพื้นฐาน ที่เก็บรวบรวมจากผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่ผ่านการฝึกอบรมในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 30
คน มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลและนำไปปรับปรุงคู่มือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลจากแบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้
ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่เก็บรวบรวมจากผู้เข้าอบรมในขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์และ
ประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนนี้คือผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลที่ผ่านการฝึกอบรมใน
ขั้นตอนที่ 3 จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง และผ่านเกณฑ์คัดเข้า โดยมีรายละเอียด
เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างปรากฏอยู่ในขั้นตอนที่ 3

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ใน
สถานการณ์จริงตามความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม ประกอบด้วย

1. ความเป็นไปได้ ในการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้น
พื้นฐาน

2. ความเหมาะสม ในการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้น
พื้นฐาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในขั้นตอนที่ 4 คือ แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้าง
สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพไว้แล้วในขั้นตอน
ที่ 3 (หัวข้อ 6.2) โดยเป็นแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ลักษณะของ
เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 10 ข้อ ได้แก่ รหัสผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา ประสบการณ์การเล่นกีฬาบาสเกตบอล และระดับที่เคยเล่น ประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอน การเคยอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลและระดับใบอนุญาต และประสบการณ์ด้านความสำเร็จในการแข่งขัน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน พิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของคู่มือแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ (1) เอกสารคู่มือ (2) หลักการของคู่มือ (3) จุดมุ่งหมายของคู่มือ (4) เนื้อหาของคู่มือ (5) กิจกรรมการฝึกอบรม (6) สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม และ (7) การประเมินผล โดยแต่ละด้านประเมินผลการใช้คู่มือใน 2 มิติพร้อมกัน คือ มิติความเป็นไปได้ และมิติความเหมาะสม

มิติที่ 1 ความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

มิติที่ 2 ความเหมาะสมในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ 2 ตัวเลือก คือ เหมาะสม / ไม่เหมาะสม

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินผลการใช้คู่มือที่กลุ่มตัวอย่างกรอกเสร็จสมบูรณ์หลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมในขั้นตอนที่ 3 มาตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดเตรียมเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบประเมินที่ได้กลับคืนมานำมาจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบประเมินมาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Statistics v28.0

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินในตอนที่ 1 โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์ระดับความเป็นไปได้ในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รายด้านทั้ง 7 ด้าน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 77-78) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความเหมาะสมในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยคำนวณค่าร้อยละของผู้ตอบที่เลือก 'เหมาะสม' ในแต่ละรายการ แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ดังนี้

ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

ร้อยละ 60.00-79.99 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับดี สามารถนำไปใช้ได้โดยปรับปรุงเล็กน้อย

ร้อยละต่ำกว่า 60.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับต้องปรับปรุง

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 4 ประกอบด้วย

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 แล้ว ได้แก่

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์มิติความเหมาะสมจากแบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยคำนวณสัดส่วนผู้ตอบที่เลือก 'เหมาะสม' ในแต่ละรายการทั้ง 7 ด้าน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีจุดมุ่งหมายการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ผล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	จำนวนความถี่
%	แทน	ร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test dependent)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence)

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาทั้ง 4 ขั้นตอน แบ่งออกเป็นแต่ละตอนตามจุดมุ่งหมายการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาศมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนย่อยที่ 1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนย่อยที่ 1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนย่อยที่ 3.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะก่อนและหลังการใช้คู่มือ

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนย่อยที่ 4.1 ผลการประเมินการใช้คู่มือในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน (มิตិความเป็นไปได้)

ขั้นตอนย่อยที่ 4.2 ผลการประเมินการใช้คู่มือ (มิติตความเหมาะสม)

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาศมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ การสังเคราะห์เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

ขั้นตอนย่อยที่ 1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา บทความวิชาการ พระราชบัญญัติส่งเสริมมาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 54 แหล่ง ทั้งจากนักวิชาการในประเทศและต่างประเทศ พบองค์ประกอบสมรรถนะที่ปรากฏซ้ำในแหล่งข้อมูลตั้งแต่ 7 แหล่งขึ้นไป จำนวน 12 ด้าน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานจากเอกสารและวรรณกรรม จำนวน 54 แหล่ง

องค์ประกอบสมรรถนะ	ความถี่ (แหล่ง)	ลำดับ
ด้านความรู้ (Knowledge: K)		
การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)	22	2
ความรู้ (Knowledge)	13	6
ด้านทักษะ (Skills: S)		
การสื่อสาร (Communication)	13	7
ทักษะ (Skills)	12	9
ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	12	10
ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)		
การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	24	1
ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)	18	3
ภาวะผู้นำ (Leadership)	16	4
แรงจูงใจ (Motivation)	11	11
การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation)	14	5
ความรับผิดชอบ (Responsibility)	13	8
การสร้างศรัทธา (Faith)	10	12

จากตาราง 4 ผลการสังเคราะห์พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะที่ปรากฏสูงสุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความถี่ 24 แหล่ง รองลงมาคือ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) มีความถี่ 22 แหล่ง และความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics) มีความถี่ 18 แหล่ง ทั้ง 12 องค์ประกอบนี้ ผู้วิจัยนำไปใช้เป็นกรอบ ในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บข้อมูลในขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนย่อยที่ 1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ จำนวน 2 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ จำนวน 2 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางการสอน จำนวน 1 คน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ($IOC \geq 0.50$) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ครอบคลุมประเด็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ความเหมาะสมและครอบคลุมของสมรรถนะ 12 ด้านในบริบทไทย 2) ระดับความสำคัญของแต่ละด้าน และ 3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพิ่มเติม ดำเนินการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ใช้เวลา 45–60 นาทีต่อท่าน บันทึกเสียงและถอดความ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และค่าเฉลี่ยจากการประเมินระดับความเหมาะสม 5 ระดับ ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน พบว่าสมรรถนะทั้ง 12 ด้านมีความเหมาะสมและครอบคลุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $S.D. = 0.47$) ผลการวิเคราะห์รายด้านแสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ระดับความเหมาะสมของสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำแนกรายด้าน

ด้านสมรรถนะ	N = 7			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	ผล
ด้านความรู้ (Knowledge: K)				
การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)	4.71	0.49	มากที่สุด	ยืนยัน
ความรู้ (Knowledge)	4.57	0.53	มากที่สุด	ยืนยัน
ด้านทักษะ (Skills: S)				
การสื่อสาร (Communication)	4.86	0.38	มากที่สุด	ยืนยัน
ทักษะ (Skills)	4.71	0.49	มากที่สุด	ยืนยัน
ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	4.57	0.53	มากที่สุด	ยืนยัน
ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)				

ด้านสมรรถนะ	N = 7			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	ผล
การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation)	4.43	0.53	มาก	ยืนยัน
แรงจูงใจ (Motivation)	4.57	0.53	มากที่สุด	ยืนยัน
ความรับผิดชอบ (Responsibility)	4.86	0.38	มากที่สุด	ยืนยัน
การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	4.71	0.49	มากที่สุด	ยืนยัน
ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)	4.86	0.38	มากที่สุด	ยืนยัน
ภาวะผู้นำ (Leadership)	4.71	0.49	มากที่สุด	ยืนยัน
การสร้างความศรัทธา (Faith)	4.43	0.53	มาก	ยืนยัน
ค่าเฉลี่ยรวม	4.67	0.47	มากที่สุด	ยืนยัน

หมายเหตุ: เกณฑ์แปลความ: 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

จากตาราง 5 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.86$) ด้านความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X} = 4.86$) และด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.86$) สะท้อนว่าคุณลักษณะเชิงจริยธรรมและทักษะการสื่อสารเป็นสมรรถนะพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ส่วนด้านการมุ่งเน้นความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.43$) และด้านการสร้างความศรัทธา ($\bar{X} = 4.43$) อยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนยิ่งขึ้น ทั้งนี้ทุกด้านผ่านเกณฑ์ความเหมาะสม ($\bar{X} \geq 3.50$) และผู้ทรงคุณวุฒิมีมติยืนยันสมรรถนะครบทั้ง 12 ด้าน

หมายเหตุ: ทั้งนี้ไม่มีสมรรถนะอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือจาก 12 ด้านดังกล่าว

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิรายด้านสมรรถนะ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแต่ละด้านให้มีความจำเพาะเจาะจงกับบริบทการฝึกสอนในโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับปรุงตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา
 บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำแนกรายด้าน

ด้านสมรรถนะ	ข้อเสนอแนะ
ด้านความรู้ (Knowledge: K)	
การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)	ควรเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านการอัปเดตองค์ความรู้ใหม่ (Continuous Learning) และประสบการณ์การฝึกสอนในระดับการแข่งขันที่หลากหลาย
ความรู้ (Knowledge)	ควรครอบคลุมความรู้ด้านวิวัฒนาการกีฬาบาสเกตบอล รวมถึงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาพื้นฐาน
ด้านทักษะ (Skills: S)	
การสื่อสาร (Communication)	ควรครอบคลุมการสื่อสารกับผู้ปกครอง ผู้บริหาร และการสื่อสารในสถานการณ์วิกฤต
ทักษะ (Skills)	ควรเน้นทักษะการสาธิตและการสังเกตแก้ไขทักษะของนักกีฬา (Demonstration & Correction) มากกว่าการฝึกทักษะเอง
ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	ควรเพิ่มการวิเคราะห์วิดีโอเกม (Video Analysis) เพื่อปรับกลยุทธ์การแข่งขัน
ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A)	
การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation)	ควรปรับตัวบ่งชี้ให้สมดุลระหว่างผลการแข่งขันและพัฒนาการของนักกีฬาในระยะยาว
แรงจูงใจ (Motivation)	ควรเพิ่มเทคนิคการสร้างแรงจูงใจสำหรับนักเรียนวัยรุ่น (อายุ 12-15 ปี) โดยเฉพาะ
ความรับผิดชอบ (Responsibility)	ควรครอบคลุมความรับผิดชอบต่อความปลอดภัย การป้องกันการบาดเจ็บ และดูแลสวัสดิภาพนักกีฬา
การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	ควรเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านการสร้างวัฒนธรรมทีมและการจัดการความขัดแย้งภายในทีม
ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)	ควรเพิ่มประเด็น Fair Play การป้องกันการทุจริต และ Anti-Doping Education

ด้านสมรรถนะ	ข้อเสนอแนะ
ภาวะผู้นำ (Leadership)	ควรครอบคลุมภาวะผู้นำในสถานการณ์กดดัน (High-Pressure) เช่น ช่วงทำเกมที่ต้องตัดสินใจ
การสร้างศรัทธา (Faith)	ควรเพิ่มตัวบ่งชี้ด้านความโปร่งใสและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติต่อนักกีฬา

ประเด็นสำคัญเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบประเด็นสำคัญเพิ่มเติม 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนระดับโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน (ร้อยละ 100) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัจจุบันยังขาดแคลนคู่มือที่ออกแบบเฉพาะสำหรับครูพลศึกษาที่ทำหน้าที่ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในระดับโรงเรียน คู่มือที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นระดับนักกีฬาอาชีพหรือผู้ฝึกสอนระดับสูง ซึ่งซับซ้อนเกินความจำเป็นสำหรับบริบทโรงเรียน

ประเด็นที่ 2 การบูรณาการสมรรถนะ 12 ด้านให้เชื่อมโยงกัน ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน (ร้อยละ 85.71) เห็นว่าสมรรถนะทั้ง 12 ด้านควรจัดกลุ่มและแสดงความเชื่อมโยง (Integration) โดยเฉพาะระหว่างด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม ที่ต้องพัฒนาควบคู่กัน สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่กล่าวว่าสมรรถนะที่แท้จริงต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่บูรณาการกัน

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมของสมรรถนะกับบริบทนักเรียนไทย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ร้อยละ 71.43) เน้นย้ำว่าการพัฒนาสมรรถนะต้องคำนึงถึงบริบทของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีวัฒนธรรมการให้ความเคารพผู้ฝึกสอนและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างจากนักกีฬาในต่างประเทศ ผู้ฝึกสอนที่มีสมรรถนะด้านการสื่อสารและการสร้างศรัทธาในระดับสูงจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 4 การติดตามและประเมินผลสมรรถนะต่อเนื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน (ร้อยละ 85.71) เสนอแนะให้มีกลไกการพัฒนาแบบต่อเนื่อง (Continuing Professional Development: CPD) ไม่ใช่เพียงการฝึกอบรมครั้งเดียว สอดคล้องกับแนวทางของสมาคม FIBA ที่กำหนดให้ผู้ฝึกสอนทุกระดับต้องสะสมชั่วโมงการพัฒนาวิชาชีพตลอดชีพ

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่า สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานทั้ง 12 ด้าน มีความครอบคลุมและเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน

ยืนยันสมรรถนะทุกด้านและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวบ่งชี้ให้มีความจำเพาะเจาะจงกับบริบท การฝึกสอนในโรงเรียนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะทั้งหมดไปปรับปรุงกรอบสมรรถนะก่อนนำไป เป็นพื้นฐานในการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยผ่านกระบวนการร่าง ตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับ นานาชาติ จำนวน 3 คน ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการ สอน จำนวน 1 คน และวิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 คน โดยใช้แบบประเมิน 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสม 7 ด้าน และตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องเนื้อหา 6 บท ผลการประเมินพบว่าร่างคู่มือมีความเหมาะสมและความ สอดคล้องในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\geq$ ร้อยละ 75) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงคู่มือให้สมบูรณ์ คู่มือมีโครงสร้างประกอบด้วย แผนการจัดอบรม 5 วัน (40 ชั่วโมง) แผนการสอนรายวัน เครื่องมือ วัดผลประเมิน และแบบประเมินผลการใช้คู่มือ

ตาราง 7 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ขั้นพื้นฐาน

ประเด็นร่างคู่มือเสริมสร้าง สมรรถนะ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
ประเด็นที่ 1 นิยาม ขอบเขต และบริบทเชิงเป้าหมายของคู่มือ		
กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป	X	แก้ไขเป็น 1. กลุ่มเป้าหมาย: ระบุเจาะจงเป็น "ครูพลศึกษา ในโรงเรียน (Teacher)" ที่ต้องสวมบทบาทเป็น "ผู้ฝึกสอน (Coach)" โดยเฉพาะในบริบทการ สอนหลังเลิกเรียน (After School) รวมถึงครูที่ ไม่มีพื้นฐานการเป็นนักกีฬาบาสเกตบอลมาก่อน

ประเด็นร่างคู่มือเสริมสร้าง สมรรถนะ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
		2. ระดับผู้เรียน: มุ่งเน้นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 12–15 ปี) ซึ่งเป็นระยะเริ่มต้น (Basic Level) 3. แยกแยะให้ชัดเจนระหว่าง "การสอนบาสเกตบอลในชั่วโมงเรียน" กับ "การฝึกสอนทีมโรงเรียนเพื่อการแข่งขัน"
ประเด็นที่ 2 การปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหารายบท		
ปรับแก้ไขเนื้อหาแบ่งเป็น 6 บท ให้ครอบคลุมสมรรถนะ 12 ด้าน	X	แก้ไขเป็น 1. บทที่ 2 ปรับปรุงประเด็น "ความแตกต่างระหว่างการเป็นครูกับการเป็นโค้ช" ให้ชัดเจน 2. บทที่ 3 บูรณาการโภชนาการทางการศึกษา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 3. บทที่ 4 ปรับโครงสร้างทักษะใหม่: การเคลื่อนไหวพื้นฐาน → ทักษะบุคคล → ทักษะทีม พร้อมปรับให้ทันสมัย เช่น ระบบ 4-out และ 5-out 4. บทที่ 5 เพิ่มทฤษฎีการจัดการ เช่น POLC เน้นจิตวิทยาการศึกษา การวิเคราะห์กลยุทธ์ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 5. บทที่ 6 เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ฝึกสอน
ประเด็นที่ 3 องค์ประกอบเชิงระบบและโครงสร้างคู่มือ		
ปรับเพิ่มเติมให้คู่มือมีโครงสร้าง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ เอกสารคู่มือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการ ประเมินผล	X	เพิ่มเติม 1. กำหนดปรัชญา แนวคิด และมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณธรรมจริยธรรม (Ethics)

ประเด็นร่างคู่มือเสริมสร้าง สมรรถนะ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
		2. นำแนวคิดการออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) มาใช้ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) เป็นตัวตั้ง 3. เพิ่มแผนการฝึกซ้อม (Training Plan) แยกตามระดับชั้น (ม.1-ม.3) เพื่อให้ครูนำไปปรับใช้ได้ทันที
ประเด็นที่ 4 สื่อและนวัตกรรมประกอบคู่มือ		
สร้างคู่มือให้มีรูปแบบเอกสาร วิชาการเป็นหลัก	X	เพิ่มเติม 1. เพิ่มรูปภาพประกอบขั้นตอนการฝึก (Cueing) และ QR Code รูปภาพหรือวิดีโอ เพื่อให้ผู้ฝึกสอนเข้าใจทักษะ ตำแหน่ง และการเคลื่อนที่ในการเล่นเกมรุก-เกมรับได้อย่างถูกต้อง 2. ปรับสถานะจาก "ตำราวิชาการ" เป็น "เครื่องมือภาคสนาม" ที่ครูพลศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้งานได้จริง
ประเด็นที่ 5 การจัดหมวดหมู่กลุ่มสมรรถนะผู้ฝึกสอน (Competency Classification)		
สมรรถนะผู้ฝึกสอน 12 ด้าน ยังไม่มี การจัดกลุ่มแบบแกนหลัก	X	แก้ไขเป็น 1. สมรรถนะหลัก (Core Competency): คุณธรรมจริยธรรม จิตวิทยา และซอฟต์แวร์สกีลพื้นฐาน 2. สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional Competency): การบริหารจัดการทีม การวางแผนการฝึกซ้อม และการปฐมพยาบาล 3. สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency): ทักษะเทคนิคกีฬาบาสเกตบอล และการวิเคราะห์กลยุทธ์เกม
ประเด็นที่ 6 วิทยาศาสตร์การกีฬาและการจัดการทีม		

ประเด็นร่างคู่มือเสริมสร้าง สมรรถนะ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง
ปรับแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาด้าน วิทยาศาสตร์การกีฬาและการ จัดการทีมบางส่วน	X	เพิ่มเติม / แก้ไขเป็น 1. วิทยาศาสตร์การกีฬาให้ครอบคลุมโภชนาการ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) และการ เสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย (ระบบพลังงาน Anaerobic) 2. การบริหารจัดการทีม เน้นการสื่อสารกับ บุคลากร และนักกีฬาในทีม 3. หลักการจัดการ เช่นนำทฤษฎี POLC มาใช้ วางแผนและควบคุมการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ 3.ฝึกจิตวิทยาและจริยธรรม ด้วยการสร้างภาวะ ผู้นำ (Leadership) และการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้นักกีฬา

จากตาราง 7 ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 9 ท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะและวิพากษ์วิจารณ์ร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา
บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ครอบคลุม 6 ประเด็นสำคัญ โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์
เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่า IOC (Index of Item Objective
Congruence: IOC) จากการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ด้านนิยาม ขอบเขต และกลุ่มเป้าหมายของคู่มือ ผู้ทรงคุณวุฒิมีมติให้ปรับปรุงการ
กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความจำเพาะเจาะจง โดยมุ่งเน้นไปที่ "ครูพลศึกษาในโรงเรียน (Teacher)"
ที่ต้องทำหน้าที่เป็น "ผู้ฝึกสอนกีฬา (Coach)" ในกิจกรรมหลังเลิกเรียน (After School) กำหนดระดับ
ผู้เรียนมุ่งเน้นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (อายุ 12–15 ปี) และแยกแยะความแตกต่างระหว่าง
"การสอนบาสเกตบอลในชั่วโมงเรียนปกติ" กับ "การฝึกสอนทีมโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมการแข่งขัน"

2. ด้านการปรับปรุงโครงสร้างเนื้อหารายบท ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้ปรับปรุงการจัด
กลุ่มทักษะ (Grouping) ใน 6 บทหลัก โดยบทที่ 2 ปรับปรุงประเด็น "ความแตกต่างระหว่างการเป็น
ครูกับการเป็นโค้ช" ให้ชัดเจน บทที่ 3 ให้บูรณาการโภชนาการทางการกีฬา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น
บทที่ 4 ให้ปรับโครงสร้างทักษะใหม่จากการเลื่อนเนื้อหาพื้นฐานไปสู่ทักษะบุคคลและทักษะทีม พร้อม

ปรับกลยุทธ์ให้ทันสมัย เช่น ระบบ 4-out และ 5-out บทที่ 5 เพิ่มทฤษฎีการจัดการ เช่น POLC เน้น จิตวิทยาการศึกษา การวิเคราะห์กลยุทธ์ และบทที่ 6 เพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ฝึกสอน

3. ด้านองค์ประกอบเชิงระบบและโครงสร้างคู่มือ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มเติมการ กำหนดปรัชญา แนวคิด และมาตรฐาน 3 ด้าน (ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม) การนำแนวคิด Backward Design มาใช้ และการเพิ่มแผนการฝึกซ้อม (Training Plan) แยกตามระดับชั้น (ม.1-ม.3)

4. ด้านสื่อและนวัตกรรมประกอบคู่มือ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มรูปภาพประกอบขั้นตอน การฝึก (Cueing) และ QR Code รูปภาพหรือวิดีโอ เพื่อให้ผู้ฝึกสอนเข้าใจทักษะ ตำแหน่ง และการ เคลื่อนที่ในการเล่นเกมรุก-เกมรับได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้คู่มือเปลี่ยนสถานะจากตำราวิชาการเป็น "เครื่องมือภาคสนาม" ที่ครูพลศึกษาทุกคนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ได้จริง

5. ด้านการจัดหมวดหมู่กลุ่มสมรรถนะผู้ฝึกสอนที่ประชุมการประชุมพิจารณาคุณภาพ คู่มือ ได้จัดกลุ่มสมรรถนะของผู้ฝึกสอนออกเป็น 3 แกนหลัก ได้แก่ (1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) (2) สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional Competency) และ (3) สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency)

6. ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาและการจัดการทีม ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เนื้อหาครอบคลุม โภชนาการ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย (ระบบพลังงาน Anaerobic) การบริหารจัดการทีม การนำทฤษฎีการจัดการ POLC มาใช้ รวมถึงการสร้างภาวะผู้นำ (Leadership) และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา

ผลจากการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือทั้ง 6 ประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะ ไปปรับปรุงร่างคู่มือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การกำหนด กลุ่มเป้าหมายให้จำเพาะเจาะจง การออกแบบด้วยแนวคิด Backward Design การจัดกลุ่มสมรรถนะ 3 แกนหลัก (Core, Functional, Specific Competency) แผนการฝึกซ้อมแยกตามระดับชั้น และ สื่อดิจิทัล QR Code รูปภาพหรือวิดีโอ ทั้งนี้ทำให้คู่มือมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมสำหรับการ นำไปทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ผลการตรวจสอบร่างคู่มือโดยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship)

ผู้วิจัยนำร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) โดยกำหนด เกณฑ์การพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (ระดับมาก) และค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผ่านการรับรอง ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือสรุปได้ดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ที่	ด้านที่ประเมิน	N = 9		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1.	เอกสารคู่มือ	4.78	0.44	มากที่สุด
2.	หลักการของคู่มือ	4.89	0.33	มากที่สุด
3.	จุดมุ่งหมายของคู่มือ	4.89	0.33	มากที่สุด
4.	เนื้อหาของคู่มือ	4.67	0.50	มากที่สุด
5.	กิจกรรมการฝึกอบรม	4.89	0.33	มากที่สุด
6.	สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม	4.78	0.44	มากที่สุด
7.	การประเมินผล	4.78	0.44	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.81	0.40	มากที่สุด

หมายเหตุ: เกณฑ์แปลความ: 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก, 2.50–3.49 = ปานกลาง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

จากตาราง 8 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านหลักการของคู่มือ ด้านจุดมุ่งหมายของคู่มือ และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.89$) ส่วนด้านเนื้อหาของคู่มือมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.67$) ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ตาราง 9 ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ตอนที่ 2 ความสอดคล้องของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

บทที่	เนื้อหา	N = 9		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสอดคล้อง
1	ความรู้เกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอล	4.78	0.44	มากที่สุด
2	คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล	4.89	0.33	มากที่สุด
3	ความรู้สำหรับการเป็นผู้ฝึกสอนที่ดี	4.67	0.50	มากที่สุด
4	ความรู้และทักษะพื้นฐานทางการกีฬาบาสเกตบอล	4.78	0.44	มากที่สุด
5	การบริหารจัดการทีม จริยธรรมและภาวะผู้นำ	4.89	0.33	มากที่สุด
6	การคิดเชิงวิเคราะห์กลยุทธ์และการสื่อสาร	4.78	0.44	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.80	0.41	มากที่สุด

หมายเหตุ: เกณฑ์แปลความ: 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก, 2.50–3.49 = ปานกลาง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

จากตาราง 9 ผลการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาบทที่ 6 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อพิจารณารายบท พบว่า ทุกบทอยู่ในระดับมากที่สุด โดยบทที่ 2 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ฝึกสอน และบทที่ 5 การบริหารจัดการทีม จริยธรรมและภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.89$) ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคู่มือ 5 ด้านหลัก ได้แก่ (1) การกำหนดนิยาม ขอบเขต และกลุ่มเป้าหมายให้จำเพาะเจาะจง มุ่งเน้นครูพลศึกษาที่ทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (2) การปรับโครงสร้างเนื้อหาให้เป็นระบบตามลำดับพัฒนาการทักษะ (3) การเพิ่มองค์ประกอบเชิงระบบ เช่น Training Plan และ Backward Design (4) การเพิ่มรูปภาพหรือคลิปวิดีโอสาธิตทักษะ และ (5) การจัดกลุ่มสมรรถนะ 3 แกนหลัก (Core, Functional, Specific Competency) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะทั้งหมดไปปรับปรุงคู่มือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนได้คู่มือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ 1 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design) และดำเนินการฝึกอบรม เป็นระยะเวลา 5 วัน (40 ชั่วโมง) ผลการวิจัยมีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองในขั้นตอนที่ 3 คือ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีลักษณะทั่วไปดังตาราง 10

ตาราง 10 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 3 (N = 30)

ข้อมูลทั่วไป	รายละเอียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	27	90.00
	หญิง	3	10.00
อายุ (ปี)	น้อยกว่า 36 ปี	21	70.00
	36-45 ปี	3	10.00
	46-55 ปี	6	20.00
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	24	80.00
	ปริญญาโท	5	16.67
	ปริญญาเอก	1	3.33
ประสบการณ์ผู้ฝึกสอน (ปี)	5-10 ปี	29	96.67
	11-15 ปี	1	3.33
เคยอบรมผู้ฝึกสอน	เคย	19	63.33
	ไม่เคย	11	36.67
รวม	30	100	

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์

จากตาราง 10 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 มีอายุน้อยกว่า 36 ปีมากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 มีประสบการณ์การฝึกสอน 5-10 ปีมากที่สุด จำนวน

29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 และเคยผ่านการอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33

ขั้นตอนย่อยที่ 3.1 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะก่อนและหลังการใช้คู่มือ

ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล ขั้นพื้นฐาน ก่อน (Pre-test) และหลัง (Post-test) การใช้คู่มือ ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้สถิติ Paired Samples t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 11

ตาราง 11 สมรรถนะก่อนและหลังการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำแนกรายคน

ที่	รหัส	N = 30				
		ก่อน อบรม	หลัง อบรม	ผลต่าง (D)	D ²	เพิ่ม/ ลด
1	1001	47	48	1	1	+
2	1002	21	46	25	625	+
3	1003	43	48	5	25	+
4	1004	42	49	7	49	+
5	1005	43	49	6	36	+
6	1006	21	46	25	625	+
7	1007	47	48	1	1	+
8	1008	48	49	1	1	+
9	1009	39	42	3	9	+
10	1010	47	49	2	4	+
11	1011	47	50	3	9	+
12	1012	27	45	18	324	+
13	1013	42	49	7	49	+
14	1014	38	49	11	121	+
15	1015	43	49	6	36	+
16	1016	47	48	1	1	+
17	1017	39	48	9	81	+

ที่	รหัส	N = 30				
		ก่อน อบรม	หลัง อบรม	ผลต่าง (D)	D ²	เพิ่ม/ ลด
18	1018	42	46	4	16	+
19	1019	39	45	6	36	+
20	1020	27	46	19	361	+
21	1021	42	48	6	36	+
22	1022	39	46	7	49	+
23	1023	43	45	2	4	+
24	1024	47	48	1	1	+
25	1025	48	49	1	1	+
26	1026	47	48	1	1	+
27	1027	47	48	1	1	+
28	1028	43	48	5	25	+
29	1029	47	48	1	1	+
30	1030	47	48	1	1	+
ค่าเฉลี่ยรวม		41.30	47.50	6.20	-	-

หมายเหตุ: D = ผลต่าง (Post-test – Pre-test) D² = กำลังสองของผลต่าง + = คะแนนเพิ่มขึ้น - = คะแนนลดลง = = คะแนนเท่าเดิม

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนความรู้หลังการใช้คู่มือสูงกว่าก่อนการใช้คู่มือ โดยก่อนการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 41.30$) หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 47.50$)

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ก่อนและหลังการใช้คู่มือ

การทดลอง	N = 30			
	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนการพัฒนา (Pre-test)	41.30	7.65	4.929*	< .001
หลังการพัฒนา (Post-test)	47.50	1.74		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 df = 29

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่เข้ารับการพัฒนาคู่มือมีความรู้ความเข้าใจในสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยก่อนเรียน ($\bar{X} = 41.30$) หลังเรียน ($\bar{X} = 47.50$) ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ หลังเรียนด้วยคู่มือสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.929$, $df = 29$, $p < .001$) โดยมีขนาดของผล (Cohen's d) เท่ากับ 0.900 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยนำผลการประเมินจากแบบประเมินที่เก็บรวบรวมจากผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน ผลการวิจัยมีดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 4.1 ผลการประเมินผลการใช้คู่มือในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับความเป็นไปได้ในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านทั้ง 7 ด้าน แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้แก่ 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก, 2.50–3.49 = ปานกลาง, 1.50–2.49 = น้อย, 1.00–1.49 = น้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 13

ตาราง 13 ผลการประเมินคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน จำแนกรายด้าน

ที่	ด้านที่ประเมิน	N = 30		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
1	เอกสารและเนื้อหาคู่มือ	4.80	0.40	มากที่สุด
2	หลักการของคู่มือ	4.84	0.39	มากที่สุด
3	จุดมุ่งหมายของคู่มือ	4.83	0.37	มากที่สุด
4	เนื้อหาของคู่มือ	4.82	0.38	มากที่สุด
4	กิจกรรมการฝึกอบรม	4.84	0.36	มากที่สุด
6	สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม	4.81	0.39	มากที่สุด
7	การประเมินผล	4.82	0.40	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.83	0.38	มากที่สุด

หมายเหตุ: เกณฑ์แปลผล: 4.50–5.00 = มากที่สุด, 3.50–4.49 = มาก, 2.50–3.49 = ปานกลาง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553).

จากตาราง 13 ผลการประเมินคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักการของคู่มือ และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.84$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านเอกสารและเนื้อหาคู่มือ ($\bar{X} = 4.80$) ซึ่งยังคงอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ขั้นตอนย่อยที่ 4.2 ผลการประเมินผลการใช้คู่มือ (มิติความเหมาะสม)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความเหมาะสมในการนำคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน โดยคำนวณค่าร้อยละของผู้ตอบที่เลือก 'เหมาะสม' ในแต่ละด้านทั้ง 7 ด้าน แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป = ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้, ร้อยละ 60.00–79.99 = ดี สามารถนำไปใช้ได้โดยปรับปรุงเล็กน้อย, ร้อยละต่ำกว่า 60.00 = ต้องปรับปรุง ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 14

ตาราง 14 ผลการประเมินคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

(มิติตามความเหมาะสม) จำแนกรายประเด็น

ที่	ด้านที่ประเมิน / ประเด็นการพิจารณา	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	ร้อยละ ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม
1	เอกสารคู่มือ	90	0	300.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
1.1	มีความสมเหตุสมผลและ สอดคล้องกับสภาพความ เป็นจริงของการฝึกสอนกีฬา	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
1.2	มีความจำเป็นและเป็น ประโยชน์ต่อการนำไป พัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬา	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
1.3	ขอบเขตของคู่มือมีความ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
2	หลักการของคู่มือ	89	1	296.67	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
2.1	หลักการมีความชัดเจนและ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
2.2	มีแนวคิดและทฤษฎีทาง วิทยาศาสตร์การกีฬาหรือ ทฤษฎีการฝึกสอนรองรับ อย่างถูกต้อง	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
2.3	หลักการมีความทันสมัย สอดคล้องกับรูปแบบการ พัฒนากีฬาในปัจจุบัน	29	1	96.67	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
3	จุดมุ่งหมายของคู่มือ	90	0	300.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
3.1	ระบุจุดมุ่งหมายได้อย่าง ชัดเจน เข้าใจง่าย	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

ที่	ด้านที่ประเมิน / ประเด็นการพิจารณา	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	ร้อยละ ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม
3.2	จุดมุ่งหมายมีความ ครอบคลุมสมรรถนะที่ ผู้ฝึกสอนกีฬาจำเป็นต้องมี	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
3.3	จุดมุ่งหมายมีความเป็นไปได้ ในการบรรลุผลสำเร็จเมื่อนำ คู่มือไปใช้จริง	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
4	เนื้อหาของคู่มือ	120	0	400.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
4.1	เนื้อหามีความถูกต้องตาม หลักวิชาการและสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมาย	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
4.2	เนื้อหามีความครอบคลุม ครบถ้วนตั้งแต่ระดับพื้นฐาน ถึงระดับการนำไปประยุกต์ ใช้	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
4.3	การจัดเรียงลำดับเนื้อหา มีความต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
4.4	ปริมาณของเนื้อหา มีความ เหมาะสมไม่มากหรือน้อย จนเกินไป	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
5	กิจกรรมการฝึกอบรม	150	0	500.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
5.1	กิจกรรมและแบบฝึก สอดคล้องกับเนื้อหาและ จุดมุ่งหมายของคู่มือ	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
5.2	รูปแบบกิจกรรมสามารถนำ ไปใช้ฝึกปฏิบัติได้จริง ในสนาม	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

ที่	ด้านที่ประเมิน / ประเด็นการพิจารณา	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	ร้อยละ ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม
5.3	ลำดับขั้นตอนของการฝึก มีความเหมาะสมและ ปลอดภัยต่อนักกีฬา	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
5.4	ระยะเวลา ปริมาณ และ ความหนักในการฝึก มีความเหมาะสม	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
5.5	สามารถปรับประยุกต์ ความยากง่ายให้เข้ากับ ระดับความสามารถที่ แตกต่างกันได้	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
6	สื่อและอุปกรณ์ประกอบ การฝึกอบรม	90	0	300.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
6.1	สื่อประกอบมีความชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหา	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
6.2	อุปกรณ์ที่ระบุในคู่มือเป็น สิ่งที่สามารถจัดหาได้จริง ในสถานการณ์ทั่วไป	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
6.3	สื่อและอุปกรณ์ช่วยส่งเสริม ให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมาย ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
7	การประเมินผล	119	1	396.67	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
7.1	วิธีการและเครื่องมือวัดผลมี ความชัดเจน สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมาย	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
7.2	ขั้นตอนการประเมินผล สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่ซับซ้อนจนเกินไป	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

ที่	ด้านที่ประเมิน / ประเด็นการพิจารณา	เหมาะสม (คน)	ไม่เหมาะสม (คน)	ร้อยละ ความเหมาะสม	ระดับความเหมาะสม
7.3	เกณฑ์การประเมินมีความ เหมาะสมและเป็นธรรมต่อ ผู้เข้ารับการประเมิน	30	0	100.00	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
7.4	ผลที่ได้จากการประเมิน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล ย้อนกลับเพื่อพัฒนาต่อได้	29	1	96.67	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้
ค่าเฉลี่ยรวม		29.75	0.25	99.17	ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้

หมายเหตุ: เกณฑ์แปลผล: ร้อยละ ≥ 80.00 = ดีมาก สามารถนำไปใช้ได้, ร้อยละ $60.00-79.99$ = พอใช้, ร้อยละ < 60.00 = ต้องปรับปรุง

จากตาราง 14 ผลการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน (มิติความเหมาะสม) โดยภาพรวมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 30 คน มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสมในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ได้ ร้อยละ 99.17 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเอกสารคู่มือ ด้านจุดมุ่งหมายของคู่มือ ด้านเนื้อหาของคู่มือ ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม และด้านสื่อและอุปกรณ์ประกอบ การฝึกอบรม ทุกประเด็นย่อยได้รับการประเมินว่าเหมาะสมจากผู้เข้าอบรมทุกคน (ร้อยละ 100.00) ส่วนด้านหลักการของคู่มือ ประเด็น 2.3 (หลักการมีความทันสมัย สอดคล้องกับรูปแบบ การพัฒนากีฬาในปัจจุบัน) และด้านการประเมินผล ประเด็น 7.4 (ผลที่ได้จากการประเมิน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาต่อได้) มีผู้เข้าอบรม 1 คนประเมินว่าไม่เหมาะสม (ร้อยละ 96.67) ทั้งนี้ทุกด้านและทุกประเด็นผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ร้อยละ ≥ 80.00) อยู่ในระดับดีมาก สามารถนำคู่มือไปใช้ได้

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 1.1) การสังเคราะห์เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง และ 1.2) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน การวิจัยขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 2.1) ร่างคู่มือและคู่มือการใช้คู่มือ และ 2.2) การตรวจสอบคุณภาพของคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ในการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ทั้งนี้ผลจากกระบวนการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือนำมาสู่การปรับปรุงคู่มือใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ การกำหนดขอบเขตกลุ่มเป้าหมายให้จำเพาะเจาะจง (ครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา) การปรับโครงสร้างเนื้อหา 6 บทตามลำดับพัฒนาการทักษะ การบรรจุแผนการฝึกซ้อมรายชั้นปี การเพิ่มสื่อ และการจัดกลุ่มสมรรถนะ 3 แกนหลัก (Core, Functional, Specific Competency)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กับผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) ดำเนินการฝึกอบรมระยะเวลา 5 วัน (40 ชั่วโมง) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) คู่มือและเอกสารประกอบ 2) แบบทดสอบวัดความรู้ และ 3) แบบประเมินสมรรถนะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired Samples t-test

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบประเมินความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ขั้นตอน ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะที่ปรากฏซ้ำมากที่สุด ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความถี่ 24 แหล่ง รองลงมาคือ การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) มีความถี่ 22 แหล่ง และความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics) มีความถี่ 18 แหล่ง โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ว่าต้องปรากฏตั้งแต่ 10 แหล่งขึ้นไป จึงได้องค์ประกอบสมรรถนะทั้งหมด 12 ด้าน จัดกลุ่มตามกรอบแนวคิด K-S-A ของ McClelland (1973) ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge: K) 2 ด้าน ด้านทักษะ (Skills: S) 3 ด้าน และด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) 7 ด้าน

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พบว่า สมรรถนะทั้ง 12 ด้านมีความครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน มีมติยืนยันสมรรถนะครบทั้ง 12 ด้าน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงตัวบ่งชี้ ให้มีความจำเพาะเจาะจงกับบริบทการฝึกสอนในโรงเรียนยิ่งขึ้น

2. ผลการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

2.1 คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เอกสารคู่มือ 2) หลักการของคู่มือ 3) จุดมุ่งหมายของคู่มือ 4) เนื้อหาของคู่มือ 5) กิจกรรมการฝึกอบรม 6) สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม และ 7) การประเมินผล โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม 5 วัน (40 ชั่วโมง)

2.2 ผลการประเมินคุณภาพร่างคู่มือโดยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยใช้แบบประเมิน 2 ตอน พบว่า ตอนที่ 1 ด้านความเหมาะสม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ตอนที่ 2 ด้านความสอดคล้องเนื้อหา 6 บท ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) แสดงว่าคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือโดยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า คู่มือที่พัฒนาขึ้นผ่านเกณฑ์ทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 และค่า IOC ≥ 0.50) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.78 ถึง 1.00 แสดงว่าคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมได้

3. ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ผลการทดลองใช้คู่มือกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยการฝึกอบรมระยะเวลา 5 วัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม ($\bar{X} = 47.50$) สูงวก่ก่อนการฝึกอบรม ($\bar{X} = 41.30$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.929$, $df = 29$, $p < .001$) โดยมีขนาดของผล (Cohen's $d = 0.900$) อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

4.1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยกลุ่มตัวอย่าง 30 คน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านเอกสารและเนื้อหาคู่มือ ($\bar{X} = 4.80$) ด้านหลักการของคู่มือ ($\bar{X} = 4.84$) ด้านจุดมุ่งหมายของคู่มือ ($\bar{X} = 4.83$) และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.84$)

4.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ พบว่า โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบประเมินเลือก 'เหมาะสม' ร้อยละ 99.17 อยู่ในระดับดีมาก สามารถนำคู่มือไปใช้ได้ โดยด้านเอกสารและเนื้อหา ด้านจุดมุ่งหมาย และด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มีร้อยละความเหมาะสม 100.00 ส่วนด้านหลักการของคู่มือ มีร้อยละความเหมาะสม 96.67 ทุกด้านผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ($\geq$ ร้อยละ 80.00)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ผลการสังเคราะห์เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน 54 แหล่ง ครอบคลุม 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสมรรถนะหลัก (15 แหล่ง) กลุ่มผู้ฝึกสอนในประเทศ (14 แหล่ง) กลุ่มผู้ฝึกสอนต่างประเทศ (11 แหล่ง) และกลุ่มผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลต่างประเทศ (14 แหล่ง) พบว่าองค์ประกอบสมรรถนะที่มีความถี่สูงสุด คือ ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) มีความถี่ 22 แหล่ง รองลงมาคือด้านการทำงานเป็นทีม (Teamwork) มีความถี่ 24 แหล่ง และด้านความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics) มีความถี่ 18 แหล่ง โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่ความถี่ตั้งแต่ 10 แหล่งขึ้นไป จึงได้องค์ประกอบสมรรถนะทั้งหมด 12 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสังเคราะห์จากแหล่งข้อมูล 4 กลุ่ม

ที่ครอบคลุมทั้งบริบทในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและสมบูรณ์จากหลากหลายบริบทและหลากหลายมุมมอง ประกอบกับการกำหนดเกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 10 แห่งขึ้นไป ทำให้คัดกรองได้เฉพาะสมรรถนะที่มีความสอดคล้องสูงระหว่างแหล่งข้อมูล อีกทั้งการนำผลการสังเคราะห์ไปยืนยันผ่านการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลจำนวน 7 ท่าน จาก 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ฝึกสอนระดับนานาชาติ ระดับชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และวิทยากรอบรมระดับชาติ ทำให้ผลการสังเคราะห์ได้รับการยืนยันความเที่ยงตรงและความครอบคลุมในทุกมิติของสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ระบุว่าสมรรถนะ คือ คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ อุปนิสัย และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสร้างผลการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ ประมาน และคณะ (2565) ที่พบว่าสมรรถนะครูพลศึกษา มีลักษณะเป็นพหุมติ ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล สำหรับการสังสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise) ที่มีความถี่สูงสุดนั้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องมีความลึกซึ้งในศาสตร์การฝึกสอน สอดคล้องกับ Kostopoulos (2011) ที่ศึกษาสมรรถนะโค้ชบาสเกตบอลในกรีซ จำนวน 245 คน พบว่าทักษะการฝึกอบรมและวิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นสมรรถนะที่ได้รับการจัดอันดับสูงสุด และสอดคล้องกับ Zetou et al. (2016) ที่ยืนยันว่าโค้ชเยาวชนบาสเกตบอล จำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านเทคนิค (Technical Competency) ควบคู่กับสมรรถนะด้านแรงจูงใจ (Motivational Competency) ซึ่งในการวิจัยนี้สมรรถนะด้านแรงจูงใจได้ถูกจัดรวมอยู่ในสมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude: A) ตามกรอบแนวคิดของ McClelland (1973) อย่างไรก็ตาม ผลการสังเคราะห์ยังพบว่าสมรรถนะบางด้าน เช่น ด้านความคิดริเริ่มและด้านทักษะการใช้เทคโนโลยี มีความถี่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งอาจสะท้อนบริบทเฉพาะของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยที่แตกต่างจากผู้ฝึกสอนในระดับอาชีพ

2. ผลการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมฝึกอบรม 5 วัน (40 ชั่วโมง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีพื้นฐานมาจากองค์ประกอบสมรรถนะทั้ง 12 ด้าน ที่สังเคราะห์จากงานวิจัยและเอกสาร 54 แหล่ง ซึ่งผ่านการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และได้นำมาออกแบบโครงสร้างคู่มือให้ครอบคลุมทั้ง

7 องค์ประกอบ คือ เอกสารคู่มือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม สื่อและอุปกรณ์ และการประเมินผล

ผลการตรวจสอบคุณภาพร่างคู่มือโดยการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ (Connoisseurship) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า ตอนที่ 1 ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) และตอนที่ 2 ด้านความสอดคล้องของเนื้อหาครบ 6 บท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) แสดงให้เห็นว่าคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเพียงพอในการนำไปใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคู่มือที่สร้างขึ้นผ่านกระบวนการพัฒนาที่เป็นระบบโดยนำข้อมูลสมรรถนะจากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างคู่มือ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาก่อน จากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในหลากหลายบริบท ทั้งด้านการฝึกสอนบาสเกตบอลระดับนานาชาติ ระดับชาติ ด้านวิชาการ และด้านการอบรม ตรวจสอบผ่านการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ ทำให้ได้รับข้อมูลป้อนกลับที่ครอบคลุมและหลากหลาย ส่งผลให้คู่มือที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งด้านเนื้อหาและความสอดคล้องของเนื้อหาครบ 6 บท ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของนาโซค บั้วดวง (2562) ที่นำรูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไปประเมินความเหมาะสมโดยการจัดสนทนากลุ่ม จำนวน 9 ท่าน และพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับภานุพงษ์ จำปา (2554) ที่พัฒนามาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลและพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ผลการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือนำมาสู่การปรับปรุงคู่มือใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้จำเพาะเจาะจงเป็นครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การปรับโครงสร้างเนื้อหา 6 บทตามลำดับพัฒนาการทักษะ การบรรจุแผนการฝึกซ้อมรายสัปดาห์ การเพิ่มสื่อประกอบ และการจัดกลุ่มสมรรถนะเป็น 3 แกนหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลัก (Core Competency) สมรรถนะตามหน้าที่ (Functional Competency) และสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาและโครงสร้างคู่มือที่ยกร่างขึ้นในครั้งแรกได้นำผลการสังเคราะห์เอกสาร 54 แหล่งเป็นฐาน แต่เมื่อนำมาทบทวนร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิในบริบทเฉพาะของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย จึงพบว่ายังจำเป็นต้องปรับโครงสร้างและเนื้อหาให้ตรงกับบริบทและกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น การกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้จำเพาะเจาะจง การจัดลำดับเนื้อหาตามพัฒนาการทักษะ และการจัดกลุ่มสมรรถนะเป็น 3 แกนหลักล้วนเป็นข้อเสนอแนะที่ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นพ้องต้องกัน สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาคู่มือต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขา เพื่อให้ได้คู่มือที่มีความสมบูรณ์และนำไปใช้ได้จริง อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านมีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา

ให้ครอบคลุมโภชนาการและจิตวิทยาการกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ Kostopoulos (2011) ที่พบว่าสมรรถนะด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาเป็นสิ่งที่โค้ชบาสเกตบอลในกรีซให้ความสำคัญสูงสุด

3. ผลการทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

การทดลองใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน กับกลุ่มตัวอย่างผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ระยะเวลา 5 วัน (40 ชั่วโมง) โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pre-test Post-test Design) ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือ พบว่าคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีการออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมที่ครอบคลุมสมรรถนะทั้ง 12 ด้านอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตลอด 5 วัน (40 ชั่วโมง) โดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ได้แก่ การบรรยาย การสาธิตจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ การฝึกปฏิบัติจริง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม รวมถึงการฝึกทักษะผ่านสถานการณ์จำลองที่ใกล้เคียงกับการปฏิบัติงานจริง ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและครอบคลุม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับอัสนี สะอิดี (2562) ที่พบว่าประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้กลุ่มทดลองมีสมรรถนะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับนันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2560) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการสอนกีฬาบาสเกตบอลตามกระบวนการสอนแบบการเรียนรู้เชิงรุก พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการทักษะและสมรรถนะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงสอดคล้องกับ Moen and Federici (2013) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการฝึกสอนของโค้ชกับความพึงพอใจต่อการพัฒนาการของนักกีฬาในกีฬาระดับชั้นนำ พบว่าระดับสมรรถนะการฝึกสอนที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการของนักกีฬาในทุกมิติของ Coaching Competency Scale (CCS) แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนอย่างเป็นระบบผ่านกระบวนการฝึกอบรมที่มีคุณภาพ ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่มีกลุ่มควบคุม ผลการเปรียบเทียบจึงเป็นการวัดความเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มเดียวกัน

4. ผลการประเมินการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินผลการใช้คู่มือโดยกลุ่มตัวอย่าง 30 คน ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว พบว่าความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) และความเหมาะสมโดยภาพรวมร้อยละ 99.17 อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคู่มือที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาสมรรถนะ

ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการฝึกปฏิบัติจริง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกสอนได้ทันที และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลระดับชาติ ตลอดจนผ่านการศึกษานำร่อง (Pilot Study) ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลองจริง อีกทั้งคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานมีเนื้อหาของคู่มือและแนวทางการใช้คู่มือที่มีความเหมาะสมกับทักษะบาสเกตบอล มีรูปภาพประกอบ และการสาธิตจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับ ICCE (2013) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องผ่านคู่มือที่มีมาตรฐาน และสอดคล้องกับ Kao, Hsieh, and Lee (2017) ที่พบว่าสมรรถนะผู้ฝึกสอนที่ได้รับการพัฒนาอย่างมีโครงสร้างส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น สอดคล้องกับนำโชค บัวดวง (2562) ที่พบว่ารูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีต้องมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ พร้อมกับมีคู่มือการดำเนินการที่ชัดเจน และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดดังกล่าวสอดคล้องกับวรศักดิ์ เพียรชอบ (2561) ที่ระบุว่าครูพลศึกษาต้องมีสมรรถนะที่เฉพาะแตกต่างจากครูในรายวิชาอื่น และจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งยังสอดคล้องกับอัสรี สะอิดี (2562) ที่พบว่าความต้องการจำเป็นสูงสุดของครูพลศึกษาคือการพัฒนาสมรรถนะด้านการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในบริบทปัจจุบันต้องการเครื่องมือในการพัฒนาตนเองที่ทันสมัยและใช้ได้จริง อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการประเมินจะอยู่ในระดับดีมากทั้งหมด แต่ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่ควรปรับปรุงเพิ่มเติม โดยเฉพาะการระบุระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เพียงพอเพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการประสบการณ์ครบถ้วนทุกด้านสมรรถนะ และเนื่องจากคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานฉบับนี้ออกแบบมาสำหรับผู้ฝึกสอนในระดับขั้นพื้นฐาน เนื้อหาในคู่มือจึงครอบคลุมตั้งแต่ความรู้พื้นฐานไปจนถึงทักษะการฝึกสอนเบื้องต้น ทำให้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งกับผู้ที่มีประสบการณ์การฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลมาก่อนและผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์

โดยสรุป ผลการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอนแสดงให้เห็นว่าคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ McClelland (1973) ที่ระบุว่าสมรรถนะเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ และสอดคล้องกับกรอบการพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬาสากล (ICCE, 2013) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำคู่มือไปใช้

1. คู่มือได้พัฒนาส่งเสริมความรู้และความเข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์การลงมือทำ
2. คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานฉบับนี้ออกแบบมาให้ผู้ฝึกสอนทุกระดับสามารถนำไปใช้ได้ ไม่ว่าจะมีความรู้พื้นฐาน ทักษะการฝึกสอนเบื้องต้น ไปจนถึงแนวทางการประเมินสมรรถนะ ผู้ที่จะนำคู่มือไปใช้จึงควรศึกษาคำชี้แจงและเนื้อหาในคู่มืออย่างละเอียดก่อนนำไปใช้ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหา ตอบคำถาม และประเมินสมรรถนะผู้เข้ารับการพัฒนาศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่เข้ารับการพัฒนาคู่มือในระยะยาว เพื่อตรวจสอบความคงทนของสมรรถนะที่ได้รับการพัฒนา
2. ควรวิจัยและพัฒนาคู่มือร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีการเรียนการสอนวิชาการฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ได้ในวงกว้างมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ศิริณิมิตรกุล. (2553). *การพัฒนาคู่มือการควบคุมคุณภาพสินค้า บริษัท เจเนซิสแอสโซซิเอต จำกัด*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กรมพลศึกษา. (2552). *บทบาทและจรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- กรมพลศึกษา. (2558). *มาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอล*. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). *คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอล (Basketball Coaching Manual)*. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *จรรยาบรรณผู้ฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *แผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560–2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กฤษฎา มีมุข. (2554). *การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะครูพลศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- กาญจนาชนก ภัทรวิชานันท์. (2554). *การพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2535). *หลักการฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย.
- การกีฬาแห่งประเทศไทย. (2536). *คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอล*. กรุงเทพฯ: การกีฬาแห่งประเทศไทย.
- กิตติมา ปรีดีดิลก. (2529). *ทฤษฎีบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.
- เกริกเกียรติ ศรีเสริมโชค. (2546). *การพัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: โกบอลคอนเซิร์น.
- ขจรศักดิ์ หาญณรงค์. (2542). *วิชาชีพและจรรยาบรรณ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556, 4 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, 130(ตอนพิเศษ 130 ง), 73.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, 136 (ตอนพิเศษ 68 ง), 18–20.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- ครูสภา. (2554). *มาตรฐานวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- ครูสภา. (2556). *จรรยาบรรณวิชาชีพครู: มาตรฐานและความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไทย. (2551). *การบริหารสมรรถนะบุคลากร*. กรุงเทพฯ: บริษัทเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไทย.
- เจริญ กระบวนรัตน์. (2541). *หลักการฝึกกีฬา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ กระบวนรัตน์. (2545). *ผู้ฝึกสอนกีฬา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ ภูวจิตร. (2560). *การพัฒนาครูเพื่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2564, จาก http://www.nidtep.go.th/webnidtep2015/files/170560_Teachers%20Development21
- เจษฎา เจียรน้อย. (2530). โค้ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ชนะ กสิภาร. (2550). *มาตรฐานอาชีพ ในคุณวุฒิวิชาชีพไทย* (หน้า 207-215). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ชาติชาย อีสรัมย์. (2525). *จิตวิทยาการฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชาลี ไตรจันทร์. (2551). *การพัฒนาสมรรถนะครูพลศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2547). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. กรุงเทพฯ: เอชอาร์เซ็นเตอร์.
- ณัฐพงศ์ จรทะผา. (2561). *การพัฒนาตัวชี้วัดสมรรถนะของผู้ตัดสินบาสเกตบอล*. (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ). สืบค้นจาก <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/847>
- นิษภา เจริญรุ่งเรืองชัย. (2547). *คู่มือการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนดอนฉิมพลีวิทยาเขต*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ดนัย เทียนพุ่ม. (2540). *สมรรถนะและการบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2543). *Competency-Based Human Resources Management*. กรุงเทพฯ: HR Magazine.
- ดิน ปรัชญาพฤธี. (2553). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพฯ: อินทภาษ.
- ทัศน์ จารุศักดิ์ศรี. (2552). *Coaching เครื่องมือผู้บริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA).

- เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย. (2554). *การนันทนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียน ทองแก้ว. (2550). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ธวัช วีระศิริวัฒน์. (2538). *หลักการและการฝึกกีฬา (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). *ความเป็นครู: Self-Actualization For Teachers*. กรุงเทพฯ: พลพิมพ์.
- อัมรงค์ศักดิ์ คงสาส์น. (2551). *หัวหน้างานกับการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- นกุล โสติพันธ์. (2549). *การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. (ดุขฎิณิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นัฏฐฎารัตน์ ณ นคร. (2557). *สมรรถนะครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต).มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2560). *แนวทางการพัฒนาการสอนกีฬาบาสเกตบอลตามกระบวนการสอนแบบ การเรียนรู้เชิงรุก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นันทรัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2562). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในยุคดิจิทัล*. *วารสารพลศึกษา*, 22(1), 16–17.
- นำโชค บัวดวง. (2562). *การพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ. (2534). *การพัฒนาบุคคลและองค์การ*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- นุชนรา รัตนศิริระประภา. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- นุติ รุ่งสว่าง. (2543). *การพัฒนาคู่มือการสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- บริษัท นอลลิจ เพาเวอร์ จำกัด. (2551). *Competency-Based HRM*. กรุงเทพฯ: นอลลิจ เพาเวอร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยพรรณ หมั่นละม้าย. (2563). *สมรรถนะครูพลศึกษาในสถานศึกษา*. *วารสารพลศึกษา*, 23(2).
- ปรกรณ์ ปรียากร. (2538). *สมรรถนะของบุคลากรในองค์กร*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ประมา ศาสตระรุจิ. (2550). *การพัฒนาเกณฑ์สมรรถนะในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียน*. (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ประวิทย์ ไชยสาม. (2525). *หลักการฝึกกีฬา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประโยค สุทธิสง่า. (2538). *การบริหารงานบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- ปิยะพงศ์ กุฬพงศ์พันธ์. (2561). *รูปแบบการประเมินสมรรถนะผู้ตัดสินกีฬาแบดมินตัน*. (ดุชนิพนธ์ ปรัชญาดุชนิพนธ์, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- พัชรพร สันติวิจิตรกุล. (2553). *การพัฒนาคู่มือวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑ (ดอนสักผดุงวิทย์)*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- พิชญาวีร์ ภาณุรัฐฐานนท์. (2554). *สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, หนองปรือ.
- พิพัฒน์ คนดี. (2558). *สมรรถนะของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลอาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทางการกีฬา, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้นท์.
- พิศุจน์ มีไพล. (2549). *คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสตอรี่ไลน์สำหรับครูในโรงเรียนอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พิเศษ ปันรัตน์. (2556). *หลักและวิธีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน*. เอกสารการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2546). *จริยธรรมสำหรับครูและนักการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. (2546, 11 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา*, 120(ตอนที่ 52 ก), 1-30.

- พีรวัสดี เพ็ชรทอง. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครู
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 7(8), 204-217.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2536). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- ไพโรจน์ พัตร์ปาน. (2550). คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลตามทัศนะ
ของนักฟุตบอล ผู้จัดการทีม ผู้สื่อข่าวกีฬา และผู้ชม ในการแข่งขันฟุตบอลไทยแลนด์
พรีเมียร์ลีก 2006. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภัทรกร เพ็ญฟู. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานการรับงานการคำสำหรับครู. (สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภาณุพงษ์ จำปา. (2554). การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลของกรมพลศึกษา.
(วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา). จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ฟอง เกิดแก้ว. (2521). การกีฬา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- มนัส ยอดคำ. (2548). สุขภาพกับการออกกำลังกาย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- มลิวัลย์ ผิวคราม. (2551). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถภาพทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา
พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา: ไม่เคยจาก 3 มุมมอง. ชุมพร:
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.
- มานิตย์ นาคเมือง. (2552). รูปแบบการพัฒนสมรรถนะประจำสายงานครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- มารุต พัฒนาผล. (2557). การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ:
จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มาลี ภูมิภาค. (2554). รูปแบบสมรรถนะหลักของบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาของประเทศไทย.
(ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา). มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยานี จรคงสี และสุขสวัสดิ์ แยมศรี. (2566). สมรรถนะครูพลศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารพลศึกษา,
26(1).

- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วน
นิติบุคคลไทยอนุเคราะห์ไทย.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). *การพัฒนาชุมชน: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- สถาบันพัฒนาบุคลากรการพลศึกษาและการกีฬา กรมพลศึกษา. (2564). *เกณฑ์มาตรฐานผู้ฝึกสอน
กีฬาบาสเกตบอล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบุคลากรการพลศึกษาและการกีฬา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- วรรณดา ตั้งสุกกิจกำธร. (2544). *สมรรถนะของครูตามการรับรู้และความคาดหวังของครู นักเรียน
และผู้ปกครองที่โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม*. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2527). *หลักและวิธีการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2561). *รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผล
ทางพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร เพ็ญศรี. (2565). *การพัฒนาทักษะกีฬาบาสเกตบอลในการเรียนการสอนพลศึกษา*. *วารสาร
พลศึกษา*, 25(1).
- วัฒนา พัฒนพงศ์. (2546). *BSC และ KPI เพื่อการเจริญเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: แปซิ
ฟิก.
- วาสนา คุณาภิสิทธิ์. (2536). *การสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยา เลากุล. (2529). *ทฤษฎีและหลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิยะดา ธนสรรรณิข. (2558). *การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สนธยา สีละมาด. (2547). *หลักการฝึกกีฬาลำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธยา สีละมาด. (2557). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนธยา สีละมาด. (2557). *หลักการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมคิด ชิตประสงค์. (2521). *หลักการสอนพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมคิด ยอดระบำ. (2544). *คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาสุนัขฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตีลีก ตามการ
รับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอล กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2525). *สังคมวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สรณัญ จินตวาท. (2557). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน. สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/development/doc/workflow_workshop.25.12.14.pdf
- สถาบันการพลศึกษา. (2558). *จริยธรรมสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาและผู้ตัดสินกีฬา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สารระ ปัทมพงศา. (2551). *การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดกาญจนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. (ภาคนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- สิริกร ประสบสุข. (2555). *การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ศิริรัตน์ ชุนทดคล้าย. (2549). *การพัฒนาบุคลากรตามแนวทางสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- เสถียร คามิศักดิ์. (2553). *การเขียนคู่มือปฏิบัติงานข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ เชี่ยวชาญเฉพาะ และพนักงานมหาวิทยาลัย สายสนับสนุนวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวลักษณ์ ประมาน, ต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล, และธีรนนท์ ต้นพานิชย์. (2565). สมรรถนะครูพลศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(1), 153–164.
- แสงรุณีย์ มีพร. (2552). *การวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุกัญญา รัชมีธรรมโชติ. (2549). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ด้วย Competency Based Learning*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต.
- สุดาวรรณ วุฒิชชาติ. (2565). ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานสู่ทักษะกีฬาพื้นฐานสำหรับเด็ก. *วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(2), 8-21
- สุนทร แม้นสงวน และศรีประภา แม้นสงวน. (2525). *ผู้ฝึกสอนกรีฑาประเภทลู่และลาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุนันทา เลาหนันท์. (2544). *การพัฒนาองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์ไตร์.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2541). *จิตวิทยาการกีฬา (Sport Psychology)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- สุพจน์ ประกอบพรม. (2561). *การสร้างมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐานของกรมพลศึกษา*. (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: พรี่ซัมพูการพิมพ์.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2545). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: พรี่ซัมพูการพิมพ์.
- สุรัสวดี จินดาเนตร. (2553). *การพัฒนาคู่มือการสอนโครงงานคณิตศาสตร์สำหรับครูในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาคณิตศาสตร์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สุพิตร สมาชิกโต. (2561). *จิตวิทยาการกีฬาและการเรียนรู้ทักษะกลไก (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *ลักษณะและกระบวนการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *ขั้นตอนการจัดทำเอกสารการปฏิบัติงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาครูทั้งระบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- หวน พินธุพันธ์. (2549). *คู่มือการจัดทำแผนกลยุทธ์สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อนันต์ นามทองตัน. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะการบริหารการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ดุขฎิณิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- อนันต์ อัดชู. (2536). *หลักการฝึกกีฬา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- อภิชาติ เมธาวีระนนท์. (2543). *คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำในทัศนะของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาว่ายน้ำ*. (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพลศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- อภิรักษ์ วรรณสาธพ. (2545). *Competency ความท้าทายองค์กรยุคใหม่*. Productivity World, 7(41), 17-27.
- อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา. (2551). *Competency*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- อริสา นพคุณ. (2560). *การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา*. (ดุชนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- อริสา นพคุณ. (2561). *สมรรถนะครูพลศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0*. *วารสารพลศึกษา*, 21(2), 234-235.
- อัจฉรา โพธิยานนท์. (2539). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อัสนี สะอิดี. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของครูพลศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 โดยประยุกต์ใช้การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ร่วมกับการสอนแบบเสริม ศักยภาพ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชัย. (2547). *แนวความคิดเรื่องสมรรถนะ (Competency): เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง*. *จุฬาลงกรณ์วารสาร*, 16(64), 57-78.
- อาภรณ์ ธรรมนิยม. (2530). *วอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลานามัย คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุกฤษณ์ กาญจนเกตุ. (2543). *การใช้ Competency ในการบริหารงานบุคคล*. *วารสารการบริหารคน*, 21(4), 19-22.
- อุทัย สวงนพวงศ์. (2542). *ฟุตบอล (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- อุษณา ภาณุเมศ. (2554). *สมรรถนะสำหรับผู้ฝึกสอนกรีฑา*. กรุงเทพฯ: สมาคมกรีฑาแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ฮานาพิย์ ยี่สุนทร, ดิศรณ์ แก้วคล้าย, และบัญชา ชลาภิรมย์. (2564). *การใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็น สื่อกลางการเรียนรู้ในวิชาพลศึกษาเพื่อส่งเสริมการเล่นกีฬาและการออกกำลังกายเพื่อ สุขภาพ*. *วารสารคณะพลศึกษา*, 24, 1-16.

- Allawi, M. (2005). Competency of basketball coaches. *Journal of Sport Sciences*, 23(3), 45–58.
- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1993). Organizational commitment: Evidence of career stage effects. *Journal of Business Research*, 26(1), 49–61.
- Altahayneh, Z. L. (2003). *The effects of coaches' behaviors and burnout on the satisfaction and burnout of athletes (Doctoral dissertation)*. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database.
- Araújo, D., Davids, K., & Hristovski, R. (2006). *The ecological dynamics of decision making in sport*. *Psychology of Sport and Exercise*, 7 (6) , 6 5 3 – 6 7 6 .
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.01.003>
- Beauchamp, M., & Jackson, B. (2010). *Effective coaching and transformational leadership*. In R. Lidor & K. P. Henschen (Eds.), *The psychology of team sports* (pp. 1–30). Morgantown, WV: Fitness Information Technology.
- Becker, B. E., & Ulrich, D. (2001). *The HR scorecard: Linking people, strategy, and performance*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Bennie, A. (2009). Coaching behaviors and coaching effectiveness. *International Journal of Coaching Science*, 3(1), 39–62.
- Bloom, G. A., & Salmela, J. H. (2000). Personal characteristics of expert team sport coaches. *Journal of Sport Pedagogy*, 6(2), 56–76.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Handbook I: Cognitive domain. New York, NY: David McKay.
- Boyatzis, R. E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. New York, NY: Wiley.
- Breakthrough Basketball. (n.d.). *Basketball drills for coaches*. Retrieved from <https://www.breakthroughbasketball.com/drills/>
- Bunker, D., & Thorpe, R. (1982). *A model for the teaching of games in secondary schools*. *Bulletin of Physical Education*, 18(1), 5–8.
- Canadian Association of Research Libraries. (2010). *Competency profile for research librarians*. Ottawa, ON: Canadian Association of Research Libraries.

- Cassidy, T., Jones, R. L., & Potrac, P. (2015). *Understanding sports coaching: The social, cultural and pedagogical foundations of coaching practice (3rd ed.)*. London, UK: Routledge.
- Claur, R. (2006). *Handbook of coaching psychology: A guide for practitioners*. London, UK: Routledge.
- Clemente, F. M., Afonso, J., Castillo, D., Los Arcos, A., Silva, A. F., & Sarmiento, H. (2021). The effects of small-sided games on technical and tactical performance of basketball players: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 4705. <https://doi.org/10.3390/ijerph18094705>
- Clemente, F. M., González-Villora, S., Delextrat, A., Martins, F. M. L., & Vilar, L. (2016). Effects of small-sided and conditioned games on the performance of youth basketball players. *Journal of Human Kinetics*, 54(1), 137–148. <https://doi.org/10.1515/hukin-2016-0025>
- Davies, A., Fidler, D., & Gorbis, M. (2011). *Future work skills 2020*. Palo Alto, CA: Institute for the Future for the University of Phoenix Research Institute.
- Dauids, K., Button, C., & Bennett, S. J. (2008). *Dynamics of skill acquisition: A constraints-led approach*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- International Olympic Committee, Olympic Solidarity. (1998). *Sport administration manual*. Lausanne, Switzerland: International Olympic Committee.
- Dubois, D. D., & Rothwell, W. J. (2004). *Competency-based human resource management*. Palo Alto, CA: Davies-Black.
- Essam, A. (2002). Competency model for basketball coaches. *Journal of Physical Education*, 15(2), 12–25.
- Everard, B., & Morris, G. (1990). *Effective school management (2nd ed.)*. London, UK: Paul Chapman.
- Federici, R. A. (2011). Principals' self-efficacy: Relations with job autonomy, job satisfaction, and contextual constraints. *European Journal of Education Research*, 1(3), 185–200.
- Fitts, P. M., & Posner, M. I. (1967). *Human performance*. Belmont, CA: Brooks/Cole.

- Flexner, A. (1915). *Is social work a profession?* In Proceedings of the National Conference of Charities and Corrections (pp. 576–590). Chicago, IL: Hildmann.
- Frost, S. (2009). Effective coaching practices in sports. *Journal of Coaching Education*, 2(1), 1–14.
- García-González, L., Araújo, D., Carvalho, J., & Iglesias, D. (2011). *Panacea or placebos?* The efficacy of teaching interventions for sports decision-making. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 16(2), 173–195. <https://doi.org/10.1080/17408989.2010.548062>
- Good, C. V. (Ed.). (1973). *Dictionary of education (3rd ed.)*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Hamel, G., & Prahalad, C. K. (1994). *Competing for the future*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Harvey, S., & Pill, S. (2022). *Game-based approaches to teaching and coaching*. London, UK: Routledge.
- Indeed Editorial Team. (2023). *Coach competencies and professional standards*. Retrieved from <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/coaching-competencies>
- International Council for Coaching Excellence (ICCE). (2013). *International sport coaching framework (Version 1.2)*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- International Olympics Committee. (1998). *Olympic charter and coaching standards*. Lausanne, Switzerland: IOC.
- Jiménez Sáiz, S., Lorenzo Calvo, A., & Ibáñez Godoy, S. J. (2009). *Identifying the keys to success in basketball players' professional development*. *Revista Internacional de Ciencias del Deporte*, 5(17), 47–62. <https://doi.org/10.5232/ricyde2009.01705>
- Jones, J. (1982). *Basketball coaching fundamentals*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Jr. NBA. (n.d.). Jr. NBA curriculum. National Basketball Association. Retrieved from <https://jr.nba.com/>

- Kao, S. F., Hsieh, M. H., & Lee, P. L. (2017). Coaching competency and trust in coach in sport teams. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 12(3), 319–327. <https://doi.org/10.1177/1747954117710508>
- Kirkpatrick, D. L. (1987). *Evaluation of training*. In R. L. Craig (Ed.), *Training and development handbook: A guide to human resource development* (3rd ed., pp. 301–319). New York, NY: McGraw-Hill.
- Koh, K. T. (2015). Coaching basketball in schools: Competency framework. *Asia-Pacific Journal of Sport*, 12(3), 45–60.
- Kostopoulos, N. (2011). *Coaching competencies of basketball coaches in Greece (Doctoral dissertation)*. Aristotle University of Thessaloniki, Greece.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Handbook II: Affective domain. New York, NY: David McKay.
- Krause, L., Farrow, D., Reid, M., Buszard, T., & Pinder, R. A. (2018). Helping coaches apply the principles of representative learning design: Validation of a sports practice rating tool. *Journal of Sports Sciences*, 36(11), 1277–1286. <https://doi.org/10.1080/02640414.2017.1389484>
- Lim, H., Mahat, H., Khor, P. L., & Radzuwan, R. (2013). *Student-athletes' perceptions of coaches' coaching competency at the Malaysian public institution of higher learning*. *World Journal of Education*, 3(1), 13–22. ISSN 1925-0746
- Lumpkin, A., Stoll, S. K., & Beller, J. M. (2003). *Ethics in sport management*. New York, NY: McGraw-Hill Education.
- McClelland, D. C. (1973). *Testing for competence rather than for intelligence*. *American Psychologist*, 28(1), 1–14. <https://doi.org/10.1037/h0034092>
- Merriam, S. B. (1976). *The concept and function of reminiscence: A review of the research*. *The Gerontologist*, 20(6), 604–609.
- Miller, A. (2003). *Mentoring students and young people: A handbook of effective practice*. London, UK: Routledge.
- Mitchell, T. R. (1978). *Organizational behavior*. *Annual Review of Psychology*, 30(1), 243–281.

- Mohamad Nizam Bin Hj Nazarudin, M. N. (2009). Coaching competency among physical education teachers. *Journal of Sport and Exercise Science*, 4(1), 22–30.
- Moen, F., & Federici, R. A. (2013). Coaches' coaching competence in relation to athletes' perceived progress in elite sport. *Journal of Education and Learning*, 2(1), 240–249. <https://doi.org/10.5539/jel.v2n1p240>
- Myers, N. D., Chase, M. A., Beauchamp, M. R., & Jackson, B. (2010). The coaching competency scale II-High School. *Educational and Psychological Measurement*, 70(3), 477–494. <https://doi.org/10.1177/0013164409355773>
- Myers, N. D., Feltz, D. L., Maier, K. S., Wolfe, E. W., & Reckase, M. D. (2006). *Athletes' evaluations of their head coach's coaching competency*. Research Quarterly for Exercise and Sport, 77(1), 111–121. <https://doi.org/10.1080/02701367.2006.10599337>
- Newell, K. M. (1986). *Constraints on the development of coordination*. In M. G. Wade & H. T. A. Whiting (Eds.), *Motor development in children: Aspects of coordination and control* (pp. 341–360). Dordrecht, Netherlands: Martinus Nijhoff.
- Vernadakis, N., Gioftsidou, A., Antoniou, P., Ioannidis, D., & Galazoulas, C. (2011). *Effects of coaching behavior on athletes' satisfaction*. Sport Science Review, 20(3–4), 57–73.
- Oxford University Press. (2010). *Oxford advanced learner's dictionary (8th ed.)*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Parry, S. B. (1997). *Evaluating the impact of training*. Alexandria, VA: American Society for Training and Development.
- Pastore, D., Inglis, S., & Danylchuck, K. (1996). Retention factors in coaching and athletic management: Differences by gender, position held, and gender of athletes supervised. *Journal of Sport and Social Issues*, 20(4), 427–441. <https://doi.org/10.1177/019372396020004006>
- Petrova, L., Jansone, R., & Silkane, V. (2014). Competence of coaches in youth basketball. *Journal of Human Sport and Exercise*, 9(2), 487–496. <https://doi.org/10.14198/jhse.2014.9.Proc2.37>

- Pinder, R. A., Davids, K., Renshaw, I., & Araújo, D. (2011). Representative learning design and functionality of research and practice in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 33(1), 146–155. <https://doi.org/10.1123/jsep.33.1.146>
- Prahalad, C. K., & Hamel, G. (1994). *Competing for the future*. Harvard Business Review, 72(4), 122–128.
- Pylatt, D., & Lohan, E. (1995). Standards for coaching in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 14(4), 420–433.
- Raedeke, T. D., Lunney, K., & Venables, K. (2002). Understanding athlete burnout: Coach perspectives. *Journal of Sport Behavior*, 25(2), 181–207.
- Radzliyana, R. (2013). *Coaching competency framework for national coaches*. Kuala Lumpur, Malaysia: Malaysian Sports Institute.
- Reckase, M. D. (2013). *Multidimensional item response theory models*. In W. J. van der Linden & R. K. Hambleton (Eds.), *Handbook of modern item response theory* (pp. 361–380). New York, NY: Springer.
- Renshaw, I., Davids, K., Newcombe, D., & Roberts, W. (2019). *The constraints-led approach: Principles for sports coaching and practice design*. London, UK: Routledge.
- Rice, A. (1995). *Competency-based training for sports coaches*. Coaching Focus, 28, 15–17.
- Rothwell, W. J., & Graber, J. M. (2010). *Competency-based training basics*. Alexandria, VA: ASTD Press.
- Sabock, R. J. (1979). *The coach*. Philadelphia, PA: W. B. Saunders.
- Sabock, R. J. (1991). *Coaching: A realistic perspective (4th ed.)*. Dubuque, IA: Kendall/Hunt.
- Setiawan, I., Tomoliyus, T., Juita, A., Wijayanti, N. P. N., & Prabowo, T. A. (2023). Analysis of basketball coach competency: A case study of student level basketball coaches in Yogyakarta. *International Journal of Multidisciplinary Research and Analysis*, 6(7), 3215–3221.
- Schramm, W. (2006). *Communication and change in developing countries*. Honolulu, HI: East-West Center Press.

- Schmidt, R. A., Lee, T. D., Winstein, C. J., Wulf, G., & Zelaznik, H. N. (2019). *Motor control and learning: A behavioral emphasis (6th ed.)*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Schwirian, P. M. (1998). *Professionalization of nursing: Current issues and trends (3rd ed.)*. Philadelphia, PA: Lippincott.
- Selvi, K. (2010). Teachers' competencies. *Cultura. International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 7(1), 167–175.
<https://doi.org/10.5840/cultura20107133>
- Shermon, G. (2004). *Competency based HRM*. New Delhi, India: Tata McGraw-Hill.
- Shermon, G. (2007). *Competency based HRM: A strategic resource for competency mapping, assessment and development centres (2nd ed.)*. New Delhi, India: Tata McGraw-Hill.
- Sheikhly, S. F. (2000). *The effect of coaching competency on athletes' satisfaction and performance in basketball (Doctoral dissertation)*. University of Jordan, Amman, Jordan.
- Shulman, L. S. (1967). *Reconstruction of educational research*. *Review of Educational Research*, 40(3), 371–396.
- Silcock, P. (1972). *Can we teach ethical leadership?* *Educational Management Administration & Leadership*, 39(2), 224–226.
- Simpson, E. J. (1972). *The classification of educational objectives in the psychomotor domain*. Washington, DC: Gryphon House.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). *Competence at work: Models for superior performance*. New York, NY: Wiley.
- Stake, R. E. (n.d.). *The art of case study research*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York, NY: Harcourt, Brace & World.
- Texas School for the Deaf. (2007). *Basketball coaching handbook*. Austin, TX: Texas School for the Deaf.
- The British Institute of Sport Coaches (BISC). (1989). *Code of conduct for sports coaches*. Leeds, UK: National Coaching Foundation.

- The Council of Europe. (1992). *The European sport charter and code of sport ethics*. Strasbourg, France: Council of Europe.
- Turner, B. A., & Chelladurai, P. (2005). Organizational and occupational commitment, intention to leave, and perceived performance of intercollegiate coaches. *Journal of Sport Management*, 19(2), 193–211.
- Tutko, T. A., & Richards, J. W. (1970). *Psychology of coaching*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Ulrich, D. (2001). *From partners to players: Extending the HR playing field*. Human Resource Management, 40(4), 293–307.
- USA Basketball. (n.d.). *Youth basketball guidelines*. Retrieved from <https://www.usab.com/youth/development/youth-guidelines>
- Vathanophas, V., & Thai-nga, J. (2007). *Competency requirements for effective job performance in the Thai public sector*. Contemporary Management Research, 3(1), 45–70. <https://doi.org/10.7903/cmr.600>
- William, E. (1979). Competency-based education: A process for the improvement of education. *Journal of Teacher Education*, 30(3), 10–15.
- World Anti-Doping Agency (WADA). (2021). *World anti-doping code*. Montreal, QC: WADA.
- World Association of Basketball Coaches. (n.d.). *FIBA coaches manual – Level 1*. Retrieved from <https://wabc.fiba.com/>
- Wulf, G. (2013). Attentional focus and motor learning: A review of 15 years. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 6(1), 77–104. <https://doi.org/10.1080/1750984X.2012.723728>
- Wulf, G., & Lewthwaite, R. (2016). *Optimizing performance through intrinsic motivation and attention for learning: The OPTIMAL theory of motor learning*. Psychonomic Bulletin & Review, 23(5), 1382–1414. <https://doi.org/10.3758/s13423-015-0999-9>
- YMCA. (2021). *Rookies basketball coach fundamental handbook*. New York, NY: YMCA.

Zetou, E., Filippou, F., Filippou, D., & Vernadakis, N. (2016). Coaching competency and athlete performance in Greek basketball. *Journal of Human Sport and Exercise*, 11(2), 312–323. <https://doi.org/10.14198/jhse.2016.112.07>

ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือราชการ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ดร.ธงชาติ พู่เจริญ
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ
สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ
สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีรวัดน์ สัทธรรม
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. อาจารย์ จักรพันธ์ ชุบไธสง
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนากีฬา คณะสหเวชศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา
วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
6. อาจารย์ ชนะชนม์ กล้าหาญ
วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญทางการสอน
สังกัดภาควิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อมูลการสัมภาษณ์
เรื่อง การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

1. ดร.ธงชาติ พู่เจริญ
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ สังกัดสมาคมกีฬาบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ณ พัทลุง
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จีรวัฒน์ สัทธรรม
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์
การกีฬา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
5. อาจารย์ จักรพันธ์ ชูไธสง
ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนากีฬา คณะสหเวชศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา
วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
7. อาจารย์ ชนะชนม์ กล้าหาญ
วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิศรณ์ แก้วคล้าย
วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9. ดร.ประกรณ์ ตัญศรี
ผู้เชี่ยวชาญทางการสอน
สังกัดภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๓๓๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ เครือทิวา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๓ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายบุรี ณรงค์วัฒนะ รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๓๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาสุดม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายบุรี ณรงค์วัฒนะ

โทร ๐๙-๖๑๙๖-๕๕๕๓

ที่ ฮว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๑๑๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิรวัฒน์ สัทธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภูริ ณรงค์วานิช รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๑๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาคุดม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ ณรงค์วานิช

โทร ๐๙-๖๑๑๖-๕๕๕๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๑๑๓๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์จักรพันธ์ ชูโรสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภูริ ณรงค์วัฒนา รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๑๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาศาสตรบัณฑิต โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาลើเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาวอุดม)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ ณรงค์วัฒนา

โทร ๐๙-๖๑๙๖-๕๕๕๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๑๑๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภูริ ณรงค์วานิช รหัสประจำตัว ๖๔๐๓๑๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย จังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขญ์บัณฑิต โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ จรทะผา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงจาก โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นาคอุดม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ ณรงค์วานิช

โทร ๐๙-๖๑๔๖-๕๕๕๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๑๑๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ชนะชนม์ กล้าหาญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๓ ฉบับ
 ๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภูริ นรงค์วานิช ภูสพประจำตัว ๒๕๐๓๑๔๗๕ บัณฑิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมธ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงได้ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นรงค์วนิช)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๕๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ นรงค์วานิช

โทร ๐๙-๖๑๙๖-๕๕๕๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๒๘

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๓๓๓๗๐

วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๘

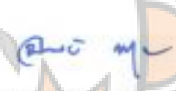
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขจรศักดิ์ รุ่งประพันธ์

ด้วย นายภูริ ธรรมควาณิช รหัสประจำตัว ๖๔๐๓๑๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขภูบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญชวนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังที่แนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามย์ นาอูตม)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๐๔๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิเทพ ณ พัทลุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย นายภูริ ณรงค์วัฒนะ รหัสประจำตัว ๖๔๐๓๓๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณีที่วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ นาคธรรม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๔๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ ณรงค์วัฒนะ

โทร ๐๙-๖๓๙๖-๕๕๕๓

ที่ ถว ๐๖๐๓.๐๒/ ว ๐๕๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรินทร์ แก้วคล้าย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายภูริ ณรงค์วานิช รหัสประจำตัว ๒๕๐๓๑๔๗๕ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนันย์ นาอูตย)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายภูริ ณรงค์วานิช

โทร ๐๙-๖๓๙๖-๕๕๕๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ ๖ ๐๔๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ดร.ประกรณ์ ดุ้ยศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ

ด้วย นายภูรี ณรงค์วานิช รหัสประจำตัว ๖๕๐๓๓๔๗๕๕ มีระดับปริญญาเอก สาขาวิชา
พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ
ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน” เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน
เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อนามัย นามุตม)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๓. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๘

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นายภูรี ณรงค์วานิช

โทร ๐๙-๖๓๙๖-๕๕๕๓

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แบบสอบถามผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งการวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามฉบับนี้ มี 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบประเมินสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน
- ตอนที่ 3 ท่านมีปัญหาหรืออยากจะพัฒนาตนเองในเรื่องอะไรอีกบ้าง
- ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความเห็นของท่าน โดยท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถามจึงไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด ข้อมูลที่ได้มาจะนำไปใช้ในการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เท่านั้น

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดกรอกแบบสอบถามฉบับนี้ให้ครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. รหัสผู้ตอบแบบสอบถาม.....
2. เพศ

☐ 1. ชาย
 ☐ 2. หญิง
3. อายุ

☐ 1. น้อยกว่า 36 ปี

☐ 2. 36-45 ปี

☐ 3. 46-55 ปี

☐ 4. มากกว่า 55 ปี
4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

☐ 2. ปริญญาโท

☐ 3. ปริญญาเอก

☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
5. สาขาวิชาที่ศึกษา

☐ 1. สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา

☐ 2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

☐ 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....
6. ท่านเคยมีประสบการณ์การเล่นกีฬาบาสเกตบอลหรือไม่

☐ 1. เคย
 ☐ 2. ไม่เคย
7. ถ้าเคยท่านเคยเล่นกีฬาบาสเกตบอล เล่นในระดับใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 2. มหาวิทยาลัย

☐ 2. จังหวัด

☐ 3. เยาวชนทีมชาติ

☐ 4. ทีมชาติ

☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
8. ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอน

☐ 1. น้อยกว่า 1 ปี

☐ 2. 1-2 ปี

☐ 3. 3-4 ปี

☐ 4. 5 ปีขึ้นไป

9. ท่านเคยอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลมาหรือไม่

- ☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย

ถ้าเคย อบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในระดับใด

- ☐ 1. โค้ชต้นแบบกรมพลศึกษา ☐ 2. T-License
☐ 3. C-License ☐ 4. B-License
☐ 5. A-License ☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. ประสบการณ์ในด้านความสำเร็จของการแข่งขันในการเป็นผู้ฝึกสอนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ชนะเลิศระดับมัธยมศึกษา
☐ 2. ชนะเลิศระดับเยาวชน
☐ 3. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับมัธยมศึกษา-อาชีวฯ
☐ 4. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับอุดมศึกษา
☐ 5. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับจังหวัดหรือเขต
☐ 6. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับสโมสร
☐ 7. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับชาติ
☐ 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล
 ขึ้นพื้นฐานตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบที่ใช้ในการสร้างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา
 บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ทั้ง 12 ด้าน คือ

1. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)
2. ความรู้ (Knowledge)
3. ทักษะ (Skills)
4. การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement motivation)
5. แรงจูงใจ (Motivation)
6. ความรับผิดชอบ (Responsibility)
7. การทำงานเป็นทีม (Teamwork)
8. ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)
9. ภาวะผู้นำ (Leadership)
10. การสร้างความศรัทธา (Faith)
11. ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking)
12. การสื่อสาร (Communication)

ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

คำชี้แจง

ส่วนที่ 1 ขอให้ท่านประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ และทำเครื่องหมาย ☐ ในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน ตามความเป็นไปได้ของภาพอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หมายถึง โอกาสที่องค์ประกอบของเกณฑ์และตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นจะเกิดขึ้นจริง เป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ

5 หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์ของแต่ละตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ มากที่สุด

4 หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์ของแต่ละตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ มาก

3 หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์ของแต่ละตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ ปานกลาง

2 หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์ของแต่ละตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ น้อย

1 หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์ของแต่ละตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 ขอให้ท่านประเมินภาพในอนาคตที่มีความเหมาะสม หมายถึง องค์ประกอบของเกณฑ์และตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบด้านบวกที่คาดว่าจะเป็นไปได้กับการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ อันเป็นองค์ประกอบของเกณฑ์และตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบที่ต้องการให้เกิดขึ้น ตามแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยทำเครื่องหมาย ☐ ในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน

ส่วนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพิ่มเติมที่ต่างจากแนวนั้ม องค์ประกอบของเกณฑ์และตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

1.การสังเคราะห์ความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)

แนวทางพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
ด้านที่ 1 การสังเคราะห์ความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)									
ตัวบ่งชี้ที่ 1.1	ท่านมีความรู้เชี่ยวชาญในกีฬาสเกตบอล สามารถสาธิตวิเคราะห์ หลักวิธีการฝึกได้เป็นอย่างดี								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.2	ท่านผ่านประสบการณ์การเป็นนักกีฬาสเกตบอลมาก่อน								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.3	ท่านผ่านการอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐาน “โค้ชต้นแบบ” ของกรมพลศึกษา								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.4	ท่านมีความสามารถในการวิเคราะห์เกมการแข่งขัน การเตรียมแผนการเล่น และการกำหนดตัวผู้เล่นในแต่ละแมตช์การแข่งขัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.5	ท่านมีความรู้พื้นฐานทางด้านกติกากีฬาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.6	ท่านมีความรู้พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีทางการกีฬาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.7	ท่านมีความรู้พื้นฐานด้านสรีรวิทยาทางการกีฬา								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 1.8	ทำมีความรู้พื้นฐานทางด้านชีวกลศาสตร์ทางการกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.9	ทำมีความรู้พื้นฐานทางด้านโภชนาการทางการกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.10	ทำมีความรู้พื้นฐานทางด้านจิตวิทยาทางการกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 1.11	ทำมีความรู้พื้นฐานทางด้านเวชศาสตร์ทางการกีฬา								
ด้านที่ 2 ความรู้ (Knowledge)									
ตัวบ่งชี้ที่ 2.1	ทำสามารถอธิบายกฎกติกาของบาสเกตบอลโดยละเอียด								
ตัวบ่งชี้ที่ 2.2	ทำสามารถอธิบายตำแหน่งผู้เล่นแต่ละตำแหน่งในทีมบาสเกตบอล และหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่ง								
ตัวบ่งชี้ที่ 2.3	ทำสามารถอธิบายเทคนิคพื้นฐานในการเล่นบาสเกตบอล เช่น การ เลี้ยงลูก การยิง การส่ง การรับ การป้องกัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 2.4	ทำสามารถอธิบายทักษะทางการกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล เช่น ความเร็ว ความแข็งแรง ความคล่องตัว และความอดทน								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 2.5	ท่านสามารถอธิบายหลักการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมและการแข่งขัน บาสเกตบอล								
ด้านที่ 3 ทักษะ (Skills)									
ตัวบ่งชี้ที่ 3.1	ท่านสามารถอธิบายวิธีการ และหลักการในการสอน เพื่อให้นักกีฬา เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.2	ท่านสามารถอธิบายทักษะพื้นฐานของกีฬาสเกตบอลที่จำเป็นให้กับ นักกีฬาในระดับต่างๆ ได้								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.3	ท่านสามารถอธิบายวิธีการออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมที่หลากหลาย และน่าสนใจ เพื่อให้นักกีฬาเกิดความสนใจและมีส่วนร่วม								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.4	ท่านสามารถอธิบายวิธีการสอนเทคนิคพื้นฐานของกีฬาสเกตบอล ให้กับนักกีฬาในระดับต่างๆ								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.5	ท่านสามารถอธิบายวิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดและให้คำแนะนำแก่นักกีฬาแต่ละคนอย่างเฉพาะเจาะจง								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 3.6	ท่านสามารถอธิบายวิธีการสร้างบรรยากาศการฝึกซ้อมที่เป็นกันเอง และส่งเสริมให้นักกีฬามีความมั่นใจ								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.7	ท่านสามารถอธิบายวิธีการใช้เทคโนโลยีในการช่วยในการฝึกซ้อมและ วิเคราะห์การเล่นของนักกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 3.8	ท่านสามารถอธิบายให้นักกีฬาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ภายในทีม เพื่อเกิดความร่วมมือและสนับสนุนกันภายในทีม								
ด้านที่ 4 การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement motivation)									
ตัวบ่งชี้ที่ 4.1	ผู้ฝึกสอนกำหนดเป้าหมาย วางแผน และวิเคราะห์วิธีการใน การบรรลุเป้าหมาย								
ตัวบ่งชี้ที่ 4.2	ท่านรู้จักหาวิธีการฝึกที่หลากหลายมากระตุ้นให้นักกีฬามีกำลังใจ และกำลังใจ มีความตื่นตัว อยากฝึกซ้อมและแข่งขันอยู่เสมอ								
ตัวบ่งชี้ที่ 4.3	ท่านนำความรู้พื้นฐานทางการศึกษา วิธีการสอน การวัดและ ประเมินผลนำมาใช้ในการฝึกซ้อม								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
ตัวบ่งชี้ที่ 4.4	ท่านสามารถพัฒนานักกีฬาให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงสุดทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม								
ตัวบ่งชี้ที่ 4.5	ท่านริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาโปรแกรมฝึก และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกีฬาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 4.6	ท่านมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ดีในการพัฒนาทีมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้								
ตัวบ่งชี้ที่ 4.7	ท่านสามารถวิเคราะห์ ประเมินผลการฝึกเพื่อนำไปปรับปรุงแผนการฝึกในครั้งต่อไป								
ด้านที่ 5 แรงจูงใจ (Motivation)									
ตัวบ่งชี้ที่ 5.1	แรงจูงใจหลักที่ทำให้ท่านต้องการเป็นผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 5.2	ท่านมีความสุขกับการเป็นผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 5.3	สิ่งที่ทำให้ท่านรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นผู้ฝึกสอน								
ตัวบ่งชี้ที่ 5.4	ท่านมีความมุ่งมั่นที่จะใช้กลยุทธ์พัฒนานักกีฬา								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 5.5	ทำมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างทีมที่ประสบความสำเร็จ								
ตัวบ่งชี้ที่ 5.6	ทำมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองในฐานะผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล								
ตัวบ่งชี้ที่ 5.7	ทำแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ๆ ในการฝึกสอนบาสเกตบอล								
ด้านที่ 6 ความรับผิดชอบ (Responsibility)									
ตัวบ่งชี้ที่ 6.1	ทำพัฒนาตนเองเพื่อการฝึกสอนที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.2	ทำจัดแผนการฝึกที่มีระเบียบแบบแผนที่เหมาะสมกับความต้องการ และเป้าหมายของทีม								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.3	ทำมุ่งมั่นสร้างเสริมพัฒนาการของนักกีฬาแบบองค์รวม ทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.4	ทำสร้างประสบการณ์ให้กับนักกีฬาโดยการแข่งขันเครื่องกับทีม ต่าง ๆ ให้เห็นแนวทางในการแข่งขัน หรือข้อควรแก้ไขปรับปรุง								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.5	ทำมีการวางแผนเพื่อปรับปรุงทีม เปลี่ยนแปลงตัวผู้เล่นในการแข่งขัน โดยคำนึงประสิทธิภาพสูงสุดของทีม								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 6.6	ทำเนมีการวางแผนประชุมทีมหลังการแข่งขันทุกครั้ง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงทีมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.7	ทำเนกระตุนใจ และปลุกจิตสำนึกให้บุคลากรมีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นต่อเป้าหมายของการทำงาน								
ตัวบ่งชี้ที่ 6.8	ทำเนมีการระเบียบในการอยู่ร่วมกันของผู้ฝึกสอนและนักกีฬาอย่างชัดเจน เพื่อสร้างระเบียบวินัยให้ผู้ฝึกสอนและนักกีฬาปฏิบัติตาม								
ด้านที่ 7 การทำงานเป็นทีม (Teamwork)									
ตัวบ่งชี้ที่ 7.1	กำหนดหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดของแต่ละคน เพื่อให้รู้จักการทำงานเพื่อส่วนรวม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม								
ตัวบ่งชี้ที่ 7.2	กำหนดบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของทีมผู้ฝึกสอนไว้อย่างชัดเจน								
ตัวบ่งชี้ที่ 7.3	คณะผู้ฝึกสอนจัดให้มีการประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเป็นทีม เกิดความรัก ความผูกพัน และมีความสามัคคีต่อกัน								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
ตัวบ่งชี้ที่ 7.4	ผู้ฝึกสอนรู้และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักกีฬา และปรับตัวนักกีฬาให้เข้ากับทีม								
ตัวบ่งชี้ที่ 7.5	มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปพัฒนานักกีฬาและทีมกีฬาต่อไป								
ตัวบ่งชี้ที่ 7.6	ยึดหลักในความสามัคคี และเคารพในบทบาทซึ่งกันและกันในการแก้ไขข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทีม								
ตัวบ่งชี้ที่ 7.7	หาโอกาสชมเชย ยกย่องนักกีฬาทั้งบุคคลและทีม เมื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันได้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย								
ด้านที่ 8 ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)									
ตัวบ่งชี้ที่ 8.1	ทำนุถุ้ยมั่นในหลักการ จรรยาบรรณผู้ฝึกสอน								
ตัวบ่งชี้ที่ 8.2	ทำนุต่อต้านการใช้สารต้องห้ามใด ๆ หรือการใช้วิธีการที่ผิดในการทำให้ประสิทธิภาพนักกีฬาสูงขึ้น								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 8.3	ท่านพึงปฏิบัติอยู่เสมอว่าตนมีอิทธิพลในการปลูกฝังให้นักกีฬาเป็นคนที่ มีน้ำใจ มากกว่าการหวังผลการแข่งขันเพียงอย่างเดียว								
ตัวบ่งชี้ที่ 8.4	ท่านมีความรู้โปรแกรมการแข่งขัน และการวางแผนเป็นอย่างดี โดยใช้ประโยชน์ของกติกา								
ตัวบ่งชี้ที่ 8.5	ท่านและนักกีฬาปฏิบัติตามกฎกติกาการแข่งขัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 8.6	ท่านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นที่อยู่ในวงการกีฬาร่วมกัน ทั้งมีความซื่อสัตย์ มีเมตตาริจิต ความเปิดเผย และเคารพต่อกันและกัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 8.7	วิธีการฝึกซ้อมและโปรแกรมการฝึกซ้อมจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสวัสดิภาพของนักกีฬา								
ด้านที่ 9 ภาวะผู้นำ (Leadership)									
ตัวบ่งชี้ที่ 9.1	ท่านมีบุคลิกภาพที่ดี มีจิตใจ อารมณ์สุภาพอ่อนโยน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักกีฬา								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 9.2	ท่านสามารถตัดสินใจในการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคได้อย่างถูกต้อง เพื่อแก้ปัญหาให้กับนักกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.3	ท่านยอมรับผิดและยินดีปรับปรุงแก้ไขในการตัดสินใจที่ผิดพลาด								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.4	ท่านยินดีรับฟังในความคิดเห็นของผู้อื่น และนำมาปรับปรุง เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาให้กับนักกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.5	ท่านมีการกำหนดแนวทางการฝึกซ้อม และมุ่งมั่นให้นักกีฬาปฏิบัติตามแผนการฝึกซ้อมที่กำหนดไว้ด้วยความเต็มใจ								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.6	ท่านแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมทุกครั้ง เช่น การใช้ภาษา มีมารยาท ความตรงต่อเวลา การเตรียมความพร้อมในการสอน และการวางตนได้อย่างเหมาะสมทั้งในและนอกสนามแข่งขัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.7	ท่านถ่ายทอดประสบการณ์ การฝึกสอน ความรู้ ความสามารถ ได้อย่างเหมาะสม								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลชายพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลชายพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสเกตบอลชายพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 9.8	ท่านสามารถในความสามารถ ประสบการณ์ พัฒนาการ และเป้าหมาย ของนักกีฬาแต่ละคนเพื่อช่วยให้นักกีฬาแต่ละคนสามารถพัฒนาได้จน เต็มตามศักยภาพของตนเอง								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.9	ท่านสามารถกำหนด หรือแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และการ เลือกกลุ่ม Staff Coach ที่ดี								
ตัวบ่งชี้ที่ 9.10	ท่านสามารถประเมิน หรือคาดการณ์ ผลของการฝึกซ้อม และการ แข่งขันได้								
ด้านที่ 10 การสร้างคุณธรรมศรัทธา (Faith)									
ตัวบ่งชี้ที่ 10.1	ท่านมีจิตใจเป็นครู เข้าใจกฎ กระบวนการของการเรียนรู้ สามารถ สอน และสาธิตวิธีการต่าง ๆ ให้นักกีฬาปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง								
ตัวบ่งชี้ที่ 10.2	ท่านมีเทคนิคและวิธีการพูดที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลในระดับที่ แตกต่างกัน								
ตัวบ่งชี้ที่ 10.3	ท่านให้การยอมรับนักกีฬาด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 10.4	ท่านเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับนักกีฬา เมื่อนักกีฬามีปัญหา และแก้ไข ปัญหาได้อย่างเหมาะสม								
ตัวบ่งชี้ที่ 10.5	ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เอาความคิดเห็นเหล่านั้นมา พิจารณา วิเคราะห์เพื่อพัฒนาทีม								
ตัวบ่งชี้ที่ 10.6	ท่านเป็นแบบอย่างที่ดี แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของการเป็นผู้ ฝึกสอนที่ดี ให้นักกีฬาปฏิบัติตาม								
ตัวบ่งชี้ที่ 10.7	ท่านรู้จักและใกล้ชิดกับนักกีฬา รับรู้ รับฟัง ความทุกข์ สุข ของ นักกีฬาในทีม คอยแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง และหาทางออกที่ดี เป็น กำลังใจให้อยู่เสมอ								
ด้านที่ 11 คิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking)									
ตัวบ่งชี้ที่ 11.1	ท่านสามารถวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จุดแข็ง จุดอ่อน ของนักกีฬาเพื่อ นำมากำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จได้								

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสากลเขตบอลชัมพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา สากลเขตบอลชัมพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนานี้มีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสากลเขตบอลชัมพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
							เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5			
ตัวบ่งชี้ที่ 11.2	ทำนกำหนดเป้าหมาย และวางแผนขั้นตอนการฝึกซ้อม ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว แก่นักกีฬาได้								
ตัวบ่งชี้ที่ 11.3	ทำนสามารถบริหารจัดการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้ เหมาะสมและคุ้มค่า								
ตัวบ่งชี้ที่ 11.4	ทำนคำนึงถึงความปลอดภัยของนักกีฬาเป็นสำคัญ โดยผู้ฝึกสอนต้อง สามารถป้องกัน และพร้อมที่จะช่วยเหลือนักกีฬาได้อย่างทันท่วงที								
ตัวบ่งชี้ที่ 11.5	ทำนสามารถใช้กลวิธี และวิธีการจัดการต่อความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อให้ การฝึกซ้อมหรือแข่งขันมีความปลอดภัย								
ตัวบ่งชี้ที่ 11.6	ทำนจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะทางกาย จิตใจ และ ระดับทักษะของนักกีฬา								
ตัวบ่งชี้ที่ 11.7	ทำนสามารถประเมินศักยภาพความสามารถของนักกีฬาเป็นระยะ เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนานักกีฬา								
ด้านที่ 12 การสื่อสาร (Communication)									

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาสากลบอลชายพื้นฐาน ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ		แนวทางการพัฒนาที่จะ สามารถนำไปใช้พัฒนา สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา สากลบอลชายพื้นฐาน					แนวทางการพัฒนามีความ เหมาะสมในการพัฒนาฝีมือ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอน กีฬาสากลบอลชายพื้นฐาน		เหตุผลอื่น ๆ (ถ้ามี)
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
		1	2	3	4	5	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
ตัวบ่งชี้ที่ 12.1	ท่านสามารถอธิบายขั้นตอนการฝึกซ้อมวัตถุประสงค์ เป้าหมาย สิ่งที่ต้องคำนึงในการฝึกซ้อม ให้นักกีฬาเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.2	ท่านสามารถถ่ายทอด และสาธิตให้นักกีฬาเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.3	ท่านมีการปรับปรุงทักษะด้านการสื่อสาร และด้านภาษาต่างประเทศอยู่เสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.4	ท่านกำหนดท่าทาง สัญลักษณ์ในการสื่อสารในทีมอย่างชัดเจน								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.5	ท่านอธิบายให้นักกีฬาเกิดกระบวนการเรียนรู้ แนวคิด ทฤษฎี การปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.6	ท่านรักษาคำพูด มีความน่าเชื่อถือ และให้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง								
ตัวบ่งชี้ที่ 12.7	ในการให้สัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนต้องให้ข้อมูล เป็นเชิงบวกต่อนักกีฬา ทีม และองค์กร								

ตอนที่ 3 ท่านมีปัญหาหรืออยากจะพัฒนาตนเองในเรื่องอะไรอีกบ้าง

A decorative arch at the bottom of the page, featuring a grey base with orange and white geometric patterns.

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนหนึ่งการวิจัยเรื่องการพัฒนาโค้ชมือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขอความกรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ให้ครบทุกข้อและตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความเห็นของท่าน โดยท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ การตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลตัวตนของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จึงไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานของท่านแต่ประการใด ข้อมูลที่ได้มานี้จะนำไปใช้ในการพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานเท่านั้น

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ให้ครบถ้วน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้คำแนะนำให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (1) สมรรถนะที่จำเป็นของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน (2) วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และ (3) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการสร้างคู่มือในขั้นตอนที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. วันที่สัมภาษณ์ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....
สถานที่ ..... เวลาเริ่ม ..... น. สิ้นสุด ..... น.
2. รหัสผู้ให้สัมภาษณ์ .....
3. ประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ (โปรดทำเครื่องหมาย ✓)
☐ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับนานาชาติ
☐ ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
☐ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอน
☐ วิทยากรอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลระดับชาติ
4. ระดับการศึกษาสูงสุด
☐ ปริญญาตรี สาขา .....
☐ ปริญญาโท สาขา .....
☐ ปริญญาเอก สาขา .....
5. ประสบการณ์การเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล รวม ..... ปี
6. ตำแหน่ง / สังกัดปัจจุบัน .....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ตอนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามครอบคลุมสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 12 ด้าน ผู้วิจัยจะใช้คำถามเหล่านี้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยให้ผู้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

1. ผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานควรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และกลยุทธ์ในระดับใดบ้าง รวมถึงมีวิธีการสะสมและพัฒนาความเชี่ยวชาญนั้นอย่างต่อเนื่องอย่างไร

.....

.....

.....

2. ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา ทั้งสรีรวิทยา ชีวกลศาสตร์ และโภชนาการ มีความสำคัญต่อผู้ฝึกสอนอย่างไร และท่านมีแนวทางใดในการพัฒนาความรู้เหล่านี้ให้ทันสมัย

.....

.....

.....

3. ผู้ฝึกสอนขั้นพื้นฐานควรมีทักษะการสอน การสาธิต และการออกแบบแผนฝึกซ้อมอย่างไร และวิธีการพัฒนาทักษะเหล่านั้นสำหรับผู้ฝึกสอนมือใหม่มีแนวทางใดบ้าง

.....

.....

.....

4. ผู้ฝึกสอนควรกำหนดเป้าหมายระยะสั้น-ยาวสำหรับตนเองและทีมอย่างไร รวมถึงมีแนวทางใดในการวิเคราะห์ประเมินผลและปรับแผนการฝึกสู่ความสำเร็จ

.....

.....

.....

5. แรงจูงใจภายในและภายนอกใดที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้ฝึกสอนมากที่สุด และมีแนวทางใดในการสร้างและรักษาแรงจูงใจของผู้ฝึกสอนในระยะยาว

.....

.....

.....

6 ความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนต่อนักกีฬา ผู้ปกครอง และโรงเรียนครอบคลุมด้านใดบ้าง และท่านแนะนำวิธีการพัฒนาวิสัยและความรับผิดชอบในตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

7 ผู้ฝึกสอนควรประสานงานกับคณะผู้ฝึกสอน บุคลากรโรงเรียน และผู้ปกครองอย่างไร รวมถึงมีแนวทางใดในการสร้างบรรยากาศทีมที่ดีและส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นักกีฬา

.....

.....

.....

8 จรรยาบรรณและคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญที่สุดของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลมีอะไรบ้าง และท่านมีแนวทางการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้ฝึกสอนรุ่นใหม่อย่างไร

.....

.....

.....

9 สไตล์ภาวะผู้นำแบบใดที่เหมาะสมกับการฝึกสอนบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานมากที่สุด และผู้ฝึกสอนควรสร้างความน่าเชื่อถือและพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

10 ปัจจัยใดที่ทำให้นักกีฬาเกิดความศรัทธาและไว้วางใจผู้ฝึกสอน และมีแนวทางใดในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับนักกีฬาและผู้ปกครองในระยะยาว

.....

.....

.....

11 ผู้ฝึกสอนควรวิเคราะห์เกมและประเมินศักยภาพนักกีฬาแต่ละคนอย่างไร รวมถึงมีแนวทางใดในการฝึกให้ผู้ฝึกสอนคิดเชิงวิเคราะห์และตัดสินใจแก้ปัญหาในสนามได้อย่างรวดเร็ว

.....

.....

.....

12. ทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับการฝึกสอนบาสเกตบอลมือเริ่บ้าง และการสื่อสารกับนักเรียนวัยมัธยมต้น (12–15 ปี) มีความแตกต่างจากการสื่อสารกับผู้ใหญ่อ่างไร

.....

.....

.....

13. ท่านคิดว่าสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

14. ถ้ามีการพัฒนาคู่มือสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ท่านคิดว่าควรเน้นเนื้อหาใดบ้าง และมีรูปแบบอย่างไรจึงจะเหมาะสม

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ
(.....)

**เอกสารประกอบการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ
การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน**

(ประเด็นการประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ)

การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนาคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

A Development of a Handbook to Enhance Competencies for Basketball Coaches

ชื่อนิสิต   นายภูรี ณรงค์วานิช

รหัสประจำตัว   64031475

ปริญญา   ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา   พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ สว่างเมฆ

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์   รองศาสตราจารย์ ดร.ภูฟ้า เสวกพันธ์

แบบประเมินคุณภาพร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

แบบประเมินร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของคู่มือ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคู่มือต่อไป

แบบประเมินแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือฯ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของคู่มือว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างคู่มือฯ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่างๆ ของคู่มือว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใด

คำชี้แจง ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยกำหนดความหมายของค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

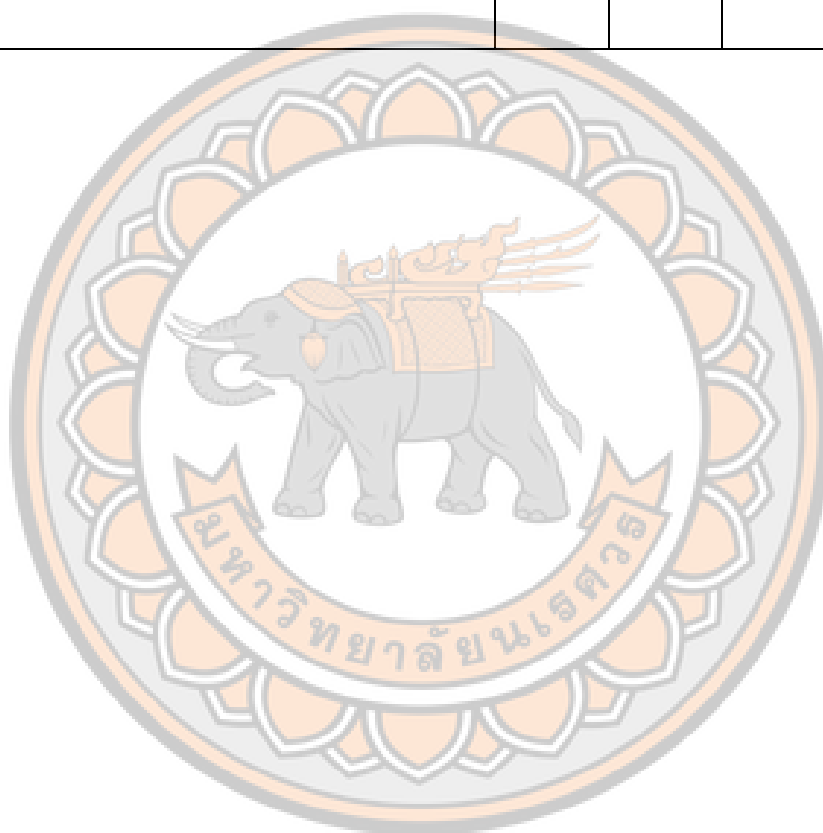
- 5 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความสอดคล้องมากที่สุด
- 4 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความสอดคล้องมาก
- 3 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความสอดคล้องปานกลาง
- 2 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความสอดคล้องน้อย
- 1 หมายถึง ท่านเห็นว่ารายการดังกล่าวมีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬา
 บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. เอกสารคู่มือ					
1.1 มีความสมเหตุสมผล					
1.2 ตรงกับสภาพความเป็นจริง					
1.3 มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคู่มือ					
2. หลักการของคู่มือ					
2.1 มีความเป็นไปได้					
2.2 สามารถนำไปใช้ได้จริง					
2.3 มีแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานรองรับ					
3. จุดมุ่งหมายของคู่มือ					
3.1 มีความชัดเจน					
3.2 มีความครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
3.3 มีความเป็นไปได้					
4. เนื้อหาของคู่มือ					
4.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคู่มือ					
4.2 มีความเป็นไปได้					
4.3 การจัดเรียงเนื้อหา มีความเหมาะสม					
5. กิจกรรมการฝึกอบรม					
5.1 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคู่มือ					
5.2 มีความเป็นไปได้					
5.3 มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม					
5.4 กิจกรรมมีความเหมาะสมกับเวลา					
6. สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม					
6.1 มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6.2 ช่วยให้งิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายได้					
7. การประเมินผล					
7.1 วิธีวัดสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของคู่มือ					
7.2 มีความเป็นไปได้					
7.3 เกณฑ์การประเมินสอดคล้องกับผู้เข้ารับการ พัฒนา					

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของร่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

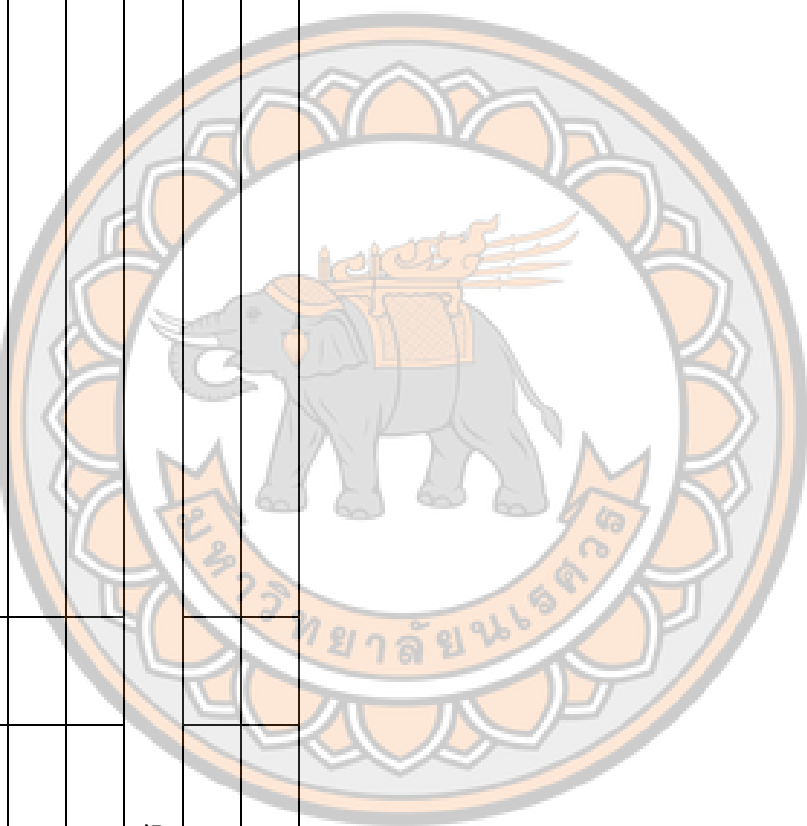
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความสอดคล้องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

รายการประเมิน	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความเหมาะสม				
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง	5	4	3	2	1
บทที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอล							
1. ประวัติความเป็นมาของกีฬาบาสเกตบอลต่างประเทศและในประเทศไทย							
2. วิวัฒนาการของกีฬาบาสเกตบอลต่างประเทศ							
3. ศัพท์เทคนิคเฉพาะกีฬาบาสเกตบอล							
บทที่ 2 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล							
1. ความหมายของผู้ฝึกสอน							
2. ปรัชญาของการเป็นผู้ฝึกสอน							
3. หลักการของการเป็นผู้ฝึกสอน							
4. บทบาทของผู้ฝึกสอน							
5. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน							
บทที่ 3 ความรู้สำหรับการเป็นผู้ฝึกสอนที่ดี							
1. หลักการสอนกีฬาบาสเกตบอลที่ดี							
2. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา							

รายการประเมิน	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความเหมาะสม				
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง	5	4	3	2	1
3.ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเวชศาสตร์การกีฬา							
4.ความหมายของเวชศาสตร์การกีฬาเบื้องต้น							
5.ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโภชนาการทางการกีฬา							
6.การวางแผนการฝึกซ้อม							
7.การปฐมพยาบาลเบื้องต้น							
บทที่ 4 ความรู้และทักษะพื้นฐานทางการกีฬาบาสเกตบอล							
1.ความหมายและความสำคัญของสมรรถภาพทางกาย							
2.หลักการฝึกสมรรถภาพทางกาย							
3.การอบอุ่นร่างกาย							
4.การผ่อนคลายกล้ามเนื้อและการคลายอุ่น							
5.ทักษะกีฬาบาสเกตบอล (Skills)							
6.การทรงตัว (Balance หรือ The Stance) ในกีฬาบาสเกตบอล							
7.การเคลื่อนที่ในทิศทางต่าง ๆ (Footwork)							
8.การวิ่ง (Running)							
9.การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Side Slide หรือ Shuffle)							

รายการประเมิน	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความเหมาะสม				
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง	5	4	3	2	1
10.การหมุนตัว (Pivot)							
11.การกระโดด (Jumping)							
12.การหยุด (Stop)							
13.การสร้างความคุ้นเคยกับลูกบาสเกตบอล (Familiarize)							
14.ทักษะการรับ-ส่งบาสเกตบอล (Passing)							
15.ทักษะการเลี้ยงบาสเกตบอล (Dribbling)							
16.ทักษะการยิงประตู (Shooting)							
17.รูปแบบการเล่นทีมรุก (Offense)							
18.รูปแบบการเล่นทีมรับ (Defense)							
บทที่ 5 การบริหารจัดการทีม จริยธรรมและภาวะผู้นำ							
1.ความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ของผู้จัดการทีม							
ผู้ฝึกสอน นักกีฬา และเจ้าหน้าที่ทีม							
2.การทำงานเป็นทีม							
3.การวางแผนโปรแกรมการฝึกซ้อม							
4.จริยธรรม							
5.ภาวะผู้นำ							

รายการประเมิน	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความเหมาะสม				
	คงเดิม	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง	5	4	3	2	1
6.การสร้างความรู้เท่า							
7.จิตวิทยาทางการกีฬา							
บทที่ 6 การคิดเชิงวิเคราะห์และการสื่อสาร							
1.ความคิดเชิงวิเคราะห์							
2.การสื่อสาร							

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

...../...../.....

**แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอน
กีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน**

คำชี้แจง

แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านได้กรุณาพิจารณาผลการใช้คู่มือ ทั้งในด้านความเป็นไปได้และความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของคู่มือ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคู่มือต่อไป แบบประเมินแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลการใช้คู่มือ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง โดยท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยตัวตน และจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำไปใช้เพื่อการประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานเท่านั้น ดังนั้นจึงขอความกรุณาท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงคู่มือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินคู่มือมา ณ โอกาสนี้

นายภูรี ณรงค์วานิช

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. รหัสผู้ตอบแบบสอบถาม.....

2. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

3. อายุ

☐ 1. น้อยกว่า 36 ปี ☐ 2. 36-45 ปี
☐ 3. 46-55 ปี ☐ 4. มากกว่า 55 ปี

4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ☐ 2. ปริญญาโท
☐ 3. ปริญญาเอก ☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

5. สาขาวิชาที่ศึกษา

☐ 1. สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา
☐ 2. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
☐ 3. อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

6. ท่านเคยมีประสบการณ์การเล่นกีฬาบาสเกตบอลหรือไม่

☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย

7. ถ้าเคยท่านเคยเล่นกีฬาบาสเกตบอล เล่นในระดับใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 2. มหาวิทยาลัย ☐ 2. จังหวัด
☐ 3.เยาวชนทีมชาติ ☐ 4. ทีมชาติ
☐ 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. ท่านมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ฝึกสอน

☐ 1. 5-10 ปี ☐ 2. 11-15 ปี
☐ 3. 16-20 ปี ☐ 4. มากกว่า 20 ปี

9. ท่านเคยอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลหรือไม่

☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย

ถ้าเคย อบรมผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลในระดับใด

☐ 1. โค้ชต้นแบบกรมพลศึกษา ☐ 2. T-License
☐ 3. C-License ☐ 4. B-License
☐ 5. A-License ☐ 6. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. ประสบการณ์ในด้านความสำเร็จของการแข่งขันในการเป็นผู้ฝึกสอนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ชนะเลิศระดับมัธยมศึกษาระดับกลุ่มโรงเรียน
- ☐ 2. ชนะเลิศระดับเยาวชนระดับอำเภอ
- ☐ 3. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับมัธยมศึกษา-อาชีวฯ
- ☐ 4. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับอุดมศึกษา
- ☐ 5. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษา
- ☐ 6. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับสโมสร
- ☐ 7. ตำแหน่งที่ 1-4 ระดับชาติ
- ☐ 8. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลการใช้คู่มือ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของคู่มือว่ามีความเป็นไปได้และความเหมาะสมเพียงใด โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้าน คือ

1. เอกสารคู่มือ
2. หลักการของคู่มือ
3. จุดมุ่งหมายของคู่มือ
4. เนื้อหาของคู่มือ
5. กิจกรรมการฝึกอบรม
6. สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม
7. การประเมินผล

คำชี้แจง

ขอให้ท่านประเมินแนวความเป็นไปได้และความเหมาะสมของคู่มือแต่ละด้าน และทำเครื่องหมาย ☐ ในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินของท่าน ตามความเป็นไปได้และความเหมาะสมของการนำคู่มือไปใช้ วิธีการประเมินเป็นแบบประเมินนี้มีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลค่าของคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ประเด็นการพิจารณาผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	ระดับความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					ความเหมาะสมในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		ข้อเสนอแนะ
	บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
	5	4	3	2	1			
1. เอกสารคู่มือ								
1.1 มีความสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการฝึกสอนกีฬา								
1.2 มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬา								
1.3 ขอบเขตของคู่มือมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย								
2. หลักการของคู่มือ								
2.1 หลักการมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง								
2.2 มีแนวคิดและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์การกีฬาหรือทฤษฎีการฝึกสอนรองรับอย่างถูกต้อง								
2.3 หลักการมีความทันสมัย สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากีฬาในปัจจุบัน								
3. จุดมุ่งหมายของคู่มือ								
3.1 ระบุจุดมุ่งหมายได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย								
3.2 จุดมุ่งหมายมีความครอบคลุมสมรรถนะที่ผู้ฝึกสอนกีฬาจำเป็นต้องมี								

ประเด็นการพิจารณาผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	ระดับความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					ความเหมาะสมในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		ข้อเสนอแนะ
	บาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
	5	4	3	2	1			
3.3 จุดมุ่งหมายมีความเป็นไปได้ในการบรรลุผลสำเร็จเมื่อนำคู่มือไปใช้จริง								
4. เนื้อหาของคู่มือ								
4.1 เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย								
4.2 เนื้อหามีความครอบคลุม ครบถ้วน ตั้งแต่ระดับพื้นฐานถึงระดับการนำไปประยุกต์ใช้								
4.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหาที่มีความต่อเนื่อง เป็นเหตุเป็นผล								
4.4 ปริมาณของเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป								
5. กิจกรรมการฝึกอบรม								
5.1 กิจกรรมและแบบฝึกสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของคู่มือ								
5.2 รูปแบบกิจกรรมสามารถนำไปใช้ฝึกปฏิบัติได้จริงในสนาม								
5.3 ลำดับขั้นตอนของการฝึกมีความเหมาะสมและปลอดภัยต่อกีฬา								
5.4 ระยะเวลา ปริมาณ และความหนักในการฝึกมีความเหมาะสม								
5.5 สามารถปรับปรุงยกระดับความยาก-ง่ายให้เข้ากับความสามารถหรือบริบทที่แตกต่างกันได้								

ประเด็นการพิจารณาผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	ระดับความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน					ความเหมาะสมในการนำคู่มือไปพัฒนาสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		ข้อเสนอแนะ
	54321					เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	
6. สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม								
6.1 สื่อประกอบ (เช่น รูปภาพ แผนผังการเคลื่อนที่) มีความชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหา								
6.2 อุปกรณ์ที่ระบุในคู่มือเป็นสิ่งที่สามารถจัดหาได้จริงในสถานการณ์ทั่วไป								
6.3 สื่อและอุปกรณ์ช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมบรรลุจุดมุ่งหมายได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น								
7. การประเมินผล								
7.1 วิธีการและเครื่องมือวัดผลมีความชัดเจน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย								
7.2 ขั้นตอนการประเมินผลสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ไม่ซับซ้อนจนเกินไป								
7.3 เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้เข้ารับการประเมิน								
7.4 ผลที่ได้จากการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาต่อไปได้								

ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขั้นตอนที่ 1.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคู่มือ
เสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ประเด็นแบบทดสอบ	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน (Expertise)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ความรู้ (Knowledge)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ทักษะ (Skills)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
แรงจูงใจ (Motivation)	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
ความรับผิดชอบ (Responsibility)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การทำงานเป็นทีม (Teamwork)	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
ความถูกต้องชอบธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม (Justice, Morality, Ethics)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ภาวะผู้นำ (Leadership)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การสร้างศรัทธา (Faith)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
การสื่อสาร (Communication)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขั้นตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับ
สมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ข้อคำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
27	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
41	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
42	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
43	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขั้นตอนที่ 4 แบบประเมินผลการใช้คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ประเด็นแบบทดสอบ	ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
เอกสารคู่มือ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
หลักการของคู่มือ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
จุดมุ่งหมายของคู่มือ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
เนื้อหาของคู่มือ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
กิจกรรมการฝึกอบรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
สื่อและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
การประเมินผล	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ตัวอย่างคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน		
หลักการและแนวคิดในการพัฒนา		
คู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ อาศัยกรอบแนวคิดสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และ ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude) ตามแนวคิดของ McClelland (1973) โดยเนื้อหาคู่มือสังเคราะห์มาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 54 แหล่ง ผ่านการ ตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ก่อนนำไป ทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง		
โครงสร้างคู่มือ		
คู่มือแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ภาคใหญ่ตามกรอบสมรรถนะ รวม 9 บท ดังตาราง		
ด้านสมรรถนะ KSA	บทที่	องค์ประกอบสมรรถนะ ที่ครอบคลุม
1.ด้านความรู้ Knowledge (K)	บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอล	1.การสั่งสมความ
	บทที่ 2 ตัวตนและบทบาทของผู้ฝึกสอน	เชี่ยวชาญในงาน
	บทที่ 3 พื้นฐานวิทยาศาสตร์การกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอน	2.ความรู้
2.ด้านทักษะ Skills (S)	บทที่ 4 การเตรียมความพร้อมทางร่างกาย	1.ทักษะ
	บทที่ 5 ทักษะพื้นฐานกีฬาบาสเกตบอล	2.ความคิดเชิงวิเคราะห์
	บทที่ 6 การบริหารทีมและการวางแผนฝึกซ้อม	3.การสื่อสาร
3.ด้านคุณลักษณะฯ Attributes and Attitude (A)	บทที่ 7 ปรัชญาและความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน	1.ความรับผิดชอบ
	บทที่ 8 ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ และสุขภาพจิตนักกีฬา	2.การทำงานเป็นทีม
	บทที่ 9 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.ภาวะผู้นำ 4.การสร้างความสำเร็จ 5.การมุ่งมั่น 6.ความสำเร็จ 7.คุณธรรมจริยธรรม

ตัวอย่างเนื้อหาของแต่ละบท

บทที่ 1 ปูพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับกีฬาสเกตบอลตั้งแต่จุดกำเนิด โดยกล่าวถึง ดร.เจมส์ เอ. ไนสมิธ ผู้คิดค้นกีฬาสเกตบอลจากการใช้ตะกร้าใส่ลูกพีชเป็นประตู จนพัฒนาเป็นกติกาสากลของ FIBA ในปัจจุบัน รวมถึงประวัติการเข้ามาของกีฬาสเกตบอลในประเทศไทย

บทที่ 2 กล่าวถึงตัวตนของผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอลโดยเฉพาะ ทั้งความหมาย ปรัชญา และบทบาทหน้าที่ที่มากกว่าการสอนทักษะการเล่นบาสเกตบอล แต่ยังรวมถึงการเป็นผู้นำและผู้พัฒนาศักยภาพนักกีฬาสเกตบอลให้ก้าวสู่ความสำเร็จ

บทที่ 3 นำเสนอความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาที่ผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลต้องมี เช่น หลักการสอนทักษะบาสเกตบอลที่ดี การป้องกันการบาดเจ็บที่พบบ่อยในกีฬาสเกตบอล เช่น ข้อเท้าพลิกจากการกระโดดลงพื้น และโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับนักกีฬาสเกตบอล

บทที่ 4 ว่าด้วยการเตรียมความพร้อมทางร่างกายเฉพาะสำหรับกีฬาสเกตบอล ทั้งการฝึกสมรรถภาพทางกาย การอบอุ่นร่างกายก่อนลงเล่น และการผ่อนคลายกล้ามเนื้อหลังการฝึกซ้อมหรือแข่งขันบาสเกตบอล

บทที่ 5 เป็นแก่นสำคัญของคู่มือ นำเสนอทักษะพื้นฐานกีฬาสเกตบอลอย่างละเอียด ตั้งแต่การทรงตัว ฟุตเวิร์ค การเลี้ยงบอล การรับ-ส่งบอล การยิงประตู ไปจนถึงรูปแบบการเล่นเกมรุกของทีมบาสเกตบอล เช่น ระบบ 4 นอก 1 ใน (4-Out 1-In) และ 5 นอก (5-Out) ซึ่งเน้นการอ่านเกมและตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อสร้างพื้นที่ว่างในการทำคะแนน รวมถึงรูปแบบการเล่นเกมรับ เช่น การป้องกันแบบโซน

บทที่ 6 กล่าวถึงการบริหารจัดการทีมบาสเกตบอลอย่างเป็นระบบ การใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ในการอ่านเกมบาสเกตบอล และการวางแผนฝึกซ้อมทีมบาสเกตบอลตลอดฤดูกาลแข่งขัน

บทที่ 7 นำเสนอปรัชญาการเป็นผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลที่ยึดประโยชน์ของนักกีฬาเป็นสำคัญ พร้อมหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลต่อนักกีฬาในทีม

บทที่ 8 กล่าวถึงภาวะผู้นำและแรงจูงใจของผู้ฝึกสอนบาสเกตบอล ที่ต้องสร้างทีมเวิร์คระหว่างผู้เล่นบาสเกตบอลในทีม ปลุกฝังการมุ่งเน้นความสำเร็จ และดูแลสุขภาพจิตของนักกีฬาสเกตบอลควบคู่กับผลการแข่งขัน

บทที่ 9 ปิดท้ายด้วยคุณธรรมจริยธรรมของผู้ฝึกสอนกีฬาสเกตบอล ทั้งความยุติธรรมในการคัดเลือกตัวนักกีฬาลงสนาม การต่อต้านสารต้องห้ามในวงการบาสเกตบอล และกรณีศึกษาจริยธรรมที่พบได้ในการฝึกสอนบาสเกตบอล

ตัวอย่างเนื้อหาของแต่ละภาค

1.ด้านความรู้ (Knowledge)

บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอล

1.ประวัติความเป็นมาของกีฬาบาสเกตบอลต่างประเทศ และในประเทศไทย

ตัวอย่างเนื้อหา

ในสมัยนำหลักการของฟุตบอลและรักบี้มาผสมผสานกัน ตัดการปะทะที่รุนแรงออก และใช้มือเล่นลูกบอลแทน ในครั้งแรกใช้ตะกร้าใส่ลูกพีช (Peach Basket)แขวนไว้สูงจากพื้น 10 ฟุต เป็นประตู

บทที่ 2 ตัวตนและบทบาทของผู้ฝึกสอน

1.ความหมายของผู้ฝึกสอน (The meaning of coach)

2.หลักการของการเป็นผู้ฝึกสอน

3.บทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอน (The role of the coach)

4.การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของครูและผู้ฝึกสอน (Pedagogy vs. Coaching)

ตัวอย่างเนื้อหา

ผู้ฝึกสอนจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้สอนทักษะกีฬา แต่ยังเป็นผู้นำ ผู้กระตุ้น และผู้พัฒนาศักยภาพของบุคคลให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จในระดับสูงสุด

บทที่ 3 พื้นฐานวิทยาศาสตร์การกีฬาสำหรับผู้ฝึกสอน

1.หลักการสอนกีฬาบาสเกตบอลที่ดี และหลักการสอนทักษะกีฬาบาสเกตบอล

2.ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬาและเวชศาสตร์การกีฬา

3.การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการป้องกันการบาดเจ็บเฉพาะกีฬาบาสเกตบอล

4.ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโภชนาการทางการกีฬา

ตัวอย่างเนื้อหา

แนะนำให้คาร์โบไฮเดรตในรูปแบบเครื่องดื่มสำหรับนักกีฬา ประมาณชั่วโมงละ 60 กรัม เพื่อชดเชยพลังงานระหว่างและหลังการแข่งขันบาสเกตบอล

2.ด้านทักษะ (Skills)

บทที่ 4 การเตรียมความพร้อมทางร่างกาย

- 1.ความหมายและความสำคัญของสมรรถภาพทางกาย
- 2.หลักการและวิธีการฝึกสมรรถภาพทางกาย
- 3.การอบอุ่นร่างกาย (Warm Up) และการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ (Cool Down)

ตัวอย่างเนื้อหา

การผ่อนคลายกล้ามเนื้อและการคลายอุ่นช่วยลดความตึงเครียดและความเกร็งของกล้ามเนื้อ ลดอาการเจ็บปวดหรือเมื่อยล้าจากการฝึกซ้อมบาสเกตบอล

บทที่ 5 ทักษะพื้นฐานกีฬาบาสเกตบอล

- 1.การทรงตัว การเคลื่อนที่ ฟุตเวิร์ค และการหมุนตัว
- 2.การกระโดด การหยุด และความคืบเคียงกับลูกบาสเกตบอล
- 3.รูปแบบการเล่นเกมรุกและเกมรับของทีมบาสเกตบอล

ตัวอย่างเนื้อหา

ระบบการรุกบาสเกตบอลแบบ 4 นอก 1 ใน (4-Out 1-In) และ 5 นอก (5-Out) เป็นรูปแบบการเล่นที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ของ Motion Offense เน้นความต่อเนื่องและการเคลื่อนไหวตลอดเวลา โดยจัดตำแหน่งผู้เล่นรอบนอกเส้น 3 คะแนน 4 คน และผู้เล่น 1 คนยืนอยู่ใต้แป้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างเกมรุกวงในและวงนอก

บทที่ 6 การบริหารทีมและการวางแผนฝึกซ้อม

- 1.การบริหารจัดการทีมบาสเกตบอลโรงเรียน
- 2.ความคิดเชิงวิเคราะห์และการสื่อสารในทีมบาสเกตบอล
- 3.หลักการวางแผนการฝึกซ้อมและโครงสร้างโปรแกรมฝึกซ้อม

ตัวอย่างเนื้อหา

การบริหารจัดการทีมบาสเกตบอลในกีฬาบาสเกตบอล หมายถึง กระบวนการวางแผน จัดองค์กร และควบคุมดูแลให้ทีมดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attributes and Attitude)

บทที่ 7 ปรัชญาและความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน

- 1.ปรัชญาของการเป็นผู้ฝึกสอน (Coach's Philosophy)
- 2.หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน

ตัวอย่างเนื้อหา

ผู้ฝึกสอนต้องรับผิดชอบต่อให้นักกีฬา รับผิดชอบต่อผู้ร่วมงาน และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

ควบคู่กับการฝึกจิตใจอารมณ์ให้มั่นคงและสุขุม

บทที่ 8 ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ และสุขภาพจิตนักกีฬา

- 1.การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ และการสร้างศรัทธา
- 2.การมุ่งเน้นความสำเร็จ และแรงจูงใจทางการกีฬา
- 3.สุขภาพจิตนักกีฬา (Athlete Mental Health)

ตัวอย่างเนื้อหา

การมุ่งเน้นความสำเร็จ หมายถึง การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนานักกีฬา

บาสเกตบอลและทีม การวางแผนการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ

บทที่ 9 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

- 1.นิยามคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ฝึกสอนกีฬา
- 2.จริยธรรมเฉพาะทางสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา (Anti-Doping)
- 3.กรณีศึกษาและแนวทางป้องกันการประพฤติผิดจริยธรรม

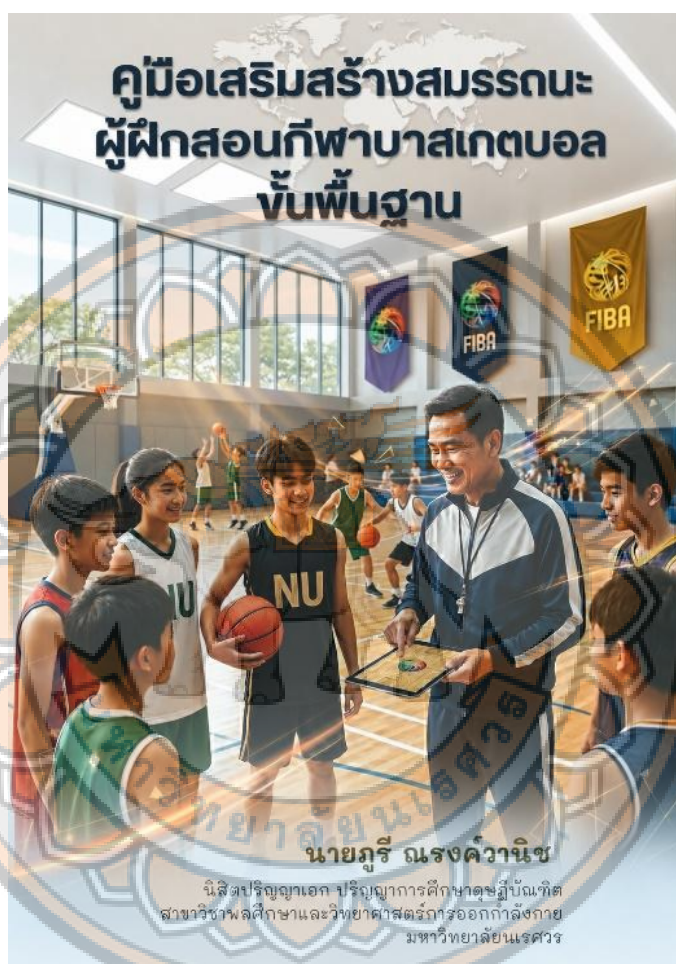
ตัวอย่างเนื้อหา

คุณธรรมคือรากฐานของต้นไม้ ส่วนจริยธรรมคือผลไม้ที่งอกงามจากรากฐานนั้น

คุณลักษณะเด่นของคู่มือ

- 1.จัดหมวดหมู่เนื้อหาตามกรอบสมรรถนะ 12 องค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย แทนการเรียงตามลำดับเนื้อหาทั่วไป
- 2.มีกล่อง "เคล็ดลับการฝึกสอน" และ "สถานการณ์ตัวอย่าง" แทรกในบทที่เน้นการปฏิบัติ เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การประยุกต์ใช้จริง
- 3.มีอภิธานศัพท์เทคนิคและดัชนีคำสำคัญท้ายเล่ม เพื่อความสะดวกในการสืบค้น
- 4.แต่ละภาคมีกล่องสรุปองค์ประกอบสมรรถนะที่ครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเห็นความเชื่อมโยงกับกรอบวิจัยได้ชัดเจน

ตัวอย่างของคู่มือ

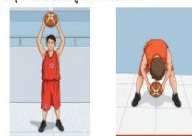
ภาพที่ 1 หน้าปกคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

สารบัญ		2. ด้านทักษะ (Skills: S)	
เนื้อหา		บทที่ 4 การเตรียมความพร้อมทางร่างกาย	27
วิธีคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	7	ความหมายและความสำคัญของการออกกำลังกาย	27
สำหรับผู้ฝึกสอนมือใหม่	7	หลักการฝึกสมรรถภาพทางกาย	27
สำหรับผู้ฝึกสอนที่มีประสบการณ์	7	วิธีการฝึกสมรรถภาพทางกาย	28
สำหรับผู้ฝึกสอนในคู่มือ	7	การอบอุ่นร่างกาย (Warm Up)	34
1. ด้านความรู้ (Knowledge: K)	8	การเย็นคลายกล้ามเนื้อและการคลายอุ่น (Cool Down)	35
บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอล	9	บทที่ 5 ทักษะพื้นฐานกีฬาบาสเกตบอล	37
ประวัติความเป็นมาของกีฬาบาสเกตบอลต่างประเทศ และในประเทศไทย	9	ทักษะกีฬาบาสเกตบอล (Skills)	37
บทที่ 2 ศัพท์และบทบาทของผู้ฝึกสอน	11	การทรงตัว (Balance หรือ The Stance) ในกีฬาบาสเกตบอล	39
ความหมายของผู้ฝึกสอน (The meaning of coach)	11	การเคลื่อนที่ในทิศทางต่าง ๆ (Footwork)	40
หลักการของการเป็นผู้ฝึกสอน	13	การวิ่ง (วิ่งปกติ)	41
บทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอน (The role of the coach)	14	การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Side Slide หรือ Shuffle)	42
การวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของครูและผู้ฝึกสอน (Pedagogy vs. Coaching)	14	การพ่นตัว (Pivot)	43
บทบาทของผู้ฝึกสอน (The Coach)	14	การกระโดด (Jumping)	44
บทที่ 3 พื้นฐานวิทยาศาสตร์การกีฬามือสำหรับผู้ฝึกสอน	16	การวิ่งและอบอุ่นร่างกายก่อนเล่นบาสเกตบอล	46
หลักการของกีฬาบาสเกตบอลที่ดี	16	สถานการณ์ด้วยยาง (Scenarios)	78
หลักการของกีฬาบาสเกตบอล	17	บทที่ 6 การบริหารทีมและการวางแผนฝึกซ้อม	79
แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่จะเป็นโค้ชในกีฬาบาสเกตบอล	18	การบริหารจัดการทีมในกีฬาบาสเกตบอล	79
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา	19	การบริหารทีมบาสเกตบอลโรงเรียน ด้วยหลักการจัดการและ P.O.L.C.	80
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การกีฬา	20	ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	81
ความหมายของวิทยาศาสตร์การกีฬามือเบื้องต้น	21	ความหมายของความคิดเชิงวิเคราะห์	82
การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	22	ความสำคัญของการคิดเชิงวิเคราะห์ในกีฬาบาสเกตบอล	82
ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโภชนาการทางกีฬา	23	การสื่อสาร (Communication)	83
การป้องกันการบาดเจ็บและการกีฬาบาสเกตบอล	25	หลักการและกระบวนการวางแผนการฝึกซ้อม	84
หลักการเตรียมทีมในการเป็นโค้ชในกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	86	คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ฝึกสอนกีฬา (Sports Coaching Ethics)	113
แนวทางการจัดการทีมในการเป็นโค้ชในกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน	88	คุณธรรมและจริยธรรมที่ครูฝึก (Professional Ethics for Teachers)	113
โครงสร้างการจัดการทีมในกีฬามือ	89	จริยธรรมและค่านิยมสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา (Advanced Sports Coaching Principles)	114
สถานการณ์ด้วยยาง (Scenarios)	99	กรณีศึกษา (Case Studies)	114
3. ด้านคุณลักษณะและเจตคติ (Attitudes and Attitude: A)	100	แนวทางการใช้หลักการประจักษ์ (Evidence-based) จริยธรรม ของครูและผู้ฝึกสอน	114
บทที่ 7 ปรัชญาและความเป็นโค้ชของผู้ฝึกสอน	101	คำศัพท์ ก. อภิธานศัพท์ (Glossary)	117
ปรัชญาของการเป็นผู้ฝึกสอน (Coach's Philosophy)	101	อภิธานศัพท์เทคนิคกีฬาบาสเกตบอล (Glossary)	117
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน (บทบาท 2555)	101		
บทที่ 8 การผู้นำ แรงจูงใจ และสุขภาพจิตนักกีฬา	103		
การนำทีมเป็นทีม (Teamwork)	103		
การผู้นำ (Leadership)	104		
การสร้างความศรัทธา (Faith) ความหมายของการสร้างความศรัทธาในกีฬาบาสเกตบอล	106		
จิตวิทยาทางกีฬา	108		
การมุ่งเน้นความสำเร็จ (Achievement Motivation)	109		
ความหมายของการมุ่งเน้นความสำเร็จ	109		
ความสำคัญของการมุ่งเน้นความสำเร็จสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอล	110		
ลักษณะพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนที่มีต่อการมุ่งเน้นความสำเร็จ	110		
แนวทางการพัฒนาการมุ่งเน้นความสำเร็จ	110		
แรงจูงใจทางกีฬา	111		
สุขภาพจิตนักกีฬา (Athlete Mental Health)	112		
สัญญาณที่ดีต่อหัวใจ	112		
แนวทางการดูแลสุขภาพจิตนักกีฬา	112		
สถานการณ์ด้วยยาง (Scenarios)	112		
บทที่ 9 คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	113		
นิยามและความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม (Definition and Conceptual)	113		

ภาพที่ 3 สารบัญคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2

3. โยน รับลูกบอลสองเท้า

ให้ตัวผู้เล่นยกขาทั้งสองขาขึ้นแล้วโยนลูกบอลขึ้นจากเท้าขึ้นให้ลูกบอลยกขึ้นสูงขึ้นแล้วรับลูกบอลขึ้น

4. โยน รับลูกบอลสองเท้า

ให้ลูกบอลยกขึ้นในอากาศ แล้วรับลูกบอลขึ้น

5. ส่งบอลกระโดดขึ้นสองเท้า

ส่งลูกบอลยกขาทั้งสองขาขึ้นแล้วโยนลูกบอลขึ้น

วิธีการรับ-ส่ง ลูกบอลสองเท้า

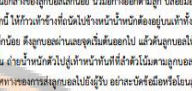
การรับบอล (Ball Handling)

การรับบอลและรับลูกบอลสองเท้า 1. รับ ลูกบอลสองเท้าให้ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้าและรับลูกบอลสองเท้าด้วยมือทั้งสองข้างที่ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้า

การส่งบอลสองเท้า (Chest Pass)

การส่งบอลสองเท้าในอากาศและรับลูกบอลสองเท้า 1. รับ ลูกบอลสองเท้าให้ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้าและรับลูกบอลสองเท้าด้วยมือทั้งสองข้างที่ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้า

การส่งบอลกระโดดขึ้น (Dribble Pass)

การส่งบอลกระโดดขึ้นในอากาศและรับลูกบอลสองเท้า 1. รับ ลูกบอลสองเท้าให้ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้าและรับลูกบอลสองเท้าด้วยมือทั้งสองข้างที่ลูกบอลสองเท้าอยู่ด้านหน้า

3. โยน 180 (Come)

โยนลูกบอล 180 องศาแล้วรับลูกบอลขึ้น

การโยนลูกบอล (High Dribbling)

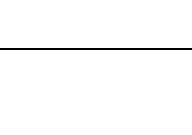
โยนลูกบอลสูงๆแล้วรับลูกบอลขึ้น

2. การโยนลูกบอลขึ้น

การโยนลูกบอลขึ้นสองเท้า

โยนลูกบอลขึ้นสองเท้าแล้วรับลูกบอลขึ้น

ภาพที่ 4 เนื้อหาในคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 1

ภาพที่ 5 เนื้อหาในคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 2

ตัวอักษร การหมุน 5 นก (5-O-U)
Post Up Cut
หมายเลข 1 เมื่อเข้าทำหมายเลข 3
หมายเลข 3 คัด back วิ่งด้านเดียว และหมายเลข 5 ก็วิ่งไปช่วย
หมายเลข 4 ก็วิ่งไปช่วย และหมายเลข 2 ขึ้นไปทำบนของหมายเลข
หมายเลข 3 อาจเปลี่ยนเพื่อออกสู่แนวปีก (นั่นก็คือหมายเลข 2 ขึ้น) เพื่อขึ้นสู่รูปแบบ 5 นก

จากตำแหน่ง Wing
หมายเลข 1 ลงมือให้หมายเลข 3 และคัดไปช่วยเมื่อรับเข้า
หมายเลข 4 และหมายเลข 2
หมายเลข 3 เมื่อรับเข้าหมายเลข 5 ซึ่งคัด back cut วิ่งด้านเดียวเพื่อเข้าทำในเขตโทษ
หมายเลข 5 สามารถเปลี่ยนเพื่อออกสู่แนวปีกเพื่อขึ้นสู่รูปแบบ 5 นก

2. การเล่นเกมรุกแบบโซน (Zone Offense)
การรุกแบบโซน คือ การรุกที่มีฝ่ายป้องกัน 3 คน ออกมาป้องกันในโซนที่กำหนด
กับตัวประกอบของการทำประตูระยะใกล้และระยะกลาง ดังนั้นฝ่ายรุกจะต้องหาจุดยืนของ
ฝ่ายป้องกัน ซึ่งจะเป็นจุดยืนที่จะทำให้อยู่ห่างจากทำประตูได้เป็นอย่างดี หลักในการรุกแบบโซนมี 3 แบบ
แบบแรก

11. ต้องรู้แนวทางการเล่นของทีม ทุกคนต้องรู้เป็นจุดหมายเดียวกันว่าการรุกและการรับเป็นวิธีใด และต้องเล่นที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม
12. ต้องมีการตัดสินใจที่ดีเมื่อขาด จับผิด และเคลื่อนไหวตามขั้นตอนอย่างมีจุดมุ่งหมายและไม่ท้อถอย
13. เมื่อฝ่ายตรงข้ามมีประตูสูง ต้องคอยสกัดกั้นเพื่อส่งเข้าไปไม่ถูกผู้เล่นที่กระโดดออกมา

ทั้งนี้
14. เมื่อกระโดดสูงลูกบอลได้ ให้ยึดอยู่บนแขนลูกทีมที่
2. การป้องกันแบบโซน (Zone Defense)
การป้องกันแบบโซน หมายถึง ผู้เล่นฝ่ายรุกจะพยายามใช้ทุกเทคนิคที่ในเขตแดนที่กำหนด เพื่อทำการป้องกันไม่ให้ฝ่ายรุกทำประตูได้ ฝ่ายป้องกันจะตั้งรับอยู่ในเขตหวัดโทษทั้งที่ไลน์โทษ

รูปแบบการเล่นมี 3 รูปแบบดังนี้
1. การตั้งรับแบบ 2-1-2 เป็นการป้องกันที่มีผู้เล่น 5 คน อาจจะปรับเปลี่ยนสภาพการเล่นได้บ้างโดยการเคลื่อนที่ของผู้เล่นซึ่งมีผลเพื่อเล่นตัวกันก็จะทำให้รูปแบบเปลี่ยนไป การตั้งรับแบบนี้ใช้กับทีมที่มีความเร็วในการส่งลูกบอลนอก ซึ่งสามารถป้องกันได้ดีพอสมควร และป้องกัน การยิงประตูระยะใกล้ การตั้งรับแบบนี้จะมีผู้เล่นอยู่หน้า 2 คน อยู่กลาง 1 คน อยู่หลัง 2 คน โดยแต่ละคนจะต้องคอยดูและรับลูกบอลในโซนที่ตนเอง

2. การตั้งรับแบบ 1-2-2 เป็นการป้องกันที่มีการยิงประตูระยะใกล้บริเวณหัวเขตโทษของเขตโทษได้ แต่ต้องมีการป้องกันผู้เล่นที่เข้าทำประตู และการตั้งรับแบบนี้จะมีผู้เล่นอยู่หน้า 1 คน อยู่กลาง 2 คน อยู่หลัง 2 คน คอยดูแลรับลูกบอล ในโซนที่ตนเอง

ภาพที่ 6 เนื้อหาในคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน 3

โครงสร้างดีโปรแกรมฝึกซ้อม		โครงสร้างดีโปรแกรมฝึกซ้อม	
ในแคสซิ่ง (Daily Session Structure) ผู้ฝึกสอนควรแบ่งขั้นตอนการฝึกดังนี้ 1 รอบการฝึกซ้อมออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก เพื่อให้ได้งานด้านการเรียนรู้ทั้งประสิทธิภาพและปลอดภัย		ในแคสซิ่ง (Daily Session Structure) ผู้ฝึกสอนควรแบ่งขั้นตอนการฝึกดังนี้ 1 รอบการฝึกซ้อมออกเป็น 6 ขั้นตอนหลัก เพื่อให้ได้งานด้านการเรียนรู้ทั้งประสิทธิภาพและปลอดภัย	
ลำดับขั้นตอน	กิจกรรมการฝึก	ลำดับขั้นตอน	กิจกรรมการฝึก
1. เริ่มต้นอบอุ่นร่างกาย (Introduction)	แจ้งจุดมุ่งหมาย รูปแบบ และระยะเวลาการฝึกซ้อมในวันนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับนักกีฬา และเป็นการเตรียมความพร้อมร่างกายก่อนฝึกซ้อม และกำหนดเข้าใจนักกีฬาร่วมกันก่อนเริ่มฝึกซ้อม	2. เริ่มต้นอบอุ่นร่างกาย (Warm Up)	แจ้งจุดมุ่งหมาย รูปแบบ และระยะเวลาการฝึกซ้อมในวันนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับนักกีฬา และเป็นการเตรียมความพร้อมร่างกายก่อนฝึกซ้อม และกำหนดเข้าใจนักกีฬาร่วมกันก่อนเริ่มฝึกซ้อม
2. เริ่มต้นอบอุ่นร่างกาย (Warm Up)	แจ้งจุดมุ่งหมาย รูปแบบ และระยะเวลาการฝึกซ้อมในวันนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับนักกีฬา และเป็นการเตรียมความพร้อมร่างกายก่อนฝึกซ้อม และกำหนดเข้าใจนักกีฬาร่วมกันก่อนเริ่มฝึกซ้อม	3. ฝึกทักษะเฉพาะ (Skills Practice)	สอนและฝึกเทคนิคหรือทักษะใหม่ ควรทำในเวลาที่ว่างจากนักกีฬาที่ไม่ค่อยดี
3. ฝึกทักษะเฉพาะ (Skills Practice)	สอนและฝึกเทคนิคหรือทักษะใหม่ ควรทำในเวลาที่ว่างจากนักกีฬาที่ไม่ค่อยดี	4. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง
4. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง	5. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง
5. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง	6. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง
6. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง	7. ฝึกเกมการเล่น (Game Play)	ฝึกเกมการเล่นในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้นักกีฬาได้ใช้ทักษะที่ฝึกมาในเกมจริง

ภาพที่ 7 ตัวอย่างโปรแกรมการฝึกในคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน

ตารางเป้าหมายการพัฒนาทักษะกีฬาบาสเกตบอลช่วงอายุ 12-15 ปี เพื่อให้ผู้ฝึกสอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการฝึกซ้อม

อายุ	ทักษะส่วนบุคคล (Individual Skills)	ความเข้าใจเกม (Basketball IQ)	การป้องกัน / สมรรถภาพ และจิตวิทยา
12 ปี (พัฒนาทักษะและเข้าใจพื้นฐาน)	- เลี้ยง และรับ-ส่งบอลทั้ง 2 มือโดยไม่ล้มบอล - การทำประตูแบบเลย์อัพช็อต (Layup) ได้ทั้ง 2 มือ - จัดระเบียบร่างกายในการยิงประตูให้ถูกต้อง	- เข้าใจการหาพื้นที่ว่าง (Spacing) ในการเล่น 3v3 หรือ 4v4 - รู้จักการเล่นที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา เช่น การดักเข้าหาห่วง	- การป้องกัน - เข้าใจหลักป้องกันแบบคนต่อคน (Man-to-Man) เบื้องต้น - รู้จักการยืนตำแหน่งระหว่าง บอล-คนต่อห่วง (Ball-you-Man)
กิจกรรมเสริม	เกม โฟลว-ไฟเขียว เลี้ยงบอล - ผู้ฝึกสอนโยนหรือขว้างลูก 3 ลูกให้ผู้เล่นเลือกบอลและทำคะแนนตามจำนวนลูกที่เลือก (โยนลูกให้ผู้เล่น 3 คนเลือกบอล) - การทำประตูแบบเลย์อัพช็อต (Layup) ได้เป็นลีสลับซ้าย-ขวาอย่างสลับมือ เพื่อความชำนาญทั้งสองมือ	เกม 3v3 หรือ 4v4 แบบห้ามเลี้ยง - กฎคือห้ามเลี้ยงบอล จะทำคะแนนได้ต้องเกิดจากการส่งบอล การหาพื้นที่ว่าง และการวิ่งไล่เข้าหาห่วงเท่านั้น เกม 4v4 - ให้ฝ่ายรุกส่งบอลไปรอบๆ เส้น 3 คนบน ฝ่ายรับต้องยืนตำแหน่งตาม	เกมเงาตามตัว (Mirror Drill) จับคู่กัน คนหนึ่งเคลื่อนไหวที่ด้านข้าง ด้านหน้า ขอบหลัง กระโดด และอื่นๆ คนป้องกันต้องเคลื่อนไหวตามให้ทันโดยรักษาระยะห่าง 1 ช่วงแขน
อายุ	ทักษะส่วนบุคคล (Individual Skills)	ความเข้าใจเกม (Basketball IQ)	การป้องกัน / สมรรถภาพ และจิตวิทยา
13 ปี (ช่วงเริ่มเรียนรู้กลยุทธ์และการตัดสินใจ)	- เพิ่มระดับความแม่นยำในการยิง (เริ่มฝึกยิง 3 คะแนนด้วยเท้าซ้าย) - ให้ทักษะเลี้ยงบอลตามแบบ 1 ต่อ 1 ได้ - รู้จักหาจุดเปิดเพื่อรับลูกบอลอย่างเหมาะสม	- เรียนรู้การเล่นร่วมกัน 2 คน (Pick & Roll, Give & Go) - รู้จักหาจุดเปิดเพื่อรับลูก (Fast break) เบื้องต้น - เข้าใจการรุกไล่ (Fast break) และการรับลูก	สมรรถภาพร่างกาย - เริ่มฝึกความแข็งแรงด้วยน้ำหนักตัว (Bodyweight) - เน้นเกมกลางคอร์ท เพื่อป้องกันการบุกเข้าจากการเล่นเร็วแบบโหดร้าย
กิจกรรมเสริม	เกม ป้องกัน 1v1 คนป้องกันโยนบอลให้ฝ่ายรุกในเส้น 3 คะแนนแล้ววิ่งเข้าหาฝ่ายรุกต้องติดกับห่วงที่ห่วงจะถึง (ฝ่ายรุกเลือกในมาส์) หรือเมื่อฝ่ายรุกโยนบอลไปฝ่ายรับต้องรีบไปติดห่วง Stop & Pop	เกม 2v2 Pick & Roll / Give & Go - เล่น 2 ต่อ 2 โดยฝ่ายรุกแบบใดก็ได้เกิดจากการสลับกัน (Pick & Roll) หรือการส่งลูกวิ่งไปรับบอล (Give & Go) เท่านั้น เกม 3v3 แล้ว บุก 2 รับ 1 - รับส่งบอลด้วยเท้า 3 คนไม่ทำคะแนน แล้วสลับกันแบบ 2 ต่อ 1 (ผู้	Circuit Training เล่นสร้างกล้ามเนื้อด้วยท่าแบบฝึก เช่น วิ่งขึ้น-ลง คอร์ท แยกใช้เท้าซ้าย (Bodyweight) เพื่อสร้างความทนทานสำหรับการเล่นเร็วแบบโหดร้าย
อายุ	ทักษะส่วนบุคคล (Individual Skills)	ความเข้าใจเกม (Basketball IQ)	การป้องกัน / สมรรถภาพ และจิตวิทยา
15 ปี (ช่วงเตรียมเข้าสู่การแข่งขัน)	- ทักษะพื้นฐานที่ควรมีได้ ควรมีความแข็งแรงได้มีไหวพริบหรืออยู่ในเกมตลอดเวลา - สร้างจังหวะการรุกแบบได้ด้วยความคล่อง - อ่านข้อผิดพลาดของผู้ต่อสู้เพื่อโจมตีได้	- เข้าใจเทคนิคขั้นสูงขึ้น - สามารถรับลูกบอลในแบบการเคลื่อนที่ตามเกม หรือตามคำสั่งผู้ฝึกสอนได้อย่างรวดเร็ว	สมรรถภาพและจิตวิทยา - เพิ่มขีดความสามารถ (Strength Training) ในรูปแบบ - มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบเล่นบทบาทในทีม - มีทัศนคติที่ดี ทุ่มเทเต็มที่และความทุ่มเท
กิจกรรมเสริม	เกม 1v1 แบบจำกัดการเลี้ยง (Max 3 Dribbles) ฝ่ายรุกมีสิทธิ์เลี้ยงบอลได้แค่ 3 ครั้งก่อนทำคะแนน ผู้เล่นทั้งสองต้องสร้างจังหวะด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสลับ (Pick & Roll) หรือการส่งแล้ว	เกม จำลองสถานการณ์พิเศษ (Special Situation Scrimmages) แบ่งทีมเป็น 5v5 โดยผู้ฝึกสอนกำหนดสถานการณ์ เช่น ทีม A ตามหลัง 5 คะแนน เหลือเวลา 2 นาที ทีม B ต้องรีบสร้างแต้มก่อนจบเกม และผู้ฝึกสอนสามารถสั่งเปลี่ยนรูปแบบการ	Strength & Conditioning Program เล่นสร้างความเร็วและเพิ่มความทนทานโดยใช้ท่าแบบฝึกเช่น วิ่งขึ้น-ลง คอร์ท แยกใช้เท้าซ้าย และ ความทนทานของกล้ามเนื้อ เช่น Jump Squat (ควรอบอุ่นก่อนเล่นทุกครั้ง) Dumbbell Thruster (ควรอบอุ่นก่อนเล่นทุกครั้ง)
อายุ	ทักษะส่วนบุคคล (Individual Skills)	ความเข้าใจเกม (Basketball IQ)	การป้องกัน / สมรรถภาพ และจิตวิทยา
14 ปี (ช่วงพัฒนาความถนัดและเริ่มระบบทีม)	- คุณสมบัติทักษะต่างๆ ได้ดีกว่าได้ - เริ่มพัฒนาทักษะเฉพาะตำแหน่ง (Position-Specific) และต้องรักษาทักษะพื้นฐานไว้	- สามารถเล่นระบบทีมที่ซับซ้อนและการเล่นที่มีแบบแผนเบื้องต้นได้ - เข้าใจความแตกต่างของการรุกแบบโหด และรูปแบบคนต่อคน	การป้องกัน - สามารถเล่นแบบรับแบบตั้งรับเบื้องต้นได้ - รู้จักการยืนตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีม
กิจกรรมเสริม	เกม เอาตัวรอดในวงล้อม (Pressure Passing/Dribbling) ฝ่ายรุก 1 คน คือกองหน้าเอาตัวรอดด้วยการเลี้ยงหรือส่งบอลให้เพื่อน โดยมีคนป้องกันแบบคนต่อคน 2 คน (Double Team) ในพื้นที่จำกัด	เกม 5v0 Dummy Offense - จัดรูปแบบการเล่นแบบไม่มีคนป้องกัน เพื่อความเข้าใจของตำแหน่งและจังหวะการเล่น เกม 5v5 สลับแผนป้องกัน (Read the Defense) - ผู้ฝึกสอนแบ่งผู้เล่นไปให้สลับเล่นระหว่างแบบโหด และแบบคนต่อคน	เกม 4v4 (เพิ่มการเลี้ยง) ให้ฝ่ายรุกส่งบอลไปรอบๆ เส้น 3 คนบน ฝ่ายรับต้องยืนตำแหน่งตามจุดของบอล เพื่อเรียนรู้หลักการ Ball-you-Man (บอล-คนต่อ-คนที่เรารับหน้า) และให้ฝ่ายรุกเลี้ยงเข้าหาห่วงได้ เพื่อฝึกให้ฝ่ายรับเคลื่อนไหวตามให้ทันโดยรักษาระยะห่าง 1 ช่วงแขน

ภาพที่ 8 แนวทางการพัฒนาทักษะกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานของแต่ละช่วงวัย

หากสนใจคู่มือเสริมสร้างสมรรถนะผู้ฝึกสอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์

ให้ติดต่อ นายสุริ ณรงค์วานิช ที่อีเมล pornsin.n@ksru.ac.th

แบบทดสอบวัดความรู้ ก่อนและหลังอบรม

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีจำนวน 50 ข้อ คะแนนเต็ม 50 คะแนน (ข้อละ 1 คะแนน)

2. ให้ผู้สอบทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบในช่องที่ตรงกับคำตอบที่คิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อละ 1 ตัวเลือก

1. ผู้ฝึกสอนเพิ่งได้รับมอบหมายให้สอนกีฬาบาสเกตบอลขั้นพื้นฐาน เขาต้องการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงจุดกำเนิดของกีฬานี้ ข้อใดให้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

- ก. บาสเกตบอลถูกคิดค้นโดยหลวงสุขุมณีย์ประดิษฐ์ในประเทศไทย ปี ค.ศ. 1895 เพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา
- ข. บาสเกตบอลถูกคิดค้นโดย ดร.เจมส์ เอ. ไนสมิธ ในปี ค.ศ. 1891 เพื่อเป็นกิจกรรมออกกำลังกายในร่มช่วงฤดูหนาว
- ค. บาสเกตบอลถูกคิดค้นโดย ดร.ลูเธอร์ เฮช กุลิต ในอังกฤษ ปี ค.ศ. 1896 เพื่อแข่งขันในกีฬาโอลิมปิก
- ง. บาสเกตบอลถูกคิดค้นโดยนายพคุณ พงษ์สุวรรณ ในฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1932 เพื่อทดแทนกีฬาฟุตบอล

2. นักเรียนถามผู้ฝึกสอนว่า "ทำไมจึงเรียกว่าบาสเกตบอล" ผู้ฝึกสอนจะตอบอย่างไรให้ถูกต้องและน่าสนใจที่สุด

- ก. เพราะตะกร้า (Basket) ถูกใช้เป็นอุปกรณ์ประตูลูกครั้งแรก โดยใช้ตะกร้าเก็บลูกพีชแขวนไว้ที่สูง จึงเรียกว่า Basketball
- ข. เพราะห่วงเหล็ก (Basket) ที่ใช้ในการแข่งขันมีรูปร่างคล้ายตะกร้า จึงนำมาตั้งชื่อรวมกับลูกบอล
- ค. เพราะผู้คิดค้นชื่อ Basket เป็นชื่อเล่น จึงนำมาตั้งชื่อกีฬาร่วมกับลูกบอล
- ง. เพราะกฎกติกาเริ่มต้นบังคับให้ใช้ตะกร้าสานเพื่อเก็บลูกบอลไว้ได้ห่าง

3. ผู้ฝึกสอนควรอธิบายมาตรฐานสนามบาสเกตบอลสากลให้นักเรียนฟังก่อน

- ก. ความกว้างสนาม 12 เมตร ยาว 25 เมตร ซึ่งเล็กกว่าสนามฟุตบอลมาก
- ข. ความกว้างสนาม 15 เมตร ยาว 28 เมตร ซึ่งเป็นมาตรฐาน FIBA และแตกต่างจาก NBA ที่กว้างกว่า
- ค. ความกว้างสนาม 18 เมตร ยาว 30 เมตร เพราะต้องรองรับผู้เล่น 10 คน
- ง. ความกว้างสนาม 20 เมตร ยาว 32 เมตร ซึ่งเท่ากับสนาม NBA

4. ผู้ฝึกสอนสอนนักเรียนเรื่องตำแหน่งผู้เล่น ต้องการให้นักเรียนเข้าใจว่าตำแหน่งใดต้องมีทักษะรอบด้านมากที่สุดในการสร้างเกมรุก

- ก. ตำแหน่ง Center (C) เพราะต้องทำคะแนนและรีบาวดีได้แป้นได้พร้อมกัน
- ข. ตำแหน่ง Small Forward (SF) เพราะต้องวิ่งเร็วและยิงประตู 3 คะแนนได้แม่น
- ค. ตำแหน่ง Point Guard (PG) เพราะต้องควบคุมจังหวะการเล่น สร้างโอกาสให้ทีม และตัดสินใจในสถานการณ์กดดัน
- ง. ตำแหน่ง Power Forward (PF) เพราะต้องแข็งแรงทั้งรุกและรับได้แป้น

5. ผู้ฝึกสอนต้องสอนนักเรียนอย่างไรเกี่ยวกับเวลาการแข่งขันบาสเกตบอล FIBA เพื่อให้สามารถเข้าใจในการเล่นได้ถูกต้อง

- ก. แบ่งเป็น 2 ครึ่ง ครึ่งละ 20 นาที ต่อเวลา 5 นาที ซึ่งเหมือนกับ NBA
- ข. แบ่งเป็น 4 ควอเตอร์ ควอเตอร์ละ 10 นาที รวม 40 นาที ต่อเวลา 5 นาทีต่อรอบ
- ค. แบ่งเป็น 4 ควอเตอร์ ควอเตอร์ละ 12 นาที รวม 48 นาที ต่อเวลา 3 นาทีต่อรอบ
- ง. แบ่งเป็น 3 ช่วง ช่วงละ 15 นาที รวม 45 นาที ไม่มีการต่อเวลา

6. การเคลื่อนที่ด้านข้าง (Side Slide) มีความสำคัญที่สุดในการเล่นรูปแบบใด

- ก. การกระโดดแย่งบอล
- ข. การยิงประตูแบบเลย์อัพ
- ค. เกมรุกเร็ว
- ง. เกมรับ

7. ความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ของนักกีฬาบาสเกตบอลช่วยในเรื่องใดมากที่สุดระหว่างแข่งขัน

- ก. ทำให้ผู้ชมชื่นชอบ
- ข. ทำให้กระโดดได้สูงขึ้น
- ค. การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการคาดการณ์การเคลื่อนไหว
- ง. ลดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ

8. ตำแหน่ง Center (C) มักจะเป็นผู้เล่นที่มีลักษณะใด

- ก. ตัวเล็กที่สุดและวิ่งเร็ว
- ข. ชู้ต 3 คะแนนแม่นที่สุด
- ค. ตัวสูงใหญ่และเล่นบริเวณใต้แป้น
- ง. เลี้ยงบอลเก่งที่สุด

9. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่านักเรียนที่เริ่มฝึกใหม่มักล้มได้ง่ายและบาดเจ็บบ่อย . ผู้ฝึกสอนควรเน้นฝึกทักษะใดก่อนเป็นอันดับแรก

- ก. การยิงประตูระยะไกล เพราะจะทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจและสนุกกับการฝึก
- ข. การเลี้ยงบอลด้วยสองมือพร้อมกัน เพราะจะช่วยควบคุมลูกบอลได้ดีขึ้น
- ค. การทรงตัว (Balance Stance) เพราะเป็นรากฐานของทุกทักษะและช่วยลดการบาดเจ็บ
- ง. การส่งบอลระยะไกล เพราะนักเรียนจะได้ฝึกการทำงานเป็นทีมตั้งแต่แรก

10. ระหว่างการแข่งขันจำลอง นักเรียนถูกผู้ป้องกันเข้ามาประชิดตัวขณะเลี้ยงบอล ผู้ฝึกสอนควรแนะนำให้ใช้ทักษะใด

- ก. เลี้ยงบอลระดับสูง (High Dribble) เพื่อมองหาเพื่อนร่วมทีมได้ชัดเจนขึ้น
- ข. เลี้ยงบอลระดับต่ำ (Low Dribble) เพื่อปกป้องลูกบอลจากผู้ป้องกันที่เข้ามาประชิด
- ค. หยุดเลี้ยงและถือบอลเฉยๆ เพื่อรอให้เพื่อนร่วมทีมวิ่งมารับ
- ง. เลี้ยงบอลแบบ Crossover อย่างรวดเร็วหลายครั้งเพื่อสร้างความสับสน

11. ผู้ฝึกสอนฝึกนักเรียนเรื่องการส่งบอล นักเรียนถามว่าถ้าต้องส่งบอลให้เพื่อนผ่านแนวป้องกันที่หนาแน่น ควรใช้การส่งแบบใด

- ก. ส่งบอลสองมือเหนือศีรษะ (Overhead Pass) เพราะลูกจะลอยข้ามแนวป้องกัน
- ข. ส่งบอลสองมือระดับอก (Chest Pass) เพราะแม่นยำและเร็วที่สุด
- ค. ส่งบอลกระดอนพื้น (Bounce Pass) เพราะลูกจะเคลื่อนที่ต่ำกว่ามือผู้ป้องกัน
- ง. ส่งบอลมือเดียวระดับไหล่ (Baseball Pass) เพราะส่งได้ไกลที่สุด

12. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่านักเรียนทำการส่งบอลกระดอนพื้น (Bounce Pass) แล้วบอลมักกระดอนสูงเกินไปจนคู่ต่อสู้ป้องกันได้ง่าย ผู้ฝึกสอนควรแก้ไขอย่างไร

- ก. ให้ส่งบอลกระดอนที่ระยะ 1 ใน 3 ของระยะทาง เพื่อให้บอลกระดอนสูงขึ้น
- ข. ให้ส่งบอลกระดอนที่ระยะครึ่งหนึ่งของระยะทาง เพราะบอลจะกระดอนถึงระดับเอว
- ค. ให้ส่งบอลกระดอนที่ระยะ 2 ใน 3 ของระยะทาง เพราะบอลจะถึงมือผู้รับในระดับที่เหมาะสม
- ง. ให้ส่งบอลตรงๆ โดยไม่ให้กระดอนพื้น เพราะจะแม่นยำกว่า

13. ผู้ฝึกสอนฝึกให้นักเรียนทำ Lay-up Shot โดยเริ่มวิ่งจากด้านขวา หลังจากก้าวเท้าขวาเป็นจังหวะแรก ขั้นตอนต่อไปที่ถูกต้องคืออะไร

- ก. กระโดดด้วยเท้าขวาทันที แล้วยื่นมือขวาขึ้นเพื่อวางบอลกับกระดาน
- ข. ก้าวเท้าซ้ายเป็นจังหวะที่สอง แล้วออกแรงถีบส่งด้วยเท้าซ้ายให้ตัวลอยขึ้น ยื่นมือเพื่อยิงประตู
- ค. หยุดอยู่กับที่หลังก้าวเท้าขวา แล้วทำจังหวะยิงแบบ Jump Shot แทน
- ง. ก้าวเท้าซ้ายแล้วหมุนตัว 180 องศา เพื่อยิงจากทิศทางตรงข้าม

14. ระหว่างการซ้อม ผู้ฝึกสอนต้องอธิบายความแตกต่างระหว่างการป้องกันแบบ Zone Defense กับ Man-to-Man Defense ให้นักเรียนเลือกใช้ได้ถูกสถานการณ์ได้อย่างไร

- ก. Zone Defense คือผู้เล่นแต่ละคนรับผิดชอบประกบผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามเฉพาะคน ส่วน Man-to-Man คือรับผิดชอบพื้นที่
- ข. Zone Defense คือผู้เล่นรับผิดชอบพื้นที่เฉพาะ ส่วน Man-to-Man คือแต่ละคนรับผิดชอบประกบผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามที่ได้รับมอบหมาย
- ค. Zone Defense และ Man-to-Man เป็นรูปแบบเดียวกัน แต่ใช้คนจำนวนต่างกัน
- ง. Zone Defense ใช้เฉพาะในช่วงท้ายเกม ส่วน Man-to-Man ใช้ตลอดเกม

15. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่าทีมของเขาแพ้เกมรับอยู่บ่อยครั้ง เพราะผู้ป้องกันไม่รู้จักเคลื่อนที่ป้องกันด้านข้างอย่างไร ผู้ฝึกสอนควรฝึกทักษะใดโดยตรง

- ก. ฝึกการกระโดดแย่งบอล (Rebounding) เพื่อป้องกันการทำคะแนนได้เป็น
- ข. ฝึกการเคลื่อนที่ด้านข้าง (Side Slide / Defensive Slide) เพื่อรักษาตำแหน่งป้องกันได้ดีขึ้น
- ค. ฝึกการยิงประตูระยะไกล เพราะหากทีมทำคะแนนได้มากก็ไม่ต้องกังวลเรื่องเกมรับ
- ง. ฝึกการหมุนตัว (Pivot) เพื่อเปลี่ยนทิศทางในการวิ่งเข้าหาฝ่ายตรงข้าม

16. ผู้ฝึกสอนต้องการสอนนักเรียนให้รู้จักการใช้เท้าหลักเพื่อหมุนตัว (Pivot) อย่างชาญฉลาด ควรอธิบายว่าทักษะนี้มีประโยชน์หลักในสถานการณ์ใด

- ก. ใช้เพื่อพักเหนื่อยระหว่างการเล่น เพราะสามารถหยุดนิ่งได้โดยไม่ถูกปรับ Traveling
- ข. ใช้เพื่อป้องกันการแย่งบอลและเปิดพื้นที่ในการส่งหรือยิงประตูเมื่อถูกป้องกันประชิดตัว
- ค. ใช้เพื่อทำให้ผู้ป้องกันเสียสมดุลและทำพาวล์โดยง่าย
- ง. ใช้เพื่อเพิ่มความเร็วในการวิ่งเข้าหาห่วงประตู

17. ผู้ฝึกสอนฝึกนักเรียนเรื่องการทำ Screen และ Roll ขณะที่ทีมซ้อมระบบรุก นักเรียนถามว่าหลัง Screen แล้วควรทำอะไรต่อไป

- ก. ยืนนิ่งหลัง Screen เพื่อรอให้ผู้ถือบอลส่งบอลมาก่อน
- ข. วิ่งออกไปด้านนอกเพื่อเปิดพื้นที่สำหรับการยิงประตู 3 คะแนน
- ค. หมุนตัวพุ่งเข้าหาห่วงประตู เพื่อรับบอลในพื้นที่ที่เปิดโล่ง
- ง. วิ่งกลับไปยืนในตำแหน่งเริ่มต้นเพื่อทำ Screen ซ้ำอีกครั้ง

18. ระหว่างการจำลองเกม นักเรียนเล่นเกมรุกแล้วไม่รู้จักตัดสินใจอย่างไรเมื่อมีพื้นที่ว่าง ผู้ฝึกสอนควรฝึกทักษะใดเพิ่มเติม

- ก. ฝึกการยิงประตูประตูจากระยะไกลเพราะพื้นที่ว่างมักอยู่นอกเส้น 3 คะแนน
- ข. ฝึกการอ่านเกมด้วยแบบฝึกเกมจำลองสถานการณ์ (Small-Sided Games) เพื่อพัฒนาการตัดสินใจและการรับรู้พื้นที่
- ค. ฝึกการวิ่งเร็วแบบ Sprint เพื่อให้เคลื่อนที่ไปในพื้นที่ว่างได้รวดเร็วขึ้น
- ง. ฝึกการส่งบอลด้วยมือเดียวให้แม่นยำขึ้นก่อนที่จะอ่านเกม

19. ผู้ฝึกสอนต้องการสอนนักเรียนให้ท่าทางการป้องกัน (Defense Stance) ถูกต้อง เนื่องจากนักเรียนมักยืนผิดท่าทางและป้องกันได้ไม่ดี ควรฝึกอย่างไร

- ก. ยืนตัวตรง เข้าตึง กอดอก เพื่อให้ดูน่าเกรงขาม
- ข. ก้มตัวแตะพื้น งอศอก เพื่อเตรียมวิ่งไล่ตามผู้ถือบอล
- ค. ยกมือขึ้นสูงตลอดเวลา เพื่อบล็อกการมองของฝ่ายตรงข้าม
- ง. ยกมือส่ายไปมา ย่อเข้าพอดี น้ำหนักที่ปลายเท้า รักษาระยะห่างที่เหมาะสม

20. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่านักเรียนฝึกแบบ "ส่งบอลลดขาเป็นเลข 8" โดยมองลูกบอลตลอดเวลา ผู้ฝึกสอนควรแก้ไขอย่างไรและอธิบายเหตุผลให้นักเรียนเข้าใจ

- ก. ให้นักเรียนยังคงมองบอลต่อไป เพราะจะช่วยให้ควบคุมบอลได้แม่นยำขึ้น
- ข. ให้นักเรียนหยุดทำแบบฝึกนี้ เพราะไม่มีประโยชน์ต่อการเล่นบาสเกตบอลจริง
- ค. ให้นักเรียนฝึกโดยมองขึ้นข้างหน้า เพราะเป้าหมายหลักคือความคุ้นเคยกับลูกบอล (Ball Handling) โดยไม่ต้องมอง
- ง. ให้นักเรียนหลับตาขณะทำแบบฝึก เพราะจะเพิ่มความไวของการรับรู้ทางร่างกาย

21. ระหว่างการแข่งขัน นักเรียนถือบอลแล้วขยับเท้าหลัก (Pivot Foot) ก่อนปล่อยบอลออกจากมือ กรรมการเป่านกหวีด ผู้ฝึกสอนควรอธิบายการผิดระเบียบนี้อย่างไร

- ก. ผิดระเบียบ 3 วินาที เพราะผู้เล่นยืนในเขตโทษนานเกิน 3 วินาที
- ข. ผิดระเบียบ Traveling เพราะขยับเท้าหลักก่อนปล่อยบอลออกจากมือ
- ค. ผิดระเบียบ Double Dribble เพราะหยุดเลี้ยงแล้วเริ่มเลี้ยงใหม่
- ง. ผิดระเบียบ Backcourt Violation เพราะส่งบอลกลับแดนหลัง

22. นักเรียนของผู้ฝึกสอนเพิ่งส่งบอลข้ามเส้นครึ่งสนามมาแดนหน้าแล้ว แต่กลับส่งบอลกลับไปแดนหลัง กรรมการเป่านกหวีดทันที ผู้ฝึกสอนควรอธิบายอะไร

- ก. ผิดระเบียบ Shot Clock Violation เพราะถือบอลเกิน 24 วินาที
- ข. ผิดระเบียบ Backcourt Violation เพราะส่งบอลกลับไปแดนหลังหลังจากข้ามเส้นครึ่งสนามแล้ว
- ค. ผิดระเบียบ 8 วินาที เพราะใช้เวลานานเกินในการข้ามเส้นครึ่งสนาม
- ง. ผิดระเบียบ Goaltending เพราะปิดบอลที่กำลังลงห่วง

23. ในเกมที่สำคัญ นักเรียนคนหนึ่งทำฟาวล์ครั้งที่ 5 กรรมการแจ้งให้นักเรียนออกจากสนาม ผู้ฝึกสอนควรอธิบายกฎนี้ให้ทีมเข้าใจอย่างไร

- ก. กฎ FIBA อนุญาตให้ทำฟาวล์ได้ 5 ครั้ง หากทำครั้งที่ 6 จึงออกจากสนาม
- ข. กฎ FIBA อนุญาตให้ทำฟาวล์ได้ 4 ครั้ง หากทำฟาวล์ครั้งที่ 5 ต้องออกจากสนาม ทำให้ทีมต้องเปลี่ยนตัวผู้เล่นภายใน 30 วินาที
- ค. กฎนี้ใช้เฉพาะในการแข่งขันระดับนานาชาติ ในการแข่งขันระดับโรงเรียนสามารถทำฟาวล์ได้ไม่จำกัด
- ง. ผู้เล่นสามารถทำฟาวล์ได้ไม่จำกัดครั้ง แต่ถ้าทีมทำฟาวล์รวม 10 ครั้ง ต้องมีการเปลี่ยนกติกา

24. ผู้ฝึกสอนต้องการสอนให้นักเรียนเข้าใจ Shot Clock และนำมาใช้ในการวางแผนเกมรุก ควรอธิบายอย่างไร

- ก. ทีมบุกต้องยิงประตูให้ถูกห่วงภายใน 14 วินาที มิฉะนั้นบอลจะตกเป็นของฝ่ายตรงข้าม
- ข. ทีมบุกต้องยิงประตูให้ถูกห่วงภายใน 20 วินาที ซึ่งเหมือนกับกติกา NBA
- ค. ทีมบุกต้องยิงประตูให้ถูกห่วงภายใน 24 วินาที นับตั้งแต่ได้ครอบครองบอล
- ง. ทีมบุกต้องยิงประตูให้ถูกห่วงภายใน 30 วินาที เพื่อให้มีเวลาวางแผนเพียงพอ

25. ผู้ฝึกสอนสอนนักเรียนเรื่องกติกาการข้ามเส้นครึ่งสนาม ผู้ฝึกสอนต้องสอนอย่างไร

- ก. ต้องนำบอลข้ามเส้นครึ่งสนามภายใน 5 วินาที
- ข. ต้องนำบอลข้ามเส้นครึ่งสนามภายใน 8 วินาที
- ค. ต้องนำบอลข้ามเส้นครึ่งสนามภายใน 10 วินาที
- ง. ต้องนำบอลข้ามเส้นครึ่งสนามภายใน 3 วินาที

26. ระหว่างการแข่งขัน ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามกระโดดปิดลูกบอลที่กำลังจะลงห่วงออก กรรมการเป่านกหวีดให้คะแนนทีมที่ยิงประตู ผู้ฝึกสอนควรอธิบายกติกานี้อย่างไร

- ก. เป็น Personal Foul เพราะผู้เล่นใช้มือปิดบอลออก ทำให้ทีมได้ยิงประตูลูกโทษ
- ข. เป็น Goaltending เพราะการปิดบอลที่ผ่านจุดสูงสุดและกำลังลงห่วงเป็นสิ่งต้องห้าม ให้นับว่าทำคะแนนได้
- ค. เป็น Blocking Foul เพราะผู้ป้องกันไม่ได้ยืนนิ่งขณะบล็อก
- ง. เป็น Technical Foul เพราะเป็นการแสดงน้ำใจที่ไม่ดีต่อผู้ชม

27. เมื่อทีมทำฟาวล์ทีม (Team Foul) เกิน 4 ครั้งในควอเตอร์นั้นแล้ว ผู้ฝึกสอนต้องเตือนผู้เล่นอย่างไรให้ระวังผลที่จะตามมา

- ก. หากทำฟาวล์เพิ่มอีก ฝ่ายตรงข้ามจะได้บอลออก (Throw-in) แทนการยิงประตูลูกโทษ
- ข. หากทำฟาวล์เพิ่มอีก ทีมจะถูกหัก 1 คะแนนต่อฟาวล์ที่เกินมา
- ค. หากทำฟาวล์เพิ่มอีก ฝ่ายตรงข้ามจะได้ยิงประตูลูกโทษ 2 ลูกทุกครั้ง แม้ไม่ได้ฟาวล์ขณะยิงประตู
- ง. หากทำฟาวล์เพิ่มอีก ผู้เล่นที่ฟาวล์จะถูกพักเล่น 2 นาทีโดยอัตโนมัติ

28. ผู้ฝึกสอนต้องการสอนนักเรียนให้เข้าใจว่าทำไมการเปลี่ยนตัวผู้เล่นต้องรอให้กรรมการอนุญาต

- ก. เพราะกติกาดำเนินการให้ผู้เล่นสำรองอบอุ่นร่างกายก่อนเข้าสนามอย่างน้อย 5 นาที
- ข. เพราะการเปลี่ยนตัวกระทำได้อีกต่อเมื่อบอลตายเท่านั้น และกรรมการเป่านกหวีดอนุญาตก่อน
- ค. เพราะผู้เล่นสำรองต้องรายงานตัวกับกรรมการเพื่อจ่ายค่าธรรมเนียมการเปลี่ยนตัว
- ง. เพราะในกติกา FIBA อนุญาตให้เปลี่ยนตัวได้เฉพาะจบควอเตอร์เท่านั้น

29. เมื่อจบการแข่งขันในเวลาปกติคะแนนเสมอกัน ผู้ฝึกสอนต้องการบอกนักเรียนว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป

- ก. เกมจะจบทันทีที่หมดเวลา โดยใช้วิธียิงประตูลูกโทษเพื่อตัดสินผู้ชนะ
- ข. มีการต่อเวลาพิเศษ (Overtime) รอบละ 5 นาที เล่นไปเรื่อยๆ จนกว่าจะมีทีมชนะ
- ค. มีการต่อเวลาพิเศษ (Overtime) รอบละ 3 นาที จำนวนไม่เกิน 2 รอบ
- ง. ทั้งสองทีมได้ครึ่งแต้มเท่ากัน และผู้ชนะจะถูกตัดสินจากสถิติ

30. ผู้ฝึกสอนสอนนักเรียนเรื่อง Unsportsmanlike Foul โดยอธิบายความแตกต่างจาก Personal Foul อย่างไร

- ก. Unsportsmanlike Foul เหมือน Personal Foul ทุกประการ แต่เกิดขึ้นในช่วงทำเกมเท่านั้น
- ข. Unsportsmanlike Foul คือการฟาวล์ที่ตั้งใจทำร้ายหรือรุนแรงเกินกว่าเหตุ ฝ่ายตรงข้ามได้ยิงประตูลูกโทษ 2 ลูก และได้ครอบครองบอล
- ค. Unsportsmanlike Foul ใช้ได้เฉพาะในการแข่งขันระดับชาติ ในระดับโรงเรียนใช้ Technical Foul แทน
- ง. Unsportsmanlike Foul เหมือน Technical Foul ทุกประการ

31. ผู้ฝึกสอนฝึกนักเรียนทุกวัน แต่นักเรียนเริ่มบาดเจ็บบ่อยขึ้น เกิดจากสาเหตุใด และผู้ฝึกสอนควรเปลี่ยนแนวทางอย่างไร

- ก. เกิดจากพักผ่อนไม่เพียงพอ และเพิ่มเวลาฝึกซ้อมเป็น 3 ชั่วโมงต่อวัน เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงจนไม่บาดเจ็บ
- ข. เกิดจากนักเรียนเล่นกับเพื่อน และให้นักเรียนสวมอุปกรณ์ป้องกันมากขึ้น เช่น เข่า และข้อเท้า แทนการอบอุ่นร่างกาย
- ค. เกิดจากไม่อบอุ่นร่างกาย และจัดให้มีการอบอุ่นร่างกาย (Warm-up) อย่างน้อย 10–15 นาทีก่อนการฝึกทุกครั้ง เพราะเป็นขั้นตอนสำคัญที่สุดในการป้องกันการบาดเจ็บ
- ง. เป็นเรื่องปกติ และให้นักเรียนออกวิ่งนอกสนามก่อนทุกครั้ง แต่ไม่ต้องทำการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ

32. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่านักเรียนช่วงอายุ 12–15 ปี ฝึกทักษะซับซ้อนแล้วเกิดการพัฒนาช้า ควรปรับเป้าหมายการพัฒนาทักษะอย่างไร

- ก. เร่งสอนทักษะระดับสูง เช่น การดังก์และการยิง 3 คะแนนจากระยะไกล เพราะนักเรียนอยากเรียน
- ข. มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล โดยเฉพาะการเลี้ยงและรับ-ส่งบอลทั้ง 2 มือโดยไม่ก้มมองบอล และการทำ Lay-up ซึ่งเหมาะกับช่วงวัยนี้
- ค. ให้นักเรียนฝึกระบบป้องกันแบบโซนซับซ้อน เพราะจะพัฒนาการคิดเชิงกลยุทธ์
- ง. ให้นักเรียนแข่งขันกับผู้เล่นอาวุโสเพื่อพัฒนาทักษะเร็วขึ้น

33. ผู้ฝึกสอนต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกโดยใช้วิธีที่ช่วยพัฒนาการตัดสินใจของนักเรียนได้ดีที่สุด. ผู้ฝึกสอนควรเลือกใช้แนวทางใด

- ก. ฝึกแบบ Drill ซ้ำๆ ทักษะเดิม เช่น ยิงประตูจากจุดเดิม 100 ครั้งต่อวัน เพื่อให้เกิดความชำนาญ
- ข. ใช้รูปแบบเกมขนาดเล็ก (Small-Sided Games) เพราะเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจและความถี่ในการสัมผัสบอลของนักเรียน
- ค. ให้นักเรียนดูวิดีโอการแข่งขันอาชีพ 2 ชั่วโมงต่อวัน แล้ววาดแผนบนกระดาน
- ง. ฝึกในสถานการณ์จำลองที่มีความกดดันสูงสุดตลอดการฝึก เพื่อให้เคยชินกับแรงกดดัน

34. ก่อนการแข่งขันสำคัญ ผู้ฝึกสอนต้องการให้นักเรียนมีพลังงานเพียงพอ ผู้ฝึกสอนควรแนะนำให้รับประทานอาหารประเภทใด และมีเหตุผลอย่างไร

- ก. รับประทานโปรตีนสูง เช่น เนื้อไก่และไข่ขาว เพื่อสร้างกล้ามเนื้อระหว่างการแข่งขัน
- ข. รับประทานอาหารที่มีไขมันสูง เพราะไขมันให้พลังงานมากกว่าคาร์โบไฮเดรต
- ค. รับประทานคาร์โบไฮเดรตเพียงพอ เพื่อเพิ่มปริมาณไกลโคเจนในกล้ามเนื้อและตับไว้ใช้เป็นพลังงาน
- ง. งดอาหารก่อนแข่งขัน 6 ชั่วโมง เพราะจะทำให้ร่างกายเบาและเคลื่อนไหวที่เร็วขึ้น

35. นักเรียนของผู้ฝึกสอนมีปัญหาท่าทางการยิงประตูที่ผิดรูปแบบ ผู้ฝึกสอนต้องการวิเคราะห์ว่ามุมข้อต่อและการเคลื่อนไหวผิดพลาดตรงไหน ควรใช้ความรู้ด้านใด

- ก. จิตวิทยาการกีฬา (Sports Psychology) เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการยิงประตู
- ข. ชีวกลศาสตร์การกีฬา (Sports Biomechanics) เพราะเน้นการวิเคราะห์แรง การเคลื่อนไหว และมุมข้อต่อที่เหมาะสมเพื่อปรับฟอร์มการยิงประตู
- ค. โภชนาการการกีฬา (Sports Nutrition) เพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ
- ง. สรีรวิทยาการกีฬา (Sports Physiology) เพื่อวัดอัตราการเต้นของหัวใจขณะยิงประตู

36. ผู้ฝึกสอนต้องการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าในช่วงเริ่มต้นการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Cognitive Stage) ควรสอนอย่างไรให้ได้ผลดีที่สุด

- ก. ปล่อยให้เรียนลองผิดลองถูกด้วยตนเอง เพราะจะทำให้จดจำได้ดีกว่า
- ข. เน้นการฝึกในสถานการณ์แข่งขันจริงที่มีความกดดันสูงทันที เพื่อพัฒนาความกล้า
- ค. ให้คำติชมทันที ใช้ภาพและการสาธิตเพื่อช่วยให้เข้าใจสิ่งที่ทำผิด เพราะนักเรียนยังสร้างภาพในใจของทักษะที่ถูกต้องอยู่
- ง. ให้นักเรียนดูวิดีโอนักบาสอาชีพ 1 ชั่วโมงก่อนทดลองทำทักษะใหม่

37. ผู้ฝึกสอนต้องการฝึกนักเรียนให้มีสมรรถภาพทางกายที่เหมาะสมกับบาสเกตบอล ผู้ฝึกสอนควรเน้นระบบพลังงานใดเป็นหลัก เพราะเหตุใด

- ก. ระบบพลังงานแอโรบิก (Aerobic) เพราะบาสเกตบอลเป็นกีฬาที่ต้องวิ่งต่อเนื่องยาวนานเหมือนมาราธอน
- ข. ระบบพลังงานแอนแอโรบิก (Anaerobic) เพราะบาสเกตบอลต้องการพลังงานระเบิดในช่วงสั้นๆ เช่น การวิ่ง Sprint กระโดด และเปลี่ยนทิศทางอย่างรวดเร็ว
- ค. ระบบพลังงานแฟตเมตาบอลิซึม เพราะนักบาสเกตบอลต้องมีร่างกายที่แข็งแรงและกล้ามเนื้อใหญ่
- ง. ทั้ง Aerobic และ Anaerobic ในสัดส่วนเท่ากันเสมอ ไม่มีระบบใดสำคัญกว่า

38. หลังการฝึกซ้อม 2 ชั่วโมง ผู้ฝึกสอนสังเกตว่านักเรียนเดินออกไปโดยไม่คลายกล้ามเนื้อ ผู้ฝึกสอนควรดำเนินการอย่างไรและอธิบายเหตุผลอย่างไร

- ก. ปล่อยให้เรียนกลับบ้าน เพราะร่างกายของเด็กฟื้นตัวได้เร็วอยู่แล้ว
- ข. ให้นักเรียนนั่งพักโดยไม่เคลื่อนไหว 30 นาที เพื่อให้หัวใจเต้นช้าลงเอง
- ค. เรียกนักเรียนกลับมาทำ Cool-down อย่างน้อย 5-10 นาที เพราะช่วยลดกรดแลคติก ลดการบาดเจ็บ และเพิ่มความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อ
- ง. ให้นักเรียนวิ่ง Sprint 5 รอบเพิ่มเติมเพื่อเผาผลาญกรดแลคติกก่อนกลับบ้าน

39. ผู้ฝึกสอนต้องการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าทำไมนักกีฬาบาสเกตบอลต้องดื่มน้ำสม่ำเสมอระหว่างการฝึก แม้จะยังไม่รู้สึกกระหายน้ำ

- ก. เพราะน้ำช่วยเพิ่มพลังงานโดยตรงเหมือนเครื่องเติมน้ำมัน
- ข. เพราะความรู้สึกระหายน้ำเกิดขึ้นช้ากว่าการสูญเสียน้ำจริง เมื่อรู้สึกกระหายแสดงว่าร่างกายขาดน้ำแล้ว ส่งผลต่อสมรรถภาพและการตัดสินใจ
- ค. เพราะน้ำเย็นช่วยลดอุณหภูมิกล้ามเนื้อและทำให้วิ่งเร็วขึ้น
- ง. เพราะกฎการแข่งขัน FIBA กำหนดให้นักกีฬาต้องดื่มน้ำทุก 10 นาที

40. ผู้ฝึกสอนหนุ่มเพิ่งจบการศึกษาและเริ่มทำงานเป็นผู้ฝึกสอนบาสเกตบอลครั้งแรก เขามักเน้นแต่การสั่งให้นักเรียนทำตามโดยไม่อธิบายเหตุผล เพื่อนผู้ฝึกสอนควรแนะนำอย่างไร

- ก. แนวทางนั้นถูกต้องแล้ว เพราะผู้ฝึกสอนต้องแสดงอำนาจเพื่อให้นักเรียนเชื่อฟัง
- ข. ควรแนะนำให้เปลี่ยนบทบาทเป็นครูผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้นำทางจิตใจและร่างกาย รวมถึงเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสร้างแรงจูงใจ ไม่ใช่แค่ผู้สั่งการ
- ค. ควรแนะนำให้ลดเวลาฝึกลง เพราะนักเรียนอาจเครียดจากการถูกสั่งมากเกินไป
- ง. ควรแนะนำให้ผู้ฝึกสอนหนุ่มศึกษาเพิ่มเติมเฉพาะทักษะเทคนิคบาสเกตบอล ไม่ต้องเปลี่ยนวิธีสอน

41. ผู้ฝึกสอนสร้างความไว้วางใจจากนักเรียนได้ดีมาก ทำให้การฝึกซ้อมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้ฝึกสอนทำสิ่งใดที่ส่งผลดีที่สุดต่อทีม

- ก. เธอลดมาตรฐานการฝึกลงเพื่อให้นักเรียนพอใจและไม่กดดัน
- ข. เธอยอมให้นักเรียนทำผิดโดยไม่ตักเตือน เพราะกลัวทำให้นักเรียนเสียความมั่นใจ
- ค. เธอสร้างความศรัทธาอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือดี ตั้งใจฝึกซ้อม และการฝึกมีระบบมากขึ้น
- ง. เธอใช้เวลาส่วนตัวพาทีมไปเที่ยวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแทนการฝึก

42. นักเรียนในทีมสองคนทะเลาะกัน ผู้ฝึกสอนจัดการสถานการณ์นี้ได้ดีที่สุดในแบบใด

- ก. ไล่ทั้งสองคนออกจากทีมเพื่อรักษาวินัยให้คนอื่น ๆ เห็น
- ข. ปลอบให้นักเรียนทะเลาะกันเอง เพราะเป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของพวกเขา
- ค. รับฟังทั้งสองฝ่ายอย่างยุติธรรม วิเคราะห์สาเหตุ และหาทางออกที่ยึดหลักในความสามัคคีและเคารพในบทบาทซึ่งกันและกัน
- ง. ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ในทีมโหวตตัดสินว่าใครผิด

43. ผู้ฝึกสอนต้องการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเอง และสังเกตว่าตนเองมักตัดสินใจผิดพลาดในช่วงเวลากดดัน เขาควรพัฒนาทักษะใด

- ก. ฝึกการออกคำสั่งที่ดังและมั่นใจมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณมีความมั่นใจ
- ข. หลีกเลี่ยงสถานการณ์กดดันโดยการส่งผู้ช่วยผู้ฝึกสอนออกมาตัดสินใจแทน
- ค. ฝึกการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรวดเร็ว รับฟังผู้ช่วย และยอมรับความผิดพลาดเพื่อปรับปรุง พร้อมทั้งกำกับติดตามผลการตัดสินใจ
- ง. ขอให้เรียนอาวุโสในทีมตัดสินใจในช่วงกดดันแทน เพื่อให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

44. ผู้ฝึกสอนต้องการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการมีใจเปิดกว้างของผู้นำส่งผลดีต่อทีมอย่างไร

- ก. ผู้นำที่ใจเปิดกว้างจะเปลี่ยนเป้าหมายของทีมทุกครั้งที่มีคนไม่พอใจ เพื่อรักษาความสุขของทุกคน
- ข. ผู้นำที่ใจเปิดกว้างจะยอมให้ผู้เล่นทุกคนเล่นตามใจชอบโดยไม่มีแผนการรุก
- ค. ผู้นำที่ใจเปิดกว้างจะยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและนำข้อดีของแต่ละคนมารวมกัน ทำให้ทีมพัฒนาและแก้ปัญหาได้ดีขึ้น
- ง. ผู้นำที่ใจเปิดกว้างจะหลีกเลี่ยงการตักเตือนผู้เล่นเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง

45. ผู้ฝึกสอนต้องการใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ในการช่วยทีมแก้ปัญหาในสนามแข่งขัน เขาควรนำทักษะนี้ไปใช้อย่างไรที่เป็นรูปธรรมที่สุด

- ก. ใช้วิเคราะห์ว่าคะแนนรวมหลังจบการแข่งขันจะเป็นเท่าไร เพื่อวางแผนเงินรางวัล
- ข. ใช้คำนวณความเหนื่อยล้าทางร่างกายของนักเรียนเพื่อลดเวลาแข่งขัน
- ค. ใช้ประเมินสถานการณ์ในสนาม ตัดสินใจเลือกยุทธวิธี เปลี่ยนตัวผู้เล่น หรือเปลี่ยนระบบเกมรับ-รุก ตามข้อมูลทีวิเคราะห์ได้ในเวลาจำกัด
- ง. ใช้จดจำกฎกติกาทุกข้อให้ได้แม่นยำเพื่ออ้างอิงกับกรรมการ

46. ผู้ฝึกสอนได้รับรายงานว่านักเรียนคนหนึ่งกำลังเครียดมากจากการสอบและมีปัญหาครอบครัว ส่งผลต่อการฝึกซ้อม ผู้ฝึกสอนควรจัดการอย่างไร

- ก. แจ้งให้นักเรียนออกจากทีมชั่วคราว เพราะปัญหาส่วนตัวกระทบต่อทีม
- ข. ปลดปล่อยนักเรียนแก้ปัญหาส่วนตัวเอง เพราะเรื่องส่วนตัวไม่ใช่หน้าที่ของผู้ฝึกสอน
- ค. เพิ่มความเข้มข้นการฝึกซ้อมของนักเรียนคนนั้น เพื่อให้มีสมาธิอยู่กับบาสเกตบอลมากขึ้น
- ง. รับฟังนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ ให้กำลังใจ ปรับโปรแกรมการฝึกให้เหมาะสม และแนะนำให้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหากจำเป็น

47. ผู้ฝึกสอนสังเกตว่าผู้ฝึกสอนในทีมคู่แข่งใช้สารต้องห้ามให้นักเรียน เพื่อเพิ่มสมรรถภาพทางกาย เธอควรดำเนินการอย่างไร

- ก. ทำเช่นเดียวกัน เพราะถ้าอยากชนะต้องทำทุกอย่าง และนักเรียนก็ยินยอม
- ข. เพิกเฉยเพราะไม่ใช่หน้าที่ของเธอ และผู้ปกครองของนักเรียนทีมนี้ยินยอมแล้ว
- ค. แจ้งต่อผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการจัดการแข่งขัน เพราะการใช้สารต้องห้ามเป็นสิ่งผิดทั้งกติกาและจริยธรรม
- ง. แจ้งให้นักเรียนในทีมทราบเพื่อให้กดดันผู้บริหารโรงเรียนให้ดำเนินการแทน

48. ผู้ฝึกสอนกำลังตัดสินใจเลือกผู้เล่นลงสนามในเกมสำคัญ และมีแรงกดดันจากผู้ปกครองที่มีอิทธิพลให้เลือกลูกของเขา ทั้งที่มีผู้เล่นคนอื่นที่ทักษะดีกว่า ผู้ฝึกสอนควรทำอย่างไร

- ก. เลือกตามที่คุณปกครองต้องการ เพราะจะได้รับการสนับสนุนงบประมาณทีมในอนาคต
- ข. เลือกผู้เล่นตามความสามารถและฟอร์มการเล่นจริง โดยยึดหลักความเป็นธรรม ความเป็นประโยชน์สูงสุดของทีม
- ค. จัดส่งผู้เล่นคนใดลงสนามในเกมนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง
- ง. ให้ผู้เล่นทั้งสองคนแข่งกันในเกมก่อน แล้วให้นักเรียนในทีมโหวตเลือก

49. ข้อใดกล่าวถึงบทบาทของ "ผู้ฝึกสอน" ได้ครอบคลุมและถูกต้องที่สุด

- ก. ผู้ที่มีหน้าที่สอนเฉพาะทักษะพื้นฐานและบังคับให้นักกีฬาปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
- ข. ผู้ทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณและบริหารเวลาการฝึกซ้อมของทีมเพียงอย่างเดียว
- ค. ครูผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้นำทางจิตใจและร่างกาย รวมถึงเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสร้างแรงจูงใจ
- ง. อดีตนักกีฬาที่น่าประสบความสำเร็จส่วนตัวมาใช้สั่งการผู้เล่นในสนามแข่งขันเท่านั้น

50. ผู้ฝึกสอนละทิ้งความรับผิดชอบในการพัฒนานักเรียน โดยเน้นแต่ผลการแข่งขันเพียงอย่างเดียว เพื่อรักษาตำแหน่งและเงินเดือน ผลกระทบที่ร้ายแรงที่สุดที่จะเกิดขึ้นคืออะไร

- ก. เธอจะถูกตัดสิทธิ์เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี แต่ยังคงสามารถสอนต่อไปได้
- ข. รูปแบบการฝึกซ้อมจะล้าสมัยและทีมจะตามไม่ทันทีมอื่น
- ค. โรงเรียนจะต้องจ่ายค่าปรับเป็นจำนวนมากให้กับสมาคมกีฬา
- ง. นำไปสู่การเอาเปรียบ ไม่เป็นธรรม และทำลายความเชื่อมั่นรวมถึงอนาคตของนักเรียน ซึ่งเป็นผลกระทบที่กว้างขวางและยาวนานที่สุด

ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม 1 การประชุมพิจารณาคุณภาพคู่มือ

ภาพกิจกรรม 2 การทดสอบก่อนอบรม

ภาพกิจกรรม 3 การบรรยายทฤษฎี

ภาพกิจกรรม 4 การฝึกปฏิบัติระหว่างอบรม

ภาพกิจกรรม 5 การฝึกปฏิบัติระหว่างอบรม

ภาพกิจกรรม 6 การทดสอบหลังอบรม